

Wójt Gminy Mirzec
Projekt Studium
Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego
Gminy Mirzec

Załącznik nr 1
do uchwały Nr
Rady Gminy w Mircu
z dnia

Łódź, wrzesień 2017 r.

Zamawiający:

Wójt Gminy Mirzec
Mirzec Stary 9
27-220 Mirzec

Wykonawca:

GARD - Pracownia Urbanistyczno - Architektoniczna - mgr inż. arch. Anna Woźnicka,
ul. Traktorowa 43 lok. 2, 91-117 Łódź

Podstawa opracowania:

Umowa Nr 9/2014 zawarta w dniu 10 września 2014 r. z Gminą Mirzec

Autorzy opracowania:

*mgr inż. arch. **Anna Woźnicka*** - główny projektant Studium - uprawniona do sporządzania projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na podstawie art. 5 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073, późn.zm.)

*mgr inż. **Sylwia Miszczak*** - uprawniona do sporządzania projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego na podstawie art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 późn.zm.)

*mgr **Karolina Wiśniewska***

SPIS TREŚCI

TOM I - Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirzec	9
I.1. Wstęp	10
I.1.1. Podstawa formalno-prawna opracowania i cel opracowania.....	10
I.2. Ogólna charakterystyka gminy	15
I.3. Uwarunkowania społeczno-demograficzne, wynikające z warunków życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia	18
I.3.1. Ludność.....	18
I.3.2. Przyrost naturalny	18
I.3.3. Saldo migracji	19
I.3.4. Struktura wieku i płci.....	21
I.3.5. Rynek pracy	23
I.3.5.1. Podmioty gospodarcze	23
I.3.5.2. Stan zatrudnienia i bezrobocia.....	27
I.3.6. Mieszkalnictwo.....	29
I.3.7. Warunki życia ludności	31
I.3.7.1. Infrastruktura społeczna	31
I.3.7.2. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	34
I.3.8. Stan prawny gruntów	37
I.3.8.1. Struktura własności	37
I.3.8.2. Sposoby użytkowania terenów	38
I.4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.....	41
I.4.1. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego	41
I.4.1.1. Ukształtowanie powierzchni terenu i geomorfologia	41
I.4.1.2. Budowa geologiczna.....	41
I.4.1.3. Warunki glebowe	42
I.4.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne	43
I.4.1.5. Warunki klimatyczne	45
I.4.1.6. Surowce mineralne.....	45
I.4.1.6.1. Tereny i obszary górnicze	45
I.4.1.6.2. Udokumentowane złoża kopalin.....	45
I.4.1.7. Tereny rolne i rolnicza przestrzeń produkcyjna	46
I.4.1.8. Lasy i leśna przestrzeń produkcyjna	50

I.4.1.9. Przyrodnicze walory rekreacyjne	52
I.4.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego	53
I.4.2.1. Stan czystości wód.....	53
I.4.2.2. Jakość powietrza atmosferycznego.....	55
I.4.2.3. Klimat akustyczny	58
I.4.2.4. Promieniowanie elektromagnetyczne	59
I.4.2.5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	60
I.4.2.6. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych oraz narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych	61
I.4.2.7. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla	61
I.4.2.8. Pozostałe zagrożenia	61
I.4.2.8.1. Zmiany antropogeniczne	61
I.4.2.8.2. Inne zagrożenia	62
I.4.3. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną	63
I.4.3.1. Obszary Natura 2000.....	63
I.4.3.2. Obszar Chronionego Krajobrazu.....	63
I.4.3.3. Pomniki przyrody.....	64
I.4.3.5. Lasy ochronne	66
I.4.3.6. Pozostałe formy ochrony przyrody	70
I.4.3.7. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych	70
I.4.3.7.1. Ochrona gruntów rolnych	70
I.4.3.7.2. Ochrona gruntów leśnych	70
I.4.3.7.3. Strefy ochronne ujęć wód podziemnych.....	71
I.4.3.7.4. Strefy ochrony sanitarnej cmentarzy	71
I.4.4. Podsumowanie	71
I.5. Stan środowiska kulturowego	74
I.5.1. Rys historyczny	75
I.5.2. Przegląd zapisów dokumentów szczebli wojewódzkiego i gminnego w zakresie środowiska kulturowego	80
I.5.3. Elementy środowiska kulturowego objęte ochroną	81
I.5.3.1. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków	81
I.5.3.2. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków	82
I.5.3.3. Stanowiska archeologiczne	83
I.5.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określone przez audyt krajobrazowy granice krajobrazów priorytetowych	86

I.5.5. Podsumowanie	86
I.6. Stan zagospodarowania terenów	89
I.6.1. Obecna struktura osadnicza	89
I.6.2. Podsumowanie	91
I.7. Stan systemów komunikacji	93
I.7.1. Sieć drogowa	93
I.7.2. Komunikacja kolejowa.....	96
I.7.3. Komunikacja publiczna.....	96
I.7.4. Szlaki turystyczne	99
I.7.5. Podsumowanie	99
I.8. Stan systemów infrastruktury technicznej, w tym stan uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami.....	101
I.8.1. Zaopatrzenie w wodę	101
I.8.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych.....	102
I.8.3. Odprowadzanie wód deszczowych	103
I.8.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną	103
I.8.5. Zaopatrzenie w gaz.....	104
I.8.6. Zaopatrzenie w ciepło	105
I.8.7. Gospodarka odpadami	105
I.8.8. Obsługa telekomunikacyjna	106
I.8.9. Podsumowanie	106
I.9. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	108
I.9.1. Zapotrzebowanie na nową zabudowę	108
I.9.2. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę	110
I.9.3 Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę	114
I.9.4 Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci infrastruktury technicznej oraz społecznej służących realizacji zadań własnych gminy	114
I.10. Dotychczasowa polityka przestrzenna gminy	115
I.10.1. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w gminie Mirzec - stan prawny	115
I.10.1.1. Dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	115
I.10.1.2. Przyczyny zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec	116
I.10.1.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	117

I.10.1.4. Wydawane decyzje administracyjne - decyzje o ustaleniu warunków zabudowy i ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.....	117
I.10.1.5. Wnioski złożone do Studium	118
I.10.2. Dokumenty strategiczne szczebla gminnego	119
I.10.2.1. Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 - 2020	119
I.10.2.2. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Mirzec na lata 2016-2020.....	120
I.10.2.3. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mirzec na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem lat 2017 - 2020 oraz Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Mirzec na lata 2013 - 2032.....	120
I.10.2.4. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Mirzec na lata 2016-2022 (projekt)	121
I.10.3. Dokumenty zewnętrzne warunkujące rozwój gminy	122
I.10.3.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	122
I.10.3.2. Strategia rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020	123
I.10.3.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	123
I.10.3.4. Program ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2015 - 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 i Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego	129
I.10.3.5. Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych	130
I.10.3.6. Strategia rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2015 - 2020.....	133
I.10.3.7. Strategia Rozwoju Powiatu Starachowickiego na lata 2014 - 2020	134
I.10.3.8. Program ochrony środowiska dla powiatu starachowickiego na lata 2012 - 2015 z uwzględnieniem lat 2016 - 2019	136
I.10.3.9. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Starachowickim na lata 2016-2022	138
I.10.4. Podsumowanie	139
TOM II - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirzec	140
II.1. Synteza uwarunkowań i cele polityki przestrzennej	141
II.1.1. Synteza uwarunkowań	141
II.1.1.1. Synteza uwarunkowań zewnętrznych.....	141
II.1.1.2. Synteza uwarunkowań wewnętrznych.....	141
II.1.2. Cele polityki przestrzennej	144
II.1.2.1. Główne cele rozwojowe	144
II.1.2.2. Cele strategiczne	146
II.2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego	148
II.2.1. Kierunki i zasady ochrony środowiska naturalnego i jego zasobów	148

II.2.1.1. Kierunki wynikające z uwarunkowań ekologicznych i ochrony prawnej	148
II.2.1.2. Kierunki wynikające z uwarunkowań sanitarnych - poprawa ekologicznych warunków życia ludzi	149
II.2.2. Zasady ochrony walorów krajobrazu kulturowego	153
II.2.3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią	153
II.2.4. Obszary osuwania się mas ziemnych	154
II.2.5. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	154
II.2.6. Tereny o niekorzystnych warunkach do zabudowy	155
II.3. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	156
II.3.1. Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego	156
II.3.2. Elementy dziedzictwa kulturowego objęte ochroną prawną.....	156
II.3.2.1. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków.....	156
II.3.2.2. Obszary i obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków	157
II.3.2.3. Zabytki archeologiczne	157
II.3.2.4. Strefy ochrony archeologicznej	158
II.3.2.5. Obszary wskazane do objęcia strefami ochrony ekspozycji obszarów zabytkowych i otoczenia zabytków.....	158
II.3.2.6. Dobra kultury współczesnej oraz miejsca pamięci narodowej	159
II.4. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	161
II.4.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów	161
II.4.2. Szczegółowe kierunki zagospodarowania przestrzennego	163
II.4.2.1. Przeznaczenie terenów	163
II.4.2.2. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów oraz kształtowania zabudowy	169
II.4.3. Obszary przestrzeni publicznej.....	171
II.4.4. Obszary funkcjonalne	171
II.4.5. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych	172
II.4.6. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne	172
II.4.7. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	172
II.4.8. Obszary zdegradowane i wymagające rewitalizacji	172
II.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji	174
II.5.1. Polityka transportowa	174
II.5.1.1. Cel strategiczny	174
II.5.1.2. Cele szczegółowe.....	174
II.5.2. Rozwiązania komunikacyjne.....	175

II.5.2.1. Układ drogowy	175
II.5.2.2. Układ dróg rowerowych	178
II.6. Kierunki rozwoju systemów uzbrojenia technicznego	180
II.6.1. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę	180
II.6.2. Kierunki rozwoju systemów odprowadzania ścieków sanitarnych	180
II.6.3. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w energię elektryczną	181
II.6.4. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w gaz.....	182
II.6.5. Kierunki rozwoju produkcji energii ze źródeł odnawialnych.....	184
II.6.6. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w ciepło	184
II.6.7. Kierunki rozwoju gospodarki odpadami.....	185
II.6.8. Kierunki rozwoju obsługi telekomunikacyjnej.....	185
II.7. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego.....	186
II.7.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	186
II.7.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym	186
II.8. Obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany.....	187
II.9. Uzasadnienie i synteza ustaleń Studium	188

TOM I - Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirzec

I.1. Wstęp

I.1.1. Podstawa formalno-prawna opracowania i cel opracowania

Podstawę formalno - prawną niniejszego opracowania stanowi Uchwała Rady Gminy w Mircu Nr XLII/273/2014 z dnia 19 lutego 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia nowej edycji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec.

Zgodnie z wymogami *Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*¹ z 2003 roku dokumenty związane z kształtowaniem polityki przestrzennej gminy podlegają ocenie pod względem aktualności, co najmniej raz w kadencji rady gminy. W 2013 roku podjęta została Uchwała Nr XXXIX/247/2013 z dnia 27 listopada zatwierdzająca *Ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Mirzec*, która wskazała na konieczność przystąpienia do sporządzenia kompleksowej aktualizacji Studium. Dodatkowy wpływ na podjęcie decyzji o konieczności aktualizacji Studium miały również kwestie związane ze zmianami w obowiązującym prawie krajowym i na szczeblu samorządu województwa oraz znaczna liczba złożonych wniosków przez osoby fizyczne i prawne, o zmianę ustaleń w obowiązującym studium oraz miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Niniejsze opracowanie - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - stanowi całościową zmianę dotychczas obowiązującego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirzec zatwierdzonego uchwałą Rady Gminy w Mircu Nr XVIII/70/99 z dnia 15 grudnia 1999 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec, zmienione Uchwałą Nr XLV/216/2006 Rady Gminy w Mircu z dnia 30 sierpnia 2006 r. Zmiana Studium obejmowała obszar funkcjonalny A. Zmianą Studium nie został objęty obszar funkcjonalny B obejmujący kompleks lasów państwowych położony w południowej części gminy Mirzec. Z chwilą uchwalenia niniejszego Studium dotychczasowe przestaje obowiązywać.

Na obszarze gminy Mirzec obowiązują dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, są to: Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części gminy Mirzec, obejmujący obszar funkcjonalny A oraz Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego KOLEKTOR na obszarze gminy Mirzec. Ustalenia w nich zawarte znajdują odzwierciedlenie w określonych w niniejszym projekcie Studium kierunkach polityki przestrzennej.

Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy prawnej wydawanych decyzji administracyjnych, nie należy go utożsamiać z dawnym „planem ogólnym” gminy. Jest to wykładnia polityki przestrzennej jednostki samorządu terytorialnego, dokument obejmujący obszar gminy w jej granicach administracyjnych. Obowiązuje Wójta Gminy oraz Radę Gminy, zwłaszcza w działaniach związanych ze sporządzaniem planów miejscowych (Studium jest wiążące dla tych planów). Jest to dokument sporządzany obligatoryjnie dla każdej gminy, na podstawie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zakres rzeczowy opracowania, a także sposób opracowania, jego tryb formalny, wynika z przepisów ustawowych.

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073) przyjmuje „ład przestrzenny i rozwój zrównoważony” za podstawę

¹ t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073

polityki przestrzennej i przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy. W rozumieniu ustawy, przez „ład przestrzenny” należy rozumieć „takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne”. Zakres pojęciowy terminu „rozwój zrównoważony” określa znowelizowana ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.). Zgodnie z art. 3 pkt 50 ww. ustawy, przez „zrównoważony rozwój” rozumie się „taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń”.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073):

Art. 9.

1. W celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej „studium”.
2. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza studium zawierające część tekstową i graficzną, uwzględniając zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, ustalenia strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz strategii rozwoju gminy, o ile gmina dysponuje takim opracowaniem.
3. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy.
4. Ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.
5. Studium nie jest aktem prawa miejscowego.

Art. 10.

1. W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z:
 - 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;
 - 2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;
 - 3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
 - 4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
 - 5) rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określonych przez audyt krajobrazowy granice krajobrazów priorytetowych
 - 6) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;
 - 7) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;
 - 8) potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniając w szczególności:
 - a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne,
 - b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego,
 - c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,

- d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- 9) potrzeb i możliwości rozwoju gminy;
- 10) stanu prawnego gruntów;
- 11) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;
- 12) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych;
- 13) występowania udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- 14) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;
- 15) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami;
- 16) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- 17) wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej.

2. W studium określa się w szczególności:

- 1) uwzględniające bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę, o którym mowa w ust. 1 pkt 7 lit. d:
 - a) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów w tym wynikające z audytu krajobrazowego;
 - b) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy;
- 2) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk;
- 3) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
- 4) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;
- 5) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;
- 6) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1;
- 7) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary przestrzeni publicznej;
- 8) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;
- 9) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- 10) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;
- 11) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;
- 12) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2120);
- 13) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- 14) obszary zdegradowane

15) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;

16) obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

2a. Jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; w studium ustala się ich rozmieszczenie.

3. Obowiązek przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 8, powstaje po upływie 3 miesięcy od dnia ustanowienia tego obowiązku.

4. Minister właściwy do spraw budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, określi, w drodze rozporządzenia, wymagany zakres projektu studium w części tekstowej i graficznej, uwzględniając w szczególności wymogi dotyczące materiałów planistycznych, skali opracowań kartograficznych, stosowanych oznaczeń, nazewnictwa, standardów oraz sposobu dokumentowania prac planistycznych.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w art. 1 ust. 2 ustala też konieczność uwzględnienia:

1. wymagań ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury;
2. walorów architektonicznych i krajobrazowych;
3. wymagań ochrony środowiska w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych;
4. wymagań ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
5. wymagań ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi walorów mienia, walorów także potrzeby osób niepełnosprawnych;
6. walorów ekonomicznych przestrzeni;
7. prawa własności;
8. potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa;
9. potrzeb interesu publicznego;
10. potrzeb w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w szczególności sieci szerokopasmowych.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233) precyzuje wymagania, co do zakresu projektu oraz rodzajów dokumentów obrazujących tok formalny jego sporządzania, a także określa wymagania, co do rodzaju podkładów geodezyjnych wykorzystywanych dla potrzeb części graficznej Studium.

Zgodnie z wymogami ustawowymi niniejsze opracowanie zawiera syntezę uwarunkowań, będącą częścią informacyjno-diagnostyczną Studium oraz kierunki rozwoju przestrzennego, będące ustaleniami Studium. Przy czym uwarunkowania to okoliczności faktyczne istniejące w chwili sporządzania Studium oraz wymagania np. prawne dla polityki przestrzennej, niezależne od woli gminy w chwili sporządzania dokumentu, w tym wynikające z przepisów szczególnych powszechnie obowiązujących oraz wynikające z aktów planistycznych wojewódzkich, krajowych i sąsiednich jednostek samorządowych.

Inne aspekty rozwoju społecznego i gospodarczego podejmowane są w tym opracowaniu tylko w zakresie niezbędnym, bezpośrednio oddziałującym na problemy przestrzenne. Ustalenia Studium koncentrują się na najważniejszych problemach gospodarki przestrzennej (choćby z racji skali opracowania, wymogów problematyki) i nie rozwiązują wszystkich możliwych kwestii szczegółowych, które wskazane są do rozstrzygnięć w opracowaniach bardziej szczegółowych np. planach miejscowych, studiach problemowych, koncepcyjnych, branżowych, operacyjno-realizacyjnych itd.

Na kształt proponowanych rozwiązań wpływ miały także przepisy innych ustaw obowiązujących, także zmienionych w okresie od uchwalenia poprzedniej edycji Studium, w tym zwłaszcza ustawy o ochronie środowiska, ochronie przyrody, ochronie zabytków.

Polityka przestrzenna gminy Mirzec, sposób zagospodarowania i wykorzystania przestrzeni winny przyjmować **zasadę rozwoju zrównoważonego**, jako podstawę wszelkich działań, zgodnie z wymogami ustawowymi. Rozwój zrównoważony - to podstawowe ogólne uwarunkowanie rozwoju, oparte o zasadę równoważenia takich dziedzin i sfer działania jak społeczna, gospodarcza, ekologiczna, kulturowa, infrastrukturalna itd. Władze samorządowe powinny dążyć nie tylko do poprawnego i zgodnego z wymogami ochrony środowiska kreowania nowych terenów i kierunków zagospodarowania, ale także do poprawy jakości i atrakcyjności gminy, jako środowiska życia jego mieszkańców. Najważniejsze cele dotyczące środowiska zurbanizowanego to:

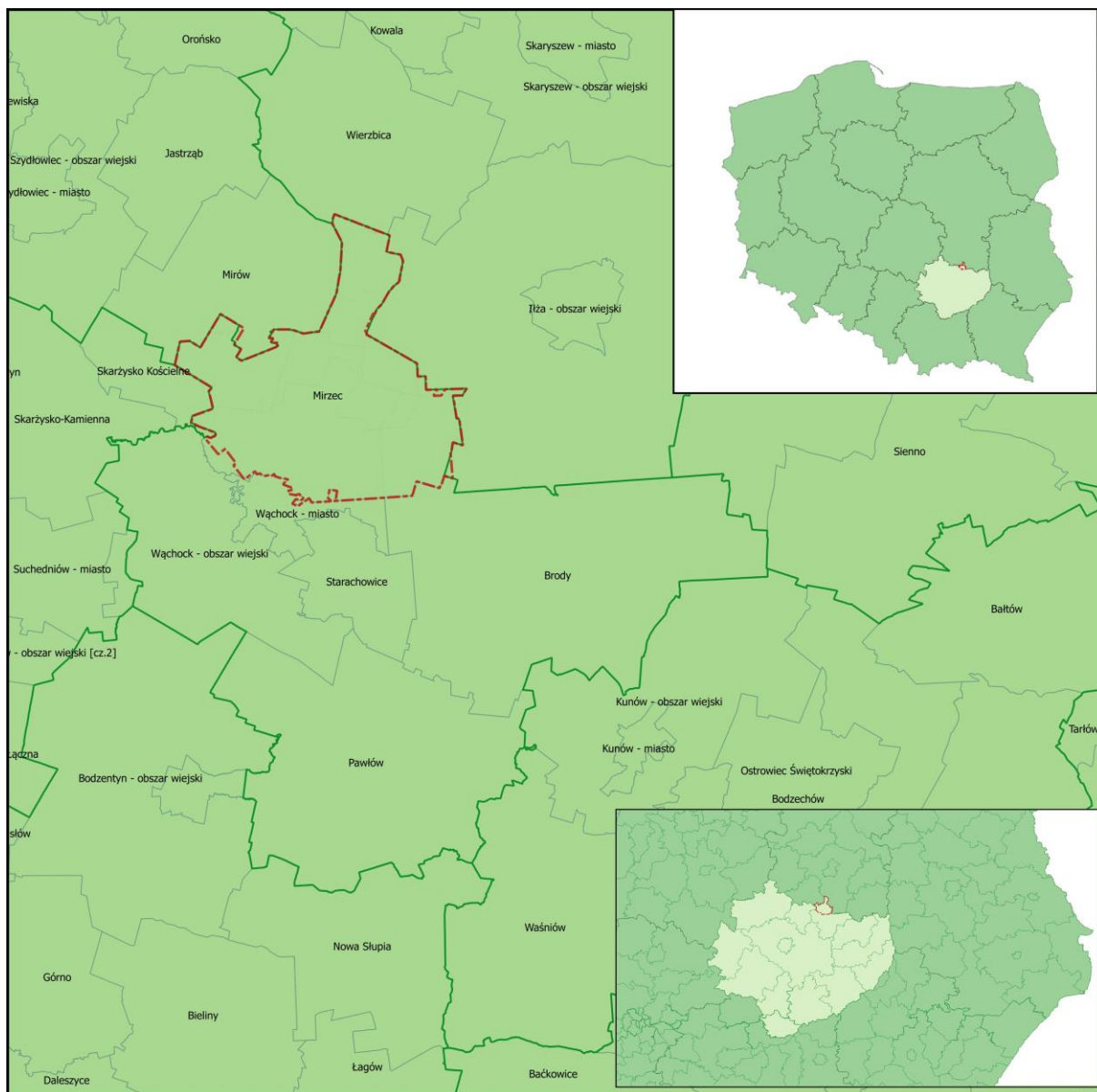
- minimalizacja zużycia przestrzeni i zasobów naturalnych,
- oszczędne, racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami i energią,
- ochrona zdrowia mieszkańców,
- zapewnienie równego dostępu do zasobów i usług,
- podtrzymanie, ochrona kulturowej i społecznej różnorodności.

W zagospodarowaniu uwzględniać ponadto należy wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury, walory architektoniczne i krajobrazowe, wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych, wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury, walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności, potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

I.2. Ogólna charakterystyka gminy

Gmina Mirzec pod względem administracyjnym położona jest w północnej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie starachowickim. Jej północna granica stanowi jednocześnie granicę województwa świętokrzyskiego i mazowieckiego. Gmina sąsiaduje z następującymi gminami: Brody, Iłża - obszar wiejski, Mirów, Skarżysko Kościelne, Starachowice - obszar miejski, Wąchock - obszar miejski, Wierzbica (por. rys. 1).

Rysunek 1 Położenie gminy Mirzec w skali kraju, województwa świętokrzyskiego i powiatu starachowickiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy podziału administracyjnego Polski

Mirzec jest gminą typowo wiejską, obejmującą powierzchnię około 111 km², co stanowi 21,18% powierzchni powiatu starachowickiego. Według danych zawartych w „Strategii Rozwoju gminy Mirzec na lata 2013 - 2020”, około 38,6% powierzchni całkowitej gminy zajmują lasy oraz tereny zadrzewione i zakrzewione, 44,6% stanowią zaś grunty rolne. Tereny różne oraz nieużytki zajmują łącznie powierzchnię 51 ha. Ponadto, na terenie gminy znajduje się gęsta sieć cieków oraz kanałów melioracyjnych. Wody powierzchniowe zajmują w sumie około 41 ha.

Gmina składa się z 10 sołectw: Gadka, Jagodne, Małyszyn, Mirzec I, Mirzec II, Osiny, Ostrożanka, Trębowiec, Tychów Nowy i Tychów Stary. Gmina Mirzec na koniec 2013 roku zamieszkiwana była przez 8 379 mieszkańców, najliczniej zaludnionymi sołectwami są: Mirzec, Gadka, Tychów Stary, Małyszyn i Tychów Nowy. Rolę administracyjnego, kulturalnego i gospodarczego centrum gminy pełni miejscowość Mirzec (por. rys. 2).

Rysunek 2 Podział gminy Mirzec na sołectwa

Źródło: Opracowanie własne na tle ortofotomapy serwisu geoportal.gov.pl

Mirzec usytuowany jest w odległości około 50 km od stolicy województwa świętokrzyskiego - Kielc. W promieniu 50 km od Mirca znajdują się również miasta Starachowice, Skarżysko - Kamienna, Ostrowiec Świętokrzyski, Końskie oraz Radom.

Gmina położona jest na uboczu najważniejszych krajowych szlaków komunikacyjnych. Przez jej teren przebiega natomiast istotny ponadlokalny szlak komunikacyjny - droga wojewódzka nr 744 relacji Radom - Starachowice. Pozostałe powiązania komunikacyjne zapewnia sieć dróg powiatowych i gminnych.

Rysunek 3 Położenie Gminy Mirzec względem głównych szlaków komunikacyjnych województwa świętokrzyskiego

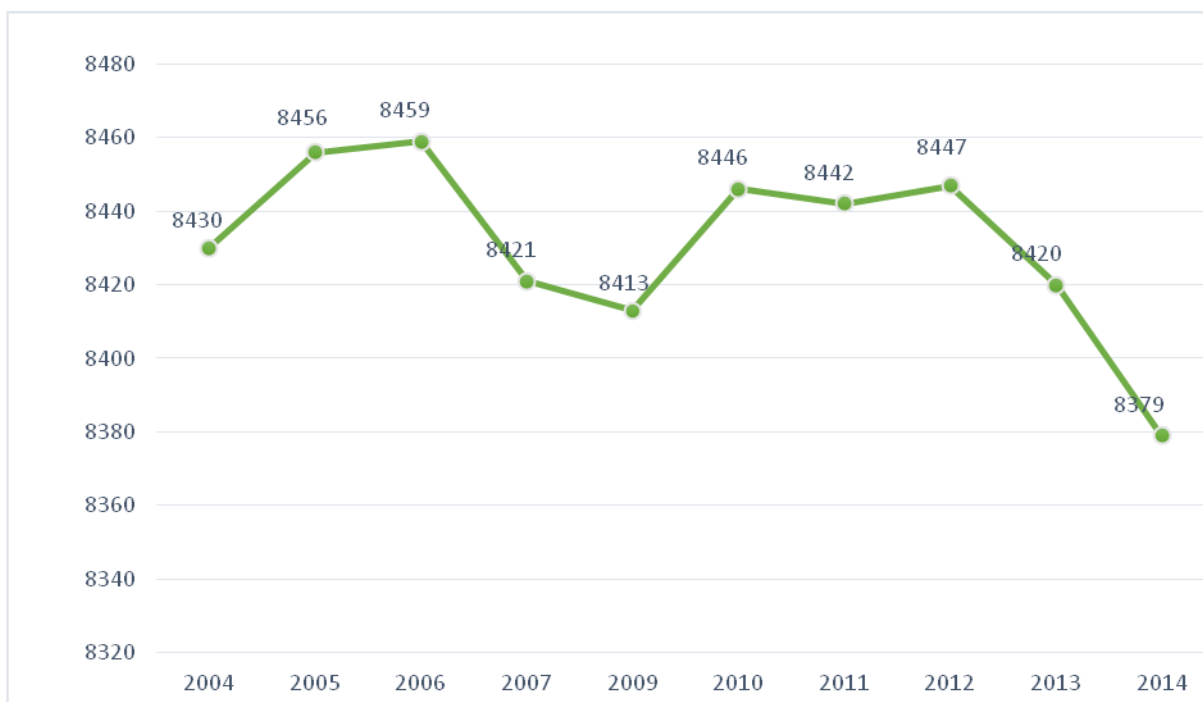
Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

I.3. Uwarunkowania społeczno-demograficzne, wynikające z warunków życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

I.3.1. Ludność

Według informacji Banku Danych Lokalnych GUS w 2014 roku gminę Mirzec zamieszkiwało 8 379 osób, w tym 4 168 kobiet i 4 211 mężczyzn. W podziale na sołectwa, najliczniej zaludnionymi były: Mirzec I, Mirzec II, Gadka, Tychów Stary, Małyszyn i Tychów Nowy.

Wykres 1 Zmiany liczby ludności w gminie Mirzec w latach 2004-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

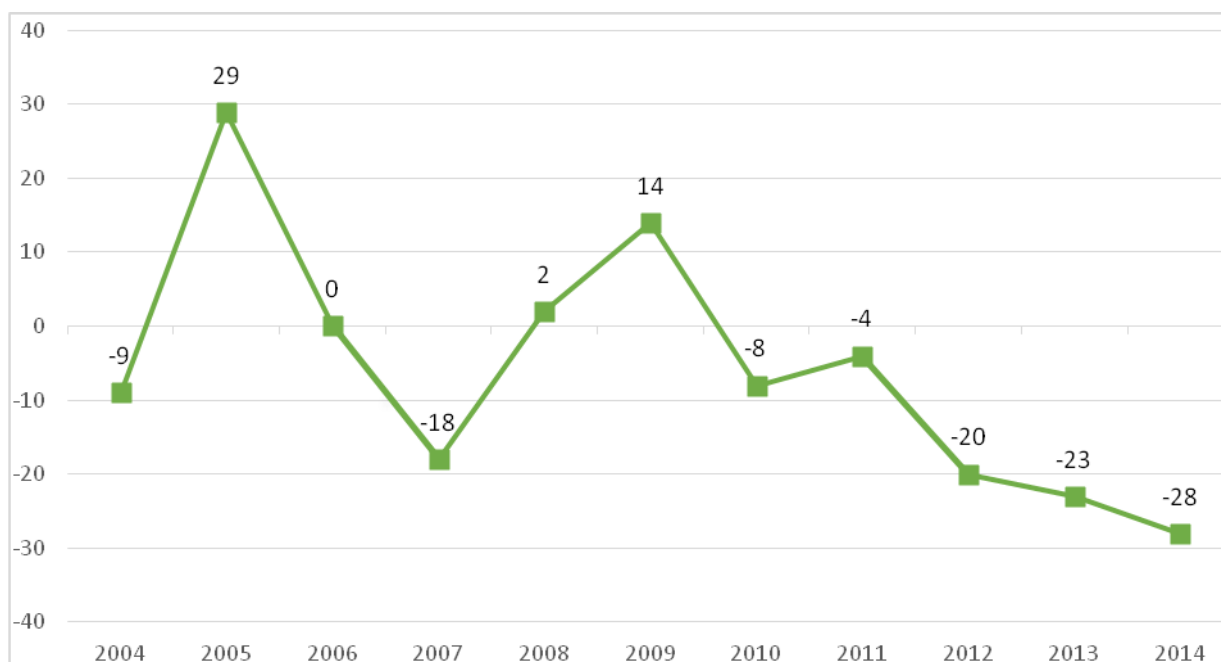
Jak zauważyć można na powyższym wykresie trudno określić jakąkolwiek zaznaczającą się tendencję w zakresie zmian liczby ludności. Spadki lub wzrosty są zazwyczaj niewielkie i wynoszą od kilku do kilkunastu osób. Wyjątkami są lata 2007 - 2010, kiedy to wahania dochodziły nawet do 38 (między rokiem 2007, a 2008) oraz lata 2012 - 2014, ze spadkiem o 68 osób w ciągu dwóch lat.

Zmiany w liczbie ludności spowodowane mogą być, z jednej strony ujemnym przyrostem naturalnym oraz sytuacją ekonomiczną, powodującą wyjazdy w poszukiwaniu pracy, z drugiej zaś zjawiskiem suburbanizacji, która powoduje osiedlanie się na terenach wiejskich ludności pracującej w miastach.

I.3.2. Przyrost naturalny

Przyrost naturalny ludności, rozumiany jako różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów, przyjmuje dla gminy Mirzec wartości ujemne i od 2009 roku jest to tendencja pogłębiająca się.

Wykres 2 Zmiany przyrostu naturalnego w gminie Mirzec w latach 2004-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ujemny przyrost naturalny jest trendem utrzymującym się w gminie Mirzec od kilkunastu ostatnich lat. Przyjąć można, że taki stan rzeczy powoduje niekorzystne zmiany w strukturze ludnościowej gminy. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego (opracowywanych na poziomie powiatu) liczba mieszkańców powiatu starachowickiego będzie się stopniowo zmniejszać. Zgodnie z przewidywaniami, do roku 2035 liczba zamieszkujących powiat zmniejszy się o 14,3% w stosunku do 2014 r. (z 92 540 do 79 321). Spadać będzie liczba osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, a rosnąć liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Prognozuje się, że w 2035 roku ludzi powyżej 65 roku życia będzie więcej niż niepełnoletnich.

I.3.3. Saldo migracji

Drugim elementem po przyroście naturalnym, wpływającym na zmianę liczby ludności jest ruch migracyjny. Ogólne saldo w gminie Mirzec przyjęło w ostatnim roku wartość ujemną, nie jest to jednak stały trend, rok wcześniej bowiem zanotowano przyrost dodatni. Najgorszym rokiem był 2008, kiedy to ubyło 35 osób.

Wykres 3 Wielkość migracji w latach 2004 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 1 Migracje według kierunków w gminie Mirzec w latach 2004 - 2013

Kierunek	Wartość									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Zameldowania z miast	45	39	45	45	36	31	31	36	48	51
Zameldowania ze wsi	38	32	56	41	20	38	37	18	29	31
Zameldowania z zagranicy	-	3	-	2	3	3	-	4	3	-
Zameldowania ogółem	83	74	101	88	59	72	68	58	80	82
Wymeldowania do miast	36	49	46	52	49	49	37	36	50	59
Wymeldowania na wieś	45	26	54	43	41	24	23	22	18	26
Wymeldowania za granicę	-	-	4	9	4	-	1	-	-	-
Wymeldowania ogółem	81	75	104	104	94	73	61	58	68	85

-- brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Biorąc pod uwagę kierunki migracji, stwierdza się odpływ ludności który następuje głównie na rzecz miast i jest to stała tendencja. Z drugiej strony zauważono również rosnącą liczbę osób przeprowadzających się z miasta na teren gminy Mirzec, chociaż w mniejszej liczbie. Ruch międzynarodowy w ciągu ostatnich kilku lat natomiast pozostaje w równowadze.

I.3.4. Struktura wieku i płci

W trakcie okresu objętego analizą, nastąpiło przejście w roku 2010 z przewagi kobiet do ich niedoboru. Przed tym rokiem współczynnik feminizacji² wynosił 101 kobiet na 100 mężczyzn, tak więc, według klasyfikacji Rosseta³, mieści się w dolnej granicy „lekkiej przewagi kobiet”, po nim natomiast wynosił od 98 do 99, co wskazuje na „przewagę mężczyzn”. W warunkach polskich przewaga liczby mężczyzn jest zjawiskiem rzadko obserwowalnym, średnia dla kraju wynosi bowiem 106,5 kobiet przypadających na 100 mężczyzn, tendencja taka widoczna jest dla powiatu starachowickiego (tab.2).

Tabela 2 Zmiana liczby kobiet i mężczyzn oraz współczynnika feminizacji

Rok	Kobiet		Mężczyzn		Współczynnik feminizacji w gminie Mirzec	Współczynnik feminizacji w powiecie starachowickim
	liczba	%	liczba	%		
2004	4229	50,17	4201	49,83	101	106
2005	4246	50,21	4210	49,79	101	107
2006	4246	50,20	4213	49,80	101	107
2007	4241	50,36	4180	49,64	101	107
2008	4221	50,32	4167	49,68	101	107
2009	4228	50,26	4185	49,74	101	107
2010	4197	49,69	4249	50,31	99	106
2011	4201	49,76	4241	50,24	99	106
2012	4185	49,54	4262	50,46	98	106
2013	4180	49,64	4240	50,36	99	106
2014	4168	49,74	4211	50,26	99	106

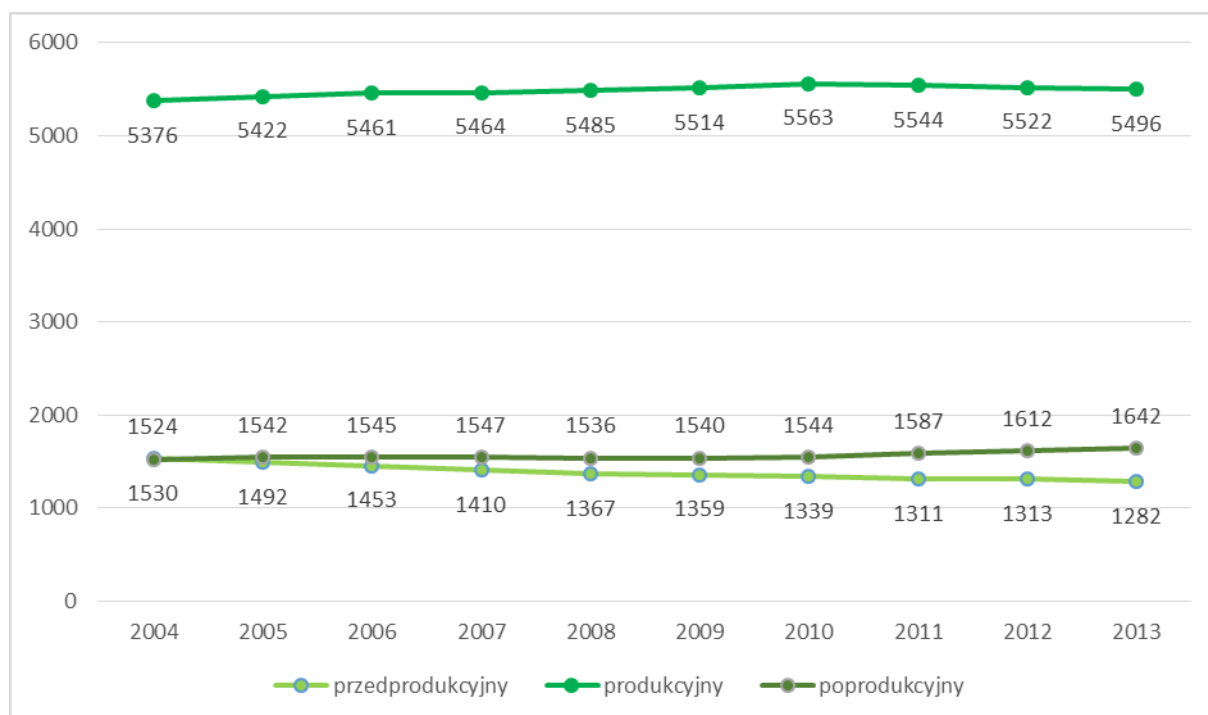
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Większość mieszkańców gminy Mirzec stanowią obecnie osoby w wieku produkcyjnym (ponad 65%). Za niekorzystne zjawisko należy uznać jednak systematyczny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Pomiedzy 2004 a 2014 rokiem w gminie Mirzec ubyło 236 osób w wieku przedprodukcyjnym przybyło 146 osób w wieku poprodukcyjnym. W tym samym okresie liczba osób w wieku produkcyjnym zwiększała się do roku 2010, po nim natomiast zaczął się systematyczny spadek. Dane te jednoznacznie wskazują na postępujące procesy starzenia się społeczeństwa w gminie (por. tab. 3).

² Współczynnik feminizacji - Współczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

³ Rosset E., Studia nad teoriami ludnościowymi, Instytut Statystyki i Demografii, Warszawa 1987.

Wykres 4 Porównanie struktury ludności wg ekonomicznych klas wieku i struktury płci w latach 2004 - 2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

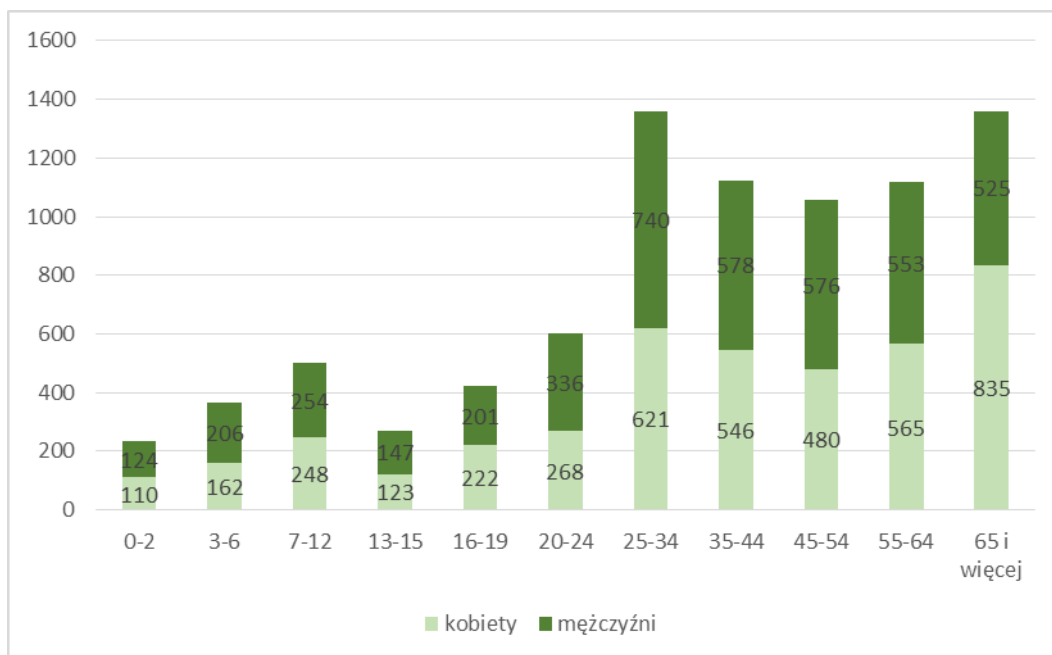
Tabela 3 Struktura ludności gminy Mirzec według grupowania ekonomicznego oraz współczynnik obciążenia ekonomicznego w latach 2004, 2007, 2010 i 2013

Wiek	2004			2007			2010			2013		
	Os.	%	W _{OE}	Os.	%	W _{OE}	Os.	%	W _{OE}	Os.	%	W _{OE}
przedprodukcyjny	1530	18,15	56,80%	1410	16,74	54,12%	1339	18,85	51,82%	1282	15,23	53,20%
produkcyjny	5376	63,77		5464	64,89		5563	65,87		5496	65,27	
poprodukcyjny	1524	18,08		1547	18,37		1544	18,28		1642	19,50	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W dłuższym okresie, pogłębianie się obecnych tendencji demograficznych może stać się ograniczeniem w możliwościach gospodarczego rozwoju gminy w przyszłości. Potwierdzają to także zmiany wskaźnika obciążenia ekonomicznego [W_{OE}] w ostatnich latach. Jest to syntetyczny wskaźnik liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym przypadającym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Aktualnie wskaźnik przyjmuje wartość 54,74 oznacza to, iż na 100 osób pracujących przypadają 54 osoby niepracujące (dzieci lub osoby starsze). Obecna średnia dla Polski kształtuje się na poziomie 57,60 oznacza to, że sytuacja w gminie Mirzec jest nieco lepsza niż dla ogółu kraju.

Wykres 5 Struktura według funkcjonalnych grup wieku i płci w gminie Mirzec

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W większości grup wiekowych występuje przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Więcej kobiet niż mężczyzn występuje jedynie w grupach 55-64 oraz 65 i więcej lat, przy czym w ostatniej z funkcjonalnych grup wieku przewaga ta jest znaczna, ponieważ kobiet jest o 306 więcej niż mężczyzn. Jak wynika z powyższego wykresu, przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn zaczyna się w okolicach wieku 55 lat i z wiekiem pogłębia się. Zestawienie to potwierdza także, iż jedną z przyczyn zachwianej równowagi płci wśród mieszkańców gminy jest nadumieralność mężczyzn po 55 roku życia.

I.3.5. Rynek pracy

I.3.5.1. Podmioty gospodarcze

Dominującym działem gospodarki gminy Mirzec jest rolnictwo. Użytki rolne zajmują ponad 55% powierzchni gminy, z czego większość to grunty orne. Produkcja w gospodarstwach rolnych jest zazwyczaj wielokierunkowa i niskotowarowa. W strukturze upraw dominują zboża: żyto, owies, mieszanka zbożowa, pszenica, pszenżyto. Zboża te użytkowane są głównie jako pasza dla zwierząt, a nadwyżki są sprzedawane. Jakość uzyskiwanych płodów rolnych jest bardzo zróżnicowana i w dużym stopniu zależy od technologii produkcji. Na terenie gminy funkcjonuje kilka gospodarstw specjalizujących się w hodowli krów mlecznych i trzody chlewnej. Istnieją także gospodarstwa drobiarskie zajmujące się hodowlą drobiu nieśnego i rzeźnego oraz gospodarstwa specjalizujące się w uprawach pod osłonami w zakresie warzywnictwa i kwaciarstwa.

W ostatnich latach rolnictwo w gminie staje się coraz bardziej zróżnicowane, popularność zdobywa rolnictwo ekologiczne oraz działalność okolorolnicza, jak prowadzenie gospodarstw agroturystycznych. Działalność pozarolniczą, dotyczącą przetwórstwa rolno - spożywczego prowadzą 3 podmioty gospodarcze: 2 zakłady piekarnicze w Mircu i zakład mięsny w Gadce.

Ujemne saldo migracji i spadająca liczba osób w wieku produkcyjnym ma negatywny wpływ na rozwój gospodarczy gminy. Ruch naturalny w sposób ograniczony oddziałuje także

na wzmacnianie wewnętrznego rynku zbytu, jednakże w największym stopniu na gospodarkę gminy wpływ ma brak znaczących zakładów oraz typowo rolniczy charakter gminy. Jakość lokalnego rynku pracy ocenić można dzięki wskaźnikowi migracji wahadłowych, czyli liczby osób dojeżdżających do pracy w okolicznych miastach. Według badań przeprowadzonych przez GUS w 2006 r., liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy wynosiła dla gminy Mirzec 0,07.

Tabela 4 Wskaźnik liczby osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy w powiecie starachowickim oraz pobliskich miastach

Jednostka samorządu terytorialnego	Liczba osób przyjeżdżających do pracy przypadająca na 1 osobę wyjeżdżającą do pracy
Kielce	4,34
Ostrowiec Świętokrzyski	1,53
Skarżysko - Kamienna	3,21
Starachowice	3,17
Brody	0,61
Mirzec	0,07
Pawłów	0,14
Wąchock - obszar miejski	0,90
Wąchock - obszar wiejski	0,13

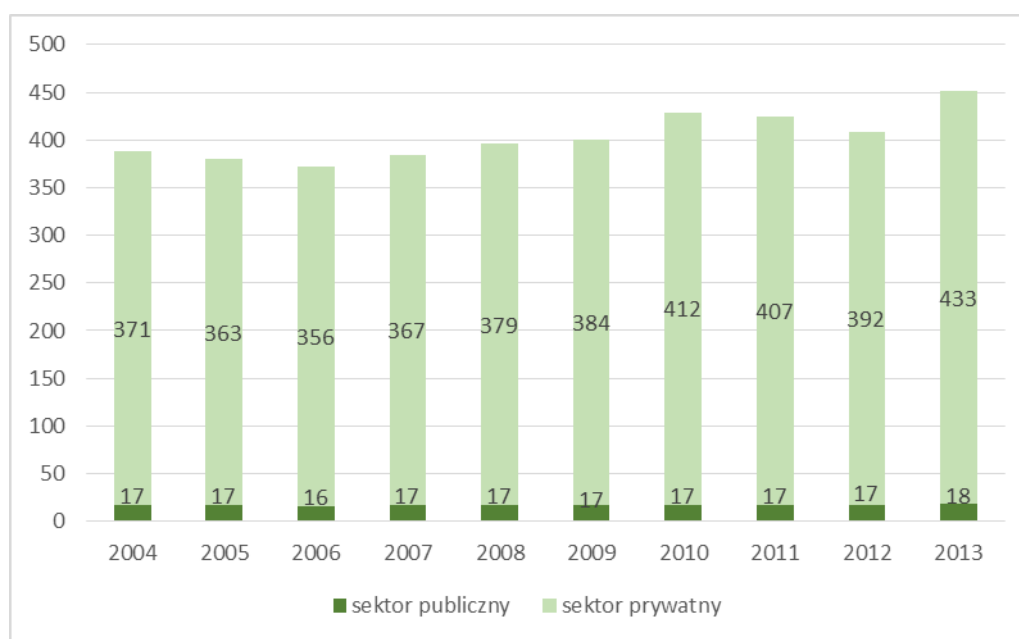
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Jak wynika z powyższej tabeli, w większości okolicznych gmin więcej osób wyjeżdża do pracy niż do niej przyjeżdża, jednak wskaźnik dla gminy Mirzec jest najniższy w powiecie. Zakładać można, że miejscem zatrudnienia dla mieszkańców gminy Mirzec są głównie Starachowice i Skarżysko - Kamienna.

Wraz z inwestycjami infrastrukturalnymi zwiększającymi dostępność silnych ośrodków gospodarczych, tendencje te mogły się nasilić, jednakże brak nowszych danych statystycznych uniemożliwia potwierdzenie takiej hipotezy.

W celu zdiagnozowania warunków panujących na lokalnym rynku pracy, niezbędne jest przeprowadzenie szczegółowych analiz. Podstawowym wskaźnikiem obrazującym sytuację jest zmiana liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na danym terenie. Od 2006 do 2010 r. liczba podmiotów gospodarczych na obszarze gminy Mirzec regularnie rosła, w kolejnych spadła by odnotować znaczny wzrost w 2013 i 2014 roku (por. wyk. 6).

Wykres 6 Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminie Mirzec według GUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wzrost liczby przedsiębiorstw jest ściśle związany ze współczynnikiem aktywności gospodarczej mieszkańców gminy. Współczynnik ten stanowi liczbę przedsiębiorstw przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Dla gminy Mirzec wartość wskaźnika wyniosła w 2014 r. 90,7 i należy do jednej z najniższych w powiecie starachowickim. Jednakże ostatnie dziesięciolecie wskazuje na znaczną dynamikę wzrostową i może oznaczać pozytywne zmiany na lokalnym rynku pracy.

Tabela 5 Zmiany wskaźnika przedsiębiorczości w powiecie starachowickim

Jednostka samorządu terytorialnego	Wskaźnik przedsiębiorczości				Dynamika zmian (2004 r. = 100)
	2004	2007	2010	2013	
Starachowice	151,5	148,9	151,0	151,4	99,93
Brody	76,9	78,7	88,0	95,2	123,80
Mirzec	78,1	75,5	82,2	86,5	110,76
Pawłów	70,3	72,1	79,8	82,2	116,93
Wąchock - obszar miejski	141,5	140,4	133,8	136,6	96,54
Wąchock - obszar wiejski	77,9	79,7	87,4	95,8	122,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

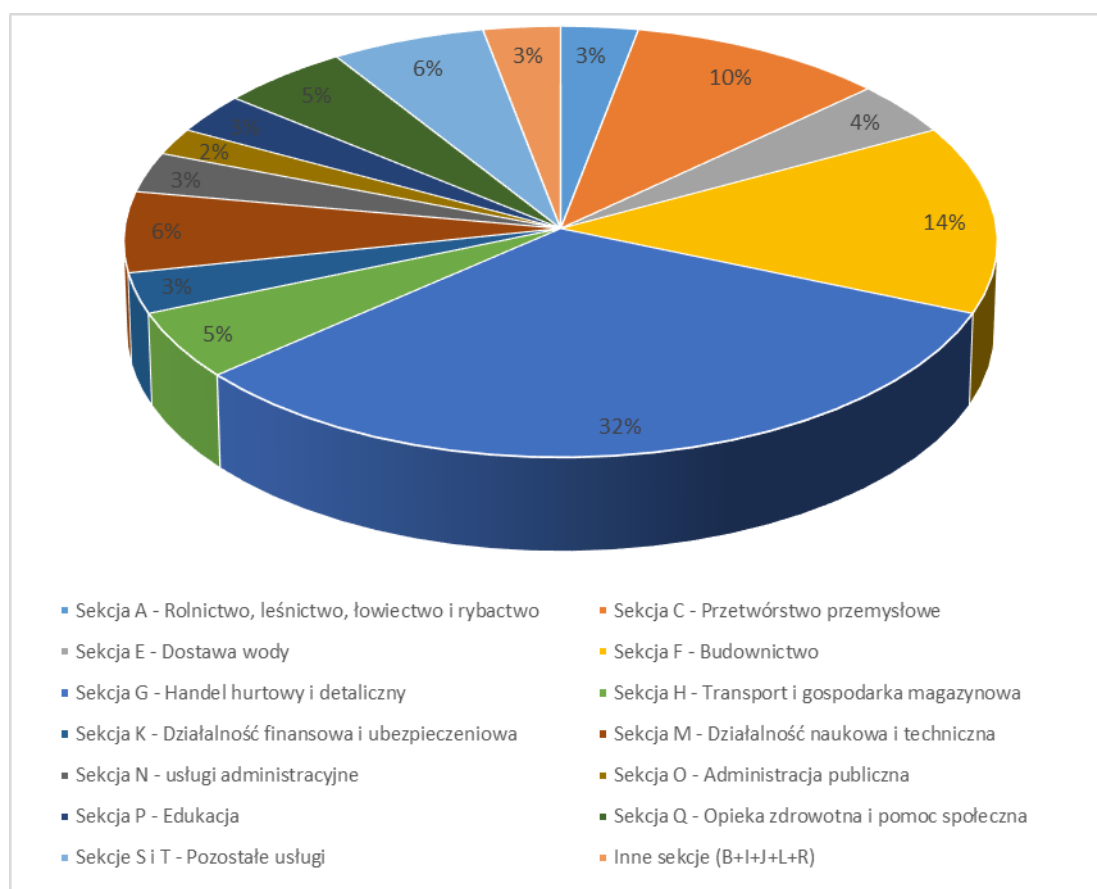
W 2014 r., wśród podmiotów gospodarczych według sekcji PKD-20074, na 469 wszystkich zarejestrowanych podmiotów, największy udział przypadł jednostkom należącym do sekcji G - handel hurtowy i detaliczny (144 przedsiębiorstwa). Wiele jest także firm budowlanych (72) oraz zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (48). Wysokim udziałem odznaczają się

⁴ PKD - 2007 - Polska Klasyfikacja Działalności

także sekcja M - działalność naukowa i techniczna, sekcja Q - opieka zdrowotna i pomoc społeczna, H - transport i gospodarka magazynowa oraz sekcje S i T - obejmujące pozostałe usługi oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników i świadczące usługi na własne potrzeby. Strukturę podmiotów gospodarczych charakteryzuje przeważająca liczba przedsiębiorstw usługowych, przy znaczącym udziale podmiotów zajmujących się przetwórstwem przemysłowym oraz prowadzących działalność naukową i techniczną.

Na poniższym wykresie, inne sekcje obejmują: górnictwo i wydobywanie (sekcja B), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D), działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I), informację i komunikację (J), działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L) oraz działalność związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R).

Wykres 7 Podmioty gospodarcze w gminie Mirzec według sekcji PKD w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

I.3.5.2. Stan zatrudnienia i bezrobocia

Gmina Mirzec jest głównym miejscem pracy dla 375 osób, z czego w 2004 r. kobiety stanowiły 31,55% ogółu zatrudnionych, natomiast w 2014 r. już 76,80%. Na przestrzeni ostatnich lat można zaobserwować niewielki wzrost ogólnej liczby osób zatrudnionych, podobnie jak ma to miejsce dla powiatu starachowickiego, dla gminy Mirzec wzrost ten nie jest tak dynamiczny (por. tab. 5).

Liczba miejsc pracy w gminie Mirzec utrzymuje się na stałym poziomie, osiągając w okresie 10-letnim dynamikę wysokości 100,27. Jest to wynik niższy niż średnia dla powiatu starachowickiego i jednocześnie znacznie wyższy niż w Brodach, gdzie liczba pracujących znacznie spadła.

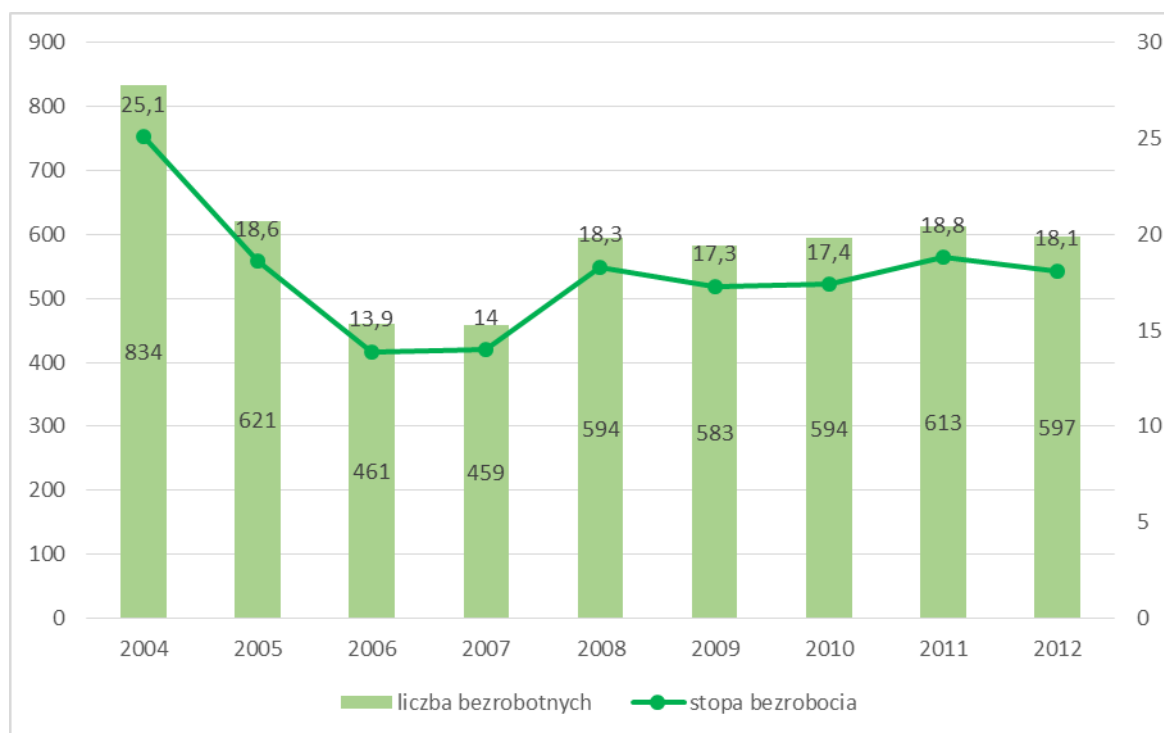
Mimo nieznacznego wzrostu liczby pracujących nastąpił spadek liczby bezrobotnych na terenie gminy. W 2004 r. w gminie Mirzec mieszkały 834 osoby bezrobotne, tymczasem w 2014 r. było ich 470. Stopa bezrobocia mierzona, jako udział liczby bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym w tym samym okresie, w całym powiecie również spadła z 25,1% w 2004 roku do 14,9% w 2014 roku. Spadki te nie były równomierne. W badanym okresie, bezrobocie malało do 2006 r., kiedy to zanotowano rekordowo niską wartość stopy bezrobocia, która wyniosła 13,9%. Już w roku 2007 odnotowano wzrost liczby osób pozostających bez pracy i do 2013 roku ich liczba ustabilizowała się w okolicach 600 osób ze stopą bezrobocia oscylującą w okolicach 18% (por. wyk. 8). W roku 2014 nastąpił znaczny spadek liczby bezrobotnych, bez pracy pozostawało 470.

Tabela 6 Pracujący w gminach powiatu starachowickiego w roku 2004 i 2013

Jednostka terytorialna	Ogółem		Dynamika (2004=100%)	Kobiety		Mężczyźni	
	2004	2013		2004	2013	2004	2013
Starachowice	12028	15552	129,30	5457	7085	6571	8467
Brody	1308	1028	78,59	423	431	885	597
Mirzec	374	389	104,01	256	292	118	97
Pawłów	735	895	121,77	445	515	290	380
Wąchock - obszar miejski	615	650	105,69	246	264	369	386
Wąchock - obszar wiejski							
Powiat starachowicki	15060	18514	122,93	8233	8587	8233	9927

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 8 Zmiany liczby bezrobotnych w gminie Mirzec oraz stopy bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Dynamika zmian liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia są ze sobą wyraźnie skorelowane, co wskazuje, iż zmiany na rynku pracy nie były spowodowane zmianami demograficznymi zachodzącymi na terenie gminy czy powiatu, lecz zmianami o charakterze gospodarczym.

W „*Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie starachowickim w 2013 roku*” opracowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach, wśród przyczyn relatywnie wysokiego poziomu bezrobocia wskazuje się wiele czynników. Równoległe z utrzymującymi się trendami wysokiego bezrobocia na terenach wiejskich, wskazuje się także na niedopasowanie posiadanego zawodu do bieżących potrzeb pracodawców, wadliwą konstrukcję systemu kształcenia oraz mało zróżnicowaną ofertę szkoleniową.⁵

Analiza zawodów nadwyżkowych i deficytowych przeprowadzona przez Powiatowy Urząd Pracy pozwala na zorientowanie się jakie są trendy na powiatowym rynku pracy. W 2013 r., wśród zawodów deficytowych dużą grupę stanowili lektorzy języka angielskiego oraz doradcy finansowi. Natomiast strukturę w rozbiciu na poszczególne zawody przedstawiono w tabeli 7.

Wskaźnik intensywności nadwyżki i deficytu zawodów obliczany jest jako iloraz liczby zgłoszonych ofert pracy w danym zawodzie w danym okresie czasu oraz liczby zarejestrowanych bezrobotnych w relatywnym okresie. Jeżeli wskaźnik przyjmie wartości mniejsze od 0,9 dany zawód traktowany jest jako nadwyżkowy, jeśli wartości będą kształtowały się w przedziale między 0,9 a 1,1 przyjmuje się, że dany zawód jest zrównoważony, a więc wykazuje równowagę między zapotrzebowaniem a pojawiającymi się ofertami pracy, natomiast gdy wartości przekraczają 1,1 dany zawód traktowany jest jako deficytowy.

⁵ Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie starachowickim w 2013 roku, Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach, 2013

Tabela 7 Zawody nadwyżkowe i deficytowe w 2013 r. w powiecie starachowickim

Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu zawodów
Technik mechanik	*	Asystent osoby niepełnosprawnej	-
Tokarz w metalu	*	Intendent	-
Malarz budowlany	*	Konsultant/agent sprzedaży bezpośredniej	-
Elektromonter zakładowy	*	Operator urządzeń do cięcia folii i płyt	-
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0112	Operator maszyn drogowych	-
Ekonomista	0,0123	Operator pilarek do pozyskiwania tarcicy	-
Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,0175	Asystent nauczyciela przedszkola	20,00
Frezer	0,0192	Pracownik kancelaryjny	17,00
Piekarz	0,0268	Kierowca samochodu dostawczego	16,50
Technik ekonomista	0,0268	Tartacznik	5,00

*brak ofert pracy

- brak osób bezrobotnych

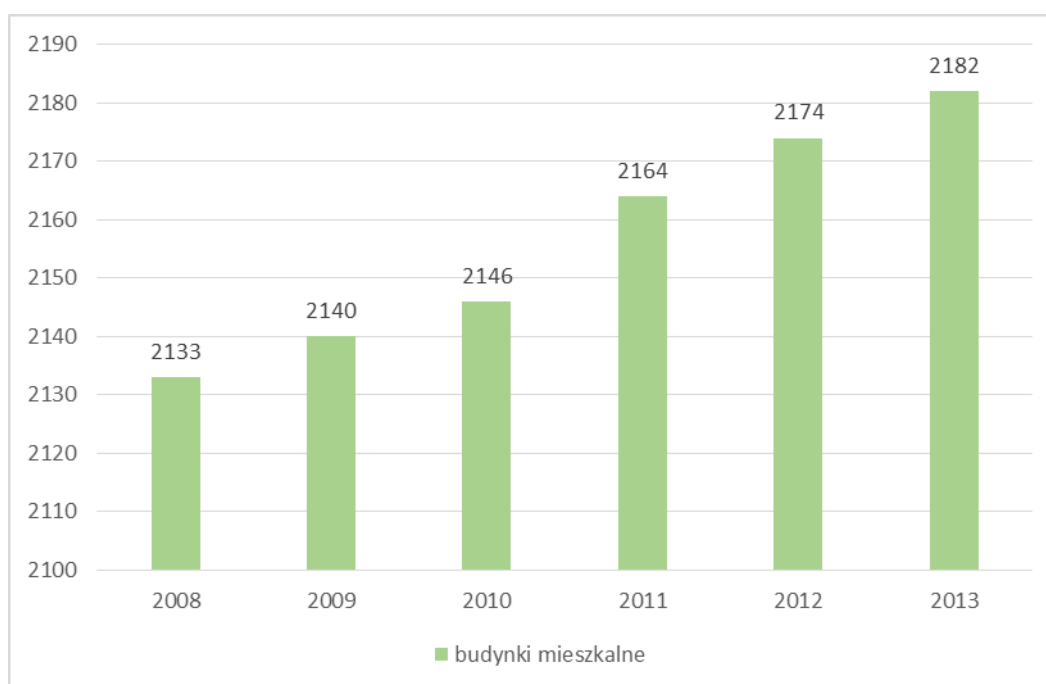
Źródło: opracowanie własne na podstawie: "Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie starachowickim w 2013 roku", Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach, 2013

I.3.6. Mieszkalnictwo

W 2014 r. w gminie Mirzec znajdowało się 2 220 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej ponad 196 891 m². W porównaniu z rokiem 2004, ich liczba wzrosła o 134, czyli 6,04 %. Z roku na rok liczba budynków mieszkalnych jest zmienna, przy czym zauważyć można wzrost ilości budynków nowo oddawanych do użytku po roku 2010 (por. wyk. 9).

Ruch budowlany na terenie gminy można uznać za dynamiczny. Wskazuje na to również porównanie zmian liczby mieszkań w poszczególnych gminach powiatu starachowickiego. Wzrost liczby mieszkań w gminie Mirzec od 2004 roku jest najwyższy w powiecie starachowickim i wynosi 106,42 % (por. tab. 8).

Wykres 9 Zmiany liczby budynków mieszkalnych w gminie Mirzec

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Tabela 8 Zmiany liczby mieszkań w powiecie starachowickim w latach 2004 i 2013

Jednostka terytorialna / Rok	2004	2013	Dynamika, 2004 r. = 100
Starachowice	19622	20133	102,60
Brody	3272	3303	100,95
Mirzec	2086	2213	106,09
Pawłów	3566	3684	103,31
Wąchock - obszar miejski	1112	1151	103,51
Wąchock - obszar wiejski	1411	1420	100,64
Powiat starachowicki	31069	31904	102,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Warunki mieszkaniowe w gminie stale się polepszają. Dowodzi tego, zwiększająca się przeciętna liczba izb w mieszkaniach oraz ich przeciętna powierzchnia. Zmiany zachodzą powoli, jednakże ich tempo nie odbiega od sąsiednich gmin położonych w regionie (por. tab. 9).

Tabela 9 Zmiany warunków mieszkaniowych w gminach powiatu starachowickiego w latach 2004 - 2013

Jednostka administracyjna	Rodzaj	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Starachowice	Ppu	57,8	57,9	58,0	58,1	58,4	58,5	60,2	60,3	60,4	60,6
	Pli	3,39	3,39	3,39	3,39	3,40	3,40	3,48	3,48	3,49	3,49
Brody	Ppu	69,5	69,9	70,4	70,7	71,1	71,3	75,3	75,6	76,1	76,4
	Pli	3,54	3,55	3,57	3,58	3,59	3,60	3,81	3,82	3,83	3,84
Mirzec	Ppu	85,9	86,1	86,4	86,5	86,7	86,9	88,1	88,2	88,4	88,5
	Pli	3,99	4,00	4,00	4,01	4,01	4,02	4,08	4,08	4,09	4,09
Pawłów	Ppu	84,5	84,6	84,7	84,9	85,1	85,4	89,1	89,5	90,0	90,2
	Pli	3,79	3,80	3,80	3,81	3,81	3,83	4,03	4,05	4,06	4,07
Wąchock - obszar miejski	Ppu	62,5	62,9	63,1	63,4	63,6	63,9	68,2	68,8	69,4	69,6
	Pli	3,35	3,36	3,36	3,38	3,38	3,39	3,63	3,64	3,66	3,66
Wąchock - obszar wiejski	Ppu	65,6	65,8	65,9	66,2	66,5	66,8	70,8	70,9	71,4	71,6
	Pli	3,60	3,61	3,61	3,62	3,63	3,64	3,86	3,86	3,88	3,88
Powiat starachowicki	Ppu	64,5	64,6	64,8	65,0	65,3	65,5	67,7	67,9	68,2	64,4
	Pli	3,50	3,50	3,51	3,51	3,52	3,52	3,64	3,65	3,65	3,66

Ppu - Przeciętna powierzchnia użytkowa, Pli - Przeciętna liczba izb

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Zakładać można, że wysoki wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań związany jest z przewagą budynków jednorodzinnych wśród nowopowstającej zabudowy mieszkaniowej. Taki stan rzeczy spowodowany może być osiedlaniem się na terenach gminy osób przeprowadzających się z miasta, jak również pozostawaniem na wsiach mieszkańców niezajmujących się rolnictwem.

I.3.7. Warunki życia ludności

I.3.7.1. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura społeczna jest elementem posiadającym duże znaczenie dla jakości życia mieszkańców gminy. Zapewnienie dostępu do niej jest jednym z najważniejszych zadań jednostek samorządu terytorialnego. Na infrastrukturę społeczną składają się instytucje oraz urządzenia zapewniające zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie oświaty, opieki zdrowotnej, życia kulturalnego i społecznego, opieki socjalnej oraz sportu.

Szkolnictwo

Niski przyrost naturalny oraz postępujące corocznie zmniejszanie się liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli w wieku 17 lat i mniej sprawiają, że zapotrzebowanie na usługi przedszkolne oraz usługi oświaty podstawowej i gimnazjalnej zmniejsza się na skutek spadku liczby dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym. Statystyki zmian zachodzących w ostatnich latach przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 10 Zmiany liczby uczniów w różnych rodzajach szkół w latach 2004 - 2013

Rodzaj szkolnictwa	Liczba uczniów [os]										
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Przedszkolne	56	58	65	63	64	57	95	102	106	112	107
Podstawowe	689	649	591	574	539	525	508	498	524	504	527
Gimnazjalne	375	368	363	345	333	314	309	281	246	238	222

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Najbardziej drastyczny spadek liczby uczniów zaobserwowano w szkołach podstawowych. Jednocześnie, odnotowano niewielki wzrost dzieci uczęszczających do przedszkoli. Zmiany te związane są głównie ze zmianami struktury wiekowej na przestrzeni ostatnich lat (falowania demograficznego) oraz ujemnym przyrostem naturalnym.

Na terenie gminy Mirzec funkcjonują następujące podmioty prowadzące działalność oświatową:

Na poziomie przedszkolnym:

- Przedszkole Publiczne w Mircu;
- Przedszkole Publiczne w Jagodnem.

Na poziomie podstawowym i gimnazjalnym:

- Zespół Szkół w Mircu, w skład którego wchodzi: Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kamili i Józefa Spytków w Mircu oraz Gimnazjum Publiczne z Oddziałami Integracyjnymi im. Jadwigi i Józefa Prendowskich w Mircu;
- Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Jagodnem;
- Szkoła Podstawowa im. Świętego Jana Pawła II w Gadce;
- Szkoła Podstawowa w Tychowie Nowym;
- Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Kupczyka w Tychowie Starym;
- Szkoła Podstawowa im. Eugenii Staniewskiej w Małyszynie;
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Trębowcu;
- Szkoła Podstawowa im. Gustawa Kwiecińskiego w Osinach.

Kultura

Gmina ma bogate tradycje w działalności kulturalnej związanej z tradycjami wiejskimi. Podtrzymywane są one głównie przez szkoły, biblioteki a także koła gospodyń wiejskich i zespoły folklorystyczne. Na terenie gminy działają:

- Gminny Dom Kultury i Integracji w Mircu (w tym):
 - Klub Aktywności Wiejskiej w Tychowie Starym,
 - Centrum Twórczości Ludowej w Osinach (które jest połączeniem galerii zbiorów folklorystycznych z domem kultury i świetlicą rekreacyjną),
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Mircu (z filiami w Gadce, Małyszynie i Tychowie Starym),
 - amfiteatr w Mircu;
- Muzeum Pamiątek Regionalnych w Jagodnem;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Osinach;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Gadce;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Tychowie Nowym;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Trębowcu Dużym;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Tychowie Starym;

- Koło Gospodyń Wiejskich w Ostrożance;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Małyszynie;
- Zespół ludowy „Jutrzenka” przy Kole Gospodyń Wiejskich w Ostrożance;
- Zespół ludowy „Kumosie” przy Kole Gospodyń Wiejskich w Gadce;
- Zespół ludowy „Osinianki” przy Kole Gospodyń Wiejskich w Osinach;
- Zespół ludowy „Tychowianie” z Tychowa Nowego;
- Zespół ludowy „Trębolanki” z Trębowca;
- Zespół ludowy „Małyska Dolina” z Małyszyna;
- Zespół śpiewaczy „Gromada” z Tychowa Starego;
- Kapela ludowa „Sąsiedzi” z Tychowa Starego;

W gminie odbywają się także imprezy cykliczne, często związane z folklorem. Wśród tych, które cieszą się popularnością należy wymienić: gminne dożynki, dzień sportu, rekreacji i folkloru, Gminny Przegląd Zespołów Folklorystycznych, Gminny piknik rodzinny, Noc świętojańska nad Iłżanką, Wieczór Poezji i Pieśni Ludowej oraz Mirzecki Festiwal Ludowy. Ponadto organizowane są staraniem Kół Gospodyń Wiejskich okolicznościowe imprezy, pokazy i warsztaty rękodzielnicze, m.in. darcie pierza, zapusty, andrzejki.

W 2015 roku na terenie gminy Mirzec powstało „Stowarzyszenie na rzecz odnowy zabytków parafii Świętego Leonarda w Mircu”.

Ważne miejsce w życiu gminy zajmuje sport. Na terenie gminy Mirzec funkcjonują trzy duże obiekty sportowe: Kompleks Boisk Sportowych „Moje Boisko - ORLIK 2012” w Mircu oraz wielofunkcyjne boiska w Tychowie Nowym i Małyszynie Górnym. Boiska znajdują się również przy szkołach podstawowych w Mircu, Osinach, Małyszynie, Gadce, Tychowie Starym i Trębowcu. Ponadto w Małyszynie działa strefa „Activ - Małyszyn Górny dla Ciebie”, gdzie znajdują się boisko wielofunkcyjne, miejsce do spotkań i rekreacji mieszkańców a także miniświatlica. Ponadto przy wszystkich szkołach, znajdują się siłownie zewnętrzne i rekreacyjne place zabaw.

Od 1997 roku organizowany jest corocznie turniej piłki nożnej o Puchar Wójta. W 2012 r. powołano natomiast Mirzeckie Towarzystwo Sportowe „Leonard”.

Na terenie gminy zorganizowana jest liga piłki nożnej, halowa liga piłki nożnej, liga piłki siatkowej. Organizowane są również turnieje tenisa stołowego. Rozgrywany jest również turniej o miano najbardziej usportowionej miejscowości.

Na terenie gminy usługi noclegowe świadczą gospodarstwa agroturystyczne, jak również kilka prywatnych przedsiębiorstw, brak jest jednak dokładnych danych na temat ilości miejsc przez nie oferowanych.

Opieka zdrowotna

Na terenie gminy działa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mircu. Zakład ten posiada filię znajdującą się w miejscowości Jagodne. Jednostki zapewniają podstawową opiekę zdrowotną oraz stomatologiczną. Specjalistyczna opieka medyczna dostępna jest w pobliskich miastach tj. Starachowicach, Skarżysku - Kamiennej i Kielcach.

Na terenie gminy funkcjonuje jedna apteka zlokalizowana w Mircu oraz jeden punkt apteczny w Jagodnem.

Opieka socjalna

Zadania z zakresu opieki socjalnej i pomocy społecznej świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mircu. Teren gminy podzielony jest na 4 rejony opiekuńcze i dla każdego przydzielony jest pracownik socjalny. Ośrodek koncentruje się głównie na przeciwdziałaniu bierności zawodowej podopiecznych oraz pomocy w usamodzielnianiu się osób i rodzin.

Według danych GUS, w 2013 r. z pomocy społecznej skorzystało 312 gospodarstw domowych, liczących razem 817 osób.

I.3.7.2. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Lapidarną definicję bezpieczeństwa publicznego można przedstawić jako stan umożliwiający sprawne funkcjonowanie społeczeństwa. W skali gminy, na bezpieczeństwo publiczne składają się warunki i instytucje chroniące życie, zdrowie, mienie mieszkańców gminy oraz majątek gminy przed zjawiskami zagrażającymi łądowi prawnemu, a także przed zjawiskami mogącymi zakłócić normalne funkcjonowanie mieszkańców i samej gminy.

W 2016 r. przez Radę Powiatu Starachowickiego przyjęty został „Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na lata 2016-2020”. W dokumencie tym wymieniono obszary zagrożeń na terenie powiatu takie jak: bezpieczeństwo w miejscach publicznych i miejscach zamieszkania, przemoc w rodzinie, bezpieczeństwo w szkole, bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej, bezpieczeństwo w ruchu drogowym, bezpieczeństwo w działalności gospodarczej, ochrona dziedzictwa narodowego.

Na podstawie danych GUS za lata 2012 - 2013 dokonano porównania rodzaju i liczby przestępstw popełnianych w całym powiecie starachowickim, ponieważ brak jest danych dla samej gminy Mirzec. Poziom bezpieczeństwa w regionie nie poprawia się, świadczy o tym wzrost liczby popełnianych przestępstw na przestrzeni ostatnich 2 lat, wzrasta natomiast wskaźnik wykrywalności sprawców (por. tab. 11, str. 36).

Wśród przestępstw takich według Komendy Głównej Policji wyróżnić można:

- przestępstwa polegające na fałszowaniu dokumentów i używanie ich jako autentycznych oraz poświadczenia nieprawdy w dokumentach;
- przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, tj. wyłudzenia kredytów, pożyczek bankowych, wyłudzenia odszkodowań z tytułu umowy ubezpieczenia, pranie brudnych pieniędzy, udaremnienie egzekucji komorniczej, nierzetelne prowadzenie dokumentacji działalności gospodarczej i udaremnienie przetargów publicznych;
- przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi oraz fałszowanie znaków urzędowych;
- przestępstwa dotyczące uzyskania cudzego programu komputerowego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej - oszustwa internetowe;
- przestępstwa intelektualne, w tym wprowadzenia do obrotu towarów oznaczonych podrobionym znakiem towarowym;
- przestępstwa dotyczące sprzedaży napojów alkoholowych bez wymaganego zezwolenia, rozlewu wyrobów spirytusowych oraz wytwarzania wyrobów tytoniowych bez wymaganego zezwolenia;
- przestępczość paliwowa;
- przestępstwa przeciwko środowisku (negatywne następstwa działalności gospodarczych);

- przestępstwa przeciwko prawom pracowniczym (łamanie praw pracownika w zakładach pracy).⁶

Według publikacji Policji przestępstwa o charakterze gospodarczym są obecnie najczęściej popełnianymi przestępstwami.

W zakresie walki z przestępczością, wśród kilkudziesięciu kierunków działań wskazanych w Powiatowym programie zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, do zagospodarowania przestrzennego odnosi się zapis: *przygotowywanie i promowanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo przestrzeni publicznych.*

Realny wpływ na stan bezpieczeństwa mają służby takie jak policja czy straż pożarna. Na terenie gminy Mirzec znajduje się punkt przyjęć interesantów Komendy Powiatowej Policji w Starachowicach oraz 8 jednostek ochotniczej straży pożarnej: w Mircu, Osinach, Gadce, Ostrożance, Trębowcu, Tychowie Starym, Tychowie Nowym i Jagodnem.

Zagrożenia nadzwyczajne (awarie techniczne)

Według Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Mirzec, na terenie gminy zagrożenie mogą stanowić:

- pożary;
- awarie przemysłowe;
- transport materiałów niebezpiecznych - na drodze wojewódzkiej DW744 oraz drogach powiatowych Nr 0557 T oraz Nr 0567 T;
- magazynowanie i dystrybucja produktów ropopochodnych - istniejące stacje paliw i stacje gazowe;
- magazynowanie i stosowanie w instalacjach technologicznych substancji niebezpiecznych;
- niewłaściwe postępowanie z odpadami zawierającymi substancje niebezpieczne;
- zagrożenia naturalne: powódzie, susze.

⁶ Przestępczość gospodarcza - stanowisko Biura Służby Kryminalnej KGP z dnia 19.09.2014 r., Kwartalnik Prawno-Kryminalistyczny Szkoły Policji w Pile nr 19/2014, s. 65-70.

Tabela 11 Liczba, wskaźnik wykrywalności oraz wskaźnik ilości przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców w powiecie starachowickim w latach 2012 – 2016.

Rodzaj przestępstw:	Liczba przestępstw					Wskaźnik wykrywalności przestępstw					Ilość przestępstw/100 mieszkańców					
	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2014	2015	2016	2012	2013	2013	2014	2015	2016
- o charakterze kryminalnym	1482	1 713	1 310	1 185	812	59,20%	65,00%	50,5%	57,6%	66,6%	15,77	17,96	17,96	14,10	12,86	8,85
- o charakterze gospodarczym	226	959	1 194	741	353	86,80%	96,1%	94,4%	93,7%	86,4%	2,83	10,16	10,16	12,85	8,04	3,85
- drogowe	381	365	172	171	175	99,50%	99,50%	97,7%	97,7%	100%	b.d.	3,9	3,9	1,85	1,86	1,91
-przeciwko zdrowiu i życiu	58	66	64	45	36	b.d.	b.d.	85,9%	75,6%	80,6%	b.d.	0,71	0,71	0,69	0,49	0,39
-przeciwko mieniu	982	1694	868	785	704	b.d.	69,8%	40,7%	42,9%	67,2%	b.d.	18,12	18,12	9,34	8,52	7,67
Ogółem	2225	3135	1104	1742	2080	-										

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

I.3.8. Stan prawny gruntów

I.3.8.1. Struktura własności

W strukturze władania gruntami na terenie gminy Mirzec najliczniejszą grupę stanowią grunty we władaniu osób fizycznych - ponad 58 % i są to głównie grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych. Znaczna powierzchnia (ok. 40 %) należy do Skarbu Państwa, pozostali władający są w posiadaniu niewielkich obszarów (por. tab. 12).

Tabela 12 Struktura władania gruntami w gminie Mirzec (stan na 01.01.2015 r.)

Wyszczególnienie gruntów	ha	%
grunty SKARBU PAŃSTWA z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, w tym:	4456	40,10
- grunty wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa;	14	
- grunty w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;	4391	
- pozostałe grunty Skarbu Państwa.	47	
grunty WOJEWÓDZTW z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie, w tym:	25	0,12
- grunty wchodzące w skład wojewódzkiego zasobu nieruchomości;	3	
- grunty wojewódzkie przekazane w trwałe zarząd oraz grunty, których właściciele nie są znani.	22	
grunty POWIATÓW z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie, w tym:	59	0,53
- grunty powiatów przekazane w trwałe zarząd oraz grunty, których właściciele nie są znani.	59	
grunty GMIN I ZWIĄZKÓW MIĘDZYGMINNYCH , w tym:	84	0,76
- grunty wchodzące w skład gminnego zasobu nieruchomości;	49	
- grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w trwałe zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym;	11	
- pozostałe grunty gmin i związków międzygminnych.	24	
grunty GMIN I ZWIĄZKÓW MIĘDZYGMINNYCH przekazane w użytkowanie wieczyste, w tym:	2	0,02
- grunty gmin i ich związków w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych;	1	
- grunty gmin i ich związków w użytkowaniu wieczystym osób prawnych.	1	
grunty OSÓB FIZYCZNYCH	6472	58,24
grunty KOŚCIOŁÓW I ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH	13	0,12
grunty WE WŁADANIU POZOSTAŁYCH PODMIOTÓW , w tym:	2	0,02
- grunty spółek prawa handlowego;	1	
- pozostałe grunty.	1	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Starachowicach

Według danych uzyskanych w Urzędzie Gminy w Mircu, gminny zasób nieruchomości wynosi 64,29 ha, z czego Gmina jest użytkownikiem 42,76 ha, szkoły i przedszkola wykorzystują ok. 15 ha, 1,54 ha użytkują osoby fizyczne, zaś pozostałe 4,99 ha inne

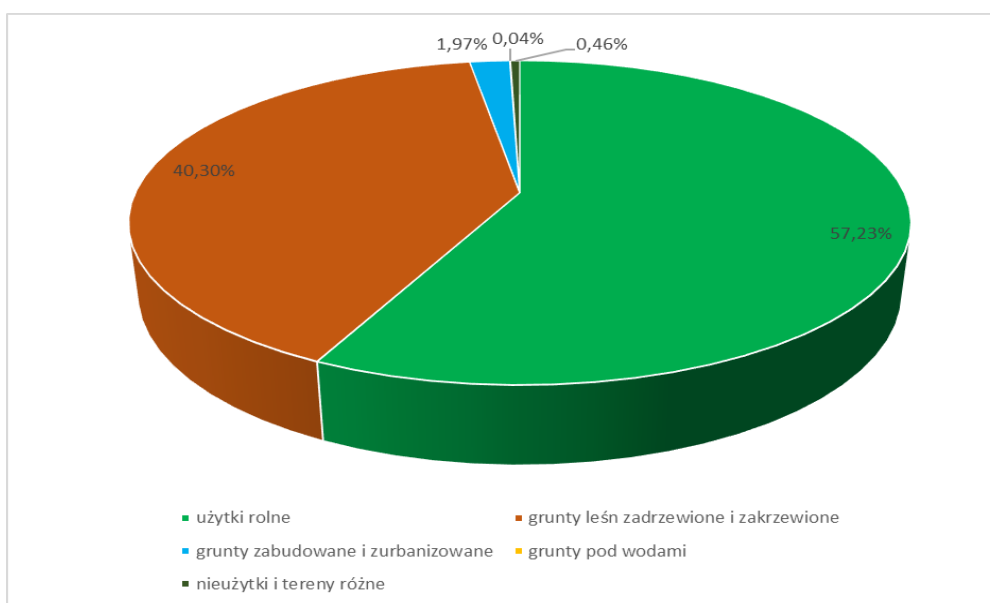
podmioty, m.in. jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, Samodzielny Publiczny Ośrodek Zdrowia czy parafia p.w. św. Leonarda w Mircu.

I.3.8.2. Sposoby użytkowania terenów

W strukturze użytkowania gruntów na terenie gminy Mirzec, ponad połowę stanowią użytki rolne, zaś nieco powyżej 40% to lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione. Użytki rolne rozciągają się głównie w północnej części gminy. Grunty leśne natomiast, obejmują niemal całą południową jej część. Wśród użytków rolnych znajdujących się na terenie gminy przeważający udział mają grunty orne stanowiące ponad 43% wszystkich użytków gruntowych.

Grunty zabudowane i zurbanizowane, w około 73% składają się z dróg, w około 13% z terenów zabudowy mieszkaniowej, podczas gdy inne tereny zabudowane zajmują niemal 11% powierzchni tej grupy, tereny przemysłowe prawie 2%, a tereny niezabudowane 1%.

Wykres 10 Struktura użytkowania gruntów w gminie Mirzec (stan na 01.01.2015 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Starachowicach

Tabela 13 Struktura użytków gruntowych gminy Mirzec (stan na 01.01.2015 r.)

Lp.	Rodzaj	Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)	
1	Użytki rolne	grunty orne	4821	6359
2		sady	71	
3		łąki trwałe	863	
4		pastwiska trwałe	286	
5		grunty rolne zabudowane	281	
6		grunty pod stawami	6	
7		grunty pod rowami	31	
8	Grunty leśne zadrzewione i zakrzewione	lasy	4441	4478
9		grunty zadrzewione i zakrzewione	37	
10	Grunty zabudowane i zurbanizowane	tereny mieszkaniowe	29	219
11		tereny przemysłowe	4	
12		inne tereny zabudowane	24	
13		tereny niezabudowane	2	
14		drogi	160	
15	Grunty pod wodami	wody płynące	4	4
16	Nieużytki i tereny różne		51	51

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Starachowicach

Według zestawień powierzchni użytków i konturów klasyfikacyjnych dla poszczególnych obrębów geodezyjnych gminy Mirzec wywnioskować można jaki charakter mają poszczególne tereny. I tak obręby Nowy Tychów, Stary Tychów, Ostrożanka czy Jagodne mają charakter typowo rolniczy, użytki rolne stanowią w nich od 75 do 85%. Tereny leśne dominują w obrębach Mirzec I (81,95%) oraz Małyszyn (57,23%), natomiast do obrębów z największym udziałem terenów zabudowanych względem powierzchni sołectwa należą Ostrożanka, gdzie zabudowanych jest 7% powierzchni gruntów sołectwa oraz Tychów Stary i Gadka z zabudowanymi ok. 5% całkowitej powierzchni sołectwa (por. tab. 14).

Tabela 14 Zestawienie powierzchni użytków gruntowych gminy Mirzec według obrębów (stan na 27.10.2014 r.)

Użytek	Obręb																			
	Gadka		Jagodne		Małyszyn		Mirzec I		Mirzec II		Osiny		Ostrożanka		Trębowiec		Nowy Tychów		Stary Tychów	
	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%
R	625,77	64,70	559,11	77,08	500,98	30,35	437,45	10,92	480,18	59,67	761,62	65,35	148,59	80,46	402,02	69,35	508,46	85,24	396,99	75,81
Ł	188,01	19,44	60,01	8,27	84,6	5,13	83,58	2,09	164,84	20,49	111,68	9,58	6,21	3,36	104,72	18,06	2,18	0,37	56,95	10,87
Ps	28,95	2,99	18,57	2,56	46,84	2,84	62,26	1,55	35,89	4,46	26,87	2,31	1,72	0,93	18,19	3,14	36,59	6,13	10,54	2,01
Ls	39,5	4,08	18,99	2,62	944,64	57,23	3281,8	81,95	29,65	3,68	94,25	8,09	2,07	1,12	5,6	0,97	6,33	1,06	6,91	1,32
Lz	0,36	0,04	7,24	1,00	5,28	0,32	4,41	0,11	7,03	0,87	3,57	0,31	4,81	2,60	3,91	0,67	0,26	0,04	0,54	0,10
Ws	-	-	-	-	-	-	0,18	0,004	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
S	7,22	0,75	5,21	0,72	0,34	0,02	23,12	0,58	16,54	2,06	0,44	0,04	3,7	2,00	5,32	0,92	6,04	1,01	3,83	0,73
Tr	-	-	-	-	-	-	0,89	0,02	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wsr	-	-	-	-	5,57	0,34	-	-	0,38	0,05	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
N	4,97	0,51	4,07	0,56	2,39	0,14	17,79	0,44	7,5	0,93	2,2	0,19	0,55	0,30	1,63	0,28	0,25	0,04	8,27	1,58
dr	17,58	1,82	16,58	2,29	16,04	0,97	33,18	0,83	19,55	2,43	119,6	10,26	4,4	2,38	12,06	2,08	12,98	2,18	10,08	1,92
B	2,98	0,31	1,52	0,21	2,56	0,16	9,97	0,25	4,92	0,61	0,65	0,06	3,85	2,08	0,65	0,11	0,79	0,13	0,76	0,15
Ba	-	-	0,37	0,05	0,004	-	2,88	0,07	-	-	-	-	-	-	-	-	0,66	0,11	-	-
Bi	3,42	0,35	2,37	0,33	0,74	0,04	1,95	0,05	10,17	1,26	0,94	0,08	0,65	0,35	0,65	0,11	1,18	0,20	2,3	0,44
Bp	0,33	0,03	0,06	0,01	-	-	0,35	0,01	0,78	0,10	0,13	0,01	0,09	0,05	0,16	0,03	-	-	-	-
Bz	-	-	-	-	-	-	0,42	0,01	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wp	-	-	-	-	-	-	-	-	0,82	0,10	3,07	0,26	-	-	-	-	-	-	-	-
W	5,16	0,53	2,95	0,41	4,78	0,29	3,8	0,09	4,02	0,50	2,59	0,22	0,12	0,06	5,21	0,90	0,04	0,01	2,45	0,47
Br	42,97	4,44	28,36	3,91	35,74	2,17	40,49	1,01	22,39	2,78	37,75	3,24	7,92	4,29	19,6	3,38	20,72	3,47	24,06	4,59

R - grunty rolne, Ł - łąki trwałe, Ps - pastwiska, Ls - lasy i grunty leśne, Lz - grunty zadrzewione i zakrzewione, Ws - wody śródlądowe stojące, S - sady, Tr - tereny różne, Wsr - tereny pod stawami, N - nieużytki, dr - drogi, B - tereny mieszkaniowe, Ba - tereny przemysłowe, Bi - inne tereny zabudowane, Bp - zurbanizowane tereny niezabudowane, Bz - tereny rekreacyjno - wypoczynkowe, Wp - wody śródlądowe płynące, W - rowy, Br - grunty rolne zabudowane

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mircu

I.4. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego

I.4.1. Zasoby i stan środowiska przyrodniczego

I.4.1.1. Ukształtowanie powierzchni terenu i geomorfologia

Gmina Mirzec położona jest, według podziału Polski na regiony fizyczno-geograficzne J. Kondrackiego, w obrębie prowincji Wyżyny Polskie (34), podprowincji Wyżyny Małopolskiej (342), w makroregionie Wyżyny Kieleckiej (342. 3) oraz w mezoregionie Przedgórze Łżeckie (342.33).⁷

Przedgórze Łżeckie na terenie gminy Mirzec jest pagórkowate, z charakterystycznymi monoklinalnymi pasmami wzniesień zbudowanymi z piaszkowych skał jurajskich. Wyniosłości starszego podłoża są maskowane osadami czwartorzędowymi, lokalnie spotyka się pagóry piaszczysto - żwirowe o względnej wysokości kilkunastu czy kilkudziesięciu metrów, z których najwyższym jest tzw. Góra Małszyńska (246,3 m n.p.m.), położona przy wschodniej granicy gminy. Poszczególne wzniesienia są porozcinane przez doliny rzek Łżanki, Brodka, Małszyńca, Strugi Zbijowskiej, Wężyka oraz ich dopływy. Z wysokości ok. 266 m n.p.m., w okolicy Mirca Malcówek, obszar gminy łagodnie obniża się w kierunku północnym ku Równinie Radomskiej do wysokości 188,5 m n.p.m. w dolinie Łżanki.

Na współczesne zróżnicowanie krajobrazu gminy Mirzec mają wpływ walory środowiska przyrodniczego i działalność człowieka. Ważnym jego elementem jest zwarty kompleks leśny w południowej części gminy, nazywany Puszcza Łżecką lub Lasami Starachowickimi. O wyjątkowości obszaru najlepiej świadczy fakt, że cały obszar gminy został włączony do Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej.

Fundamentalny wpływ na obecny krajobraz wywarła również działalność człowieka. W przestrzeni widoczne są głównie następujące formy: zabudowa zagrodowa, zabudowa jednorodzinna oraz infrastruktura drogowa. W krajobrazie gminy dominującą rolę pełnią jednak obszary otwarte przeznaczone na działalność rolniczą. Zaś w rejonie od Małszyzna do Trębowca istnieją pozostałości w postaci hałd i wyrobisk, po wydobywanej niegdyś rudzie żelaza.

Obszar ten posiada silnie zróżnicowaną i bogatą roślinność. Związane jest to z dużym urozmaiceniem podłoża skalnego, rzeźby terenu, gleb, a także działalnością człowieka.⁸

I.4.1.2. Budowa geologiczna

Gmina Mirzec położona jest w obrębie północnej części mezozoicznego obrzeżenia trzonu paleozoicznego Gór Świętokrzyskich. Stare osady mezozoiczne występują bezpośrednio na powierzchni lub pokryte są warstwą utworów czwartorzędowych o miąższości od kilku do ponad stu metrów. Era mezozoiczna reprezentowana jest przez utwory triasu i jury. Osady triasowe wykształcone są w postaci piaskowców, iłowców i mułowców zaliczanych do pstrygo piaskowca, wapieni krynoidowych zaszeregowanych do triasu środkowego oraz iłowców i iłów pstrych należących do triasu górnego. Osady te występują bezpośrednio na powierzchni terenu lub pod nakładem zwietrzliny i osadów czwartorzędowych. Utwory triasu

⁷ Kondracki J., 2002, *Geografia regionalna Polski*, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.

⁸ *Strategia Rozwoju Gminy na lata 2013-2020*

i ich zwietrzeliny odsłaniają się przy południowo-zachodniej granicy gminy w pobliżu przysiółka Ostrożanka pod Lasem, tworząc grunty skaliste. Osady jury reprezentowane są przez jurę dolną oraz środkową, te pochodzące z jury dolnej występują w południowo - zachodniej części gminy i przyjmują postać piaskowców, łowców i mułowców zaliczanych do serii zagajskiej, skłobskiej, gromadzickiej i ostrowieckiej. W obrębie serii zagajskiej i zarzeckiej, wśród łowców i mułowców, występują cienkie przerosty syderytowo-ilastych rud żelaza. Środkowa jura występuje na powierzchni terenu w pasie wierzchowin, wzniesień ciągnących się od Trębowca do Małyszyna Dolnego. Osady te wykształciły się w postaci piaskowców, piaskowców wapnistych oraz dolomitycznych z syderytami i przewarstwieniami łowców. Wszystkie wymienione utwory jurajskie są przykryte zwietrzeliną pylasto - gliniastą o miąższości do 2,5 m, momentami ją przekraczając. Osady te zaliczają się do gruntów skalistych, stanowiąca grupę gruntów nośnych. Osady trzeciorzędowe (paleogenu i neogenu) charakteryzuje duża zmienność litologiczna. Są to mułki, piaski, gliny i ility.⁹ Czwartorzęd reprezentowany jest przez osady zaliczone do plejstocenu i holocenu, które tworzą ciągłą pokrywą w północnej części gminy oraz zalegają płatami w pozostałej części terenu. Plejstocen widoczny jest pod postacią osadów lodowcowych, wodnolodowcowych, rzecznych, deluwialnych i eolicznych. Osady lodowcowe występują w postaci glin piaszczystych w centralnej i wschodniej części gminy. Bezpośrednio na powierzchni piaski lodowcowe i wodnolodowcowe występujące w obniżeniach terenowych lub budujące wzniesienia w okolicy wsi Jagodne oraz Małyszyn Górny, występują w postaci piasków o różnej granulacji, miejscami ze żwirem i głazami. Osady rzeczne, budujące taras rzeki Iłżanki, są wykształcone głównie jako piaski, gdzieśgdzie ze żwirem. Holocen reprezentowany jest przez osady rzeczne aluwialne (piaski i namuły) oraz torfy i namuły torfiaste które występują w obrębie dolin.

I.4.1.3. Warunki glebowe

Obecne warunki glebowe na terenie gminy Mirzec są wynikiem budowy geologicznej, stosunków wodnych oraz dotychczasowego sposobu użytkowania obszaru. Obszar gminy znajduje się w obrębie glebowo - rolniczym (wg IUNG Puławy 1984) regionu starachowicko - ostrowieckiego, charakteryzującego się przewagą gleb o średniej i słabej przydatności rolniczej. Pod względem typologicznym gleby są mało zróżnicowane ze względu na wykształcenie na utworach wodnolodowcowych - piaskach, glinach i pyłach. Miejscami w dolinach rzecznych i lokalnych obniżeniach występują gleby pochodzenia organicznego, powstałe w warunkach nadmiernego uwilgotnienia przy współdziałaniu roślinności hydrofilowej.

Gleby najcenniejsze występują w Tychowie Starym, Mircu oraz Gadce, jednak zajmują zaledwie 4,2% gruntów ornych. Najbardziej rozpowszechnionym typem są gleby pseudobielicowe, występujące na terenie wszystkich sołectw w miejscach płaskich, o słabym odpływie wód powierzchniowych, zajmujące 45% powierzchni gminy. Gleby brunatne wylugowane lub kwaśne ukształtowały się z piasków gliniastych, pylastych oraz pyłów i glin zalegających na przepuszczalnym podłożu piaszczystym. Powstały ze skał naturalnie kwaśnych, w wyniku procesu ługowania uległy całkowitemu odwapnieniu. Do gleb mineralnych zalicza się występujące sporadycznie czarne ziemie zdegradowane, które wykształciły się z piasków gliniastych i pyłów wodnego pochodzenia przy udziale roślinności trawiastej. Położone są w obniżeniach terenu o słabym odpływie wód opadowych

⁹ Źródło: Wyciąg informacyjny z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego dla gminy Mirzec, s. 11

i charakteryzują się odwapnieniem oraz niewielką zawartością próchnicy w górnej warstwie profilu glebowego. Gleby murszowe i murszowate powstały w wyniku murszenia płytkich pokładów torfu, zachodzącego pod wpływem obniżania się poziomu wody gruntowej i uprawy płużnej. Użytkowane są głównie jako łąki lub pastwiska, a tylko sporadycznie jako grunty orne. Wskaźnik bonitacji na terenie gminy wynosi średnio 0,85 co wskazuje na niską jakość gleb w gminie.

I.4.1.4. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym gmina Mirzec jest położona w obrębie dwóch zlewni drugiego rzędu - zlewni rzeki Iłżanki oraz rzeki Kamiennej, dział wodny pomiędzy nimi przebiega w południowej części gminy, wzdłuż najbardziej wyniesionego fragmentu terenu. Jest to zarazem obszar źródliskowy części dopływów Iłżanki tj. strugi Małyszyniec, Trębowiec, Brodek i Zbijówka oraz potoku Tychowskiego, które pełnią rolę odwadniającą dla środkowej i północnej części gminy. Wody z południowych terenów gminy odprowadzane są natomiast przez ciek o nazwie Wężyk, który jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Kamiennej, również mającym swe źródła na obszarze gminy Mirzec. Ponadto na terenie gminy istnieje również fragmentaryczna sieć rowów melioracyjnych i odwadniających. Według geoportalu Świętokrzyskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych, obszary zmeliorowane znajdują się w północnej części gminy, pomiędzy miejscowościami Osiny i Trębowiec, w centrum w okolicy miejscowości Tychów Stary oraz w okolicy Małyszyna.¹⁰

Rzeki na obszarze gminy zaliczają się do grupy rzek wyżynnych o deszczowo - śnieżno - gruntowym reżimie zasilania i koncentracji odpływu w okresie nieregularnych wezbrań wiosennych roztopowych (luty-marzec) i letnich deszczowych (lipiec-sierpień). Około 65% rocznego odpływu stanowią odpływy wezbraniowe, co przy braku zbiorników retencyjnych powoduje powstawanie okresów długotrwałych niżówek. Na terenie gminy istnieje jedynie kompleks niewielkich stawów na strudze Małyszyniec w miejscowości Małyszyn oraz małe zbiorniki wodne w rejonie Mirca i Gadki.

Wody podziemne¹¹

Warunki hydrogeologiczne gminy Mirzec są związane z budową geologiczną, tektoniką i morfologią obszaru. Zasoby wód podziemnych z tego obszaru można podzielić na dwie strefy:

- Strefę wód podziemnych związanych z utworami czwartorzędowymi w obrębie den dolin. Są to wody występujące na obszarze zbiornika zasilanego wodami powierzchniowymi, spływającymi z obszarów wysoczyznowych. Wody utrzymują się w plejstocenijskich piaskach oraz holocenijskich namułach i torfach rzecznych.
- Strefę wód podziemnych występujących na obszarach wyżynnych. Wśród nich wyróżnia się:
 - płytkie wody czwartorzędowe (występujące na głębokości 1,0 - 2,0 m w piaskach płytko podścielonych gliniastymi zwierzelinami lub zwierzelinami starszego podłoża, nie mające znaczenia dla zaopatrzenia w wodę);

¹⁰ GeomelioPortal województwa świętokrzyskiego, Świętokrzyski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Kielcach (dostęp 14.04.2015 r.).

¹¹ Oprac. na podst.: Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000, arkusz 0743 - Wierzbica (z objaśnieniami), arkusz 0779 - Skarżysko - Kamienna (z objaśnieniami) oraz arkusz 0780 - Starachowice (z objaśnieniami), Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa.

- wglębne wody czwartorzędowe (występujące na głębokości 2,0 - 5,0 m oraz poniżej, w piaskach i glinach wodnolodowcowych i lodowcowych, ujmowane miejscami studniami kopalnymi w rejonie miejscowości Osiny);
- wody poziomu górnego - jurajskiego (występujące w północno - wschodniej części gminy, w spękaniach oraz skrasowiałych wapieniach, na głębokości od kilku do kilkudziesięciu metrów, tworzące szczelinowo - krasowy zbiornik wodny GZWP nr 420 Wierzbica - Ostrowiec);
- wody środkowo - jurajskie (występujące na głębokości do 30 m, w utworach piaszkowych; wydajności poboru wahają się od 167,7 m³/h do 11,4 m³/h);
- wody dolno - jurajskie (występujące na głębokości od kilku do kilkudziesięciu metrów, osiągające wydajność rzędu 6,1m³/h w ujęciu w Mircu, do 70,5 m³/h w ujęciu w Skarżysku - Kamiennej).

Zasadniczym poziomem wodonośnym są poziomy jurajskie, wytworzone w aluwialnych osadach żwirowo-piaszczystych, zalegających na słabo przepuszczalnych ilach. Głębokość zalegania wód jest uzależniona od położenia. W obniżeniach terenu i dolinach rzek wartość ta nie przekracza kilku metrów, natomiast w obrębie działów wodnych może dochodzić nawet do 20 - 30 m. W okresach wezbrań następuje przenikanie wód powierzchniowych do zwierciadła, w okresach niżowych drenaż tych wód. Zasilanie wód podziemnych jest wynikiem infiltracji opadów atmosferycznych przez utwory położone na warstwie wodonośnej. Ze względu na słabą izolację poziomów wodonośnych oraz ich płytkie zaleganie, wody tego piętra w wysokim stopniu zagrożone są przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni. W rejonie gminy Mirzec charakteryzują się w większości średnią jakością, z przekroczonym wskaźnikiem stężenia fluoru (klasa III według badań z 2012 r. w miejscowości Stary Bostów w gminie Pawłów)¹².

Zasoby wód podziemnych piętra czwartorzędowego na tym obszarze powszechnie służą do zaopatrzenia ludności w wodę. Największy udział w zaopatrywaniu gminy w wodę posiada ujęcie wód podziemnych „Trębowiec”, składające się ze studni eksploatacyjnych oraz otworów obserwacyjnych (studni - piezometrów). Większość odwiertów położonych jest poza granicami gminy, w jej granicach pracuje jedynie jedna studnia, z której pobór wody wynosi 83,4 m³/h. Ujęcie to użytkowane jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Starachowicach. Według danych przekazanych przez PWiK w Starachowicach, na terenie gminy Mirzec istnieje jeszcze studnia głębinowa Nr 3b o głębokości 63 m w miejscowości Tychów Nowy.¹³

Wszystkie funkcjonujące ujęcia posiadają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej. Stanowią one obszar mieszczący się w granicach istniejącego ogrodzenia (ok. 15 m). Dla ujęcia wód w miejscowości Trębowiec zostały wyznaczone strefy ochrony pośredniej wewnętrznej i zewnętrznej. Jak wynika z poprzedniej nowelizacji ustawy Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1121), strefy ochronne ujęć wód, które zostały ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasły z dniem 31 grudnia 2012 r. Nowe strefy ochrony dla ujęcia Trębowiec nie zostały jeszcze wyznaczone. W drodze Rozporządzenia nr 2/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej z utworów dolnojurajskich w miejscowości Skarżysko Kościelne wprowadzono strefę ujęcia ochrony bezpośredniej

¹² Wyniki pomiarów jakości wód podziemnych w województwie świętokrzyskim w roku 2012, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach

¹³ Pismo TT - 18821/14 Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o. o. w Starachowicach z dnia 02.12.2014 r.

i pośredniej. Teren ochrony pośredniej wspomnianego ujęcia wód podziemnych częściowo obejmuje obszar gminy Mirzec (sołectwo Jagodne).

I.4.1.5. Warunki klimatyczne

Według systemu podziału Polski na regiony klimatyczne autorstwa Romualda Gumińskiego, gmina Mirzec jest usytuowana w wyżynnym regionie klimatycznym śląsko - małopolskim, w krainie Gór Świętokrzyskich. Ścierają się tutaj masy powietrza nizinnego i wyżynnego. Klimat ten jest silnie ukształtowany przez wpływy wyżynne i średnie wpływy powietrza kontynentalnego. Średnia temperatura stycznia (miesiąc najchłodniejszy) wynosi - 4,2°C, zaś lipca (miesiąc najcieplejszy) +17,5°C. Daje to średnią roczną temperaturę +6,8°C. Termiczna zima trwa na tym obszarze średnio 98 dni, z pokrywą śnieżną utrzymującą się ok. 100 dni (w tym średnio 23 dni w styczniu), zaś lato 88 dni. Liczba dni pogodnych wynosi 60, natomiast dni pochmurnych 121. Wilgotność względna powietrza wynosi średnio 81%. Średnia roczna suma opadów atmosferycznych wynosi ok. 650 mm (350 mm - 450 mm w półroczu ciepłym, 225 mm - 270 mm w półroczu chłodnym), okres wegetacji trwa 200 - 210 dni.

I.4.1.6. Surowce mineralne

Na obszarze gminy Mirzec rozpoznano złoża dolno - jurajskich sydereytów i piaskowców, środkowo - jurajskich piasków kwarcowych żelazistych oraz piasków i żwirów pochodzących z czwartorzędu. Kruszywa naturalne występują w okolicach miejscowości Osiny - Polany, Jagodne, Jagodne Duże i Jagodne Małe¹⁴, w dolinach cieków Brodek i Małyszyniec a także w rejonach miejscowości Jagodne, Trębowiec czy Małyszyn znajdują się natomiast złoża torfów. Ponadto na terenie całej gminy, a szczególnie w okolicy wsi Jagodne, spotkać można występujące płatami piaski eoliczne. W południowo-zachodnim obszarze sołectwa Małyszyn zlokalizowany jest niewielki fragment złoża piasków formierskich Zębiec.

Prócz wspomnianych, na terenie gminy zlokalizowane są złoża rud żelaza, które obecnie mają znaczenie wyłącznie historyczne. Ich wydobycie miało miejsce od okresu rzymskiego (II w. p.n.e.- III w. n.e.) do 1970 roku. Pozostałościami po wydobyciu są częściowo zarośnięte wyrobiska kopalniane m.in. po kopalniach „Dziewiętniki”, „Elżbieta”, „Mikołaj”, „Płusy” i „Kanał”.

W latach 80 - tych ubiegłego wieku eksploatowano również złoża kamiennych łupków zlokalizowane w lasach od strony Wąchocka i nazywane Dużymi Górami. Słowne przekazy mówią, że to kamieniołomy, w których kopano i obrabiano kamień już wcześniej na wąchocki klasztor. Nim leśnicy wprowadzili nadzór nad niekontrolowanym wywozem kamienia z lasu, najcenniejsze jego pokłady zostały niemal całkowicie wyeksploatowane przez miejscową ludność. Do dziś można jednak spotkać wyrobiska zajmujące powierzchnie kilku hektarów porośnięte lasem.

I.4.1.6.1. Tereny i obszary górnicze

W granicach gminy Mirzec nie zostały wyznaczone żadne obszary ani tereny górnicze.

I.4.1.6.2. Udokumentowane złoża kopalin

¹⁴ Źródło: <http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>

Na terenie gminy Mirzec istnieją w całym obszarze obecnie dwa udokumentowane złoża kopalin - kruszyw naturalnych Jagodne i Jagodne I. Są one zlokalizowane w miejscowości Jagodne.

Tabela 15 Charakterystyka zasobów złóż na terenie gminy

Nazwa złoża	Lokalizacja	Surowiec	Powierzchnia [w ha]	Bilans zasobów [w tys. t]	Rok opracowania dokumentacji
Jagodne	Jagodne	Piasek ze żwirem	4,46	893,00	1980 r.
Jagodne I	Jagodne	Piasek ze żwirem	11,75	1 178,56	2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych bazy MIDAS Państwowego Instytutu Geologicznego (dostęp 14.04.2015 r.)

Poza tym na granicy z województwem mazowieckim znajdują się dodatkowo dwa złoża: kruszyw naturalnych Osiny - Polany na granicy z gminą Wierzbica oraz złoża piasków formierskich Zębiec na granicy z gminą Iłża.¹⁵

Żadne z wymienionych złóż nie jest obecnie eksploatowane, wydobyte w złożu Jagodne zostało zaniechane w 1990 r., natomiast złożo Jagodne I nie posiada jeszcze koncesji pozwalającej na użytkowanie.

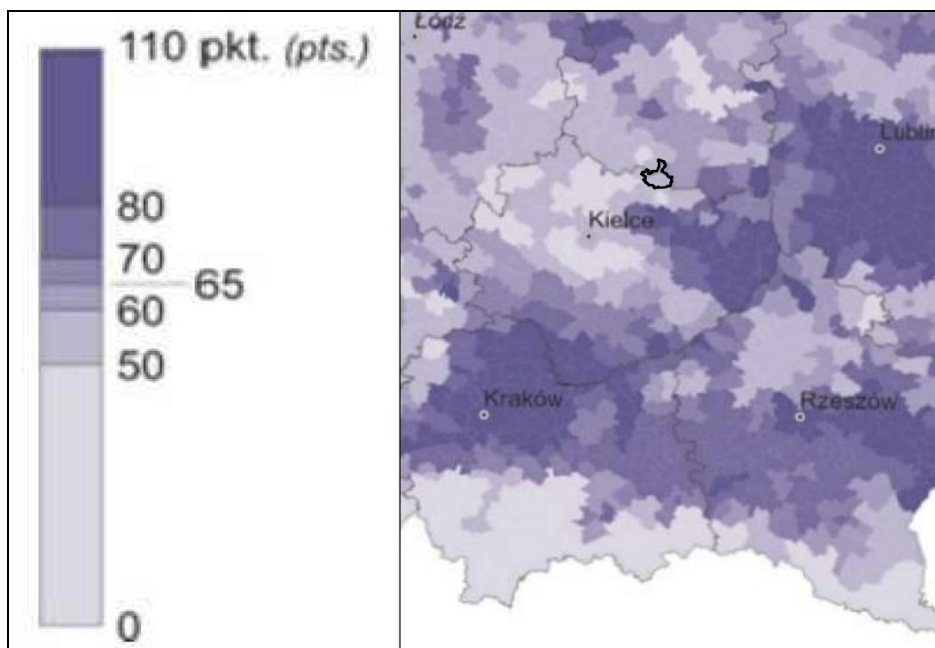
I.4.1.7. Tereny rolne i rolnicza przestrzeń produkcyjna

Gmina Mirzec jest gminą typowo rolniczą, pomimo słabych dla jego rozwoju warunków. Rozwój intensywnego rolnictwa jest też powstrzymywany przez rozdrobnienie pól uprawnych. Charakterystycznym, choć zanikającym już, elementem krajobrazu jest historyczny układ pól tzw. „pasiaki świętokrzyskie”.

Dobrym wyznacznikiem potencjału agroekologicznego środowiska przyrodniczego jest kompleksowa metoda oceny warunków przyrodniczych pod kątem ich wpływu na gospodarkę rolną. Metodę taką - waloryzację rolniczej przestrzeni produkcyjnej opracował Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. Wyraża się ona specjalnym wskaźnikiem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (jrpp), który uwzględnia: jakość gleb, stosunki wodne, agroklimat i rzeźbę terenu. W punktowej ocenie tych czterech elementów (od 31 do 111) środowiska przyrodniczego największe znaczenie mają warunki glebowe.

¹⁵ Złoża te znajdują się w głównej mierze na terenie powiatu radomskiego. Informacje na temat złóż Osiny-Polany i Zębiec znajdują się w „Bilansie Zasobów Kopalin województwa Mazowieckiego”.

Rysunek 4 Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Źródło: Atlas Rolnictwa Polski, Zakład Geografii Wsi i Rozwoju Lokalnego Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, s. 23-24

Na podstawie analizy współczynników przeliczeniowych wydzielono 4 przedziały jakości gruntów

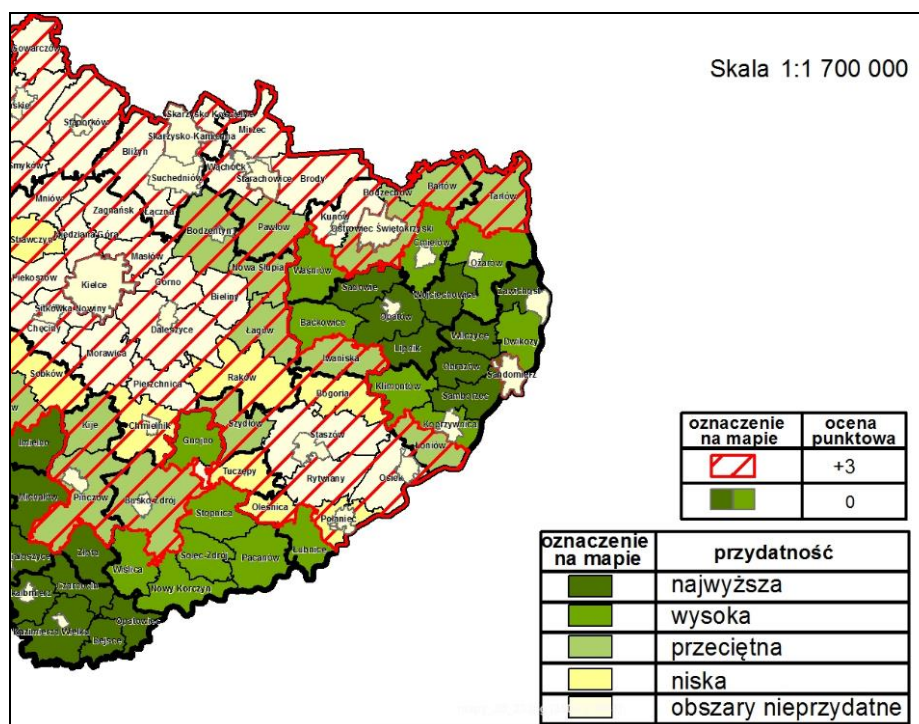
- bardzo dobre > 80 pkt,
- dobre 79 - 60 pkt,
- słabe 59 - 30 pkt,
- bardzo słabe <30 pkt.¹⁶

Jak wynika z powyższej ryciny, region Mirca charakteryzuje się słabą jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Przypuszczać można, że na taki stan rzeczy największy wpływ ma występowanie na terenie gminy gleb słabych, aż 46% gruntów ornych stanowią gleby klas V-VI.

Jak wynika z „Wyciągu informacyjnego z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego dla gminy Mirzec”, jej tereny zostały zaliczone do obszarów o słabszych warunkach przyrodniczo - glebowych, które poddane zostały w ostatnich latach procesom urbanizacyjnym, spowodowanych oddziaływaniem ośrodków miejsko - przemysłowych (strefa podmiejska oddalona)”.

¹⁶ Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju obszarów wiejskich - Studia Obszarów Wiejskich, Komisja Obszarów Wiejskich PAN tom 12, Warszawa 2007.

Rysunek 5 Waloryzacja obszarów wiejskich województwa świętokrzyskiego w aspekcie przydatności dla rozwoju rolnictwa towarowego

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

W tabeli 16 przedstawiono powierzchnię i udział procentowy poszczególnych klas bonitacyjnych gleb w gruntach ornych poszczególnych obrębów. Na terenie gminy nie występują gleby najlepsze klas I-II, gleby klasy IIIa występują sporadycznie, najwięcej w obrębie Nowy Tychów i stanowią tam nieco ponad 4,5% wszystkich gruntów ornych, natomiast gleby klasy IIIb stanowią 13,25% w obrębie Stary Tychów. Gleby najgorsze - V i VI klasy przeważają na terenie obrębów Trębowiec - ponad 79%, Mirzec II - ok. 60%, oraz Osiny i Jagodne - oba ponad 53%.

Na obszarze gminy wyróżnia się następujące kompleksy przydatności rolniczej gleb:

- **kompleks żytni bardzo dobry** (uprawa żyta, ziemniaków i innych roślin polowych o średnich wymaganiach glebowych; gleby zaliczane do tego kompleksu to gleby klasy IIIa i IIIb);
- **kompleks żytni dobry** (uprawa roślin o średnich wymaganiach glebowych jak również mniej wymagających odmian pszenicy; są to głównie gleby klas IV i V);
- **kompleks żytni słaby i bardzo słaby** (obejmuje najgorsze grunty orne);
- **kompleks pastewny mocny i pastewny słaby** (obejmuje grunty nadmiernie uwilgotnione, klasy bonitacyjnej IVb i V);
- **kompleks użytków zielonych średnich i słabych** (obejmuje grunty położone w dolinach rzecznych i dolinach bezodpływowych).¹⁷

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku, średnia powierzchnia gruntów w gospodarstwie rolnym wynosi 3,19 ha, z czego użytki rolne stanowią 2,93 ha, w tym ponad 83,7% to grunty pozostające w tzw. „dobrej kulturze”, czyli gleby niezdegradowane i pozwalające na dalszą działalność rolniczą.

¹⁷ Program ochrony Środowiska dla Gminy Mirzec na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem lat 2017 - 2020.

Tabela 16 Zestawienie powierzchni gruntów ornych w obrębach według poszczególnych klas (stan na 27.10.2014 r.)

Klasa	Obręb																				
	Gadka		Jagodne		Małyszyn		Mirzec I		Mirzec II		Osiny		Ostrożanka		Trębowiec		Nowy Tychów		Stary Tychów		
	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	Pow. [w ha]	%	
IIIa	6,92	1,1	2,07	0,37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,71	3,84	-	-	23,01	4,53	13,52	3,41
IIIb	54,7	8,7	8,5	1,52	12,29	2,45	20,14	4,60	1,98	0,41	0,46	0,06	11,46	7,71	-	-	31,15	6,13	52,6	13,25	
IVa	218,58	34,9	85,3	15,26	112,15	22,39	112,23	25,65	63,03	13,13	35,66	4,68	40,41	27,20	12,8	3,18	98,52	19,38	157,62	39,70	
IVb	175,02	27,9	166,68	29,81	146,81	29,30	143,22	32,74	123,53	25,73	314,42	41,28	37,66	25,34	70,08	17,43	114,54	22,53	83,68	21,08	
V	153,29	24,5	235,9	42,19	111,42	22,24	143,35	32,77	208,9	43,50	281,83	37,00	26,32	17,71	249,24	62,00	154,7	30,43	55,77	14,05	
VI	17,26	2,7	60,67	10,85	118,31	23,62	18,52	4,23	82,75	17,23	129,25	16,97	27,03	18,19	69,9	17,39	86,54	17,02	33,8	8,51	
RAZEM	625,77	100	559,12	100	500,98	100	437,46	100	480,19	100	761,62	100	148,59	100	402,02	100	508,46	100	396,99	100	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Mircu

I.4.1.8. Lasy i leśna przestrzeń produkcyjna

Według podziału geobotanicznego Polski teren gminy znajduje się w dziale Bałtyckim, poddziale Pas Wyżyn Środkowych, Krainie Świętokrzyskiej, w okręgach: Koneckim i Łysogórskim, natomiast według regionalizacji przyrodniczo - leśnej przeważająca część leży w mezoregionie Przedgórze Łżeckiego, niewielkie fragmenty jedynie leżą w mezoregionie równiny Radomsko - Kozienickiej i mezoregionie Puszczy Świętokrzyskiej.¹⁸ Lasy Nadleśnictwa Starachowice stanowią zwarty kompleks, który wraz z lasami nadleśnictwa Marcule i Ostrowiec Świętokrzyski stanowi część wielkiego kompleksu tzw. „Lasów Łżeckich” będących pozostałością dawnej „Puszczy Łżeckiej”. Układ naturalny na tym obszarze został przekształcony przez intensywną gospodarkę leśną, która w przeszłości była ukierunkowana na osiągnięcie celów produkcyjnych, zaspokajających potrzeby rozwoju przemysłowego i urbanistycznego regionu. Według danych uzyskanych w Powiatowym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Starachowicach, grunty leśne według stanu na początek 2015 roku zajmowały powierzchnię 4441 ha co stanowiło nieco ponad 40% powierzchni ogólnej gminy. Większość terenów leśnych w gminie Mirzec jest skupiona w południowej części gminy, niewielkie kompleksy zlokalizowane są jedynie w okolicach Osin i miejscowości Jagodne. Grunty leśne publiczne zajmują powierzchnię 4329,13 ha co stanowi 97,94%, zaś grunty leśne prywatne zajmują zaledwie 2,07%.¹⁹

Grunty leśne w gminie Mirzec leżą w Świętokrzysko - Kozienickim Leśnym Obszarze Funkcjonalnym i podlegają Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu. Administrowane są częściowo przez Nadleśnictwo Starachowice, obręb leśny Starachowice oraz częściowo przez Nadleśnictwo Skarżysko, obręb leśny Szydłowiec. Według podziału niższego rzędu, teren gminy swym zasięgiem obejmują leśnictwa: Trębowiec, należące do obrębu Szydłowiec oraz Gadka, Bugaj, Majówka i Lipie w obrębie Starachowice.²⁰

Lasy Nadleśnictwa Starachowice obejmują południowy obszar gminy i zajmują powierzchnię 4265,95 ha co stanowi 97,86% ogółu lasów na terenie gminy.²¹ Natomiast te przynależące do Nadleśnictwa Skarżysko zlokalizowane są w północno - zachodniej części gminy i obejmują powierzchnię 93,16 ha, co stanowi 2,14 % lasów w gminie.

Z uwagi na fakt, iż prawie cały obszar leśny w gminie należy do Nadleśnictwa Starachowice, założyć można, że wiodące typy siedliskowe, ujawnione na podstawie opracowania glebowo - siedliskowego uwzględnionego w Planie urządzenia lasu Nadleśnictwa Starachowice, są dość reprezentatywne również dla lasów w gminie Mirzec. Według wspomnianego planu, wiodącymi siedliskami są siedliska lasowe, choć ich przewaga nie jest duża. Obręb leśny Starachowice cechują się wysoką różnorodnością siedlisk i w miarę równomiernym rozdziałem powierzchni leśnej na poszczególne siedliskowe typy lasu. Siedliskami o największym areale są m.in. bory mieszane świeże, bory mieszane wilgotne, lasy mieszane świeże oraz lasy mieszane wyżynne świeże. Duży udział mają ponadto: bory świeże, bory mieszane wyżynne świeże, bory mieszane wyżynne wilgotne, lasy mieszane wilgotne, lasy mieszane wyżynne wilgotne oraz lasy świeże. Charakterystyczny dla tego obrębu jest wysoki udział siedlisk wyżynnych oraz wilgotnych. Występowanie tych ostatnich wynika bezpośrednio z budowy geologicznej i będących jej pochodną warunków glebowych, które przy stosunkowo wysokim poziomie opadów atmosferycznych, stwarzają na obszarze obrębu Starachowice dobre możliwości retencjonowania wód. Wśród gatunków panujących,

¹⁸ Bank Danych o Lasach

¹⁹ Dane za 2013 r, Bank Danych Lokalnych

²⁰ Serwis Ochrony Przyrody, Interaktywna mapa Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu (dostęp 16.04.2015 r.).

²¹ Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Starachowice

dominującą rolę pełni sosna, znacznie mniejszy udział ma dąb szypułkowy, olsza czarna oraz brzoza. Średni wiek dla drzewostanów wynosi 65 lat.²²

Część zadrzewień znajdujących się na terenie gminy Mirzec, zaliczanych jest do grupy cennych pod względem przyrodniczym. Do kategorii tej zalicza się drzewostany, które w świetle obecnego stanu wiedzy, są najcenniejszymi elementami lokalnego środowiska przyrodniczego i krajobrazu. Ich wyróżnikiem jest objęcie jedną z form ochrony przyrody, bądź ustanowienie niektórych kategorii ochronności. W kategorii istniejących lub projektowanych form ochrony przyrody znajdują się wszystkie lasy na terenie gminy, ponieważ cały jej obszar leży w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Doliny Kamiennej”, natomiast w kategorii ochronności znajdują się lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody - siedliska boru mieszanego bagiennego i lasu mieszanego bagiennego oraz siedlisko lasu mieszanego wyżynnego świeżego i wielogeneracyjnego drzewostanu jodłowego o budowie wielopiętrowej a fragmentami przerębowej a także lasy stanowiące ostoję zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, w tym przypadku ochroną objęto lasy wokół miejsca gniazdowania bociana czarnego. Na terenach leśnych będących pod zarządem Nadleśnictwa Starachowice, występuje również Obszar Natura 2000 „Uroczyska Lasów Starachowickich”.

Na terenie gminy występują lasy objęte programem HCVF (High Conservation Value Forests) - lasy o szczególnych walorach przyrodniczych:

- kompleksy leśne odgrywające znaczącą w krajobrazie, w skali krajowej, makroregionalnej lub globalnej;
- ekosystemy skrajnie rzadkie i ginące, marginalne z punktu widzenia gospodarki leśnej;
- ostoje zagrożonych i ginących gatunków;
- ekosystemy rzadkie i zagrożone w skali Europy;
- lasy kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnych społeczności;
- lasy wodochronne.

Natomiast ze względu na funkcje lasu i kategorie ochronności wyróżniono także:

- lasy w miastach i wokół miast;
- lasy trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu;
- lasy wodochronne.²³

Użytkowanie lasów czyli korzystanie z ich zasobów odbywa się na wiele sposobów, pozyskuje się drewno, zbiera płody runa leśnego, zbiera się rośliny na potrzeby przemysłu farmaceutycznego czy pozyskuje choinki. Głównym kierunkiem użytkowania w lasach gminy Mirzec jest pozyskiwanie drewna.

²² Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Starachowice

²³ Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Starachowice

Tabela 17 Pozyskanie drewna w Nadleśnictwie Starachowice oraz na terenie gminy Mirzec

Rok	Nadleśnictwo Starachowice	Gmina Mirzec	
	m ³	m ³	%
2010	75 000	16 000	21,33
2011	81 000	22 000	27,16
2012	82 000	15 000	18,29
2013	78 000	20 000	25,64
2014	75 000	16 000	21,33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Nadleśnictwa Starachowice

Lasy znajdujące się na terenie gminy Mirzec a będące w granicach administracyjnych Nadleśnictwa Starachowice stanowią około 30% wszystkich lasów tego nadleśnictwa. Co roku pozyskuje się z nich od około 20 do niemal 30% całej produkcji drewna w tej jednostce.

I.4.1.9. Przyrodnicze walory rekreacyjne

Na obszarze gminy Mirzec głównym przyrodniczym rejonem rekreacyjnym są lasy starachowickie, będące:

- zwartym kompleksem leśnym w południowej części gminy;
- terenem związanym z obszarem chronionego krajobrazu „Doliny Kamiennej”;
- obszarem charakteryzującym się wysoką różnorodnością kompleksów leśnych i borowych;
- obszarem źródłiskowym wielu niewielkich cieków wodnych, w tym rzeki Małyszyniec.

Część obszaru lasów starachowickich, decyzją Komisji Europejskiej, została zaliczona do terenów Natura 2000 - Uroczyska Lasów Starachowickich (PLH 260038) w kategorii obszaru specjalnej ochrony siedlisk. Uroczyska Lasów Starachowickich zabezpieczają duże kompleksy wyżynnego jodłowego boru mieszanego *Abietetum polonicum*, uznawanego za zbiorowisko endemiczne Polski, występujące jedynie w Górach Świętokrzyskich i na Roztoczu. Ponadto znajdują się tam rozległe płaty fitocenozy grądowej *Tilio-Carpinetum* nawiązującej do ciepłych łąk na lessach. Mimo, iż ostoja ta położona jest na przedpolu Gór Świętokrzyskich to znajduje się tam wiele gatunków górskich. Odnotowano tylko jeden gatunek - trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia* z załącznika II Dyrektywy.²⁴

W generalnej ocenie walory rekreacyjne środowiska przyrodniczego na obszarze gminy Mirzec są umiarkowane. Dają możliwość rozwoju jedynie wąskich, często ściśle wyspecjalizowanych form rekreacji. Przewagą gminy może być rolniczy charakter gminy, czyste powietrze oraz niepowtarzalne krajobrazy, które są znakomitą podstawą do rozwoju agroturystyki.

²⁴ <http://www.natura2000.tbop.org.pl/node/50> (dostęp 17.04.2015 r.)

I.4.2. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

I.4.2.1. Stan czystości wód

Wody powierzchniowe

Określenie jakości wód powierzchniowych w obszarze gminy Mirzec jest możliwe na podstawie wyników badań prowadzonych w ramach krajowego monitoringu jakości wód przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach dla rzeki Kamiennej. Pozostałe ciekie nie są objęte monitoringiem, wyjątkiem jest rzeka Iżanka, dla której badania prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, jednakże punkt pomiarowy położony jest u ujścia rzeki do Wisły co nie pozwala na traktowanie ich jako tożsamy dla początkowego jej biegu.

Określenie jakości wód rzeki Kamiennej jest możliwe na podstawie wyników pomiarów jakości wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w roku 2013. Wyznaczony punkt pomiarowo - kontrolny „Kamienna - Michałów” znajduje się poza granicami gminy Mirzec, w obrębie gminy Skarżysko Kościelne. Wyniki przeprowadzonych badań (Tab.18.) wskazują na umiarkowany stan ekologiczny wód rzeki. Oceny tej dokonano na podstawie analizy jakości poszczególnych wskaźników wód.

Tabela 18 Klasyfikacja wskaźników jakości wód w rzece Kamiennej - punkt pomiarowy Kamienna - Michałów

Rzeka - Kamienna		
Nazwa jcw - Kamienna od Żarnówki do Zb. Brody Iłżeckie		
Kod jcw - PLRW2000823439		
Nazwa ppk - Kamienna - Michałów		
Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód	Wskaźnik	Klasa
Elementy biologiczne	Fitobentos	IV
Klasa elementów biologicznych		IV
Klasa elementów hydromorfologicznych		I
Stan fizyczny	Temperatura	I
	Zawiesina ogólna (mg/l)	I
Warunki tlenowe	Tlen rozpuszczony	I
	ChZT-Cr (mgO ₂ /l)	II
	OWO	I
Zasolenie	Przewodność w 20°C	I
	Substancje rozpuszczone	I
	Wapń	I
	Magnez	I
	Twardość ogólna (mgCaCO ₃ /l)	I
Zakwaszenie	Odczyn pH	I
Substancje biogenne	Azot amonowy	I
	Azot Kjeldahla	I
	Azot azotanowy	I
	Azot ogólny	I

	Fosforany	I
	Fosfor ogólny	I
Klasa elementów fizykochemicznych		I
Substancje szczególnie szkodliwe - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Bor	II
	Węglowodory ropopochodne	II
Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne		II
Stan/potencjał ekologiczny		SŁABY

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników klasyfikacji i oceny stanu wód powierzchniowych w województwie świętokrzyskim w roku 2013

Na podstawie wyników badań przeprowadzonych przez WIOŚ stwierdzić należy, iż rzeka Kamienna prowadzi wody słabej jakości. Przypuszczać można jednak, że jakość wód prowadzonych przez inne ciek w granicach gminy Mirzec jest dobra. Za taki stan odpowiadać może fakt, iż mają one na terenie gminy swoje odcinki źródłowe lub początkowe, a co za tym idzie nie niosą w swoich wodach znacznej ilości zanieczyszczeń.

Analiza uwarunkowań rozwoju gminy Mirzec pozwala stwierdzić, iż głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki bytowo - gospodarcze, które mogą być nielegalnie odprowadzane do niewielkich cieków i rowów lub bezpośrednio do ziemi. Elementami, które mogą dodatkowo zagrażać jakości wód powierzchniowych są spływy obszarowe z terenów rolnych zawierające znaczne ilości szkodliwych substancji chemicznych (nawozy sztuczne, środki ochrony roślin). Do wód powierzchniowych odprowadzane są oczyszczone ścieki z oczyszczalni ścieków w Starachowicach, które kierowane są do rzeki Kamiennej.

Wody podziemne

Badanie i ocena stanu wód podziemnych odbywa się w ramach państwowego monitoringu środowiska, który zgodnie z art. 155a ust. 5 i 6 ustawy Prawo wodne wykonywany jest przez państwowe służby hydrogeologiczne (w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych), a w uzasadnionych przypadkach oceny jakości wód podziemnych dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, który przekazuje wyniki tych badań za pośrednictwem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska do państwowej służby hydrogeologicznej.²⁵

Na terenie gminy Mirzec nie został wyznaczony żaden punkt monitoringu jakości wód podziemnych. Znajdującymi się w najbliższej odległości punktami monitoringu są:

- punkt nr 2038 zlokalizowany w miejscowości Stary Bostów (gmina Pawłów), w którym badane są wody poziomu czwartorzędowego;
- punkt nr 412 zlokalizowany w miejscowości Skarżysko - Kamienna (gmina Skarżysko - Kamienna), w którym badane są wody poziomu kredowego.

Badania przeprowadzone w roku 2012 wykazały, iż wody poziomu czwartorzędowego w otworze z Starym Bostowie posiadały III klasę jakości - wody zadowalającej jakości, co oznacza też dobry stan chemiczny, w otworze z Skarżysku - Kamiennej natomiast wody posiadały II klasę jakości, czyli wody o dobrej jakości. Wskaźnikiem decydującym o zakwalifikowaniu wód ze Starego Bostowa do III klasy były stężenia fluoru.²⁶

Na jakość wód podziemnych w obszarze gminy Mirzec znaczny wpływ może wywierać niewspółmierny w stosunku do zwodociągowania poziom skanalizowania gminy.

²⁵ Ustawa Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121)

²⁶ Wyniki pomiarów jakości wód podziemnych w województwie świętokrzyskim w roku 2014, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach

Nieczystości gromadzone w bezodpływowych zbiornikach stanowią zagrożenie związane z przenikaniem zanieczyszczeń do poziomów wodonośnych. Niekorzystny wpływ na jakość wód podziemnych może mieć również nieprawidłowo prowadzona gospodarka rolna - związki zawarte w niewłaściwie składowanych odpadach i gnojowicy mogą przedostawać się wraz z wodami infiltracyjnymi do wód podziemnych.

I.4.2.2. Jakość powietrza atmosferycznego

Na warunki aerosanitarnie gminy Mirzec wpływ wywierają źródła zanieczyszczeń o charakterze punktowym, liniowym i powierzchniowym. Istotne znaczenie ma również fakt, iż nad teren gminy napływają zanieczyszczenia z sąsiednich regionów, głównie ze Starachowic i Skarżyska - Kamiennej.

Gmina Mirzec nie należy do gmin wysoko uprzemysłowionych. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza jest emisja komunikacyjna, związana z drogą wojewódzką nr 744 oraz drogami powiatowymi nr 0557 T i 0567 T, które charakteryzują się największym natężeniem ruchu.²⁷

Zagrożeniem dla jakości powietrza atmosferycznego jest fakt, iż na obszarze gminy nie występuje zorganizowana sieć ciepłownicza, a energię cieplną pozyskuje się w oparciu o lokalne paleniska, wykorzystujące takie substancje jak węgiel kamienny, olej, gaz, czy drewno. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe nie są wyposażone w urządzenia ochrony powietrza atmosferycznego, a energetyczne spalanie paliw jest źródłem emisji takich substancji jak tlenki siarki (SO_x), tlenki azotu (NO_x), pyły. Stężenia szkodliwych substancji w powietrzu rosną w okresie grzewczym i zdecydowanie maleją w okresie letnim. Emisja z palenisk domowych kumuluje się okresowo wokół wsi położonych w obniżeniach terenu oraz na obszarach o słabym przewietrzeniu, co prowadzi do chwilowego pogorszenia warunków aerosanitarnych. Ponadto, niekorzystnym zjawiskiem występującym na terenach wiejskich jest spalanie w indywidualnych kotłowniach odpadów z tworzyw sztucznych. W konsekwencji, do atmosfery przedostają się oprócz zanieczyszczeń w postaci pyłów, dwutlenku węgla czy tlenków azotu silnie toksyczne substancje, tj. chlorowodór, rakotwórcze dioksyny, furany i wiele innych.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza w gminie są szlaki komunikacyjne. Do najintensywniej użytkowanych należą przebiegająca przez gminę droga wojewódzka: nr 744 (relacji Radom - Wierzbica - Starachowice). Intensywny ruch pojazdów generuje wzmożoną emisję spalin. W 2010 r. przeprowadzono pomiar ruchu odbywającego się na drogach wojewódzkich. Na terenie gminy Mirzec wyznaczone zostały dwa odcinki na drodze wojewódzkiej nr 744. Wyniki tych badań przedstawiają się następująco:

- odcinek granica województwa - Tychów Stary: 3 666 pojazdów mechanicznych/dobę;
- odcinek Tychów Stary - Starachowice: 4 646 pojazdów mechanicznych/dobę.²⁸

Na tle trzeciego z analizowanych odcinków tej drogi - Starachowice /przejście/ (gdzie przez dobę przejeżdża 12360 pojazdów), odcinki w gminie Mirzec charakteryzuje przeciętne, lub wręcz niewielkie natężenie ruchu drogowego. Należy jednak pamiętać, że nawet stosunkowo niewielka intensywność ruchu drogowego znacząco wpływa na zanieczyszczenie powietrza substancjami szkodliwymi, tj.: tlenkami azotu (NO_x), tlenkami węgla (CO_x), pyłami zawieszonymi, czy ołowiem (Pb). Ponadnormatywne stężenie tych substancji w atmosferze może mieć negatywny wpływ na funkcjonowanie środowiska.

²⁷ Program ochrony Środowiska dla Gminy Mirzec na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem lat 2017 - 2020.

²⁸ Pomiar ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku

Działalność rolnicza prowadzona w gminie Mirzec przyczynia się do powstawania specyficznych zanieczyszczeń powietrza związanych z zabiegami agrotechnicznymi (okresowa emisja aerozoli, substancji pylistych) oraz odorów związanych z większymi obiektami inwentarskimi.

Biorąc pod uwagę lokalne warunki środowiska przyrodniczego (m.in. ukształtowanie terenu), lokalną emisję zanieczyszczeń oraz ich dopływ z terenów sąsiednich stwierdza się, iż na terenie gminy Mirzec mogą występować rejony, gdzie przy niesprzyjających warunkach meteorologicznych (brak wiatru, inwersja temperatury), w szczególności w okresie grzewczym może dochodzić do stagnacji zanieczyszczeń aerosanitarnych i tym samym obniżenia jakości powietrza. Do obszarów tych zalicza się głównie obniżenia terenu - podmokłe doliny rzeczne i kotliny. Biorąc jednak pod uwagę fakt, iż na terenie gminy nie są licznie zlokalizowane szczególnie uciążliwe dla środowiska zakłady przemysłowe, naturalny charakter gminy, pozytywny wpływ wyższego od średniej krajowej poziomu lesistości, sprzyjające warunki do przewietrzania większości tego obszaru stwierdza się, iż lokalne warunki aerosanitarnie są zadowalające.

Na terenie gminy Mirzec nie są prowadzone regularne badania stanu powietrza atmosferycznego. Wszelkie próby określenia poziomu zanieczyszczeń w powietrzu opierać się mogą o wyniki badań prowadzonych w ramach krajowego monitoringu powietrza atmosferycznego, który jest wykonywany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach. Z oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w 2013 r. wynika, iż przedmiotowy obszar znajduje się w strefie świętokrzyskiej, dla której wartości zanieczyszczeń jak SO₂, NO₂, Pb, C₆H₆, CO, As, Cd, Ni, O₃^{*} (wg poziomu docelowego) zostały określone jako odpowiednie dla klasy czystości A, gdzie stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych. Przekroczone zostały poziomy dopuszczalne dla takich substancji jak benzo(a)piren (klasa C), pyły (klasa C) oraz ozon (według poziomu długoterminowego) (klasa D2).²⁹

W 2007 r. został wykonany „Program ochrony powietrza dla powiatu starachowickiego”. Program powstał w związku z przekroczeniem parametrów dopuszczalnych jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10. Program zawiera wykaz obszarów naruszeń standardów jakości środowiska atmosferycznego oraz scenariusze naprawcze, a także kierunki i zakres działań niezbędnych do przywrócenia standardów jakości powietrza.

W roku 2015 Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, uchwałą nr XVII/248/15 z dnia 15 listopada 2015 r. przyjął „Aktualizację Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”, która szczegółowo została przedstawiona w rozdziale I.10.3.5, niniejszego Studium.

Monitoring stanu powietrza prowadzony jest przez system stacji pomiarowych. Najbliższa gminy Mirzec stacja znajduje się w Starachowicach przy ul. Złotej 6. Została ona uruchomiona z dniem 1 stycznia 2012 r. i została włączona do Państwowego Monitoringu Środowiska.

²⁹ Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2013, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach, kwiecień 2014 r.

Tabela 19 Zestawienie zbiorcze wyników badań normowanych zanieczyszczeń ze względu na ochronę zdrowia ludzi w latach 2013 i 2014 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych na stanowisku pomiarowym zanieczyszczeń powietrza w Starachowicach, ul. Złota

Nazwa substancji	Okres uśrednienia wyników	Poziom dopuszczalny substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Starachowice, ul. Złota Kod stacji SkStaracZlota2			
			[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		Częstość przekroczenia poziomu dopuszczalnego	
			2013	2014	2013	2014
Pył PM10	24 godz.	50	max 118	max 156	54 razy	35 razy
	rok	40	34	34	-	-
Pył PM2,5	rok	25	27	25	-	-

Źródło: WIOŚ w Kielcach

Dane opracowane na podstawie Raportu ze średnich stężeń 24-godzinnych dla pyłu PM10 ze stacji monitoringu powietrza w Starachowicach przy ul. Złotej wskazują, że nadal występują przekroczenia poziomu dopuszczalnego. W roku 2013 odnotowano 54 przekroczenia, a w roku 2014 - 35 przekroczeń poziomu dopuszczalnego odpowiednimi przepisami.

Tabela 20 Zestawienie zbiorcze wyników badań dla benzo(a)pirenu ze względu na ochronę zdrowia ludzi w latach 2013-2014 w odniesieniu do poziomów docelowych na stanowisku pomiarowym zanieczyszczeń powietrza w Starachowicach, ul. Złota.³⁰

Nazwa substancji	Okres uśrednienia wyników	Poziom docelowy substancji w powietrzu	Termin osiągnięcia poziomu docelowego	Starachowice, ul. Złota Kod stacji SkStaracZlota2
				Stężenie (ng/m^3)
Benzo(a)piren	rok	1 ng/m^3	2013	6
			2014	6

Źródło: WIOŚ Kielce, Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2013 oraz Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2014

W „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Mirzec...” ustalono ponadto, że działania proekologiczne prowadzone przez gminę powinny ograniczyć tzw. niską emisję zanieczyszczeń do atmosfery. Należą do nich popularyzacja: termomodernizacji obiektów, modernizacja źródeł ciepła, korzystanie z paliw ekologicznych, itp.³¹

Rada Gminy w Mircu przyjęła Uchwałę Nr XXV/151/2016 z dnia 29 czerwca 2016 roku „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Mirzec”. Plan ten jest dokumentem strategicznym, którego celem jest określenie wizji rozwoju gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, pozwalającej osiągnąć długofalowe korzyści środowiskowe, społeczne i ekonomiczne. Najważniejszym elementem Planu jest wyznaczenie celów strategicznych i szczegółowych, realizujących określoną wizję gminy w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej,

³⁰ Raport z realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Mirzec na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem lat 2017-2020” za lata 2013 - 2014)

³¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mirzec na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem lat 2017 - 2020

zmniejszenia gazów cieplarnianych oraz wdrożenia nowych technologii zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

I.4.2.3. Klimat akustyczny

Na terenie gminy Mirzec nie są prowadzone pomiary natężenia hałasu ani pomiary jakości klimatu akustycznego, co znacząco utrudnia dokonanie oceny jakości środowiska w tym zakresie. Na podstawie analizy występującego w przestrzeni gminy zainwestowania stwierdza się, że na lokalny klimat akustyczny w największym stopniu oddziałuje hałas komunikacyjny, który generowany jest przez ruch odbywający się wzdłuż przebiegającej przez gminę drogi wojewódzkiej (droga Nr 744). Hałas przemysłowy obejmuje zarówno dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia, a także części procesów technologicznych oraz instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Źródłem hałasu są również dźwięki emitowane z urządzeń obiektów handlowych oraz urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych. Źródłem hałasu są także linie przesyłowe wysokiego napięcia. Hałas powstaje również na terenie stacji elektroenergetycznych najwyższych napięć w związku ze stosowaniem sprężarek do napędu łączników i transformatorów.³² Pojawiające się sezonowo maszyny rolnicze odgrywają niewielką rolę w generowaniu uciążliwego hałasu.

Hałas komunikacyjny powstający wzdłuż dróg jest generowany zarówno przez silniki samochodów jak też jest efektem toczenia kół pojazdów o nawierzchnię jezdni. Poziom powstającego w wyniku ruchu pojazdów mechanicznych hałasu jest bezpośrednio uzależniony od takich czynników jak: natężenie ruchu, prędkość pojazdów, udział pojazdów ciężkich, płynność ruchu, pochylenie drogi, jakość nawierzchni drogowej, ukształtowanie terenu, charakter obudowy trasy, rodzaj sąsiadującej z nią zabudowy. Droga wyraźnie obciążoną komunikacyjnie jest przebiegająca przez obszar gminy droga wojewódzka nr 744. Dla tej trasy komunikacyjnej nie została opracowana mapa akustyczna. Jak wynika z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2011 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku przez zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem (Dz. U. z 2011 r., Nr 288, poz. 1697) okresowe pomiary poziomów hałasu w środowisku prowadzone są dla dróg publicznych o średnim natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie lub o procentowym udziale pojazdów ciężkich w potoku ruchu powyżej 20%, w przypadku średniego dobowego ruchu przekraczającego 5 tys. pojazdów. Przedmiotowe odcinki drogi wojewódzkiej cechują się natężeniem pojazdów mechanicznych na poziomie 3 666 - 4 646 pojazdów/dobę.

Można przypuszczać, że wzmożony ruch samochodowy może występować również na drogach powiatowych, głównie nr 0557 T (Skarżysko Kamienna - Mirzec) oraz nr 0567 T (Tychów Stary - granica województwa), brak jest jednak szczegółowych pomiarów. Ruch pojazdów mechanicznych odbywający się wzdłuż pozostałych ciągów komunikacyjnych cechuje się niewielkim natężeniem i nie powinien się przyczyniać do powstawania znaczących uciążliwości akustycznych.

Uciążliwości akustyczne emitowane przez zakłady produkcyjne, obiekty usługowe oraz obiekty użyteczności publicznej mają charakter tymczasowy i nie cechują się wyraźną uciążliwością.

³² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mirzec na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem lat 2017 - 2020

Elementami mogącymi lokalnie wpływać na jakość klimatu akustycznego są linie elektroenergetyczne (głównie linie wysokich napięć) oraz urządzenia elektroenergetyczne. Dźwięk towarzyszący pracy linii elektroenergetycznych ma charakter szumu. Nie jest on obecny stale, pojawia się w bezpośrednim sąsiedztwie linii najwyższych napięć i do tego jedynie w przypadku zaistnienia specyficznych warunków pogodowych (deszcz, duża wilgotność). W przypadku wystąpienia określonych warunków atmosferycznych dochodzi do powstania tzw. ulotu, któremu towarzyszy charakterystyczny szum. Zjawisko to prowadzi do zwiększenia słyszalności linii. Z licznych badań hałasu przeprowadzonych wokół krajowych linii elektroenergetycznych najwyższych napięć wynika, że poziom hałasu wytwarzanego przez te linie nie przekracza najczęściej w odległości kilkunastu metrów od linii nawet w najgorszych warunkach pogodowych wartości 32 - 40 dB(A) dla linii 220 kV oraz 30 - 35 dB(A) dla linii 110 kV.³³

Istotne jest, aby dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku na obszarze gminy Mirzec były zgodne z wymogami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

I.4.2.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

W obrębie gminy Mirzec znajdują się obiekty i urządzenia mogące potencjalnie emitować wzmożone promieniowanie elektromagnetyczne. Należą do nich linie elektroenergetyczne wysokich napięć (110 kV), linie elektroenergetyczne średnich napięć a także stacje bazowe telefonii komórkowych.

Wytwarzane przez linie i obiekty elektroenergetyczne promieniowanie elektromagnetyczne stanowi składową pola elektrycznego i magnetycznego. Jest to pole elektromagnetyczne o niskiej częstotliwości (50 Hz). Zagadnienia związane z oddziaływaniem na środowisko pól elektromagnetycznych, wytwarzanych przez urządzenia elektroenergetyczne wysokiego napięcia reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r., Nr 192, poz. 1883). Rozporządzenie to określa dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku, zróżnicowane dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz dla miejsc dostępnych dla ludności. Jak wynika z tych zapisów dopuszczalne w środowisku poziomy pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz dla miejsc przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową wynoszą:

- dla składowej elektrycznej - 1 kV/m;
- dla składowej magnetycznej - 60 A/m.

Dopuszczalne w środowisku poziomy pola elektromagnetycznego dla miejsc dostępnych dla ludności dla zakresu częstotliwości od 0,5 Hz do 50 Hz wynoszą:

- dla składowej elektrycznej - 10 kV/m;
- dla składowej magnetycznej - 60 A/m.

Z analizy danych zawartych w opracowaniu *Linie i stacje elektroenergetyczne w środowisku człowieka* wynika, że maksymalne natężenie pola elektrycznego w otoczeniu krajowych linii napowietrznych przedstawia się następująco:

- dla linii 110 kV - 3,3 kV/m;

³³ „Linie i stacje elektroenergetyczne w środowisku człowieka”, wydanie 4, Warszawa 2008 r.

- dla linii średniego napięcia - poniżej 0,3 kV/m;
- na zewnętrznej stacji wysokiego napięcia - 0,1 - 0,3 kV/m.

W przypadku maksymalnych zmierzonych natężeń pól magnetycznych w otoczeniu linii elektroenergetycznych różnych napięć wartości przedstawiają się następująco:

- dla linii 110 kV - 15,3 A/m;
- dla linii średniego napięcia - w przedziale 0,8 - 16 A/m;
- na zewnętrznej stacji wysokiego napięcia - poniżej 0,2 A/m.

Z powyższych danych wynika, iż tereny znajdujące się w bliskim sąsiedztwie linii elektroenergetycznych są miejscami, w których może przebywać ludność. Tereny znajdujące się w pasie technologicznym wyznaczonym wzdłuż linii elektroenergetycznych najwyższych napięć (110 kV) cechują się przekroczonymi wartościami składowej elektrycznej dla miejsc przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, w związku z czym, w ich obrębie nie może powstawać zabudowa.

W gminie Mirzec występuje jedna stacja bazowa telefonii komórkowej w miejscowości Mirzec (sieć Orange). Występujące w obrębie stacji bazowej telefonii komórkowej anteny emitują niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, wytwarzane w czasie ich pracy. Częstotliwość emitowania pól elektromagnetycznych waha się w granicach od 30 kHz do 300 GHz. Stacje telefonii komórkowej wytwarzają pola elektromagnetyczne wypromieniowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludzi. Ponadto przez obszar gminy przebiegają dwie linie elektroenergetyczne 110kV Starachowice - Rożki oraz linia 220kv Rożki - Niziny, użytkowana obecnie również jako linia 110kV.

W celu oszacowania wartości występującego w gminie promieniowania elektromagnetycznego, można się odnieść do wyników *Monitoringu pól elektromagnetycznych w roku 2013*, który został przeprowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach. W gminie Mirzec nie wyznaczono punktu pomiarowego, najbliższe położone były w Starachowicach i Skarżysku Kamiennej. Trudno odnieść wyniki pomiarów dotyczących terenów miejskich do wiejskiego obszaru gminy Mirzec, można jednak przyjąć, że poziom promieniowania nie został przekroczony, tym bardziej, że w żadnym punkcie pomiarowym na terenie województwa nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnej wartości poziomu pól elektromagnetycznych, które zostały określone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

I.4.2.5. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Ochronę ludzi i mienia przed powodzią realizuje się w szczególności poprzez: kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych; racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód; zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód; budowę, rozbudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się m.in. lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych oraz innych materiałów mogących zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania. Ponadto, zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, takich jak: wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych; sadzenia

drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk; zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie. Szczegółowo, wszystkie zakazy i nakazy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią regulują przepisy Prawa Wodnego.

Według map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, opracowywanych w ramach Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Mirzec nie występują obszary zagrożone i narażone na ryzyko wystąpienia powodzi. Niemniej jednak według Wstępnej Oceny Ryzyka Powodziowego, w okolicach rzeki Łżanki i na południe od niej występują obszary, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne.

Ponadto szerokie i płaskie dna dolin lokalnie występujących cieków, w przypadku wystąpienia intensywne opadów lub też gwałtownych roztopów, narażone są na niebezpieczeństwo wezbrań poziomu wód i wystąpienie wód z koryt.

I.4.2.6. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych oraz narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych

Osuwanie się mas ziemnych należy do zagrożeń geologicznych i stanowi element zjawiska ruchów masowych ziemi. Jest związane przede wszystkim z działaniem sił przyrody, takich jak gwałtowne opady deszczu, intensywne topnienie śniegu, podnoszenie się poziomu wód gruntowych oraz wezbrania rzek i potoków. Coraz częściej do ich powstawania przyczynia się działalność człowieka. Osuwanie ziemi powoduje także degradację gleb oraz rozległe zniszczenia terenów rolnych i leśnych. Na terenie gminy nie występują naturalne zagrożenia geologiczne, w tym obszary osuwania się mas ziemnych. Jednakże nie można wykluczyć potencjalnych zagrożeń, które mogą wywoływać niewłaściwe lokalizacje obiektów, brak roślinności na zboczach i występowanie sztucznych podcięć zboczy (skarp). Zagrożenie morfodynamiką na terenie gminy ma znaczenie lokalne i głównie potencjalne.

Zgodnie z danymi zawartymi w Systemie Osłony Przeciwsuwiskowej (SOPO) na obszarze gminy Mirzec nie zanotowano zarejestrowanych oraz potencjalnych terenów zagrożonych ruchami osuwiskowymi.

I.4.2.7. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na obszarze gminy Mirzec nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

I.4.2.8. Pozostałe zagrożenia

I.4.2.8.1. Zmiany antropogeniczne

Zmiany antropogeniczne środowiska przyrodniczego wynikają przede wszystkim z zajmowania nowych terenów pod zainwestowanie kubaturowe oraz przystosowania terenu do różnego użytkowania (melioracje, niwelacje itp.).

W efekcie rozwoju osadnictwa występują typowe i często nieuniknione zmiany środowiska przyrodniczego. Na etapie inwestycyjnym mogą to być:

- zmiany lokalnego ukształtowania terenu w wyniku robót ziemnych (niwelacje terenu);

- przekształcenia w przypowierzchniowych strukturach geologicznych w związku z robotami ziemnymi (wymiana nienośnych gruntów organicznych na nośne);
- likwidacja i degradacja pokrywy glebowej;
- zmiany aktualnego użytkowania gruntów;
- likwidacja istniejącej roślinności i wprowadzenie nowej;
- zmiany w lokalnym obiegu wody przez ograniczenie infiltracji i wzrost spływu powierzchniowego (wprowadzenie sztucznych nawierzchni);
- modyfikacja topoklimatu terenu projektowanego zainwestowania w wyniku oddziaływania zabudowy na kształtowanie się warunków:
 - termicznych (większa pojemność cieplna w stosunku do powierzchni pokrytej roślinnością, sztuczne źródła ciepła);
 - anemometrycznych (powstanie lokalnej cyrkulacji jako efekt oddziaływania zabudowy i podwyższenia temperatury),
 - wilgotnościowych (zmniejszenie retencji przypowierzchniowej i przenikania wody do przypowierzchniowych warstw gruntu);
 - zmiany fizjonomii krajobrazu przez wprowadzenie obiektów kubaturowych na terenach dotychczas wolnych od zabudowy.

Na etapie inwestycyjnym mogą zachodzić również pozytywne środowiskowo zmiany, jak: rekultywacja, uporządkowanie terenów zaniedbanych lub zdewastowanych oraz tworzenie nowych terenów zieleni.

Konsekwencją wprowadzenia zainwestowania będzie jego dalsze oddziaływanie na środowisko, tzw. oddziaływanie na etapie funkcjonowania. Może ono być bardzo zróżnicowane w zależności od charakteru zrealizowanych obiektów. W przewadze oddziaływanie takie ma wpływ na wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego.

I.4.2.8.2. Inne zagrożenia

Dużym problemem są poważne awarie, które stanowią zagrożenia dla życia człowieka i środowiska. Należą do nich pożary, emisje i eksplozje powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania i transportowanego niebezpiecznych substancji.

Istotne zagrożenie niesie za sobą transport substancji niebezpiecznych przez teren gminy. Na obszarze gminy nie ma wyznaczonych specjalnych tras przewozu tych substancji. Transport ich odbywa się po trasach dogodnych dla przewoźnika. Drogami taką jest najpewniej droga wojewódzka nr 744. Przepuszczalna katastrofa związana z uszkodzeniem pojemników przewożących niebezpieczne materiały, których siła rażenia ma wielkość od kilku do kilkunastu kilometrów, spowodować może obrażenia u ludzi i zwierząt.

Kolejnym poważnym problemem jest zagrożenie wynikające z występowaniem baz i stacji paliw. Nieodpowiedni transport, składowanie i dystrybucja ropopochodnych substancji może przyczynić się do skażenia gleb i ujęć wodnych. Mogą one również wywołać pożar. Do najbardziej niebezpiecznych materiałów pod względem pożarowym i toksycznym należą: gaz propan butan, spirytus oraz paliwa płynne.

Kolejnym niebezpieczeństwem dla gminy jest tranzyt gazu o ponadregionalnym znaczeniu. Przesyłanie następuje liniowo wysokoprężnym gazociągiem. Potencjalne niebezpieczeństwo związane jest z łatwopalnością i możliwością wybuchu materiału łatwopalnego.

I.4.3. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną

I.4.3.1. Obszary Natura 2000

Obszary Natura 2000 tworzone są dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin i zwierząt oraz charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, wpływających na wartości przyrodniczą całej Europy. W Polsce ta forma ochrony stosowana jest od 2004 roku. Podstawą prawną jej funkcjonowania jest ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.), Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 358) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1713). Fundamentalne zasady gospodarowania na obszarach Natura 2000 zawarte zostały w ustawie o ochronie przyrody. Wskazano w niej, że na obszarach Natura 2000 zabronione są działania, które mogą: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych, siedlisk gatunków roślin i zwierząt, negatywnie oddziaływać na gatunki, pogarszać integralność obszarów należących do tej formy ochrony. Sieć Natura 2000, na podstawie prawa Unii Europejskiej, tworzą dwa rodzaje obszarów chronionych. Pierwszy ważny jest dla ochrony dzikich ptaków, tzw. OSO (obszar specjalnej ochrony ptaków), drugi chroni określone typy siedlisk, tzw. SOO (specjalne obszary ochrony siedlisk).

Na terenie gminy Mirzec znajduje się obszar Natura 2000 **Uroczyska Lasów Starachowickich (PLH260038)** posiadający status „obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty”. Obszar ten jest częścią rozległego kompleksu leśnego na Przedgórzu Łżeckim tzw. Puszczy Łżeckiej zwanej też Lasami Starachowickimi i zlokalizowany jest w jej północno - wschodniej części. Poprzecinany jest licznymi strumieniami, obejmuje również obszar źródłowy rzeki Małaszyniec. Dominują siedliska borowe z sosną oraz domieszką jodły, dęba, modrzewia i buka. W runie leśnym występuje wiele gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych. Uroczyska Lasów Starachowickich zabezpieczają duże kompleksy wyżynnego jodłowego boru *Abietetum polonicum*, uznawanego za zbiorowisko endemiczne Polski, występujące jedynie na Roztoczu Lubelskim i Górach Świętokrzyskich. Poza tym znajdują się tam rozległe płaty grądów *Tilio-carpinetum*, nawiązujące do ciepłych grądów na lessach.

Na obszarach Natura 2000, (poza obszarami wchodzącymi w skład parków i rezerwatów przyrody) nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem urządzeń i obiektów służących bezpieczeństwu przeciwpowodziowemu oraz działalność gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru Natura 2000.

I.4.3.2. Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (OChKDK) położony jest w północnej części województwa na terenie gmin: Brody Łżeckie, Kunów, Mirzec, Bałtów, Bodzechów oraz w częściach gmin: Waśniów, Wąchock, Suchedniów, Skarżysko Kościelne, Pawłów. Zajmuje on powierzchnię 73 376 ha, granicząc od północy z województwem mazowieckim. Obszar ten posiada silnie zróżnicowaną i bogatą roślinność. Związane jest to z dużym urozmaiceniem podłoża skalnego, rzeźby, gleb, a także działalnością ludzką. Siedliska

oligotroficzne występują na terenach piaszczystoilastych pokrytych osadami plejstoceniowymi. Są to świeże bory sosnowe i bory mieszane występujące w Lasach Łżeckich. W tych lasach spotkać można rzadkie i prawnie chronione rośliny: wawrzynek główkowy, wisienka stepowa, zawilec wielkokwiatowy, len złocisty, aster gawędka. Osobliwością florystyczną są murawy i zarośla kserotermiczne ze stepową ostnicą Jana. Na lessowych glebach Wyżyny Sandomierskiej na prawym brzegu Kamiennej zachowały się fragmentarycznie żyzne łąkowe lasy liściaste z rzadkimi i prawnie chronionymi roślinami takimi jak: tojad dziobaty, tojad mołdawski, pluskwica europejska i dzwonecznik wonny. We fragmentach borów mieszanych i łąkowych, muraw i zarośli kserotermicznych występują rośliny prawnie chronione i rzadkie takie jak: powojnik prosty, oleśnik górski, obuwik pospolity, ostrożeń pannoński, naparstnica wielkokwiatowa i inne. Licznie na tym obszarze występują zabytki kultury klasy europejskiej, a nawet światowej. W rezerwacie archeologicznym Rydno udokumentowane są paleolityczne kopalnie czerwonych barwników hematytowych, zaś w uznanym za Narodowy Pomnik Historii rezerwacie w Krzemionkach Opatowskich znajdują się udostępnione do zwiedzania szyby podziemne neolitycznej kopalni krzemieni pasiastych. W dolinie Kamiennej, zachowały się także pozostałości zakładów metalurgicznych, zbudowanych w XIX w., okresie działalności na tym terenie Stanisława Staszica i księcia Władysława Druckiego-Lubeckiego. Najważniejszą ekologiczną funkcją obszaru jest ochrona wód podziemnych i powierzchniowych oraz odtworzenie i zachowanie przez dolinę rzeki Kamiennej funkcji korytarza ekologicznego. Powinien on spełniać ponadto rolę klimatotwórczą i aerosanitarną, w większych ośrodkach miejskich tego obszaru.³⁴

I.4.3.3. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, np. okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie gminy Mirzec występują dwa pomniki przyrody: dąb bezszypułkowy w Mircu oraz odsłonięcie geologiczne w Tychowie Starym.

Tabela 21 Pomniki przyrody znajdujące się na terenie gminy Mirzec wpisane do rejestru pomników przyrody województwa świętokrzyskiego

Nazwa, nr w rejestrze RDOŚ	Podstawa prawna i data utworzenia	Opis	Położenie
Dąb bezszypułkowy , nr 89	1) Zarządzenie Nr 26/86 Wojewody Kieleckiego z dnia 24 grudnia 1986 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 20, poz. 183, z dn. 27.12.1986 r.); 2) Rozporządzenie Nr 5/94 Wojewody Kieleckiego z dnia 20 czerwca 1994 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kiel. Nr 8, poz. 53 z 30.08.1994 r.); 3) Rozporządzenie Nr 2/95 Wojewody Kieleckiego z dnia 20 stycznia 1995 r. zmieniające zarządzenie w sprawie	Wiek - ok. 300 lat; Obwód - 430 cm; Wysokość - 25 m	Mirzec, obręb geodezyjny Mirzec II, działka ew. nr 2807 (na północ od zabudowań wsi)

³⁴ „Wyciąg z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego dla Gminy Mirzec”

	<p>uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kiel. Nr 4, poz. 30 z 14.02.1995 r.);</p> <p>4) Rozporządzenie Nr 30/99 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 17 września 1999 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 56, poz. 992 z 20.09.1999 r.);</p> <p>5) Rozporządzenie Nr 276/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 9 sierpnia 2001 r. zmieniające zarządzenia i rozporządzenia w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 85, poz. 987 z 16.08.2001 r.);</p> <p>6) Rozporządzenie Nr 25/2003 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 20 października 2003 r. zmieniające zarządzenie wojewody w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 235, poz. 2202 z 24 października 2003 r.).</p> <p>data utworzenia: 27.12.1986 r.</p>		
<p>Odstąpienie geologiczne nr 196</p>	<p>1) Zarządzenie Nr 23/87 Wojewody Kieleckiego z dnia 2 października 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 19, poz. 223.);</p> <p>2) Rozporządzenie Nr 6/94 Wojewody Kieleckiego z dnia 20 czerwca 1994 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kiel. Nr 8, poz. 54 z dn.30.08.1994 r.);</p> <p>3) Rozporządzenie Nr 7/94 Wojewody Kieleckiego z dnia 4 sierpnia 1994 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Kieleckiego Nr 8, poz. 55, z dn. 30.08.1994 r.);</p> <p>4) Rozporządzenie Nr 276/2001 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 9 sierpnia 2001 r. zmieniające zarządzenia i rozporządzenia w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Święt. Nr 85, poz. 987 z dn. 16.08.2001 r.).</p> <p>Data utworzenia: 02.10.1987 r.</p>	<p>Północna ściana dawnej, eksploatowanej do 1952 r., odkrywkowej kopalni rud Fe „Mikołaj”. Kopalnia ma długość 250 m, szerokość 100-150 m, chroniony odcinek ściany o wysokości ok. 15 m ma długość 150 m. Wydobywano tutaj środkowojurajskie rudy poziomu Mikołaja (baton) osiągającego miąższość kilkunastu metrów (do 20 m)</p>	<p>Tychów Stary, obręb geodezyjny Tychów Stary, działki ew. nr 349 - 352, 343, 345 (ok. 700 m na północ od wschodniego krańca zwartej zabudowy wsi Tychów Stary)</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rejestru pomników przyrody w województwie świętokrzyskim Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach (stan na 24.10.2014 r.)

W „Wyciągu z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego dla Gminy Mirzec” wskazano, iż na terenie gminy znajduje się szereg innych cennych przyrodniczo obiektów, które nie są chronione. Jak wskazano, zgodnie z art. 44 Ustawy o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134. z późn. zm.) Rada Gminy może objąć je ochroną w formie użytków ekologicznych, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo - krajobrazowych i pomników przyrody. W „Strategii Rozwoju Gminy Mirzec...” zaproponowano objęcie ochroną:

- grupy drzew w obrębie pozostałości parku podworskiego w Mircu (drzewa oznakowane są jako pomniki przyrody, nie wpisane są jednak do wojewódzkiego rejestru pomników);
- wyrobiska i hałdy będące pozostałością po eksploatowanych w przeszłości rudach żelaza w Mircu, Tychowie Starym i Ostrożance.

I.4.3.5. Lasy ochronne

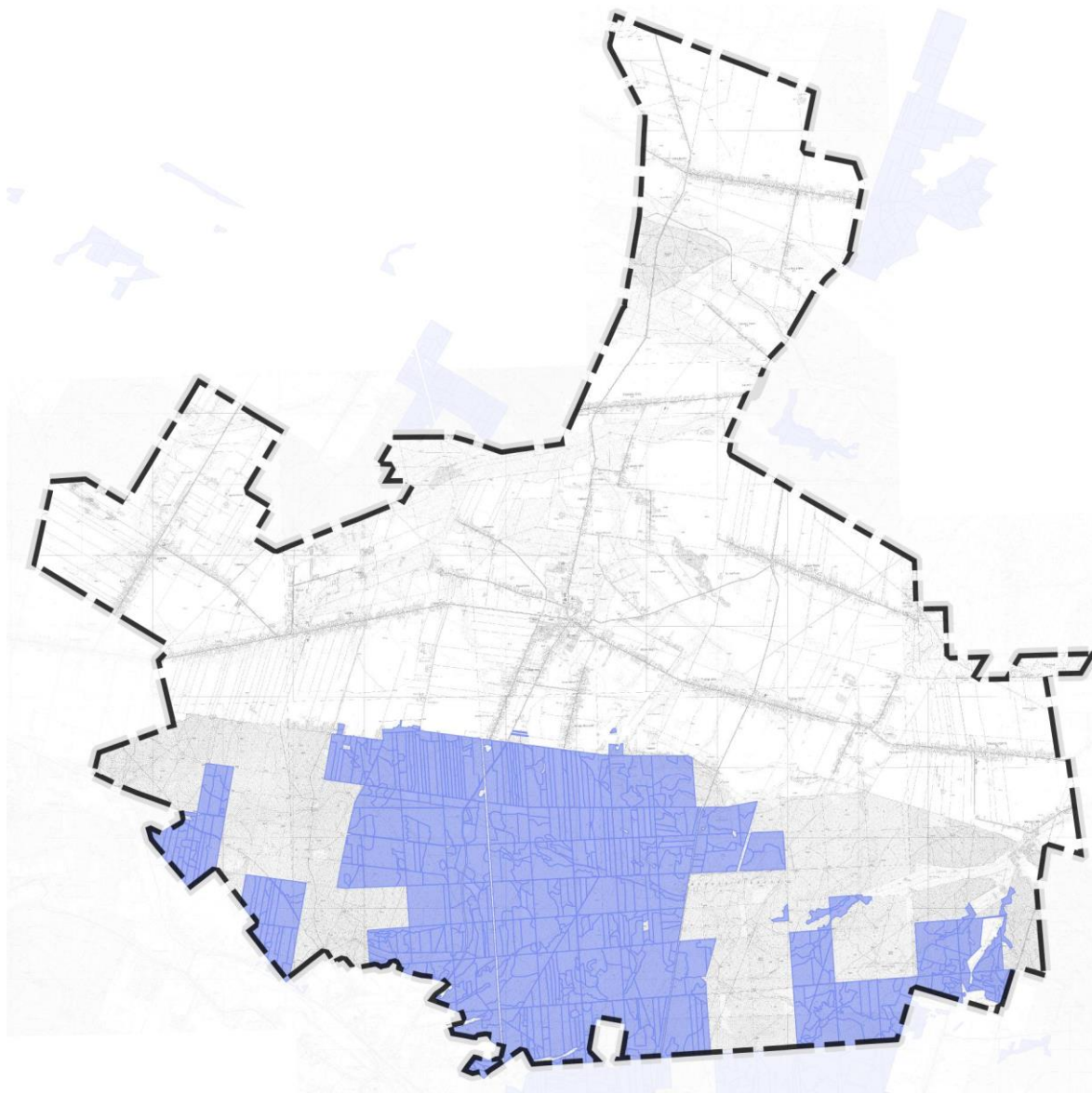
Według art. 15 ustawy o lasach (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 788) za lasy szczególnie chronione - ochronne, mogą być uznane lasy, które:

- chronią glebę przed zmywaniem lub wyjąłowieniem, powstrzymują osuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin;
- chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów;
- ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków;
- są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu;
- stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej;
- mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa;
- są położone:
 - w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,
 - w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej w rozumieniu ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1056),
 - w strefie górnej granicy lasów.

Lasy ochronne ustanawiane są przez Ministra Środowiska, na wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, po uprzednim zasięgnięciu opinii właściwych terytorialnie rad gminnych. Ze względu, na funkcje jakie pełnią, podzielić je można na trzy zasadnicze grupy: lasy ochronne ogólnego przeznaczenia, lasy ochronne specjalnego przeznaczenia oraz pozostałe lasy ochronne. Jest to podział na wiodące kategorie ochronności, wynikający z przepisów Ustawy o lasach. W praktyce często spotkać można obszary lasu o podwójnej czy nawet potrójnej kategorii ochronności.

Według Serwisu Ochrony Przyrody - Interaktywnej Mapy Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu na terenie gminy Mirzec znajdują się lasy: wodochronne, trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej oraz położone w odległości 10 km od miasta liczącego ponad 50 tys. mieszkańców.

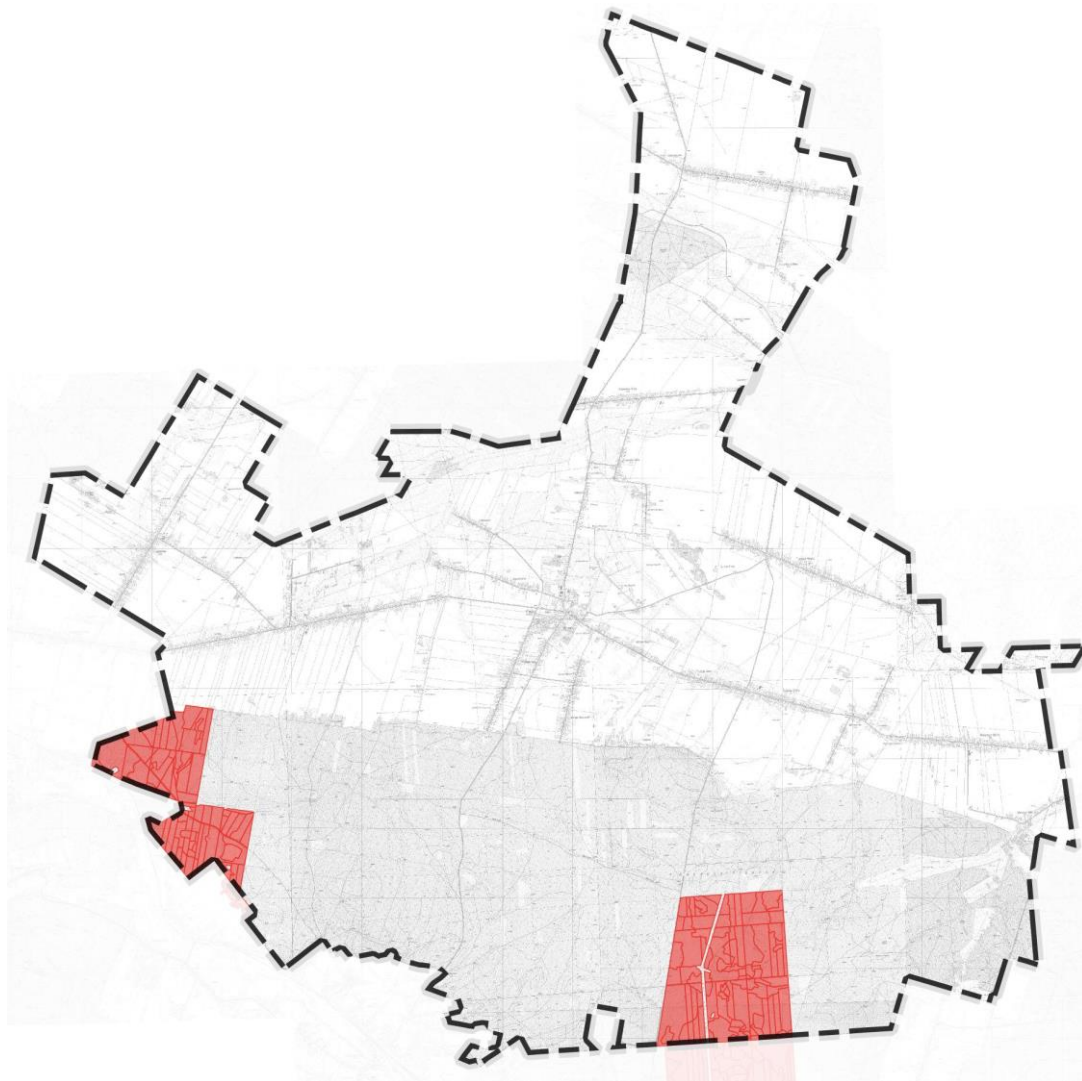
Rysunek 6 Zasięg lasów wodochronnych w rejonie gminy Mirzec

Źródło: Serwis Ochrony Przyrody, Interaktywna Mapa Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, www.mapa.radom.lasy.gov.pl (dostęp 20.10.2015 r.)

Ogromne znaczenie lasu dla ochrony wód wynika ze szczególnej właściwości gleby leśnej. Gleba leśna wraz z warstwą ściółki i humusu bardzo łatwo chłonie wodę i ją magazynuje. Las przeciwdziała również zanieczyszczeniu wód, jest w swej istocie jedynym niezastąpionym filtrem wody źródlanej. Lasy ponadto wzmagają retencję, zwiększają opady i stabilizują przepływ wód. Zbiorowiska roślinności leśnej rosną wokół źródeł, wzdłuż rzek, potoków, kanałów, na wododziałach. Korzystny wpływ lasu na stosunki wodne polega na wzmaganiu lokalnego i globalnego obiegu wody, zwiększeniu sumy opadów z jednoczesnym spowolnieniem odpływu. W dobrze zalesionej zlewni rzeka nie wylewa katastrofalnymi powodziąmi i nie wysycha latem, źródła biją stale i równomiernie, śniegi topnieją powoli, a wody nie niosą zawiesin. Lasy takie chronią ponadto zasoby wód podziemnych, co w okolicy Mirca jest szczególnie ważne ze względu na znaczenie wód pobieranych na jej terenie, dla całego rejonu starachowickiego.

Rysunek 7 Zasięg lasów trwale uszkodzonych na skutek działalności przemysłu w rejonie gminy Mirzec

Źródło: Serwis Ochrony Przyrody, Interaktywna Mapa Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, www.mapa.radom.lasy.gov.pl (dostęp 20.04.2015 r.)

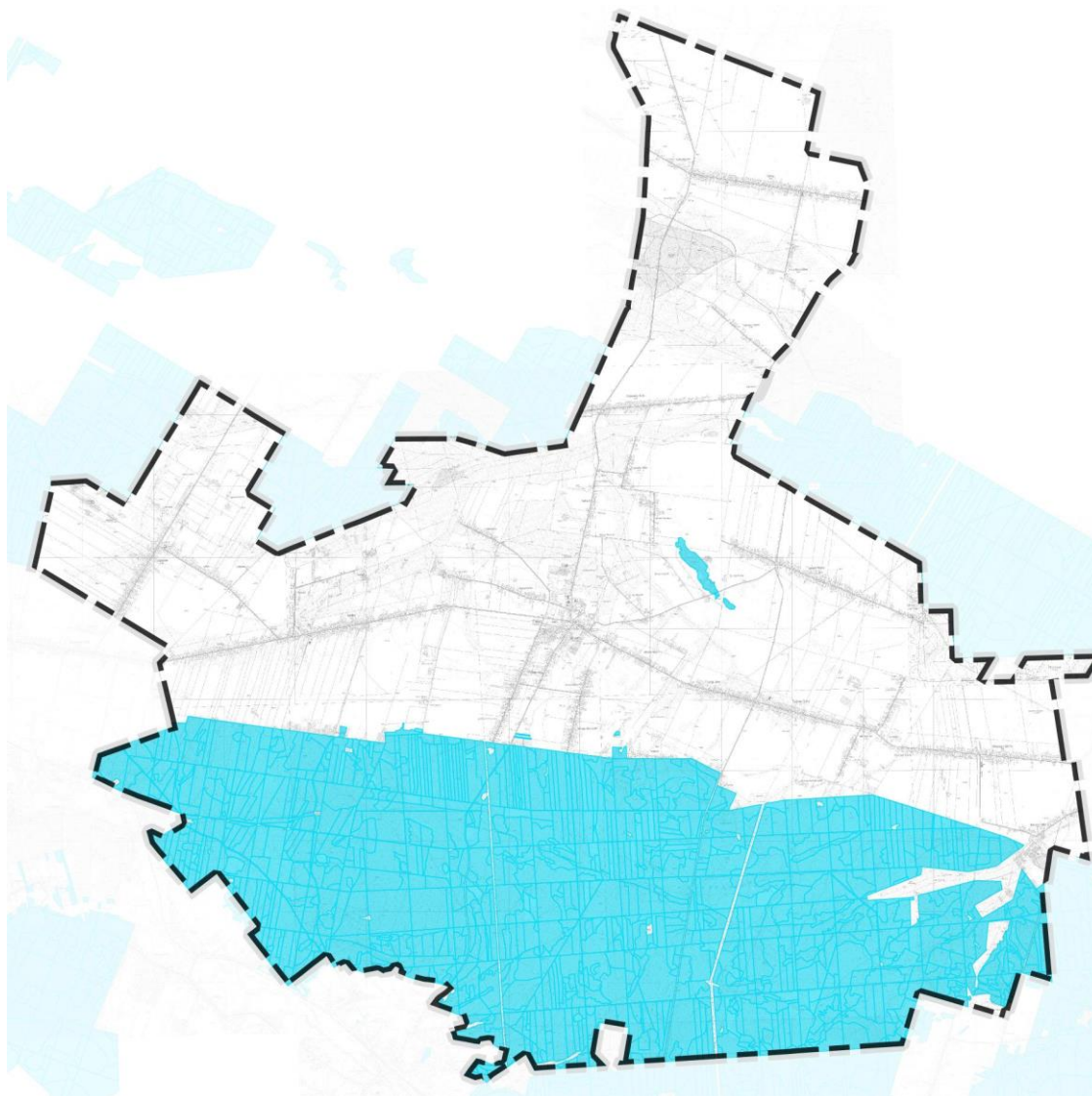
Ogromna powierzchnia, jaką stanowią liście, gałęzie i igły drzew leśnych stwarza możliwość nieustannego wyłapywania różnego rodzaju zanieczyszczeń przemysłowych. Las oczyszcza powietrze atmosferyczne ze szkodliwych substancji, dostarcza tlenu i obniża stężenie dwutlenku węgla, sam jednak zostaje przez takie działania uszkodzony. Część drzewostanów z terenu gminy zaliczonych została jako trwale uszkodzone przez działalność przemysłu związanego w tych terenach. Lasy starachowickie nazywane niegdyś „lasami górniczymi” w okresie rozwoju przemysłowego w Zagłębiu Staropolskim zaopatrywały w opał górnictwo, a następnie, w okresie późniejszym także zakłady przemysłowe w Starachowicach. Zostały znacznie przekształcone i narażone na negatywne efekty działalności tychże zakładów.

Lasy trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu, w zależności od ich stanu oraz wytycznych planu urządzenia lasu, podlegają przebudowie. Lite drzewostany, zazwyczaj sośniny, wzmacniane są gatunkami bardziej odpornymi na zanieczyszczenia np. dębami lub bukami.

Las jest najbogatszym ośrodkiem życia roślin i zwierząt, często jedyną ostoją niektórych gatunków. Zapewnia leśnej florzę i faunie ochronę, pożywienie i schronienie. Stąd dla zrównoważonej gospodarki leśnej konieczne jest utrzymywanie i powiększanie zasobów leśnych.

W gminie Mirzec ustanowiono, na podstawie Rozp. Woj. Św. Nr 43/2002 z 6 czerwca 2002 r., strefę ochrony miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunku chronionego - bociana czarnego: nr rej. woj. BC-32. W strefie tej zabrania się w odległości 100 m (strefa ochrony ścisłej) od tych miejsc w okresie całego roku, a w odległości 500 m (strefa ochrony częściowej) w okresie od dnia 15 marca do dnia 31 sierpnia - dokonywania zmian polegających na wycinaniu drzew i krzewów, prowadzeniu robót melioracyjnych, wznoszeniu obiektów, urządzeń i instalacji oraz prowadzeniu prac mających wpływ na ochronę miejsc rozrodu i regularnego przebywania tych zwierząt, a także zabrania się przebywania ludzi.

Rysunek 8 Zasięg lasów położonych w odległości 10 km od miasta liczącego ponad 50 tys. mieszkańców w rejonie gminy Mirzec

Źródło: Serwis Ochrony Przyrody, Interaktywna Mapa Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, www.mapa.radom.lasy.gov.pl (dostęp 20.04.2015 r.)

Ze względu na bliskość lasów położonych w zasięgu oddziaływania miast liczba pełnionych przez nie funkcji może być i zazwyczaj jest bardzo duża. Dominują funkcje pozaprodukcyjne, wśród których wymienić można przykładowo funkcje rekreacyjne, wypoczynkowe, edukacyjne, zdrowotne, klimatyczne, filtracyjne, krajobrazowe, przyrodnicze, ochronne. Drzewostany w zasięgu oddziaływania miast (i nie tylko) chronią przed wiatrem, hałasem i różnego rodzaju zanieczyszczeniami (wyłapują cząstki stałe i zanieczyszczenia gazowe, pochłaniają i magazynują węgiel atmosferyczny).

Ogromny kompleks leśny w południowej części gminy Mirzec pełni rolę naturalnej bariery przed zanieczyszczeniami i niekorzystnym oddziaływaniem Starachowic. Ponadto jest miejscem odpoczynku i rekreacji dla mieszkańców tego miasta.

I.4.3.6. Pozostałe formy ochrony przyrody

Dodatkowo ważną rolę dla ciągłości systemów cennych przyrodniczo mają korytarze ekologiczne. W 2005 roku opracowany został na zlecenie Ministerstwa Środowiska projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000 w Polsce (Jędrzejewski i in. 2005). Podstawą ich wyznaczenia była analiza środowiskowa oraz rozmieszczenia aktualnego i historycznego, a także migracji wybranych gatunków wskaźnikowych: żubra, łosia, jelenia, niedźwiedzia, wilka i rysia. W zaprojektowanej sieci wyróżniono siedem korytarzy głównych, których rolą jest zapewnienie łączności w skali całego kraju i w skali międzynarodowej. Każdy z korytarzy głównych posiada szereg odnóg (korytarzy uzupełniających), dzięki którym łączy on wszystkie leżące w danym regionie kraju cenne obszary siedliskowe.³⁵

Przez północny obszar gminy Mirzec przebiega Dolina Łżanki, będąca jedną z odnóg korytarza Południowo - Centralnego (KPdC), który łączy ze sobą Roztocze, Puszcze Sokólską i Lasy Janowskie. Przechodzi lasami wzdłuż doliny Wisły, skręca na zachód i łukiem nad Puszcza Świętokrzyską dochodzi do Przedborskiego i Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. W dalszym swym biegu przechodzi przez Lasy Lublinieckie i Bory Stobrawskie do Lasów Milickich, Doliny Baryczy. Kończy się w Borach Dolnośląskich.

I.4.3.7. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych

I.4.3.7.1. Ochrona gruntów rolnych

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161) ochronie podlegają użytki rolne klas I-III. Na terenie gminy Mirzec występują gleby klasy IIIa i IIIb. W celu przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne³⁶ grunty te wymagają zgody ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz zmiany tej dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania terenu.

I.4.3.7.2. Ochrona gruntów leśnych

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161) przeznaczenie na cele nieleśne:

- gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa - wymaga uzyskania zgody Ministra Środowiska;

³⁵ <http://pracownia.org.pl/korytarze-migracyjne-w-polsce>

³⁶wg. art.7. Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1161)

- pozostałych gruntów leśnych wymaga uzyskania zgody Marszałka Województwa po uzyskaniu opinii izby rolniczej.

I.4.3.7.3. Strefy ochronne ujęć wód podziemnych

Zgodnie z art. 21 ustawy z 5 stycznia 2011 r. o *zmianie ustawy Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2011 r., nr 32, poz. 159, z późn. zm.) - strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasły z dniem 31 grudnia 2012 r., a postępowanie toczące się w sprawach ustanowienia stref ochronnych, niezakończony do dnia 31 grudnia 2012 r. zostaje umorzony.

Dla ujęcia wody w Trębowcu, według pisma PWiK w Starachowicach nie ustanowiono dotychczas nowych stref ochronnych, obowiązuje jedynie strefa ochrony bezpośredniej - „równoległobok o boku 15 m”.

W drodze Rozporządzenia nr 2/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej z utworów dolnojurajskich w miejscowości Skarżysko Kościelne wprowadzono strefę ujęcia ochrony bezpośredniej i pośredniej. Teren ochrony pośredniej wspomnianego ujęcia wód podziemnych częściowo obejmuje obszar gminy Mirzec (sołectwo Jagodne).

I.4.3.7.4. Strefy ochrony sanitarnej cmentarzy

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w *sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze* (Dz. U. z 1959 r., Nr 52, poz. 315), odległość cmentarza od: zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studni, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone. Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 m.

Przepisów ww. rozporządzenia nie stosuje się do cmentarzy już istniejących, jeżeli ich zastosowanie uniemożliwiłoby korzystanie z cmentarza, a właściwy powiatowy (miejski, dzielnicowy) inspektor sanitarny nie sprzeciwia się dalszemu korzystaniu z tego cmentarza.

I.4.4. Podsumowanie

Najważniejszym elementem środowiska przyrodniczego gminy Mirzec jest kompleks Lasów Starachowickich, zwany też Puszcą Iłżecką, wchodzący w skład Puszczy Świętokrzyskiej. Przez wieki wykorzystywano ich bogactwo naturalne, pozyskując miód i dary runa leśnego oraz drewno na potrzeby kwitnącego w Starachowicach górnictwa i hutnictwa. Podczas II wojny światowej starachowickie knieje były jednym z ośmiu obwodów myśliwskich dla wysokich urzędników hitlerowskich, ale również miejscem licznych walk partyzanckich oddziałów Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich czy Armii Ludowej. Wartość przyrodniczą lasów dostrzeżono jednak później niż gospodarczą. W latach 80-tych dziewiętnastego wieku „Towarzystwo Starachowickich Zakładów Górniczych”, będące ówczesnym właścicielem kompleksu, rozpoczęło masową eksploatację drzewostanów poprzez zastosowanie olbrzymich zrębów zupełnych, o powierzchniach dochodzących do 25 ha. W pierwszej

kolejności nadmiernej eksploatacji podlegały drzewostany liściaste, szczególnie dębowe i bukowe - jako najbardziej wydajne do produkcji węgla drzewnego. Wielkie powierzchnie porębowe odnawiano z kolei sztucznie, poprzez sadzenia. Sadzono głównie sosnę z niewielką domieszką gatunków liściastych, przede wszystkim dębu.

Obecnie czynione są starania aby ochronić jak najwięcej z pierwotnego charakteru lasów oraz autochtonicznych³⁷ gatunków. Północno-wschodnia część Lasów Starachowickich wraz z obszarem źródłiskowym rzeki Małyszyniec została ujęta w system Natura 2000. W najniższej warstwie leśnej roślinności spotkać tam można chronione gatunki flory np. wisienkę stepową czy wawrzynka główkowego, wśród zwierząt natomiast, niezwykle gatunek ważki różnoskrzydłej - trzeplę zieloną.

Ponadto, zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Kieleckiego z dnia 29 września 1995, obszar gminy Mirzec został częściowo zaliczony do Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej. Natomiast zgodnie z rozporządzeniem Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Św. z dnia 20 lipca 2005 r. Nr 156, poz. 1950 ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem Nr 17/2009 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 16 lutego 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu - Dz. Urz. Woj. Św. Nr 42, poz. 629) cały obszar gminy Mirzec został włączony do Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej. Aktualne warunki ochrony oraz opis granic Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej reguluje uchwała Nr XXXV/617/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 września 2013 r. dotycząca wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej (Dz. Urz. Woj. Św. poz. 3309). Głównymi zadaniami dla których powołano OCHK Doliny Kamiennej są:

- zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan, wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywienia lub też sukcesji;
- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Unikalnymi obiektami przyrodniczym w granicach gminy są obszary zaliczone do sieci Natura 2000 a związane z właśnie lasami. Uroczyska Lasów Starachowickich zabezpieczają duże kompleksy wyżynnego jodłowego boru mieszanego *Abietetum polonicum*, uznawanego za zbiorowisko endemiczne Polski, występujące jedynie w Górach Świętokrzyskich i na Roztoczu.

Jednym z najważniejszych zagadnień jest więc utrzymanie zasobów leśnych gminy. Większy udział lasów w jej powierzchni ma również duże znaczenie ekologiczne dla współczesnego osadnictwa, wpływa pozytywnie na stan środowiska, zabezpiecza przed negatywnym

³⁷ organizmy autochtoniczne - gatunek roślin lub zwierząt pochodzący z tego miejsca, na którym występuje

wpływem działalności człowieka. Celowe byłoby również ukierunkowanie działalności w tych lasach na funkcje rekreacyjne, a dopiero w drugim rzędzie gospodarcze.

W północnej części gminy ogromne znaczenie przyrodnicze ma dolina Łżanki oraz doliny innych pomniejszych, nieuregulowanych cieków a także związane z nimi łąki i treny podmokłe, na których wykształciły się bogate florystycznie zbiorowiska bagienno-łąkowo-szuwarowe oraz zarośla wierzbowo-topolowe.

W krajobrazie gminy Mirzec, ze względu na jej rolniczy charakter, ogromne znaczenie mają ponadto użytki rolne. Tereny wykorzystywane przez rolnictwo zajmują centralną oraz północną część gminy. Ze względu na słabą jakość gleb, użytkowanie nie jest intensywne, pozwoliło to na zachowanie w miarę tradycyjnego układu pól tzw. pasiaków świętokrzyskich”, które pełnią ogromną rolę „krajobrazotwórczą”. Wśród zbiorowisk roślinnych rozwijających się na uprawach polowych przeważają zbiorowiska sztuczne - agrocenozy, chwasty, zbiorowiska synantropijne i ruderalne, znaczne obszary zajmuje również roślinność łąkowa i pastwiskowa. W wielu miejscach głównie na miedzach i obrzeżach lasów wykształciły się liczne zakrzewienia z dominującymi leszczyna i tarniną oraz zadrzewienia. Mają one duże znaczenie ekologiczne, chronią gleby, osłaniają przed wiatrem, są schronieniem dla zwierząt. Charakterystycznym elementem szaty roślinnej są wielogatunkowe agrocenozy chwastów polnych, występujące przy uprawach rolnych. Znajduje się wśród nich wiele rzadkich w skali kraju składników flory rodzimej - szereg gatunków pochodzi z południowo - wschodniej Europy lub z rejonu Morza Śródziemnego.

I.5. Stan środowiska kulturowego

Dziedzictwo kulturowe i zabytki odgrywają współcześnie ogromną rolę w budowaniu pozycji konkurencyjnej regionów. Ich znaczenie jest szczególnie widoczne w rzeczywistości gospodarczej, w której na znaczeniu zyskują niematerialne czynniki rozwoju. To właśnie dziedzictwo kulturowe i zabytki, skupiając w sobie różnego typu wartości gromadzone na przestrzeni wieków, przesądzają o charakterze ducha miejsca (łac. *genius loci*) i budują jego niezwykłą atmosferę, przez co istotnie wpływają na jakość życia mieszkańców i atrakcyjność inwestycyjną gminy Mirzec. Warto podkreślić, że nowoczesne podejście do zarządzania dziedzictwem kulturowym i zabytkami zakłada nie tylko ich skuteczną ochronę, ale postuluje także ich zrównoważone wykorzystywanie i traktowanie w kategorii nieodnawialnego zasobu rozwojowego.

Definicja pojęcia *zabytku* została osadzona w polskim systemie prawnym w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w myśl której za zabytek uznaje się „nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową”. Niestety, do dziś w rodzimym prawodawstwie nie wypracowano definicji pojęcia *dziedzictwa kulturowego*. Jednak w myśl zapisów Karty Krakowskiej *dziedzictwem kulturowym* są te dzieła ludzkie, „w których społeczeństwo uznaje swe szczególne i specyficzne wartości i z którymi się identyfikuje”. Oznacza to, że nie każdy zabytek jest elementem dziedzictwa kulturowego, a jego umieszczenie w tym zbiorze pozostaje indywidualną decyzją społeczności i jej przedstawicieli. Można stwierdzić, że elementy dziedzictwa kulturowego wraz z zabytkami i pozostałymi dobrami kultury składają się na środowisko kulturowe.

Przywołana ustawa wskazuje na występowanie trzech typów zabytków: nieruchomych, ruchomych oraz archeologicznych. Rozróznilo w niej ponadto dwie kategorie podejmowanych działań: ochrony oraz opieki nad zabytkami. Pierwszą z nich zarezerwowano dla organów administracji publicznej, natomiast drugą stworzono z myślą o właścicielach lub posiadaczach zabytków i pozostałych obywatelach. Gminy zostały zobowiązane ustawą m.in. do „uwzględniania zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”. W przepisach ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym wskazano ponadto katalog zadań własnych gminy, do którego zaliczono m.in. sprawy „ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska (...)” oraz „ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”. Uchwalenie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest, więc wyrazem realizacji nałożonych na gminę obowiązków w zakresie dziedzictwa kulturowego i zabytków.

W gminie występuje wiele obiektów i obszarów o wartościach kulturowych. Jedynie ich część objęta jest ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków. Zasoby dziedzictwa kulturowego gminy nie zawsze są właściwie dostrzegane, odpowiednio wyeksponowane oraz wykorzystane.

Pojęciem dziedzictwa kulturowego obejmujemy nie tylko obiekty wpisane do rejestru zabytków ale i inne dobra będące świadectwem rozwoju kulturalnego społeczności lokalnej - np. zespoły przestrzenne - ruralistyczne układy, zespoły sakralne, przemysłowe, pałacowe i dworsko-parkowe, folwarczne, cmentarze, parki, obiekty inżynieryjne, obiekty i zespoły architektoniczne, obiekty małej architektury czy wystroju wewnętrznego, miejsca zdarzeń historycznych, obiekty i obszary archeologiczne, ale także elementy niematerialne takie jak

np. tradycyjne nazwy miejscowe, herby oraz tzw. „krajobraz kulturowy” na który składają się np. charakterystyczne panoramy, sylwety czy sposoby zagospodarowania.

I.5.1. Rys historyczny

Ziemie okolic Skarżyska - Kamiennej od najwcześniejszych czasów związane były z osadnictwem ludzkim oraz z funkcjonowaniem górnictwa i hutnictwa. Najwcześniejsze jego przejawy znaleźć można na terenie rezerwatu archeologicznego „Rydno”, którego niewielki fragment znajduje się również na terenie gminy Mirzec. Najstarsze ślady pobytu człowieka na terenie rezerwatu (dwa luźne znaleziska powierzchniowe) związane są prawdopodobnie z neandertalczykami, twórcami tzw. kultury mustierskiej, która rozwijała się ok. 50 tys. lat temu. Zamieszkiwanie tych ziem przez kolejne tysiąclecia związane było z wydobywaniem hematytu. W okolicach wsi Osiny - Mokra Niwa, Tychów Stary, Tychów Nowy i Jagodne w czasie prac archeologicznych zinwentaryzowano szereg pieców dymarskich i żuźla, świadczących o funkcjonowaniu starożytnego hutnictwa i górnictwa, datowanego na pogranicze wczesnego i późnego okresu rzymskiego (od II w p.n.e. do III w n.e.). Pierwsze wzmianki o rozwijającym się na tych terenach przemyśle wydobywczym i hutniczym, znaleźć można w kronikach Jana Długosza i datowane są na lata 1025 - 1030. Największe roboty górnicze prowadzono w XIX wieku w kopalni Elżbieta. Eksploatacji rud dokonywano metodą odkrywkową głównie w obrębie „psa tychowskiego” do lat 40-tych XX wieku. Obecnie widoczne są jeszcze wyrobiska kopalniane.

Najwcześniejsze zapiski dotyczące Mirca datowane są na II poł. XII w. i dotyczą poświęcenia istniejącego romańskiego kościółka przez biskupa krakowskiego. Tereny te wraz z lasami świętokrzyskimi należały do Biskupstwa Krakowskiego. Od 1179 roku ziemie mirzeckie weszły w posiadanie cystersów z wąchockiego klasztoru. Życiem gospodarczym całego regionu kierował administrator Cystersów, co przyczyniło się do poprawy poziomu upraw rolnych i hodowli zwierząt gospodarskich. W 1260 r. z dóbr biskupstwa krakowskiego zostały wydzielone osady dla sprowadzonych przez biskupa Gedeona OO. Cystersów: Wąchock, Wielka Wieś, trzy części Mirca i Skarżysko. Działalności osadniczej cystersów zawdzięczają swoje powstanie: Lipowe Pole, Jagodne, Gadka, Grzybowa Góra. Wymienione osady powstały prawdopodobnie w XIV wieku, a w XV wieku zostały opisane przez Jana Długosza. Jednocześnie w całym rejonie starachowickim rozwijał się przemysł wydobywczy i hutniczy, co potwierdzają liczne dokumenty sięgające XIV wieku, zezwalające na budowanie zakładów przetwarzających rudy żelaza w okolicach Łży, Starachowic i Wąchocka. Wiek XV zaznaczył się rozwojem handlu. W połowie tego stulecia w Mircu istniało 5 karczm, w Grzybowej Górze, Jagodnem, Zbijowie i Gadce po jednej. Karczmy obsługiwały nie tylko ludność miejscową, lecz także podróżnych, kupców, urzędników kościelnych i państwowych. Silny rozwój przemysłu wydobywczego i hutniczego przypada na XVI i XVII wiek. Rozwój ten możliwy był dzięki znacznym zasobom leśnym, które w tym czasie zaczęto eksploatować na szeroką skalę. Czasy potopu okazały się dla tych terenów kolejnym etapem rozwoju. W XVIII wieku zakończył się okres systematycznego rozwoju społeczno - gospodarczego na tym terenie, liczba miejscowej ludności uległa prawie podwojeniu. Ostatnia dekada XVIII wieku rozpoczęła okres ponad stuletniej niewoli. W roku 1815 po Kongresie Wiedeńskim tereny gminy znalazły się w Królestwie Polskim podległym Rosji, a w roku 1819 car Aleksander II odebrał majątki wszystkim zakonom w Królestwie. Klasztor dzierżawił swe niedawne jeszcze dobra przez rok. Posiadłości zakonów przekazano na rzecz Skarbu Królestwa Polskiego i utworzono wówczas folwarki, które przekazano w zarządzanie wybranym dzierżawcom nadzorowanym przez naddzierżawcę. W 1820 r. Deputacja Spraw Zniesionych Instytutów

Duchownych wydzierżawiła na 12 lat dobra ziemskie Jagodne, Mirzec i Osiny Hiacyntowi Podkańskiemu. Dzierżawca ten z powodu zaległości w opłatach został w 1825 r. zlicytowany i eksmitowany. Naddzierżawcą majątku mirzeckiego od 1827 roku został, pochodzący z Łomna, Ludwik Prendowski. On to w latach trzydziestych XIX wieku wybudował modrzewiowy dwór. Jego synowie chlubnie zapisali się w historii regionu. Jan wziął czynny udział w Powstaniu Styczniowym jako rotmistrz kawalerii w Oddziale Dionizego Czachowskiego. Jego młodszy brat Józef - kolejny po ojcu naddzierżawca majątku Mirzec, organizował pomoc dla powstańców. Służba dworska wzięła czynny udział w powstaniu. To w Mircu nocą z 14 na 15 stycznia 1863 roku zjawiał się Ignacy Maciejewski „Sewer” w towarzystwie płk. Mariana Langiewicza - Naczelnika Wojskowego Województwa Sandomierskiego. Założył kwaterę i przystąpił do przygotowań powstańczych. Żona Józefa Prendowskiego - Jadwiga została kurierem powstańczym. Dostarczała rozkazy, ulotki, medykamenty, meldunki i polecenia kursując po całej Guberni Radomskiej. W 1864 r. po dokonanej parcelacji na mocy uwłaszczeń nadano prawa własności ziemi chłopom i pracownikom folwarcznym. Nierozparcelowaną część majątku mirzeckiego car przekazał na własność generałowi majorowi Konstantemu Eggierowi, którego spadkobiercą został syn Arteniusz Eggier. Nowi właściciele majątku mirzeckiego nigdy nie byli w Mircu, a majątek z czasem zaczął podupadać. Na mocy reformy rolnej w 1921 r. majątek mirzecki został przekazany za niewielką opłatą pracownikom folwarcznym. W okresie międzywojennym, dzięki aktywności władz samorządowych oraz wojewodzie kieleckiemu, doszło również do znaczącego rozwoju gospodarczego Mirca.

Działania wojenne pierwszej i drugiej wojny światowej zostawiły swe ślady na terenie gminy. Dochodziło do licznych walk z okupantem oddziałów Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich i Armii Ludowej, lasy natomiast dawały schronienie partyzantom. Największe bitwy na terenach gminy:

- 3 września 1944 roku doszło do najprawdopodobniej przypadkowego spotkania oddziału niemieckiego z partyzantami Batalionów Chłopskich ze zgrupowania „Ośki”, którzy przebywali w tym czasie w leśniczówce w Gadce. Polakami dowodził kpt. Jan Gruszka ps. „Bartos”. Doszło do wymiany ognia. Wkrótce pojawiły się większe siły niemieckie, które przyspuściły szturm na las, gdzie bronili się partyzanci. Według świadków bitwy partyzanci z Batalionów Chłopskich dostali wsparcie ogniowe oddziału AK, który przebywał w tym czasie w rejonie lasu zwanego „Dębinką”. „Bartosowi” udało się odskoczyć od Niemców. Partyzanci nie ponieśli większych strat. Wśród hitlerowców było ok. 10 zabitych. Aby nie doszło do pacyfikacji wsi, miejscowy sołtys Kazimierz Dygas dostarczył na posterunek gestapo w Mircu pokazną łapówkę w postaci prowiantu, jaki udało się zebrać wśród chłopów z Gadki. Pomnik poświęcony bitwie odsłonięto w jej 51. rocznicę.³⁸
- 6 sierpnia 1944 roku, rozegrała się walka pomiędzy żołnierzami Batalionów Chłopskich, a armią hitlerowską. Tego dnia na drodze łączącej Starachowice z Tychowem zgromadził się oddział pod dowództwem Tadeusza Wojtyniaka „Bacy” z zamiarem pozyskania broni i żywności z transportu niemieckiego. Dzięki zaskoczeniu, udało się pozyskać 7 ciężarówek, nie oddając przy tym ani jednego strzału. Jednak jeden z niemieckich żołnierzy zdołał uciec i powiadomić oddziały Wehrmachtu. To spowodowało, że jeszcze w tym samym dniu doszło do bitwy zwyciężonej przez Polaków.

³⁸ Spacerkiem po gminie

- 17 listopada 1944 roku zgrupowanie pod dowództwem mjr Kaktusa z rejonu leśniczówki Dąbrówka udało się na wschód i po przekroczeniu szosy Starachowice - Tychów Stary, poniżej gajówki Tychów wpadło w zasadzkę zorganizowaną przez żołnierzy dywizji pancerniej Waffen SS. Mimo bardzo silnego ognia broni maszynowej idąca w szpicie kompania „Jędrusiów” nie dała się zepchnąć na otwartą przestrzeń i kontratakując rozproszyła oddział niemiecki prowadząc pościg w kilku grupach. Major „Struś” wydał rozkaz oderwania się od nieprzyjaciela, ale nie do wszystkich grup on dotarł. Jedna z nich z mjr „Szerszeniem” zapędziła się, aż na skraj lasu i zebrała informacje o siłach niemieckich. Wieczorem w gajówce Gadka zebrało się całe zgrupowanie. Godzinny bój kosztował życie dwóch partyzantów „Jędrusiów”, zginęli „Junak II” - Józef Pęcek i „Kokoszka” - Jan Krala, 7 zostało rannych, w tym pięciu od „Jędrusiów” (wśród nich Francuz „Jerzy” - Charles Roesch). Z tego boju w Tychowskim Lesie pozostały groby „Jędrusiów”, „Junaka” i „Kokoszki”.³⁹

Od 1976 roku Gmina Mirzec obejmowała niemal cały obszar obecnej gminy Skarżysko Kościelne, w 1995 oddzieliły się od niej sołectwa: Skarżysko Kościelne, Jagodne, Lipowe Pole Plebańskie, Lipowe Pole Skarbowe, Świerczek i Grzybowa Góra, które utworzyły nową gminę Skarżysko Kościelne. W 1997 r. do gminy Mirzec powróciło sołectwo Jagodne.

Ponadto większość wsi znajdujących się w gminie Mirzec ma długą i ciekawą historię. Najciekawszą i najbogatszą historię posiadają Mirzec, Tychów Stary, Małyszyn i Osiny. Poniżej opisano historie wsi, które są udokumentowane w literaturze.

Gadka - Zanim powstała samodzielna parafia, mieszkańcy Gadki oddolnie tworzyli swoją wspólnotę religijną. Pierwsza kaplica powstała w roku 1882 i mieściła się w remizie OSP. Parafia została erygowana 1 czerwca 1985 przez bp. Edwarda Materskiego. Kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, według projektu arch. Jacka Budyczuka z Krakowa i konstruktora Jerzego Borkowskiego, zbudowany został w latach 1984-1993 staraniem ks. Ireneusza Wiktorowicza. Poświęcenia dokonał 1 sierpnia 1993 bp. Stefan Siczek. Kościół jest w stylu współczesnym, oparty na podstawie kwadratu.

Jagdne - Etymologia nazwy Jagodnego związana jest najprawdopodobniej z kobiercami czarnych jagód pokrywających poszycie okolicznych lasów. Wieś i folwark od 24 czerwca 1819 zajęte zostały na fundusz Królestwa Polskiego, stając się dobrami suprymowanymi. W 1853 r. Komisja Rządowa Przychodów i Skarbu wydała „Wznowienie przepisów dla urzędników ekonomicznych przeznaczonych do urzędzenia dóbr...”, co dawało wsiom szansę na reformę, gdyż urządzenie kolonialne było podstawą przejścia włościan od pańszczyzny do czynszu. Jagodne ostatecznie było urządzone w latach 1860-1861 ze skutkami od 1 czerwca 1862 r. Podstawową ideą urządzenia kolonialnego, było oddzielenie posiadłości włościańskich od folwarcznych. Po urządzeniu kolonialnym dobra Jagodne oparły się w większości o granice wcześniej urządzonej dóbr Grzybowa Góra, Gadka, Zbijów, a z czwartej strony o linię lasu rządowego. Zabudowania folwarku Jagodne pozostały na dotychczasowym miejscu, natomiast grunty wcześniej porzucane po zamianie z włościańskimi zyskały kształt zbliżony do kwadratu z wpisany wewnątrz dworem. W obrębie folwarku zaszły niewielkie zmiany. Folwark od północy graniczył z koloniami włościańskimi Zbijowa, na wschodzie częściowo z lasem, częściowo z koloniami wsi Jagodne, na zachodzie z lasem rządowym leśnictwa Szydłowiec, na południe z osadami kolonialnymi wsi Jagodne. Na początku XX wieku doszło do sprzedaży gruntów dworskich. Większą część kupił bogaty gospodarz spoza Jagodnego - Józef Rokita, a pozostałą - gospodarz z Gadki Marek Suwara. 30 grudnia 1994 r. Jagodne włączono w skład

³⁹ „Odwet” Pismo Środowiska Kombatanckiego Oddziału Armii Krajowej „Jędrusie”, Nr 13, listopad 2014 r.

reaktywowanej gminy Skarżysko Kościelne, natomiast 1 stycznia 1997 r. Jagodne zostało wyłączone ze Skarżyska Kościelnego na rzecz gminy Mirzec. W 2003 roku zostało utworzone Muzeum Pamiątek Regionalnych w Jagodnem.

Mirzec - Najstarsze zapiski na temat Mirca sięgają 1170 roku, kiedy Biskup Krakowski Gedeon poświęcił miejscowy kościół. W 1179 roku Mirzec wszedł w skład kompleksu wsi należących do Opactwa Cystersów w Wąchocku i był w ich władaniu do 1819 r. W 1326 roku wzniesli oni w Mircu nieistniejący już kościół. Drugi murowany został zbudowany w latach 1844-50 i konsekrowany został przez biskupa Antoniego Sotkiewicza. Według „Słownika geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich” w roku 1819 dobra mirzeckie stały się własnością Komisji Skarbu Królestwa Polskiego i utworzono z nich wówczas folwark. W 1827 r. była to wieś duchowna, liczyła 67 domów, 449 mieszkańców. Na początku XX wieku miała już 76 domów, 498 mieszkańców, 563 morgi ziemi prywatnej i 464 morgi ziemi dworskiej stanowiącej majorat radcy stanu K. Egera. Istniejąca obok rządowa osada młynarska posiadała 1 dom i 15 mórg. W 1827 r. naddzierżawcą majątku w Mircu został Ludwik Prendowski. On to w latach trzydziestych XIX wieku wybudował modrzewiowy dwór. Poważną rolę w Mircu odgrywał „Sierociniec”. Zorganizowany w 1921 r. w oparciu o dekret z 1918 r., do 1950 r. funkcjonował jako jednostka opiekuńcza prowadzona przez władze kościelne, od 1981 r. natomiast jako Państwowy Dom Dziecka. Zapewniał opiekę dzieciom osieroconym w okresie międzywojennym. W czasie II wojny światowej w Mircu znajdowała się placówka policji niemieckiej i działała w okresie od jesieni 1942 r. do lipca 1944 roku.

Tychów Stary - pierwsza wzmianka o Tychowie pochodzi z listu datowanego na 5 grudnia 1390 r. Papież Bonifacy IX pisze w nim do arcybiskupa, kapituły i prałatów Kościoła Gnieźnieńskiego. Zwracał się w nim o nadanie beneficjum „Piotrowi, synowi Pawła z Tychowa, klerykowi diecezji krakowskiej, w uznaniu szlachetności życia i obyczajów”. Jednakże początek osadnictwa na tym terenie wiązać należy z górnictwem. Pierwsze kopalnie w rejonie Tychowa powstały już w początkach naszej ery. Pojęcie „kopalnia w Tychowie” po raz pierwszy pojawia się jednak dopiero na początku XIX wieku. Hieronim Łabęcki w swoim dziele „Górnictwo w Polsce” nazywa tę kopalnię „Elżbieta”. Kopalnia ta dostarczała rudy żelaza do pierwszego starachowickiego wielkiego pieca wybudowanego przez przeora wąchockiego Rupkiewicza w 1789 r. Zdarzyło się, że na kilka lat wstrzymano wydobywanie w kopalni Herkules (przed 1836 r.), gdyż kopalnia Tychowska nadążała z zaopatrzeniem wielkiego pieca. Eksploatacja rudy żelaza pod Tychowem znacznie wzrosła, gdy w dolinie Kamiennej stanęły kolejne, nowe wielkie piece w Rejowie i Starachowicach. Kopalnia Elżbieta należała do utworzonego za czasów Staszica dozorstwa kopalń nad Kamienną, w ramach którego wydzielono oddział tychowski. Z czasem powstawały kolejne kopalnie w pasie Tychowskim. Na podstawie zachowanych dokumentów można wskazać kopalnie: Małyszyn, Konkurencja, Samuel, Rudki, Czerwona, Konrad, Mikołaj. Kopalnie te podlegały w czasie swojej działalności licznym modernizacjom. Wydobywanie w kopalniach pasa Tychowskiego wstrzymano latach czterdziestych XX wieku. Dziś wiele z nich zostało zasypanych. Ślady po nich jednak w większości pozostały w postaci hałd i wyrobisk porośniętych drzewami. W XVII w. Tychów był ponadto najsilniejszym ośrodkiem bartniczym całego rejonu iłżeckiego. Liczba osób trudniących się pozyskiwaniem miodu spadła znacznie w XVIII w., kiedy to zaczęto masowo pozyskiwać drewno dla przemysłu. Najstarszym zabytkiem Tychowa jest kapliczka przy drodze od strony Mirca. Pochodzi z 1859 roku. W centrum wsi na placu przed nową szkołą stoi oryginalna kapliczka z figurą św. Jana Nepomucena z 1931 roku. Od frontu otwarta, za to w tylnej ścianie

zwracają uwagę drewniane drzwi. To ganek z dawnego budynku szkolnego. Figurę, która stała w pobliżu pod zmurszałym drewnianym daszkiem, przeniesiono do niego w 1995 roku.

Małyszyn - pierwszy raz została wspomniana przez Jana Długosza w wieku XV. W XIX wieku, w „Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich” Małyszyn był wspomniany jako wieś i osada leśna nad rzeką Kierzek, w powiecie łżeckim, gminie Lubienia, parafia Iłża, jako należąca do starachowickich zakładów żelaznych. Wieś była odległa o 7 wiorst od Iłży. Małyszyn tradycyjnie dzielony jest na Górny i Dolny z uwagi na jego położenie częściowo w obniżeniu, częściowo zaś na górcie małyszyńskiej. Małyszyn Dolny od XIX w. wspomniany był jako osada młyńska, obniżenia terenu wypełniono wodą ze źródeł bijących w pobliskim lesie oraz przepływającej nieopodal Strugi Małyszyńskiej. W późniejszym okresie, gdy na znaczeniu straciła funkcja młyna, miejscowość stała się ściśle związana z hodowlą karpia, z czasem nazwanego karpem małyszyńskim, który obecnie wpisany jest na Listę Produktów Tradycyjnych, podobnie jak małyszyński farsz z kaszy gryczanej

Osiny - są starą wsią, której początki sięgają średniowiecza. Do dziś zachowała się charakterystyczna dla tamtego okresu zabudowa tzw. „ulicówki”. O wcześniejszym osadnictwie na tym terenie świadczą luźne znaleziska archeologiczne (krzemienne narzędzia). W okolicach Osin i Mokrej Niwy znaleziono ślady świadczące o funkcjonowaniu starożytnego hutnictwa datowanego na pogranicze wczesnego i późnego okresu rzymskiego (od II w. p.n.e. do II w. n.e.). Osiny w średniowieczu stanowiły posiadłość ziemską należąca do biskupów krakowskich. W XIV wieku przeszły we władanie klasztoru cystersów w Wąchocku. Osiny stanowiły jeden z samodzielnie prowadzonych przez klasztor folwarków i przynosiły mu znacznie dochody. Folwark nastawiony był na uprawę zboża i hodowlę owiec. Osiny należały do opactwa w Wąchocku do roku 1819, kiedy to zakon uległ kasacji. Majątek ziemski został wówczas wydzierżawiony. Jeszcze w czasie I wojny światowej wiejska społeczność podjęła starania o utworzenie w Osinach szkoły. Udało się to w 1916. Tragiczne karty w historii Osin zapisała II wojna światowa. Wielu mieszkańców Osin zaangażowało się w działalność konspiracyjną (Bataliony Chłopskie, Armia Krajowa). Dotykały ich za to represje ze strony okupanta. Po wojnie rozwijająca się społeczność Osin podjęła starania o wybudowanie we wsi kościoła i utworzenie parafii. W 1979 roku wzniesiono z kamienia ciosowego świątynię pod wezwaniem Matki Bożej Częstochowskiej. 1 września 1989 roku została w Osinach erygowana parafia. W 1997 roku oddano do użytku nowy budynek szkolny.

Ostrożanka - nazwa pojawia się po raz pierwszy w publikacji „Памятная книжка радомской губернии” wydanej przez zaborcę na rok 1871. Sądzić należy, iż nazwa miejscowości ma swój rodowód w języku rosyjskim. Być może z uwagi na drogi przebiegające po skraju głębokich wykopów kopalń rudy żelaza nazywano je „ostruganymi” a miejsce „ostruganką”, co fonetycznie w języku rosyjskim oddaje słowo „остружанка”. Można także przyjąć, iż nazwa wiąże się z zagrożeniami związanymi z budową szybów na terenie starych kopalń. Takie wydobywanie wymagało ostrożności czyli w języku rosyjskim „осторожности”. Osiedle powstało wokół kopalni „Dziewiętniki”, która mogła zaopatrywać wielki piec opata wąchockiego Rupkiewicza działający od 1789 r. na terenie Starachowic.⁴⁰

⁴⁰ Dąbrowski C., Z dziejów Ostrożanki [w:] www.mirzec.pl

I.5.2. Przegląd zapisów dokumentów szczebli wojewódzkiego i gminnego w zakresie środowiska kulturowego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego⁴¹

Dokument ten wyznacza następujące zadania w zakresie dziedzictwa kulturowego do zachowania tożsamości regionalnej i rozwoju gospodarki poprzez następujące działania:

- Respektowanie przepisów i wymagań ochronnych przy rewaloryzacji obiektów i zespołów zabytkowych objętych ochroną prawną;
- Racjonalne, zgodne z wymogami konserwatorskimi zagospodarowanie, użytkowanie i udostępnianie obiektów zabytkowych;
- Unikanie przekształceń przestrzennych mogących zagrażać zasobom dziedzictwa kulturowego, np. dysharmonijne lub szkodliwe sąsiedztwo;
- Ekspozowanie w strukturze przestrzennej, w panoramach i sylwetach miejscowości elementów najcenniejszych;
- Komponowanie nowych struktur z uwzględnieniem historycznej zabudowy;
- Prowadzenie archeologicznych badań ratunkowych na terenach realizowanych lub przewidzianych do realizacji inwestycji wielkoobszarowych;
- Edukacja społeczna w zakresie wartości i znaczenia obiektów kulturowych dla promocji i rozwoju województwa oraz integracji regionalnej.

Głównym kierunkiem polityki przestrzennej w zakresie ochrony przestrzeni kulturowej powinno być zabezpieczanie obiektów i zespołów zabytkowych, w tym dziedzictwa archeologicznego przed degradacją oraz sukcesywna renowacja, rewitalizacja oraz racjonalne ich udostępnianie. Poza ochroną istniejących zabytków niezwykle ważne jest by realizowana w ich pobliżu zabudowa kontynuowała tradycje regionalne i była harmonijnie wkomponowana w przestrzeń kulturową. Szczególną ochroną objąć należy historyczne układy ruralistyczne, tradycyjną zabudowę wiejską, wartościowe elementy małej architektury sakralnej takie jak: krzyże, kapliczki, figury czy miejsca historyczne związane z ważnymi wydarzeniami w tym militarnymi.

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego na lata 2013-2016⁴²

Celem strategicznym Programu jest „ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego województwa świętokrzyskiego w celu zachowania go dla następnych pokoleń oraz budowania na jego bazie tendencji służących rozwojowi regionu, a także integracja społeczności lokalnych przy pomocy poszerzania wiedzy o zasobach dóbr kultury i potrzebie ich ochrony.”

Jest on realizowany w oparciu o cele i kierunki działań.

CEL GENERALNY - Ochrona i zachowanie materialnego oraz niematerialnego dziedzictwa kulturowego województwa świętokrzyskiego.

- CEL I - Ochrona i zachowanie dziedzictwa oraz krajobrazu kulturowego:
 - KIERUNEK I - Rozpoznanie i dokumentacja zasobów zabytkowych;
 - KIERUNEK II - Ochrona zabytków ruchomych;
 - KIERUNEK III - Ochrona zabytków nieruchomych;
 - KIERUNEK IV - Ochrona zabytków archeologicznych;
 - KIERUNEK V - Ochrona zabytkowych układów architektonicznych;
 - KIERUNEK VI - Stwarzanie warunków dla powstania i rozwoju parków kulturowych oraz ochrona krajobrazu kulturowego;

⁴¹ Wyciąg informacyjny z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

⁴² Program Opieki nad Zabytkami Województwa Świętokrzyskiego na lata 2013-2016

- CEL II - Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kultowego:
 - KIERUNEK I - Poprawa dostępu do zasobów dziedzictwa;
 - KIERUNEK II - Promocja zasobów dziedzictwa kulturowego;
 - KIERUNEK III - Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego w rozwoju regionalnym;
- CEL III - Tworzenie warunków do wzmacniania tożsamości regionalnej w oparciu o dorobek kultury materialnej i niematerialnej:
 - KIERUNEK I - Kultywowanie tradycji w oparciu o zasoby dziedzictwa kulturowego;
 - KIERUNEK II - Popularyzacja wiedzy o dziedzictwie kulturowym.

I.5.3. Elementy środowiska kulturowego objęte ochroną

I.5.3.1. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Na terenie gminy Mirzec zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego są: kościół parafialny p.w. św. Leonarda (nr rej. A.805) oraz kaplica św. Jana Nepomucena (nr rej. A. 806).

Kościół św. Leonarda to budowla murowana, późnoklasycystyczna z lat 1844-1850, postawiona w miejscu starego drewnianego kościoła pod tym samym wezwaniem. W bocznym ołtarzu znajduje się bardzo cenny obraz z 1500 roku przeniesiony ze starego kościoła. Został on namalowany na desce i przedstawia patrona świątyni w otoczeniu aniołów. Święty Leonard przedstawiony jest w habicie, w prawej ręce trzyma pastorał, a w lewej kajdany. Święty jest patronem więźniów i niewolników. Jego figura stoi także przed kościołem i znajduje się w herbie gminy. W ołtarzu głównym podziwiać można malowidło z Matką Boską i św. Anną z Jezusem oraz świętymi Józefem i Joachimem. Na bocznej ścianie prezbiterium wisi duży obraz Jezusa Miłosiernego. Namalowany został w 1944 roku przez pochodzącą z Wilna malarkę Halinę Hermanowicz na podstawie zapisków świętej Faustyny. Najpierw wisiał w wileńskim kościele św. Jakuba. Do Mirca trafił dzięki temu, że artystka po wojnie zamieszkała w Radomiu. W lewym bocznym ołtarzu znajduje się stary obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem w srebrnej sukience, a nad nim malowidło przedstawiające św. Barbarę. W ołtarzu na północnej ścianie kościoła, blisko głównego wejścia, zwraca uwagę rzeźba przedstawiająca scenę opłakiwania Chrystusa po zdjęciu z krzyża.

Drewniana kapliczka z kamienną figurą św. Jana Nepomucena znajduje się w środku wsi, przy cieku wodnym. Pochodzi według jednych źródeł z początku XX wieku inne mówią o XIX wieku. Figura świętego przed gruntownym remontem w 2010 roku była zamalowana grubą warstwą farby, teraz odzyskała barwę naturalną. Dorobiono brakujące elementy, odsłonięto rysy postaci i fałdy szaty. Figura św. Jana stoi pod namiotowym daszkiem zwieńczonym krzyżem, wspartym na słupkach, przykrytym blachą.

Oprócz wymienionych powyżej obiektów, do rejestru zabytków na terenie województwa świętokrzyskiego, pod numerem 511/514, wpisane jest stanowisko archeologiczne związane z rezerwatem archeologicznym Rydno, które w niewielkim fragmencie położone jest również na terenie gminy Mirzec.

I.5.3.2. Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków

Gmina Ewidencja Zabytków Gminy Mirzec zawiera 34 obiekty zabytkowe. Zaliczono do nich również obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa świętokrzyskiego.

Mirzec:

- Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Leonarda:
 - kościół parafialny z 1850 r.,
 - dzwonnica murowana z ok. 1850 r.,
 - ogrodzenie murowane z II poł. XIX w,
- Drewniana kaplica p.w. św. Jana Nepomucena z XIX/XX w.,
- Murowana kapliczka przy drodze do Tychowa z 1859 r.,
- Stary cmentarz parafialny,
- Kaplica cmentarna,
- Nowy cmentarz parafialny,
- Dawny budynek Urzędu Gminy z 1922 r.,
- Szkoła podstawowa z 1939 r.,
- Pozostałości zespołu dworskiego:
 - modrzewiowa willa z II poł. XIX w.,
 - murowany spichlerz z I poł. XIX w.,
 - pozostałości parku z XIX w.,
- Zespół starej plebanii:
 - plebania - ok. 1930 r.,
 - wikarówka - ok. 1930 r.,
 - drewniany spichlerz - ok. 1930 r.,
 - obora - ok. 1930 r.,
- Remiza strażacka,
- Kuźnia,

Ostrożanka:

- Kuźnia,

Tychów Stary:

- kapliczka z figurą Jana Nepomucena z 1926 r. - pozostałości dawnego budynku szkoły (ganek),

Małyszyn Górny:

- Dom drewniany z 1923 r. - zagroda 112,
- Dom drewniany z ok. 1920 r. - zagroda 113,

Osiny:

- Dom drewniany z ok. 1860 r. - zagroda 89,
- Dom drewniany z XX w. - zagroda 51,

Trębowiec Duży:

- Piwnica murowana z XIX w. - zagroda 51,
- Piwnica murowano - ziemna z XIX w. - zagroda 45.

Ponadto na terenie gminy znajduje się wiele miejsc pamięci narodowej:

- pomnik ofiar egzekucji pomordowanych przez faszystów niemieckich w latach 1939-1945 w Gadce;
- pomnik postawiony w 51 rocznicę zwycięskiej bitwy Batalionów Chłopskich - zgrupowania partyzanckiego „Ośki” pod dowództwem kpt. Jana Gruszki „Bartosa”, w dniu 03.09.1944 r. w lasach pod Gadką;
- grób - bezimienna mogiła żołnierza z września 1939 r. w Gadce;
- grób - mogiła żołnierzy AK, którzy zginęli 04.08.1943 r. w Tychowie Podlesie;
- pomnik ofiar terroru faszystowskiego rozstrzelanych w 1943 r., 2 groby bezimiennych żołnierzy z 1939 r., przy drodze Mirzec - Wąchock;
- obelisk poświęcony bezimiennym partyzantom - żołnierzom Armii Krajowej, usytuowany przy drodze Mirzec - Wąchock;
- pomnik poległym w czasie okupacji w latach 1939 - 1945, Mirzec;
- pomnik postawiony w 51 rocznicę zwycięskiej bitwy Batalionów Chłopskich zgrupowania partyzanckiego „Ośki” pod dowództwem kpt Tadeusza Wojtyniaka, stoczonej z oddziałami niemieckimi w dniu 06.08.1944 r. pod Tychowem;
- mogiła Józefa Prendowskiego - cmentarz katolicki Mirzec;
- mogiła partyzantów i ofiar terroru z 1943 r. - cmentarz katolicki Mirzec.

I.5.3.3. Stanowiska archeologiczne

Na południowo - zachodnim obrzeżu gminy istnieje obszar wchodzący w skład rezerwatu archeologicznego „Rydno” - obejmującego ślady paleolitycznych kopalni hematytu z późniejszymi śladami osadnictwa. Rezerwat rozciąga się na obszarze dwóch powiatów oraz czterech gmin. Został utworzony na terenach doliny Kamiennej, od Łyzew (pod Skarżyskiem - Kamienną) do Góry św. Rocha pod Wąchockiem, decyzją z dnia 24 września 1957 r. poz. 514 dz. A/kl.Iva-2/1/514/68. Jednak utworzony obszar został naruszony przez lokalizację pól lagunowych oczyszczalni ⁴³ścieków dla miasta Skarżyska - Kamiennej. W wersji wpisu do rejestru zabytków z dnia 3 listopada 1986 r. (nr decyzji konserwatorskiej 511/514 Rejestru Zabytków woj. Kieleckiego) obejmuje zespół paleolitycznych osad przemysłowych wraz z kopalnią hematytu. Pierwsze badania na tym terenie przeprowadzono w 1912 roku. Obecnie, od 1995 roku, rezerwat stanowi część Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej. Rezerwat jest unikatowym w skali Europy i świata skupieniem pozostałości osadnictwa związanych z wydobyciem hematytu i obróbką krzemienia czekoladowego w okresie epoki kamienia.

⁴³ Za: <http://www.rydno.com/rezart/art02.html> (data wejścia: maj 2017)

Rysunek 9 Zasięg rezerwatu archeologicznego Rydno

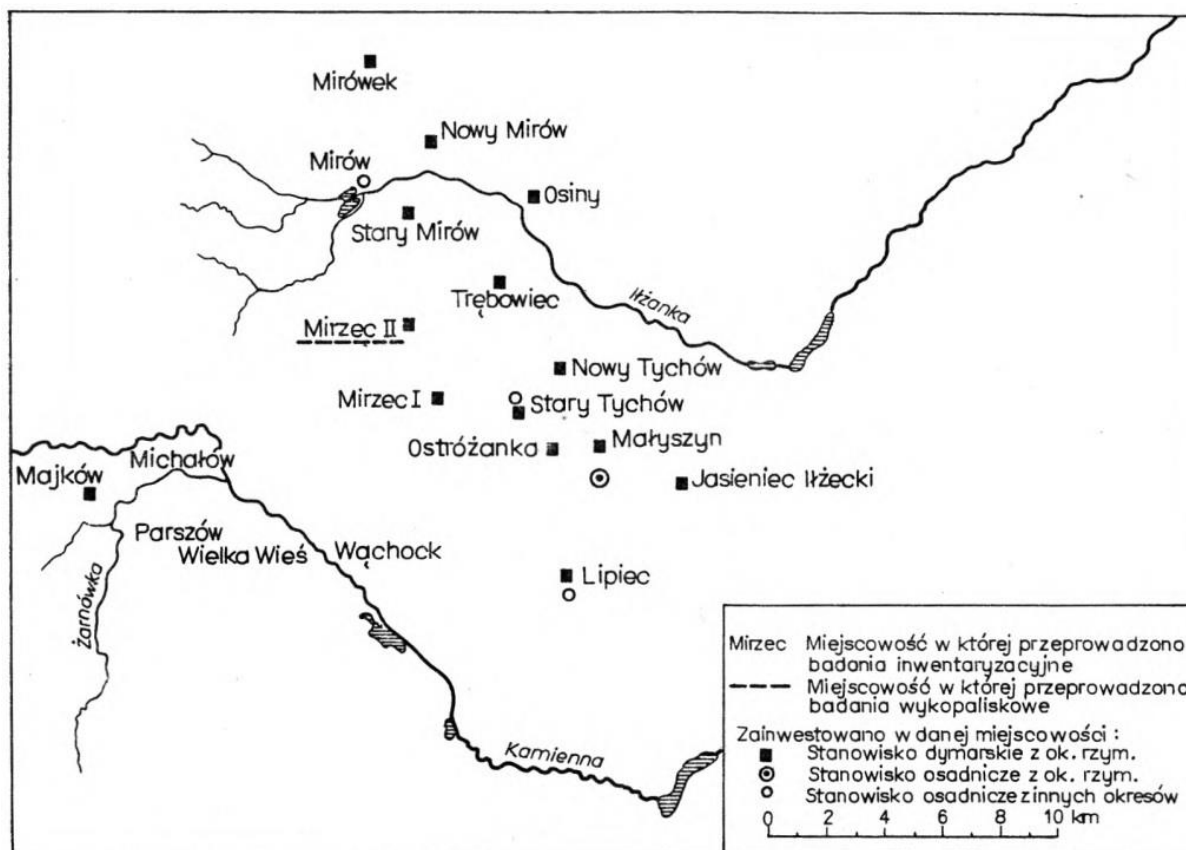

Źródło: www.rydno.com

Pierwsze, zakrojone na szerszą skalę, badania archeologiczne w gminie Mirzec przeprowadzono w latach 80-tych XX w, dokładnie zinwentaryzowano wtedy rejon od rzeki Iłżanki do rzeki Kamiennej poszukując głównie śladów starożytnego hutnictwa świętokrzyskiego. Rejestrację stanowisk przeprowadzono na terenie Mirca I, Mirca II, Małyszyna, Tychowa Nowego, Tychowa Starego, Ostrożanki, Trębowca i Osin. Najczęściej były to „gniazda” żużla dymarskiego z okresu rzymskiego oraz niewielka ilość stanowisk ze średniowiecza, zlokalizowane w okolicach Mirca I, Mirca II oraz Osin. Ustalono również, że w okresie międzywojennym masowo usuwano żużel z pól i sprzedawano do starachowickiej huty w celu ponownego przetopu. W miejscowości Małyszyn natrafiono na pozostałości pochówku z okresu rzymskiego, natomiast w okolicach Tychowa Starego znaleziono paciorki z masy szklistej.⁴⁴

⁴⁴ Drążyk J., *Dalszy ciąg badań nad starożytnym hutnictwem w świętokrzyskim* [w:] *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 33/3, 1988 (artykuł dostępny w cyfrowej kolekcji Bazhum prowadzonej przez Muzeum Historii Polski)

Rysunek 10 Miejsca badań archeologicznych przeprowadzonych w latach 80 - tych XX w. w rejonie gminy Mirzec

Źródło: Drążyk J., Dalszy ciąg badań nad starożytnym hutnictwem w świętokrzyskim [w:] *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki* 33/3, 1988 (artykuł dostępny w cyfrowej kolekcji Bazhum prowadzonej przez Muzeum Historii Polski)

Obecnie na terenie gminy znajduje się 17 zinwentaryzowanych stanowisk archeologicznych. Ich wykaz zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 22 Wykaz stanowisk archeologicznych na terenie gminy Mirzec

Ip.	Miejscowość	Nr AZP	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowisk a na obszarze	Funkcja obiektu	Okres powstania
1.	Osiny	78-67	1	1	Osada produkcyjna	Okres wpływów rzymskich
2.	Osiny	78-67	2	2	Ślady osadnictwa	Epoka kamienia
3.	Osiny	78-67	3	3	Ślady osadnictwa	Epoka kamienia
4.	Podborki	79-67	1	2	Osada produkcyjna	Kultura przeworska
5.	Mokre Niwy	79-67	1	3	Ślad osadniczy	Kultura świderska
6.	Krupów	79-67	1	6	Ślad obozowiska	Epoka kamienia
					Osada	Epoka nowożytna

7.	Czerwona	79-67	1	7	Ślad obozowiska	Epoka kamienna
					Osada produkcyjna	Kultura przeworska
8.	Mokre Niwy	79-67	2	4	Ślad obozowiska	Schyłek paleolitu
9.	Gadka	79-66	1	24	Ślad osadnictwa	Wczesne średniowiecze
10.	Jagodne	79-66	1	20	Ślad osadnictwa	Neolit (?)
11.	Jagodne	79-66	2	21	Ślad osadnictwa	
12.	Jagodne	79-66	3	22	Ślad osadnictwa	Kultura świderska
13.	Podkowałów	79-66	1	25	Pracownia	neolit
					Ślad osadnictwa	eneolit
14.	Mirzec	80-67	1		Ślad osadnictwa	średniowiecze
15.	Mirzec	80-67	2		Ślad osadnictwa	Wczesne średniowiecze
16.	Mirzec	80-67	3		Ślad osadnictwa	Późne średniowiecze
17.	Mirzec	80-67	4		Ślad osadniczy	Późne średniowiecze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach (stan na 5.05.2015 r.) oraz Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie, Delegatura w Radomiu.

Wykazane stanowiska archeologiczne naniesiono na rysunki *Uwarunkowania* oraz *Kierunki* niniejszego Studium. Oprócz wyżej wskazanych obiektów naniesiono stanowiska z dokumentacji badawczej pt. „Starożytne Hutnictwo Świętokrzyskie”⁴⁵, które są objęte strefami ochrony archeologicznej.

I.5.4. Rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określone przez audyt krajobrazowy granice krajobrazów priorytetowych

Organy samorządu województwa świętokrzyskiego są obecnie na etapie sporządzania audytu krajobrazowego (zgodnie z art. 7 pkt 6 i 7 ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu - Dz. U. z 2015 r. poz. 774, z późn. zm.), w związku z czym nie ma możliwości uwzględnienia w niniejszym Studium rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym lub określonych przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych.

I.5.5. Podsumowanie

Najważniejszymi elementami tożsamości kulturowej Mirca w sferze materialnej są:

Ślady starożytnego górnictwa i hutnictwa świętokrzyskiego - teren gminy jest jednym z zaliczanych do dużego okręgu górnictwo - hutniczego z okresu lateńsko - rzymskiego.

⁴⁵ *Starożytne Hutnictwo Świętokrzyskie*, arkusze: 134.342 Osiny, 134.324 Mirów, 134.344 Mirzec, 134.433 Jasieniec Iłżecki Górny; udostępnione w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Kielcach dnia 5.05.2015 r.

W trakcie eksploracji badano stanowiska dymarskie z 35 piecami w Mircu - Podkowałach oraz z 53 piecami w Osinach. Rozwój przemysłu na tych ziemiach związany był z wydobywaniem i przerabianiem złóż rud żelaza, które kiedyś tam istniały. Dodatkowym impulsem była ogromna baza opałowa w postaci lasów starachowickich, które zaopatrywały piece hutnicze w całym rejonie starachowickim.

Fragment rezerwatu archeologicznego Rydno - cały rezerwat to rozciągający się na długości ok. 10 km fragment doliny rzeki Kamiennej, gdzie archeologowie znaleźli liczne ślady pobytu ludzi z epoki kamienia (głównie schyłkowego paleolitu i mezolitu). Na piaszczystych wydmach po obydwu stronach Kamiennej znajdują się pozostałości kilkuset prehistorycznych stanowisk osadniczych skupionych wokół kopalni hematytu, używanego później pod postacią proszku lub maści barwnika koloru czerwonego, symbolizującego życie, zdrowie, siłę, towaru drogiego i poszukiwanego, po który wysłańcy różnych plemion przybywali niejednokrotnie z bardzo daleka. Oprócz wytwarzania barwnika hematytowego starożytni Rydnieanie trudnili się również wysoko wyspecjalizowaną produkcją półsurowca krzemienno-krzemienia czekoladowego, po który wyprawiali się do odległych o ok. 15 km i dalej kopalni w okolicy Orońska, Wierzbicy i Iłży. Niektóre z przebadanych stanowisk miały kluczowe w skali europejskiej znaczenie dla poznania kultury ludzi żyjących w epoce kamienia (nigdzie na świecie nie ma takiej koncentracji stanowisk paleolitycznych).⁴⁶

Kościół parafialny pod wezwaniem św. Leonarda w Mircu - wzniesiony w latach 1844-1850, wcześniej znajdował się tam drewniany kościółek pod wezwaniem św. Leonarda. W połowie XIX wieku zbudowano murowaną świątynię, ale patron pozostał ten sam. Przeniesiony ze starego kościółka obraz Świętego podziwiać można w prawym bocznym ołtarzu. Został namalowany na desce około 1500 roku i przedstawia Leonarda w otoczeniu czterech aniołów. Święty w habicie w prawej ręce trzyma pastorał, a w lewej kajdany. Jest bowiem patronem więźniów i niewolników. W ołtarzu głównym podziwiać można malowidło z Matką Boską i św. Anną z Jezuskiem oraz świętymi Józefem i Joachimem. W lewym bocznym ołtarzu znajduje się stary obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem w srebrnej sukience, a nad nim malowidło przedstawiające św. Barbarę. W ołtarzu na północnej ścianie kościoła, blisko głównego wejścia, zwraca uwagę rzeźba przedstawiająca scenę oplakiwania Chrystusa po zdjęciu z krzyża. W latach 1959-60 wikariuszem parafii w Mircu był ksiądz Roman Kotlarz, wspierający radomskich robotników protestujących w czerwcu 1976 roku. Tego kapłana, prześladowanego przez władze PRL-u i zmarłego wskutek pobicia przez „nieznanych sprawców”, upamiętnia specjalna tablica. Inna poświęcona jest pamięci Jadwigi i Józefa Prendowskich, bohaterów powstania styczniowego. Nieopodal jest cmentarz, na którym znajdują się kamienne nagrobki pochodzące z XIX wieku, m.in.: grób rodzinny Prendowskich, nagrobki rosyjskie z początku XX wieku, mogiła żołnierzy WP poległych w 1939 roku oraz mogiły partyzantów i ofiar terroru pochodzące z 1943 roku.

Zespół dworski - w skład którego wchodzi: willa modrzewiowa (zwana dworkiem Prendowskich) zbudowana w II poł. XIX wieku na fundamentach dworu z XIX wieku, spichlerz murowany z I poł. XIX wieku (obecnie magazyn) oraz pozostałości parku dworskiego, w którym znajdują się grupy drzew pomnikowych. Modrzewiowy dwór Prendowskich stanowił ważny ośrodek działalności organizacyjnej w okresie powstania styczniowego. Spotykali się tu m.in.: M. Langiewicz, ks. K. Kotkowski, W. Tomczyński oraz inni organizatorzy i przywódcy powstania. Po aresztowaniu Prendowskich rząd rosyjski oddał majątek Mirzec gen. mjr Eggerowi. W ok. 1880 roku nowy właściciel wyburzył wcześniejszy

⁴⁶ Surma M., Rezerwat Archeologiczny Rydno [w:] www.rydno.com

dwór polski, a na jego fundamentach wystawił dworek modrzewiowy w stylu alpejskim, który przetrwał do dnia dzisiejszego. W latach 1945-1983 mieścił się w nim Państwowy Dom Dziecka. Obecnie willa znajduje się w rękach prywatnych.

Problematyka ochrony obszarów i obiektów o walorach kulturowych jest dość dobrze osadzona we wszystkich poziomach dokumentów strategicznych sporządzonych dla gminy. Znajduje ona także odzwierciedlenie w lokalnej polityce przestrzennej, w tym w zapisach obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Mirzec, obejmującego obszar funkcjonalny A.

Dokumenty strategiczne oraz planistyczne dotyczące gminy Mirzec opracowane na szczeblu lokalnym kładą nacisk przede wszystkim na ochronę prawną obszarów i zespołów o walorach kulturowych oraz na ich rewitalizację. Celem działań rewitalizacyjnych jest kompleksowe ożywienie społeczno-gospodarcze, co stanowi najważniejszy i warunkujący osiągnięcie innych z listy celów rozwoju gminy.

Z polityki zapisanej w dokumentach wszystkich szczebli wynika, iż ochrona dziedzictwa kulturowego winna służyć rozwojowi społeczno-gospodarczemu gminy i regionu. Rozwój ten dotyczyć winien przede wszystkim funkcji turystycznych i związanych z kulturą, mogących przyczynić się do kompleksowo rozumianego rozwoju lokalnego.

I.6. Stan zagospodarowania terenów

I.6.1. Obecna struktura osadnicza

Na układ osadniczy gminy Mirzec składa się 10 sołectw, w skład których wchodzi wsie, części wsi i przysiółki:

- Gadka,
- Jagodne,
- Małyszyn (Małyszyn Dolny, Małyszyn Górny, Krzewa),
- Mirzec I (Mirzec – Poddąbrowa, ul. Langiewicza, Mirzec – Malcówki, Mirzec-Majorat),
- Mirzec II (Mirzec -Korzonek, Mirzec – Poduchowne, Mirzec – Podkowałów, Mirzec – Stary, Mirzec – Ogrody, Mirzec – Czerwona, Mirzec – Podborki, ul. Jadwigi Prendowskiej, ul. Modrzewiowa),
- Osiny (Osiny, Osiny-Majorat, Osiny – Morka Niwa),
- Ostrożanka,
- Trębowiec (Trębowiec – Krupów, Trębowiec Duży, Trębowiec Mały),
- Tychów Nowy,
- Tychów Stary.

Poszczególne miejscowości, znajdujące się w granicach administracyjnych gminy Mirzec, cechują się różnorodnymi uwarunkowaniami rozwoju (wydarzenia historyczne, cechy środowiska przyrodniczego, zachodzące procesy polityczno - gospodarcze i społeczne), których wpływ niejednokrotnie jest widoczny w obecnym charakterze przestrzennym miejscowości. Kształt poszczególnych wsi oraz ich wygląd jest zależny od okresu powstania, topografii terenu oraz typu prowadzonej gospodarki rolnej. Zachodzące na danym terenie procesy ekonomiczne i społeczne, ewolucja stosunków agrarnych, a także zachodzące procesy urbanizacyjne doprowadziły do tego, że współcześnie istniejące wsie posiadają bardzo różnorodne, często zunifikowane, formy przestrzenne. Na podstawie analizy współczesnych układów kompozycyjnych jednostek osadniczych, charakteru zabudowy w poszczególnych częściach miejscowości, a także historycznych map i opisów można wywnioskować, jak wyglądała dawna wieś i w jaki sposób rozwijała się pod względem przestrzennym. W fizjonomii wielu miejscowości, występują pewne elementy i formy zagospodarowania, które świadczą o jej przeszłości (zabytkowe obiekty, miejsca pamięci dawnych wydarzeń, charakterystyczne układy przestrzenne wsi, układy pól).

W dawnych wsiach szlacheckich rozwój osadnictwa związany był z folwarkami. Elementami tworzącymi kompozycję przestrzenną były: dwór z parkiem, sadami i warzywniakami, towarzysząca funkcjom mieszkalnym zabudowa gospodarcza rozmieszczona wokół podwórza, a także zabudowa dla służby folwarcznej. Wraz z uwłaszczeniem chłopów, reformami rolnymi, parcelacją i przejęciem majątków przez państwo i PGR-y układy te uległy degradacji. Obecnie w przestrzeni jedynie niektórych miejscowości występują pozostałości dawnych posiadłości ziemskich, które przyjmują formę parku, w gminie Mirzec miejscem takim są pozostałości parku dworskiego w miejscowości Mirzec.

Elementami świadczącymi o przeszłości poszczególnych jednostek osadniczych są zewidencjonowane stanowiska archeologiczne stanowiące ślady materialnej działalności ludzkiej w przeszłości (w gminie zewidencjonowano ich 184); wytwory działalności ludzkiej z poprzednich epok - obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków nieruchomych i wojewódzkiej ewidencji zabytków, a także licznie występujące kapliczki, krzyże przydrożne, pomniki czy też tablice pamiątkowe.

Historyczny rozwój osadnictwa na terenie obecnej gminy Mirzec był ściśle powiązany ze szczególnymi cechami środowiska przyrodniczego. Istotną rolę w kształtowaniu struktury osadniczej wywarło urozmaicone ukształtowanie terenu, budowa geologiczna związana z surowcami naturalnymi, niewielkie zasoby wód powierzchniowych a także rozległe tereny porośnięte lasami. Z dostępnych źródeł wynika, że w gminie znajdują się odcinki źródłowe różnych cieków. Występujące wzdłuż rzek i strumieni równinne ukształtowanie terenu, w połączeniu z lokalną budową geologiczną, sprzyjało powstawaniu okresowo podmokłych łąk i rozległych obszarów zabagnionych, które to w połączeniu ze znacznymi powierzchniami leśnymi czyniły te tereny trudno dostępnymi. Rozległe tereny leśne oraz powszechne występowanie niewielkich cieków i rowów do dziś wpływa na kształtowanie struktury osadniczej w gminie. Cała południowa część gminy należy do terenów trudno dostępnych, wyłączonych z intensywnych procesów urbanizacyjnych. Kształtowanie osadnictwa w bliskim otoczeniu rzek, cieków i lasów podlega naturalnym zjawiskom ograniczającym - występowanie okresowo podmokłych łąk, które nie są przydatne do wykorzystania na cele budowlane.

Elementem istotnie wpływającym na rozwój struktury osadniczej jest ukształtowany układ komunikacyjny. Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka (744), 13 dróg powiatowych oraz liczne drogi gminne. Z przeprowadzonych analiz wynika, że sieć osadnicza gminy jest silnie związana z lokalnym układem komunikacyjnym. Zabudowa poszczególnych miejscowości rozwija się wzdłuż dróg różnej kategorii, w wielu miejscowościach wykształciły się układy osadnicze tworzące zwartą obudowę ciągów komunikacyjnych. W związku ze wzrastającym natężeniem ruchu pojazdów mechanicznych wzdłuż drogi wojewódzkiej przewiduje się wystąpienie zjawiska odsuwania od dróg nowej zabudowy.

Wśród historycznych rodzajów osiedli wiejskich wyróżnia się wsie chłopskie, folwarki, osiedla leśne, osiedla młyńskie, karczmy, pustkowia i przysiółki. Jak już wspomniano, wsiami folwarcznymi były: Mirzec, Osiny czy Jagodne. Osiedlem młyńskim był Małyszyn, zaś karczma znajdowała się w Ostrożance.

Większość występujących w gminie Mirzec wsi posiada charakter zwarty (ulicówka, widlica, wielodrożnica) lub skupiony (rzędówka). Pojedynczo występują wsie rozproszone lub kształtne przysiółki. Warto podkreślić, iż wraz z postępującym rozwojem społeczno - gospodarczym, przekształceniami przestrzennymi i powstawaniem nowej zabudowy pierwotne układy wsi zacierały się. Obecnie jednym z częściej spotykanych typów osadnictwa wiejskiego jest jednorodna ulicówka i wielodrożnica.

Przykładami wsi ulicowej, gdzie zwarta zabudowa ciągnie się po obu stronach drogi, są: Trębowiec Duży, Tychów Nowy, Małyszyn Górny, Tychów Stary. Osady te rozwijały się głównie wzdłuż jednej drogi, gdzie zabudowa tworzyła jej obudowę. Jako przykłady wsi rzędowych, gdzie w miarę luźna zabudowa występuje najczęściej po jednej stronie drogi, do której dochodzą drogi dojazdowe do pól, podać można miejscowości Krzewa, Trębowiec i Krupów. Powszechnym zjawiskiem jest, iż wraz z postępującym rozwojem miejscowości pierwotne typy genetyczne wsi zacierały się, rozwój osadnictwa doprowadził do powstania złożonych i znacznie rozbudowanych wsi wielodrożnicowych. Charakter taki posiada wieś gminna Mirzec. Wyraźnie zarysowany jest układ, w którym wiodącej roli nie pełni jedna ulica a kilka, wokół których skupia się zabudowa. Kilka z dróg ma swój początek w centralnej części układu, gdzie znajduje się również plac o nieregularnym kształcie. Ulice są zazwyczaj obudowane dwustronnie. W dalszej kolejności od centrum występuje strefa pośrednia, a następnie strefa zewnętrzna, która jest związana z gospodarką rolną.

Zabudowa w gminie Mirzec przyjmuje głównie formę zagrodowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej. W gminie powszechnie występuje budownictwo z lat 50-tych i 60-tych XX wieku - obiekty piętrowe na kwadratowym lub zbliżonym do kwadratu obrysie budynku, pokryte dachami kopertowymi lub płaskimi⁴⁷. Zabudowania starsze występują w centralnych częściach miejscowości lub też w znacznym oddaleniu od zwartej zabudowy, jako zagrody rozproszone. W wielu miejscowościach zauważalny jest pewien tradycyjny typ chałup, określanych jako chałupy kielecko - świętokrzyskie. Są to obiekty wąskofrontowe i na ogół trójwnętrzowe na planie jednotraktowym (wydłużonym), z sienią umieszczoną w części bocznej lub centralnej. W starszych częściach miejscowości pojawiają się obiekty, mieszkalne jak i gospodarcze, które w całości lub częściowo wznoszono przy użyciu kamienia lokalnego (piaskowca). Współcześnie powstająca zabudowa obejmuje obiekty mieszkaniowe jednorodzinne oraz nowoczesne obiekty inwentarskie i gospodarcze.

W przestrzeni gminy lokalnym ośrodkiem usługowym jest miejscowość Mirzec, która skupia usługi z zakresu administracji, oświaty, kultury, służby zdrowia, handlu. Zlokalizowane w niej usługi pozwalają na zaspokajanie podstawowych potrzeb mieszkańców gminy. Pojawiające się w pozostałych miejscowościach obiekty usługowe są zdecydowanie mniej różnorodne i służą jedynie okolicznym mieszkańcom. Występująca w gminie produkcja przybiera głównie formę produkcji rolnej, która związana jest z uprawą zbóż i hodowlą bydła. W gminie nie ma zakładów przemysłowych, największymi usługodawcami są zakłady piekarnicze w Mircu oraz zakład mięsny w Gadce.

I.6.2. Podsumowanie

Obecna struktura przestrzenna gminy Mirzec wykazuje się wyraźną koncentracją osadnictwa wzdłuż istotnych szlaków komunikacyjnych. Miejscowości rozwijają się przeważnie w układach ulicowych, co przyczynia się do znacznego obudowywania dróg. W wielu wsiach widoczne są dobrze zachowane historyczne układy przestrzenne. Miejscowością w największym stopniu zainwestowaną i cechującą się indywidualnym układem przestrzennym zabudowy jest Mirzec.

Na podstawie dotychczasowych analiz stwierdza się, iż zainwestowanie poszczególnych miejscowości w gminie Mirzec nie stoi w wyraźnej sprzeczności z uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego. Jedynie w pojedynczych przypadkach dochodzi do pewnych zagrożeń - wkraczanie zabudowy na tereny potencjalnie zagrożone powodzią, znajdujące się w dolinach cieków wodnych.

Mirzec jest wiejską gminą rolniczą, co wiąże się z dominacją zabudowy zagrodowej. Powstające współcześnie obiekty posiadają charakter zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w niektórych rejonach pojawiają się obiekty letniskowe.

W gminie występują elementy stanowiące istotne ograniczenie dla rozwoju przestrzennego poszczególnych miejscowości. Wyróżnić wśród nich można m.in.:

- specyficzne cechy środowiska przyrodniczego:
 - rozległe tereny leśne, stanowiące ponad 40% powierzchni gminy,
 - występowanie podmokłych łąk,
 - występowanie rzek, strumieni, licznych rowów melioracyjnych oraz zbiorników wodnych,
 - występowanie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej,
- specyficzne cechy środowiska kulturowego:

⁴⁷ O spadku nie większym niż 12°

- występowanie obiektów znajdujących się w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- występowanie licznych zabytków archeologicznych,
- występowanie miejsc pamięci narodowej;
- istniejące zainwestowanie:
 - przebieg drogi wojewódzkiej przez centralną część gminy,
 - przebieg dróg powiatowych,
 - występowanie linii elektroenergetycznych wysokich napięć i gazociągu średniego ciśnienia,
 - występowanie ujęcia wody w Trębowcu,
 - występowanie cmentarzy i wyznaczonych wokół nich stref ochrony sanitarnej.

I.7. Stan systemów komunikacji

I.7.1. Sieć drogowa

Na układ komunikacyjny gminy Mirzec składają się drogi:

- wojewódzka nr 744 relacji Radom - Wierzbica - Starachowice,
- powiatowe,
- gminne.

Drogi te tworzą sieć powiązań komunikacyjnych, dzięki nim możliwe jest dokonywanie przejazdów drogowych lokalnych (w obszarze gminy, między gminami sąsiednimi), jak również międzyregionalnych na obszarze kraju.

Droga wojewódzka nr 744 - jest drogą relacji Radom - Wierzbica - Starachowice. Jej trasa przebiega przez obszar dwóch województw (mazowieckie i świętokrzyskie) oraz dwóch powiatów (radomski i starachowicki). Trasa ta ma długość 45 km i łączy DK12 w Radomiu z DK42 w Starachowicach. W granicach gminy Mirzec znajduje się około 17 km tej drogi. Zarządcą na odcinku województwa świętokrzyskiego jest Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach.

Droga wojewódzka nr 744 na odcinku od granic województwa do Mirza w roku 2015 została przebudowana. Remont obejmował poszerzenie pasa drogowego, wybudowanie chodników i zatok autobusowych.

Na terenie gminy Mirzec występuje 13 dróg powiatowych:

- droga powiatowa nr 0557T relacji Skarżysko Kamienna - Mirzec (5,9 km);
- droga powiatowa nr 0558T relacji Grzybowa Góra - granica województwa (Zbijów Duży) (3,5 km);
- droga powiatowa nr 0559T relacji Jagodne - Gadka (2,2 km);
- droga powiatowa nr 0560T relacji Mirzec Podkowałów - Mirzec Poddąbrowa (3,9 km);
- droga powiatowa nr 0561T relacji Mirzec Ogrody - Poddąbrowa - Tychów pod lasem (6,1 km);
- droga powiatowa nr 0563T relacji Mirzec - Wąchock (5,7 km);
- droga powiatowa nr 0564T Mirzec Malcówki przez wieś (1,7 km);
- droga powiatowa nr 0565T relacji Mirzec - Tychów Nowy - Ostrożanka (5,1 km);
- droga powiatowa nr 0566T relacji (Seredzice) granica województwa - Tychów Nowy - Tychów Stary (2,9 km);
- droga powiatowa nr 0567T relacji Tychów Stary - granica województwa (Pastwiska) (4,7 km);
- droga powiatowa nr 0568T relacji Małyszyn Górny - Małyszyn Dolny przez wieś (3,2 km);
- droga powiatowa nr 0569T relacji Trębowiec Duży - Czerwona - Mirzec (3,5 km);
- droga powiatowa nr 0570T relacji Osin - Krupów - Trębowiec Duży - Trębowiec Duży + do granicy województwa (5,5 km).

Na obszarze gminy Mirzec zlokalizowane są 33 drogi gminne o łącznej długości 40,62 km (tab.23).

Tabela 23 Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Mirzec

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi
1	347001T	Gadka do łąk
2	347002T	Ostrożanka przez wieś
3	347003T	Ostrożanka - Krzewa
4	347004T	Podborki - Majorat
5	347005T	Trębowiec Mały - dr. woj. Nr 744
6	347006T	Krupów przez wieś
7	347007T	Mirzec - Podduchowne - Korzonek
8	347008T	Mirzec - Stara Wieś
9	347009T	Gadka Leśniczówka
10	347010T	Gadka Majorat
11	347011T	Mirzec Majorat - Tychów Nowy
12	347012T	Świerczek - Jagodne
13	347013T	Małyszyn - Krzewa
14	347014T	(Mirówek) - gr. woj. Świętokrzyskiego - (Pakośław)
15	347016T	Jagodne Kolonia
16	347017T	Gadka
17	347018T	Mirzec Korzonek - Mirzec Podkowałów
18	347019T	Mirzec Podborki Kolonia (ul Modrzewiowa)
19	347020T	Mirzec Poddąbrowa - ul. Langiewicza - Mirzec Malcówki (łącznik)
20	347021T	Mirzec Podborki - Mirzec Majorat
21	347022T	Mirzec Majorat I
22	347023T	Mirzec Majorat II
23	347024T	Mirzec Majorat III
24	347025T	Mirzec Czerwona - Tychów Nowy
25	347026T	Tychów Nowy
26	347027T	Tychów Stary
27	347028T	Ostrożanka po lasem
28	347029T	Ostrożanka od młyna
29	347030T	Osiny Mokra Niwa
30	347031T	Osiny Majorat
31	347032T	Mirzec koło cmentarza
32	347033T	Gadka Kościół - Gadka Szkoła
33	347034T	Ostrożanka koło sklepu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów pozyskanych z gminy Mirzec.

Stan dróg na terenie gminy Mirzec można uznać za zadowalający. Rozwój przestrzenny miejscowości przylegających do drogi wojewódzkiej odbywa się wzdłuż dróg niższych klas

od niej odchodzących, nie przy głównej trasie. Drogi powiatowe występujące w granicach gminy są utwardzone i wykazują zadowalający stan techniczny i eksploatacyjny. Są to głównie drogi klasy zbiorczej o nawierzchni utwardzonej, które stanowią podstawę systemu komunikacyjnego gminy.

Funkcjonujące drogi gminne stanowią uzupełnienie lokalnego systemu komunikacyjnego. W przestrzeni analizowanej jednostki znaczna część dróg posiada utwardzoną nawierzchnię asfaltową (ponad 46% wszystkich dróg gminnych), pozostałe są drogami gruntowymi, często wzmocnionymi przy użyciu gruzu i żwiru. Sieć dróg gminnych jest wystarczająca, a ich stan techniczny można określić jako zadowalający.

Układ komunikacyjny gminy opiera się w głównej mierze o drogi charakteryzujące się niewielkim natężeniem ruchu pojazdów mechanicznych (drogi powiatowe i drogi gminne). Jedynie droga wojewódzka stanowi intensywnie uczęszczany ciąg. Badaniom średniodobowego natężenia ruchu pojazdów mechanicznych poddane zostały następujące odcinki drogi wojewódzkiej: „granica województwa - Tychów”, oraz „Tychów - Starachowice” (tab. 24).

Analizując zmiany w natężeniu ruchu pojazdów mechanicznych na badanych odcinkach drogi wojewódzkiej oraz mając na uwadze postępujący rozwój społeczno - gospodarczy przewidywać można, iż w przyszłości dojdzie do wzrostu liczby pojazdów mechanicznych poruszających się po znajdującej się w granicach gminy Mirzec drodze tej kategorii.

Tabela 24 Zestawienie wyników Generalnego Pomiaru Ruchu dla drogi wojewódzkiej

Odcinek	Granica województwa - Tychów	Tychów - Starachowice	Suma
Długość odcinka	11,6	5,7	17,3
Motocykle	22	44	66
Samochody osobowe, mikrobusy	2859	4109	6968
Lekkie samochody ciężarowe	440	232	672
Samochody ciężarowe bez przyczepy	132	102	234
Samochody ciężarowe z przyczepą	158	84	242
Autobusy	37	70	107
Ciągniki rolnicze	18	5	23
Pojazdy ogółem	3666	4646	8312

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników Generalnego Pomiaru Ruchu dla dróg wojewódzkich w roku 2010

Analiza ruchu na dwóch odcinkach drogi wojewódzkiej wykazuje, że droga charakteryzuje się znacznym natężeniem ruchu pojazdów. Dobowy ruch generowany jest w większości przez pojazdy osobowe i mikrobusy. Elementem wpływającym na bezpieczeństwo ruchu w gminie jest ruch generowany przez pojazdy ciężarowe zarówno lekkie jak i ciężkie. Średni dobowy ruch w gminie Mirzec na drodze wojewódzkiej 744 wynosił w 2010 roku 8312 pojazdów.

I.7.2. Komunikacja kolejowa

W najbliższym sąsiedztwie gminy przebiega linia kolejowa nr 25 relacji Łódź - Dębica. Linia ta przebiega w okolicy miejscowości Grzybowa Góra. Jest to zelektryfikowana linia dwutorowa, która poprowadzona jest przez województwo mazowieckie, łódzkie, świętokrzyskie i podkarpackie. Od 2014 roku zaliczana jest do sieci korytarzy TENT, czyli najważniejszych sieci transportowych Unii Europejskiej, jako łączącą Rzeszowszczyznę i Kieleckie przez Łódź z Zachodnią Europą. Linia ta została już częściowo zmodernizowana, planowane są dalsze inwestycje.

Na terenie gminy nie ma przystanku ani stacji kolejowej, najbliższymi stacjami są Skarżysko - Kamienna, Marcinków, Wąchock i Starachowice Wschód.

I.7.3. Komunikacja publiczna

Pasażerska komunikacja autobusowa na terenie gminy Mirzec, prowadzona jest przez PKS Staszów oraz przewoźników prywatnych. Według informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy, na dzień 23 sierpnia 2015 r. usługi świadczyło 10 prywatnych przewoźników. Jak wynika z Uchwały Nr VII/40/2015 z dnia 27 marca 2015 roku w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Mirzec oraz warunków i zasad korzystania z nich, określone zostały lokalizacje przystanków. Lista przystanków, które należą do gminy zawiera 87 pozycji (tab. 25).

Tabela 25 Wykaz przystanków komunikacyjnych w Gminie Mirzec

Nazwa przystanku	Miejscowość	Droga (ulica)/ określenie miejsca	Numer przystanku
OSINY MAJORAT / 744 / 01	OSINY MAJORAT	744	19
OSINY MAJORAT / 744 / 02	OSINY MAJORAT	744	18
OSINY / 744 / 01	OSINY	744	17
OSINY / 744 / 02	OSINY	744	16
OSINY / 347014 (kościół) / 03	OSINY	347014/kościół	20
OSINY / 347014 (kościół) / 04	OSINY	347014/kościół	21
OSINY / 347014 (szkoła) / 05	OSINY	347014/szkoła	22
OSINY / 347014 (szkoła) / 06	OSINY	347014/szkoła	23
OSINY / 347014 / 07	OSINY	347014	24
OSINY / 347014 / 08	OSINY	347014	25
OSINY BORKI / 744 / 01	OSINY BORKI	744	15
OSINY BORKI / 744 (skrz. Mirów) / 02	OSINY BORKI	744/ skrz. Mirów	14
TRĘBOWIEC DUŻY / 744 (remiza OSP) / 01	TRĘBOWIEC DUŻY	744/ remiza OSP	9
TRĘBOWIEC DUŻY / 744 (skrz.) / 02	TRĘBOWIEC DUŻY	744/skrz.	8
TRĘBOWIEC DUŻY / 0570 (szkoła) / 03	TRĘBOWIEC DUŻY	0570/szkoła	10
TRĘBOWIEC DUŻY / 0570 (szkoła) / 04	TRĘBOWIEC DUŻY	0570/szkoła	11
TRĘBOWIEC DUŻY / 0570 / 05	TRĘBOWIEC DUŻY	0570	13
TRĘBOWIEC DUŻY / 0570 / 06	TRĘBOWIEC DUŻY	0570	12
MIRZEC I / 744 / (Mirzec - Trębowiec Mały) /01	MIRZEC I	744	7
MIRZEC I / 744 / (Mirzec - Trębowiec Mały) /02	MIRZEC I	744	6
MIRZEC CZERWONA / 744 (skrz. Czerwona) / 01	MIRZEC CZERWONA	744/ skrz. Czerwona	5

Projekt Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirzec

MIRZEC CZERWONA / 744 (skrz. Czerwona) / 02	MIRZEC CZERWONA	744/ skrz. Czerwona	4
MIRZEC PODBORKI / 744 (stacja paliw) / 01	MIRZEC PODBORKI	744/stacja paliw	3
MIRZEC PODBORKI / 744 (staw) / 02	MIRZEC PODBORKI	744/staw	2
MIRZEC MAJORAT / 744 (PARKING CENTRALNY - pętla) / 01	MIRZEC MAJORAT	744/PARKING CENTRALNY	1
MIRZEC MAJORAT / 744 (poczta) / 02	MIRZEC MAJORAT	744/poczta	16
MIRZEC MAJORAT / 744 (skrz. Malcówki) / 03	MIRZEC MAJORAT	744/ skrz. Malcówki	49
MIRZEC MAJORAT / 744 (skrz. Malcówki) / 04	MIRZEC MAJORAT	744/ skrz. Malcówki	50
MIRZEC LANGIEWICZA / 0563 (skrz. Poddąbrowa) / 01	MIRZEC LANGIEWICZA	0563/skrz. Poddąbrowa	47
MIRZEC LANGIEWICZA / 0563 (skrz. Malcówki) / 02	MIRZEC LANGIEWICZA	0563/skrz. Malcówki	48
MIRZEC PODDĄBROWA / 0557 (tartak) / 01	MIRZEC PODDĄBROWA	0557/tartak	28
MIRZEC PODDĄBROWA / 0557 (piekarnia) / 02	MIRZEC PODDĄBROWA	0557/piekarnia	27
MIRZEC OGRODY / 0557 / 01	MIRZEC OGRODY	0557	30
MIRZEC OGRODY / 0557 / 02	MIRZEC OGRODY	0557	29
GADKA / 0557 / 01	GADKA	0557	32
GADKA / 0557 / 02	GADKA	0557	31
GADKA / 0557 (szkoła) / 03	GADKA	0557/szkoła	34
GADKA / 0557 (kościół) / 04	GADKA	0557/kościół	33
GADKA / 0557 (skrz. Jagodne) / 05	GADKA	0557/skrz. Jagodne	36
GADKA / 0557 (skrz. Jagodne) / 06	GADKA	0557/skrz. Jagodne	35
GADKA / 0557 / 07	GADKA	0557	38
GADKA / 0557 / 08	GADKA	0557	37
TYCHÓW NOWY / 0566 (remiza OSP) / 01	TYCHÓW NOWY	0566/remiza OSP	69
TYCHÓW NOWY / 0565 (szkoła) / 02	TYCHÓW NOWY	0565/ szkoła	70
TYCHÓW NOWY / 0565 (szkoła) / 03	TYCHÓW NOWY	0565/ szkoła	71
TYCHÓW NOWY / 0565 (sklep) / 04	TYCHÓW NOWY	0565/ sklep	72
TYCHÓW NOWY / 0565 / 05	TYCHÓW NOWY	0565	73
TYCHÓW STARY / 744 (remiza OSP) / 01	TYCHÓW STARY	744/remiza OSP	51
TYCHÓW STARY / 744 / 02	TYCHÓW STARY	744	52
TYCHÓW STARY / 0567 / 03	TYCHÓW STARY	0567	59
TYCHÓW STARY / 0567 / 04	TYCHÓW STARY	0567	60
TYCHÓW STARY SKRZYŻOWANIE / 744 / 01	TYCHÓW STARY SKRZYŻOWANIE	744	53
TYCHÓW STARY SKRZYŻOWANIE / 744 / 02	TYCHÓW STARY SKRZYŻOWANIE	744	54
TYCHÓW STARY POD LASEM / 744 / 01	TYCHÓW STARY POD LASEM	744	55
TYCHÓW STARY POD LASEM / 744 / 02	TYCHÓW STARY POD LASEM	744	56
TYCHÓW STARY LAS / 744 / 01	TYCHÓW STARY LAS	744	57

Projekt Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirzec

TYCHÓW STARY LAS / 744 / 02	TYCHÓW STARY LAS	744	58
OSTROŻANKA / 0567 / 01	OSTROŻANKA	0567	61
OSTROŻANKA / 0567 / 02	OSTROŻANKA	0567	62
MAŁYSZYN GÓRNY / 0567 / 01	MAŁYSZYN GÓRNY	0567	63
MAŁYSZYN GÓRNY / 0567 / 02	MAŁYSZYN GÓRNY	0567	64
MAŁYSZYN GÓRNY / 0567 (sklep) / 03	MAŁYSZYN GÓRNY	0567/sklep	65
MAŁYSZYN GÓRNY / 0567 (szkoła) / 04	MAŁYSZYN GÓRNY	0567/szkoła	66
MAŁYSZYN GÓRNY / 0567 / 05	MAŁYSZYN GÓRNY	0567	67
MAŁYSZYN GÓRNY / 0567 / 06	MAŁYSZYN GÓRNY	0567	68
JAGODNE MAŁE / 0559 / 01	JAGODNE MAŁE	0559	39
JAGODNE MAŁE / 0559 / 02	JAGODNE MAŁE	0559	40
JAGODNE DUŻE / 0558 / 01	JAGODNE DUŻE	0558	46
JAGODNE DUŻE / 0558 / 02	JAGODNE DUŻE	0558	45
JAGODNE DUŻE / 0558 / 03	JAGODNE DUŻE	0558	44
JAGODNE DUŻE / 0558 / 04	JAGODNE DUŻE	0558	43
JAGODNE DUŻE / 0558 (szkoła) / 05	JAGODNE DUŻE	0558/szkoła	42
JAGODNE DUŻE / 0558 (sklep) / 06	JAGODNE DUŻE	0558/sklep	41
MIRZEC MALCÓWKI / 0564 / 01	MIRZEC MALCÓWKI	0564	74
MIRZEC MALCÓWKI / 0564 / 02	MIRZEC MALCÓWKI	0564	75
TYCHÓW STARY PODLESIE / 0561 / 01	TYCHÓW STARY PODLESIE	0561	76
TYCHÓW STARY PODLESIE / 0561 / 02	TYCHÓW STARY PODLESIE	0561	77
MIRZEC MAJORAT / 347011 T / 05	MIRZEC MAJORAT	347011 T	78
MIRZEC MAJORAT / 347011 T / 06	MIRZEC MAJORAT	347011 T	79
TRĘBOWIEC KRUPÓW / 347006 T / 01	TRĘBOWIEC KRUPÓW	347006 T	80
TRĘBOWIEC KRUPÓW / 347006 T / 02	TRĘBOWIEC KRUPÓW	347006 T	81
MAŁYSZYN DOLNY / 0568 / 01	MAŁYSZYN DOLNY	0568	82
MAŁYSZYN DOLNY / 0568 / 02	MAŁYSZYN DOLNY	0568	83
MAŁYSZYN DOLNY / 0568 / 03	MAŁYSZYN DOLNY	0568	84
MAŁYSZYN DOLNY / 0568 / 04	MAŁYSZYN DOLNY	0568	85
MAŁYSZYN DOLNY / 0568 / 05	MAŁYSZYN DOLNY	0568	86
MAŁYSZYN DOLNY / 0568 / 06	MAŁYSZYN DOLNY	0568	87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr VII/40/2015 z dnia 27 marca 2015 roku w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Mirzec oraz warunków i zasad korzystania z nich

I.7.4. Szlaki turystyczne⁴⁸

Przestrzeń gminy Mirzec jest umiarkowanie atrakcyjna pod względem turystycznym. Jednostka posiada cenne walory przyrodnicze w postaci dużych terenów zalesionych oraz cechuje się naturalnym i w niewielkim stopniu przekształconym środowiskiem. Sprzyjające uwarunkowania przyczyniają się do rozwoju lokalnego zagospodarowania turystycznego, którego jednym z elementów są wyznaczone szlaki turystyczne. Przez obszar gminy Mirzec przebiega jeden szlak pieszy i trzy szlaki rowerowe:

- **Czarny szlak pieszy Ruda - Mirzec** - Szlak swój początek ma w Rudzie, dalej przez rezerwat „Skały pod Adamowem”, leśnymi drogami doprowadza do leśniczówki Lubienia i do rezerwatu „Rosochacz”. Dalej przez Lipie, drogę Starachowice - Lipie i leśnymi drogami dochodzi do pokopalnianej hałdy „Majówka 4”. Dalej szlak dochodzi do drogi Starachowice - Tychów, na wprost pomnika partyzantów z oddziału BCH. Linia oddziałową doprowadza do tzw. „białej drogi”, a nią do drogi Wąchock - Mirzec.
- **Czarny szlak rowerowy Świętomarz - Iłża** - Szlak prowadzi ze Świętomarza, w którym ma połączenie z „Głównym szlakiem rowerowym Gór Świętokrzyskich” (czerwonym), do Tarczka, Radkovic, Starachowic. Dalej szlak prowadzi ulicami Starachowic, następnie drogą leśną w kierunku Ostrożanki i Tychowa Starego, następnie w pobliżu byłych kopalni „Mikołaj”, „Rudka” i „Irena” do Trębowca, Osin, a potem drogą lokalną do Pakosławia i Iłży.
- **Czarny szlak rowerowy Wąchock - Szydłowiec** - Początek szlaku znajduje się w Wąchocku, następnie prosto drogą asfaltową do Mirca, Wierzbicy, przez wsie Zbijów Mały, Zbijów Duży, leśniczówkę Zbijów, wsie Mirów i Rogów aż do Szydłowca.
- **Czerwony szlak rowerowy „Wokół Starachowic”** - Szlak o długości 64 km wokół północnego obszaru miasta Starachowice, mający początek przy Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach. Na terenie gminy Mirzec biegnie od granicy z Wąchockiem za przejazdem kolejowym prosto w górę ul. Radomską w kierunku Mirca. Za leśniczówką skręca w prawo i przebiega drogą pożarową nr 7. Przecina skrzyżowanie z drogą asfaltową: Starachowice - Tychów Stary i dalej prowadzi do wioski Lipie.

I.7.5. Podsumowanie

Obecny układ komunikacyjny gminy Mirzec uznaje się za wystarczający. Uzupełniająca się wzajemnie sieć dróg różnych klas zapewnia możliwość dotarcia do wszystkich miejscowości gminnych. Zewnętrzne powiązania komunikacyjne zapewnia droga wojewódzka nr 744, która jednocześnie wpływa na wzrost dostępności komunikacyjnej. Stan większości dróg jest zadowalający.

Przebiegająca przez gminę droga wojewódzka może stanowić zagrożenie ze względu na poziom emitowanego przez ruch pojazdów mechanicznych hałasu. Dlatego też proponuje się ograniczenie intensywności zabudowy na terenach jej towarzyszących, a dla obiektów istniejących w jej bliskim otoczeniu zastosowanie elementów ochrony akustycznej (nowoczesna stolarka okienna, zieleń izolacyjna). Dla zwiększenia bezpieczeństwa pieszych zaleca się tworzenie chodników w miejscowościach, przez które przebiega ta trasa.

⁴⁸ http://www.starachowice.eu/strona-81-szlaki_turystyczne.html

Gmina Mirzec charakteryzuje się pewnymi walorami turystycznymi, brakuje jednak na jej terenie szlaków turystycznych o zróżnicowanym charakterze np. szlaków konnych i samochodowych. Jedynymi szlakami turystycznymi występującymi w dokumentacji turystycznej są czarny szlak pieszy oraz czerwony i dwa czarne szlaki rowerowe.

I.8. Stan systemów infrastruktury technicznej, w tym stan uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami

I.8.1. Zaopatrzenie w wodę

Czynna sieć wodociągowa w gminie Mirzec w 2014 roku wynosiła 100,63 km długości, co dawało wartość 90,7 km sieci wodociągowej na 100 km². Rocznie w gminie Mirzec na jednego mieszkańca zużywano 19,5 m³ wody.

Długość sieci wodociągowej uległa niewielkiej poprawie (tab. 26). Ostatnia inwestycja wodociągowa widoczna była w roku 2014, kiedy to długość sieci wzrosła o 1,53 km.

Tabela 26 Sieć wodociągowa w gminie Mirzec

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wodociągi w km	96,4	97,5	97,5	98,3	98,9	98,9	99,1	99,1	99,1
Wodociągi na 100 km² (w km)	86,8	87,8	87,8	88,5	89,0	89,0	89,2	89,2	89,2
Wodociągi % ludności korzystający	89,8	89,8	89,9	90,7	91,2	91,3	91,4	91,4	95,2
Woda zużywana na jednego mieszkańca w gminie m³	20,8	19,9	20,1	20,7	20,5	20,2	19,7	21,4	19,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Sieć wodociągowa zasilana jest z ujęć wód podziemnych. W gminie Mirzec znajduje się jedno ujęcie wód podziemnych w Trębowcu, z istniejących 6 studni wykorzystywane jest jedno, pozostałe pełnią funkcję otworów obserwacyjnych (piezometrów). Z pozostałych istniejących na terenie gminy studni czynna jest jeszcze jedna, przy piekarni w Mircu, pozostałe są ujęciami awaryjnymi (tab. 27). Jakość wody czerpanej z ujęć potwierdzana jest przez Państwową Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Starachowicach.

Tabela 27 Ujęcia wód podziemnych na terenie gminy Mirzec

Miejscowość	Użytkownik	Głębokość (w m)	Wydajność (w m ³ /h)	Uwagi
Osiny	Wodociąg Wiejski „Osiny”	60,0	30,0	Studnia nieczynna
Jagodne	Cieplarnia	21,0	40,0	Studnia nieczynna
Trębowiec	PWiK Sp. z o.o. w Starachowicach	85,0	176,4	Studnia nr 9 - nieczynna (użytkowana, jako piezometr)
		105,0	11,4	Studnia nr 8 - nieczynna (użytkowana, jako piezometr)
		65,0	230,0	Studnia nr 5 - pobór wody 83,4 m ³ /h
		140,0	123,9	Studnia nr 7 - nieczynna (użytkowana, jako piezometr)
		100,0	179,9	Studnia nr 6 - nieczynna (użytkowana, jako piezometr)

		56,0	168,7	Studnia nr 10 - nieczynna (użytkowana, jako piezometr)
Mirzec	Piekarnia GS	50,0	6,1	Studnia czynna
Gadka	Szkoła Podstawowa	100,0	67,4	Studnia nieczynna
Jagodne	Szkoła Podstawowa	30,0	8,0	Studnia nieczynna

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla gminy Mirzec na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem lat 2017 - 2020

„Trębowiec” jest podstawowym ujęciem dla powiatu, zaopatrującym w wodę miasto Starachowice oraz gminy Mirzec, Brody i Wąchock. Są to wody podziemne o odczynie obojętnym, średnio twarde, niekiedy z podwyższoną zawartością żelaza i manganu. Woda surowa z ujęcia w Trębowcu nie wymaga konieczności dezynfekcji, poddawana jest jednak procesowi uzdatniania w celu usunięcia nadmiernych ilości związków żelaza i manganu, a dopiero potem podawana do sieci wodociągowej. Charakterystyka ujęcia:

- zatwierdzone zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą 1 340 m³/h;
- dobową zdolność eksploatacyjną ujęcia wynosi 34 010 m³/d;
- zdolność uzdatniania wynosi 25 850 m³/d;
- przepustowość wodociągu 30 150 m³/d.

W 2009 roku zakończono modernizację ujęcia wody w Trębowcu wraz ze stacją uzdatniania wody. Głównym celem inwestycji było unowocześnienie infrastruktury oraz zapewnienie bezpieczeństwa ciągłości wody pitnej dla mieszkańców. Inwestycja poprawiła jakość wody pitnej dostarczanej użytkownikom - zastosowano nowoczesne urządzenia technologiczne, pompy i aparaturę kontrolno - pomiarową. Zmniejszono awaryjność systemu oraz ryzyko zanieczyszczenia wody.

Miejscowość Osiny Majorat podłączona jest do wodociągu Nowy Mirów, należącego do gminy Mirów w województwie mazowieckim. Do pozostałego obszaru gminy Mirzec woda jest dostarczana z ujęcia Trębowiec.

I.8.2. Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Gmina Mirzec nie posiada własnej oczyszczalni ścieków komunalnych, istniejąca sieć podłączona jest do oczyszczalni w Starachowicach. W gminie znajduje się 51 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Największe przyrosty długości sieci odnotowano w roku 2010 i 2011, kiedy to oddano do użytku odpowiednio: 30,0 km i 65,8 km sieci kanalizacyjnej. W roku 2014 całkowita długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 96,3 km (tab. 28). Z informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy wynika, że w 2015 r. przekazano do użytkowania niemal 2 km nowej sieci kanalizacyjnej.

Tabela 28 Sieć kanalizacyjna w gminie Mirzec

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Kanalizacja w km	0,4	0,4	0,4	0,4	30,4	96,2	96,3	96,3	96,3
Kanalizacja na 100 km² w km	0,4	0,4	0,4	0,4	27,4	86,6	86,7	86,7	86,7
Kanalizacja % ludności korzystający	0,1	0,1	0,1	0,1	2,2	16,9	21,5	26,2	37,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na terenie miejscowości niewłączonych do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków nieczystości gromadzone są w podziemnych zbiornikach asenizacyjnych i za pomocą taboru

asenizacyjnego wywożone do oczyszczalni ścieków. Rozwój sieci kanalizacyjnej na terenach o zabudowie rozproszonej i samotniczej nie posiada ekonomicznego uzasadnienia, w przestrzeni gminy występują jednak skupione osady, którym należy zapewnić możliwość włączenia do zbiorczego systemu odprowadzania nieczystości. Na terenie gminy pojawiają się przydomowe oczyszczalnie ścieków, należy jednak pamiętać o ich odpowiedniej obsłudze w celu dbałości o środowisko naturalne.

I.8.3. Odprowadzanie wód deszczowych

Na terenie gminy Mirzec nie występuje zorganizowany system odprowadzania wód deszczowych. Wody opadowe odprowadzane są bezpośrednio do gruntu. Wody te z większości dróg publicznych kierowane są do rowów odwadniających i następnie wprowadzane do lokalnych rzek, cieków lub zbiorników wodnych. Wody opadowe odprowadzane w ten sposób nie są podczyszczane.

I.8.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

W strukturze systemu elektroenergetycznego, bezpośrednio zaopatrującego gminę Mirzec w energię elektryczną, można wyróżnić trzy podstawowe poziomy:

- sieć i obiekty wysokiego napięcia 110 kV;
- sieć rozdzielcza i obiekty średniego napięcia 15 kV;
- sieć rozdzielcza i obiekty niskiego napięcia.

Zasilanie gminy w energię elektryczną odbywa się poprzez magistralne napowietrzne linie 15 kV, które są wyprowadzane z dwóch Głównych Punktów Zasilania 110/15 kV, zlokalizowanych poza jej granicami:

- GPZ „Północ” w Skarżysku - Kamiennej;
- GPZ „Iłża” w woj. mazowieckim.

Od istniejącego systemu linii elektroenergetycznych średniego napięcia odchodzą linie elektroenergetyczne niskich napięć, które doprowadzają energię elektryczną do indywidualnych odbiorców. Na obszarze gminy funkcjonują stacje transformatorowe, które służą transformacji średniego napięcia na użytkowe napięcie niskie. Sieć elektroenergetyczna niskiego napięcia przyjmuje formę napowietrzną i kablową.

Przez obszar gminy przebiegają również trasy sieci niebiorących bezpośrednio udziału w systemie zasilania:

- odcinek linii elektroenergetycznej relacji Rożki - Niziny, wybudowanej dla napięcia 220 kV, a użytkowanej obecnie, jako linia 110 kV;
- dwa odcinki dwutorowej linii elektroenergetycznej o napięciu 110 kV relacji Rożki - Iłża - Starachowice;
- dwie napowietrzne linie o napięciu 15 kV z GPZ 110/15 kV w Starachowicach do ujęcia wody Trębowiec.

Indywidualnym odbiorcom energia elektryczna jest dostarczana liniami niskiego napięcia, poprowadzonymi ze stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV, zasilanych ze stacji elektroenergetycznych 110/15 kV liniami 15 kV.

Na terenach o zabudowie rozproszonej, położonych poza ścisłą zabudową, przeważająca część sieci średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia 0,4 kV jest liniami napowietrznymi, a większość stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV to stacje nasłupowe.

Stopień zainwestowania, ocena funkcjonowania systemu, możliwości obsługi liniami wysokiego napięcia (110 kV) posiada rezerwy, które można spożytkować do pokrycia

zwiększonego zapotrzebowania na moc, stąd nie ma konieczności realizacji nowych inwestycji w tym zakresie. W przypadku nowych inwestycji w gminie potrzebna będzie rozbudowa sieci niskiego i średniego napięcia oraz lokalizowanie nowych stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV.

W dotychczasowych dokumentach planistycznych generalnie zachowywano pasy technologiczne (strefy bezpieczeństwa) o następujących szerokościach mierzonych od osi linii:

- 86 m - wzdłuż 2-torowej linii 220 kV (po 43 m z każdej strony osi trasy linii);
- 30 m - wzdłuż linii 110 kV (po 15 m z każdej strony osi trasy linii);
- 16 m - wzdłuż linii 15 kV (po 8 m z każdej strony osi trasy linii);
- 6 m - wzdłuż linii 0,4 kV (po 3 m z każdej strony osi trasy linii).
- 5 m. – w sąsiedztwie stacji transformatorowo – rozdzielczych 15/0,4 kV.

Są to parametry o istotnym znaczeniu przestrzennym. Ustalenia ich rozmiarów dokonano na podstawie analiz emitowanego przez poszczególne linie promieniowania elektromagnetycznego. W obowiązujących przepisach odrębnych to natężenie jest regulatorem przy ustalaniu geometrii stref ograniczonego zagospodarowania. Jednocześnie natężenie pola elektromagnetycznego jest uzależnione od przyjętej technologii budowy samej linii, więc można się spodziewać korekt rozmiarów tych stref w toku modernizacji poszczególnych linii.

Istniejący system zaopatrzenia w energię elektryczną jest spójny i zaspokaja potrzeby gminy zarówno pod względem dostarczanej mocy jak i pod względem pewności zasilania. Poza bieżącymi remontami, modernizacjami i realizacją nowych przyłączy indywidualnych nie są więc w nim wymagane żadne istotne zmiany. W gminie nie ma obszarów o ograniczonym dostępie do energii elektrycznej, nie zidentyfikowano więc obszarów w tym zakresie problemowych.

I.8.5. Zaopatrzenie w gaz

Miejscowości objęte siecią gazową to: Mirzec I, Mirzec II, Gadka, Tychów Nowy, Tychów Stary, Ostrożanka, Małyszyn Górny, Małyszyn Dolny, Małyszyn Krzewa. Na pozostałym terenie mieszkańcy korzystają z gazu propan butan. Zarządzającym siecią Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. w podziale na: Oddział w Tarnowie, Zakład w Kielcach, Oddział w Warszawie oraz Zakład w Radomiu.

Podstawą zasilania istniejącej sieci gazowej średniego ciśnienia jest gazociąg wysokiego ciśnienia i stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia znajdująca się w Starachowicach. Istniejąca sieć gazowa dla miejscowości Ostrożanka, Małyszyn Górny, Małyszyn Dolny i Małyszyn Krzewa zasilana jest z gazociągów wysokiego ciśnienia poprzez stacje gazowe wysokiego ciśnienia „Jasieniec Iłżecki” oraz „Skaryszew”.

Przez południowy obszar gminy objęty obszarem funkcjonalnym B, przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN400PN 6,3 MPa relacji Lubienia-Parszów. Gazociąg ten przebiega przez działki nr 128/1200 oraz 129/1200, w obrębie Mirzec I.

Tabela 29 Sieć gazowa w gminie Mirzec

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gazociągi ogółem w m	66027	66027	66027	66134	65909	65909	65909	65909	65909
Gazociągi na 100 km² (w km)	58,5	58,5	58,5	58,6	58,4	58,4	58,4	58,4	58,4

Gaz zużywany na jednego mieszkańca w gminie m³	28,9	26,7	27,3	27,1	29,7	30,4	28,1	29,1	28,8
--	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

I.8.6. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy Mirzec nie występuje zorganizowany system grzewczy. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe, w większości opalane węglem kamiennym i drewnem, nie posiadają urządzeń ochrony powietrza atmosferycznego. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową wynikającą z okresu grzewczego. W systemach tych spala się często różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które są źródłem emisji.

W obiektach użyteczności publicznej funkcjonują większe instalacje grzewcze, opierające się głównie na paliwie gazowym (8 kotłowni o mocy 1158 kW), olejowym (2 kotłownie o mocy 259 MW), jedna kotłownia pracuje na koks i węgiel (moc 75 MW), oraz jedna na sam węgiel (moc 29 MW).

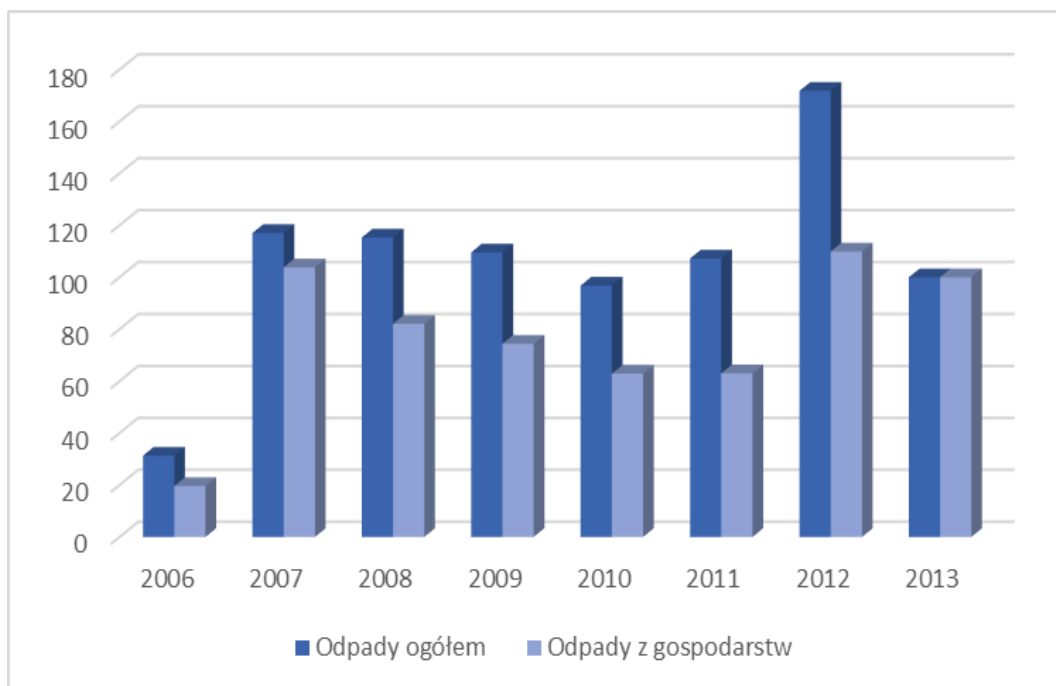
W gminie Mirzec obowiązują założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię i paliwa gazowe dla Gminy Mirzec, opracowane na lata 2015-2031.

I.8.7. Gospodarka odpadami

W gminie Mirzec obowiązuje Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Mirzec, który stanowi załącznik do uchwały Nr XXV/165/2016 Rady Gminy w Mircu z dnia 27 czerwca 2016 roku. Regulamin ten został opracowany zgodnie z nowymi przepisami prawnymi, z których wynika, że za zbiorczą odpadów z terenu gminy odpowiadają władze samorządowe, które w tym celu przeprowadzają przetarg i wskazują podmioty odpowiedzialne za wywóz nieczystości z terenu gminy. Zmiana systemu organizacji wywozu śmieci nastąpiła z dniem 1 lipca 2013 roku. Zgodnie z nowo obowiązującymi zasadami, których celem było dostosowanie polskich regulacji do standardów europejskich oraz wdrożenie unijnych dyrektyw, w gminie obowiązują odmienne stawki za wywóz śmieci dla odpadów segregowanych i niesegregowanych. Jak wynika ze znowelizowanego systemu gospodarki odpadami w Gminie Mirzec odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt RTV i AGD odbierany jest sprzed posesji raz w roku, zaś odpady remontowo - budowlane raz w roku są odbierane z jednego punktu na każdym sołectwie.

Na obszarze gminy Mirzec nie ma składowiska odpadów niebezpiecznych, przemysłowych ani mogilnika. Z uwagi na brak środków finansowych gmina nie utworzyła na swoim terenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych i nie występują instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Gmina Mirzec jest w trakcie organizacji Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Wykres 11 Ilość odpadów wytworzonych na terenie gminy Mirzec w latach 2006 - 2013 [w tonach]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS oraz informacji z Urzędu Gminy.

Ilość odpadów wytwarzanych na terenie gminy Mirzec ulega wahaniom (Wyk. 11). Na przestrzeni lat 2006 - 2013, największa liczba odpadów została zidentyfikowana w 2012 roku, kiedy to wytworzono 171,75 ton odpadów, z czego 64 % zostało wytworzonych w gospodarstwach domowych. Podczas inwentaryzacji przeprowadzonej na potrzeby niniejszego Studium nie stwierdzono wyraźnie widocznych dzikich wysypisk śmieci. Podobnych danych dostarcza GUS.

I.8.8. Obsługa telekomunikacyjna

W gminie Mirzec obsługa telekomunikacyjna odbywa się za pośrednictwem sieci napowietrznych, kablowych oraz przez sieci komórkowe. Na terenie gminy Mirzec zainstalowano centralę automatyczną o pojemności 988 numerów. Połączona została ona linią światłowodową ze Starachowicami. Dzięki w/w centrali oraz zainstalowanej w miejscowości Grzybowa Góra (gm. Skarżysko Kościelne) centrali automatycznej o pojemności 488 numerów, na terenie gminy Mirzec funkcjonuje łączność telefoniczna. Linie kablowe i napowietrzne poprowadzono wzdłuż ciągów drogowych.

Sieci komórkowe posiadają jeden maszt telefoniczny zlokalizowany na obszarze gminy. Znajduje się on w miejscowości Mirzec Malcówki i należy do sieci Orange.

I.8.9. Podsumowanie

Gmina Mirzec nie jest jednorodna pod względem wyposażenia infrastrukturalnego. W wystarczającym stopniu pokryte są jej potrzeby jedynie w zakresie zaopatrzenia użytkowników w energię elektryczną. Obecny poziom zwodociągowania gminy (ok. 98%) wiąże się z niewystarczającym wyposażeniem mieszkańców w dostęp do sieciowego zaopatrzenia w wodę. Gmina Mirzec nie jest również w wystarczającym stopniu zainwestowana pod względem kanalizacji, do której dostęp posiadają jedynie mieszkańcy

aglomeracji ściekowej. Sytuacja ta niesie ze sobą zagrożenia związane z nielegalnym zrzutem ścieków do lokalnych wód powierzchniowych oraz przenikania szkodliwych związków do warstw wodonośnych. Niepożądanym zjawiskiem jest wprowadzanie nowej zabudowy na terenach, które nie są wyposażone w dostęp zarówno do sieci wodociągowej jak i kanalizacyjnej. Kwestią priorytetową powinno być zwiększanie zainwestowania w zakresie sieci wodociągowej. Dostępu do zbiorczego zaopatrzenia w wodę mogą być jedynie pozbawione rozproszone zabudowania, dla których inwestycja ta nie posiada uzasadnienia ekonomicznego.

Na terenie gminy Mirzec pożądanym zjawiskiem byłoby zwiększenie stopnia wykorzystywania bardziej ekologicznych sposobów grzewczych, które w mniejszym stopniu przyczyniałyby się do wytwarzania niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza, np. wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Sieć kanalizacji deszczowej jest zdecydowanie niewystarczająca, większość terenów, zwłaszcza dróg i ulic w gminie wymaga wyposażenia w sieć i urządzenia podczyszczające wody spływające z tych obszarów przed odprowadzeniem ich do cieków naturalnych.

Kwestią istotną dla rozwoju przestrzennego gminy Mirzec jest dążenie do ograniczania nadmiernego rozpraszania zabudowy, które powoduje konieczność ponoszenia dodatkowych nakładów finansowych związanych z budową sieciowej infrastruktury technicznej.

I.9. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 7, ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073) w Studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające w szczególności z: potrzeb i możliwości rozwoju gminy, uwzględniając w szczególności:

- a) analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne;
- b) prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego;
- c) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy;
- d) bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Szczegółowo zagadnienia te zostały omówione w oddzielnym opracowaniu pn.: *"Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec"*. Poniżej przedstawiono wyniki tej analizy.

I.9.1. Zapotrzebowanie na nową zabudowę

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym głównym zadaniem Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest określenie polityki przestrzennej gminy, również w zakresie lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Następuje to m.in. przez wyznaczenie kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów.

Określenie kierunków zagospodarowania, w tym obszarów przeznaczonych pod zabudowę oraz wyłączonych spod zabudowy, następuje po przeanalizowaniu istniejących uwarunkowań oraz dokonaniu prognoz dotyczących przyszłego rozwoju gminy. Z uwagi na ograniczone zasoby przestrzeni, jej ład oraz skutki ekonomiczne, które rodzi przeznaczenie terenów pod określone funkcje, należy racjonalnie nią dysponować, głównie w zakresie wyznaczania obszarów pod nową zabudowę.

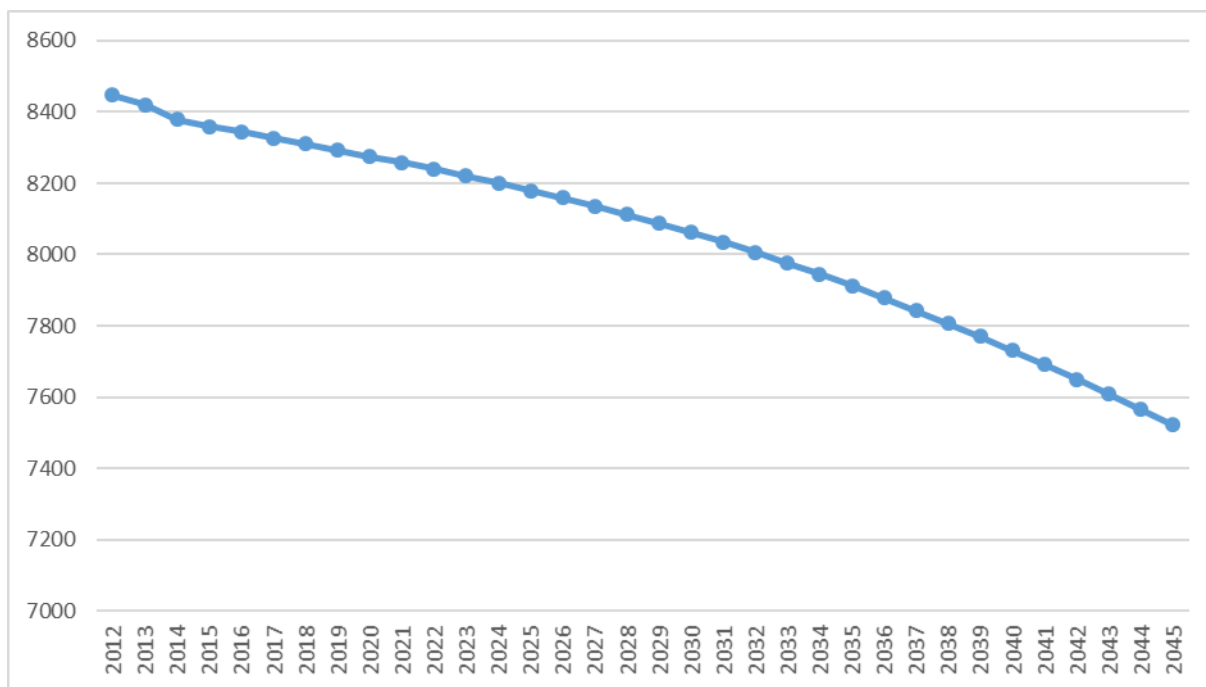
Dla określenia zapotrzebowania na nową zabudowę w gminie Mirzec, przeanalizowano aktualną sytuację demograficzną oraz prawdopodobne jej zmiany w przyszłości, a także dokonano oceny sytuacji społecznej pod względem potrzeb mieszkalnictwa.

W gminie Mirzec liczba ludności faktycznie zamieszkałej systematycznie maleje. Według stanu na 31.12.2014 rok w gminie mieszkało ogółem 8379 osób, tj. o 41 osób mniej niż na koniec 2013 roku i 61 mniej niż na koniec 2012 roku. Zgodnie z opracowaną przez GUS w 2014 r. prognozą demograficzną obejmującą perspektywę do 2050 roku, przewiduje się dalszy spadek liczby ludności gminy. Zakłada się utrwalenie niekorzystnych wskaźników demograficznych, tj. spadku gęstości zaludnienia, ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji. Przewiduje się, że w 2045 roku gminę Mirzec będzie zamieszkiwać łącznie 7521 osób. Pogorszeniu ulegnie również struktura wiekowa ludności, charakteryzująca się nadmiernym wzrostem udziału ludności w wieku poprodukcyjnym i spadkiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym. Należy jednak się spodziewać spadku udziału ludności w wieku produkcyjnym. Powyższe oficjalne prognozy demograficzne nie muszą jednak koniecznie się sprawdzić. Istnieją szanse na zmniejszenie skali problemu liczby ludności i polepszenie sytuacji demograficznej, nie tylko w skali kraju, ale także w lokalnej skali dla gminy Mirzec i powiatu starachowickiego.

W związku z faktem iż, niekorzystny trend ludnościowy jest prognozowany dla obszaru całego kraju, rząd Polski podjął w minionych latach wiele działań na rzecz długofalowej i strategicznej polityki rodzinnej, która ma zatrzymać negatywne procesy demograficzne

w tym przede wszystkim zwiększyć przyrost naturalny i liczbę narodzin. Procesy te nie były brane pod uwagę przy wyznaczaniu prognozy GUS. Dlatego też istnieje szansa na zmianę tego negatywnego trendu demograficznego.

Wykres 12 Prognoza demograficzna dla Gminy Mirzec do 2045 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie prognozy demograficznej GUS do roku 2045

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 roku w gminie Mirzec znajdowało się 2220 mieszkań, liczba ta wzrosła względem roku wcześniejszego o 7. Równocześnie do zasobów mieszkaniowych dołączyło 9 mieszkań oddanych w użytkowanie w 2014 r.

Kolejną istotną rzeczą, jest fakt ciągłego wzrostu przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę. Związany jest on z poprawą sytuacji ekonomicznej i poziomu życia, a tym samym ze zmianą oczekiwań i preferencji mieszkańców oraz spadkiem liczby mieszkańców. Prognozuje się, że trend wzrostowy będzie dla gminy utrzymany do roku 2045, podobnie jak zapotrzebowanie na powierzchnię mieszkaniową.

Dla określenia potrzeb przyjęto różnice między stanem obecnym, a najwyższą prognozowaną potrzebną powierzchnią całkowitą. Zgodnie z założeniami bilansu z uwagi na niepewność procesów rozwojowych, można zwiększyć prognozowany wynik o 30%, tak więc maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową może w perspektywie 30-letniej wynieść 416 000 m² powierzchni użytkowej, co daje ostatecznie 594 286 m² powierzchni całkowitej budynków mieszkalnych.

Pamiętać należy, że są to potrzeby jedynie dla zabudowy mieszkaniowej, która jest wiodącą dla charakteru gminy, ponadto w pewnym zakresie jej zlokalizowanie warunkuje pojawienie się innych funkcji, głównie usługowych. Z drugiej strony zabudowa mieszkaniowa generuje dla gminy koszty wynikające z zapewnienia mieszkańcom dostępu do infrastruktury technicznej, dróg oraz infrastruktury społecznej takiej jak szkoły, domy kultury, biblioteki, miejsca do wypoczynku i rekreacji, których w tym momencie nie sposób ocenić.

I.9.2. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę

Chłonność obszarów rozumie się jako powierzchnię użytkową budynków, które mogą zostać zlokalizowane na danym terenie. Wg ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz.U. 2017, poz. 1023) wyrażona powinna być w powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje.

Za obszary w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej przyjęto część wspólną obszarów przeznaczonych pod zabudowę według obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Mirzec, obejmującego obszar funkcjonalny A, biorąc pod uwagę tereny przeznaczeń: tereny zabudowy rekreacji indywidualnej (ML), tereny zabudowy mieszkaniowej (MN, MN1), tereny zabudowy zagrodowej (RM, RM1), tereny obsługi produkcji rolniczej (RU), tereny usług (U, U1), tereny usług administracji (UA), tereny usług kultu religijnego (UK), tereny usług oświaty (UO), tereny usług zdrowia (UZ), tereny usług sportu i rekreacji (US), tereny usług turystyki i wypoczynku (UT), tereny usług zbiorowego wypoczynku (UW), tereny obsługi rekreacji (UR), tereny produkcyjne (UP, UP1) oraz terenów zabudowanych wg inwentaryzacji sporządzonej na potrzeby Studium.

Tabela 30 Bilans terenów zainwestowanych na terenie Gminy Mirzec

	powierzchnia zabudowy ⁴⁹ [m ²]	chłonność terenu [m ²]
ML	911,71	765,84
MN	44816,48	37645,84
MN1	556,99	467,87
RM	612148,95	514205,12
RM1	7662,70	6436,67
RU	40864,45	34326,14
U	5646,50	4743,06
U1	343,27	288,35
UA	461,67	387,80
UO	7368,22	6189,31
UK	1678,26	1409,74
UZ	480,82	403,89
UP	15419,52	12952,39
UP1	2105,65	1768,74
RAZEM	740465,19	621990,76

Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy Mirzec obowiązują dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zatwierdzone następującymi uchwałami:

- Uchwałą Nr XXXIII/161/2005 Rady Gminy w Mircu z dnia 22 lipca 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego KOLEKTOR na obszarze gminy Mirzec, (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 23.09.2005 r., Nr 228, poz. 2747);
- Uchwałą Nr XLIII/233/2010 Rady Gminy w Mircu z dnia 16 lipca 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy

⁴⁹ Iloczyn powierzchni terenów zainwestowanych i wskaźnika rzeczywistego powierzchni zabudowy

Mirzec, obejmującego obszar funkcjonalny A, (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2010 r., Nr 271, poz. 2756).

Obszary przeznaczone pod zainwestowanie znajdują się w granicach obszaru funkcjonalnego A.

Tabela 31 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części gminy Mirzec, obejmującym obszar funkcjonalny A

	powierzchnia terenów przeznaczona pod zabudowę wg obowiązującego planu miejscowego [ha]	procentowy udział terenu [%] w powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę
ML	57,44	4,58
MN	137,67	10,98
MN1	83,56	6,67
RM	752,79	60,07
RM1	60,70	4,84
RU	13,75	1,09
U	6,40	0,52
U1	5,20	0,42
U2	0,76	0,06
UA	0,39	0,04
UO	7,47	0,59
UK	1,86	0,14
UZ	0,56	0,04
UP	9,67	0,77
UP1	85,48	6,83
US	9,12	0,73
UT	6,10	0,48
UW	12,29	0,98
UR	2,16	0,17
RAZEM	1253,39	100

Źródło: opracowanie własne

Za obszary przeznaczone w planach miejscowych pod zabudowę przyjęto tereny przeznaczone pod zabudowę wg obowiązującego planu miejscowego z wyłączeniem terenów zainwestowanych wcześniej omówionych. W wyniku przeprowadzonych analiz podzielono te obszary na dwie kategorie:

- a) Tereny przeznaczone do zainwestowania - nowe, tj. tereny niezagospodarowane z bezpośrednim dostępem do drogi, gdzie występuje możliwość wydzielenia odrębnych działek budowlanych,
- b) Tereny przeznaczone do zainwestowania - dopełniające, które nie mają bezpośredniego dostępu do drogi, przeważnie znajdujące się na tyłach istniejących zabudowań, gdzie możliwość wydzielenia działki budowlanej jest ograniczona.

Szczegółowy bilans terenów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32 Szczegółowy bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

	powierzchnia terenów przeznaczonych do zainwestowania [m ²]		
	nowe	dopełniające	RAZEM
ML	563011	6433	569444
MN	974079	57047	1031126
MN1	827314	0	827314
RM	3107596	1088391	4195987
RM1	549023	9142	558165
RU	3105	17642	20747
U	18020	4338	22358
U1	43542	0	43542
U2	7576	0	7576
UA	0	0	0
UO	5628	520	6148
UK	503	400	903
UZ	0	0	0
UP	20324	4717	25041
UP1	839437	0	839437
US	65560	780	66340
UT	60995	0	60995
UW	122913	0	122913
UR	21641	0	21641
RAZEM	7230267	1189410	8419677

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie stanu istniejącego, określono ile powierzchni w ramach poszczególnych terenów przeznaczonych pod zabudowę pozostaje jeszcze niezainwestowanych. Szacunki te zawarto w tabeli poniżej, dokonano również prognozy chłonności dla nowej zabudowy, którą wyrażono w powierzchni użytkowej.

Tabela 33 Chłonności terenów niezabudowanych przeznaczonych pod zabudowę w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

	powierzchnia przeznaczona pod zabudowę [m ²] ⁵⁰			chłonność terenu [m ²]		
	nowe	dopełnienia	RAZEM	nowe	dopełnienia	RAZEM
ML	102961	1176	104137	86487	988	87475
MN	126315	7398	133713	106105	6214	112319
MN1	55780	0	55780	46855	0	46855
RM	570932	199961	770892	479583	167967	647550
RM1	86137	1434	87571	36178	602	36780
RU	1087	6175	7262	913	5187	6100
U	2445	589	3034	2054	494	2548
U1	1767	0	1767	1484	0	1484
U2	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
UA	0	0	0	0	0	0
UO	605	56	661	508	47	555
UK	48	38	85	40	32	72
UZ	0	0	0	0	0	0
UP	4371	1014	5385	3672	852	4524
UP1	114733	0	114733	96376	0	96376
US	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
UT	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
UW	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
UR	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
RAZEM	1067180	217841	1285020	860253	182384	1042637

Źródło: opracowanie własne

Według przyjętych założeń, w granicach całej gminy na terenach niezainwestowanych, a przeznaczonych w planie pod różnego typu zabudowę mieszkaniową, można zlokalizować jeszcze około 469 459 m² powierzchni całkowitej nowej zabudowy mieszkaniowej, co daje około 328 621 m² powierzchni użytkowej.

⁵⁰ Iloczyn powierzchni terenów do zainwestowania i rzeczywistego wskaźnika powierzchni zabudowy

I.9.3 Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę

Z obliczeń wynika, że w gminie Mirzec maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową może w perspektywie 30-letniej wynieść 416 000 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych. Z drugiej strony szacowana chłonność zabudowy na terenach jeszcze niezabudowanych, a przeznaczonych w planach do zabudowy wynosi około 328 621 m² powierzchni użytkowej. **Suma łącznej powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych i chłonności terenów przeznaczonych do zainwestowania wynosi 579 737 m².**

Jak widać z porównania tych liczb zapotrzebowanie na nową zabudowę jest około 1,4 razy mniejsze od możliwości jej lokalizowania na terenach już przeznaczonych w planach do zabudowy. W tym miejscu należy podkreślić, iż dla obliczenia chłonności terenów przyjęto bardzo niskie wskaźniki intensywności zabudowy, wynikające ze stanu istniejącego.

I.9.4 Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci infrastruktury technicznej oraz społecznej służących realizacji zadań własnych gminy

Gmina otrzymuje środki finansowe w wysokości koniecznej do wykonania zadań i samodzielnie prowadzi swoją gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej. Finansowanie inwestycji z zakresu wykonania sieci infrastruktury technicznej oraz społecznej dokonywane jest z wydatków określanych w budżecie jako majątkowe (inwestycyjne).

Przyjmując, że całość wydatków majątkowych zostanie przeznaczona na budowę infrastruktury oraz, że wykonany zostanie jedynie niezbędny jej zakres, który wynika już ze stanu obecnego bądź przesądzeń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oszacowano potrzeby w gminie Mirzec.

Wyliczono, że gmina Mirzec winna uwzględnić wydatki związane z budową:

- około 3 965 m nowych dróg klasy lokalnej;
- około 28 789 m nowych dróg klasy dojazdowej.

Przyjęto koszt budowy 1 km infrastruktury drogowej na poziomie: dla drogi lokalnej 1 560 000 zł/km oraz dla drogi dojazdowej 1 092 700 zł/km. Nie licząc kosztów wykupu gruntów pod te inwestycje, sam koszt budowy ww. dróg to kwota rzędu około 37 643 000 zł. Uznać można, że w prognozowanym czasie gmina będzie w stanie ponieść koszty związane z budową dróg.

Jeszcze inną kwestią są koszty infrastruktury społecznej, w skład której wchodzi obiekty i urządzenia zaspokajające potrzeby ludności w zakresie oświaty, wychowania, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury i sztuki, a także szkoły, internaty, przedszkola, żłobki, domy dziecka, przychodnie i ośrodki zdrowia, organizacje społeczne, obiekty kultury religijnej, a których na obecnym etapie nie sposób ocenić.

I.10. Dotychczasowa polityka przestrzenna gminy

I.10.1. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w gminie Mirzec - stan prawny

Polski system planowania przestrzennego, zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r., przyznaje najszersze kompetencje w kształtowaniu zasad zagospodarowania przestrzeni na danym obszarze samorządowi gminnemu. Przewiduje ponadto instrumenty planistyczne, które służą kształtowaniu polityki przestrzennej i zagospodarowania przestrzennego. W gminie Mirzec są to:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego - gmina Mirzec posiada Studium, które zostało przyjęte Uchwałą Nr XVIII/70/99 Rady Gminy w Mircu z dnia 15 grudnia 1999 r. zmienione Uchwałą Nr XLV/216/2006 Rady Gminy w Mircu z dnia 30 sierpnia 2006 r.;
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego - gmina Mirzec posiada następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:
 - Uchwała Nr XXXIII/161/2005 Rady Gminy w Mircu z dnia 22 lipca 2005 r., w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego KOLEKTOR na obszarze gminy Mirzec, (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 23.09.2005 r., Nr 228, poz. 2747);
 - Uchwała Nr XLIII/233/2010 Rady Gminy w Mircu z dn. 16 lipca 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Mirzec, obejmującego obszar funkcjonalny A, (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2010 r., Nr 271, poz. 2756).

Obszary przeznaczone pod zainwestowanie znajdują się w granicach obszaru funkcjonalnego A, z tego powodu nie wydaje się dla tego terenu decyzji o warunkach zabudowy. Decyzje takie wydawane są w wyjątkowych sytuacjach, kiedy inwestycje planowane są na obszarze funkcjonalnym B. Sytuacja ta pozwala na prowadzenie spójnej dla obszaru całej gminy polityki przestrzennej popartej prawem lokalnym.

I.10.1.1. Dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec zatwierdzone zostało przez Radę Gminy w Mircu Uchwałą Nr XVIII/70/99 z dnia 15 grudnia 1999 r. zmienione Uchwałą Nr XLV/216/2006 Rady Gminy w Mircu z dnia 30 sierpnia 2006 r.

W zakresie dotyczącym kierunków zagospodarowania przestrzennego zastosowano podział na dwa obszary funkcjonalne, obszar A obejmujący północną część obszaru gminy oraz obszar B w południowej części. Według ustaleń obszar funkcjonalny A, ma podstawowe znaczenie dla głównych funkcji rozwojowych gminy przy wsparciu dużego kompleksu leśnego na obszarze B. Z powodu zupełnie różnego charakteru obu obszarów, dla każdego ustalono osobne kierunki polityki przestrzennej oraz politykę przestrzenną.

Obszar funkcjonalny A wyznaczony został dla zapewnienia rozwoju wielofunkcyjnego, którego głównymi funkcjami są: rolnictwo, mieszkalnictwo, średnia i drobna przedsiębiorczość oraz usługi turystyczne i rekreacyjne. Obszar B zaś, jako wzbogacający walory przyrodniczo - krajobrazowe gminy, stanowić ma zaplecze turystyki pieszej i rowerowej oraz funkcji rekreacyjnej.

Rozwój obu obszarów funkcjonalnych, tworzących strukturę funkcjonalno - przestrzenną gminy, odbywać ma się przez zapewnienie warunków dla głównych funkcji rozwojowych gminy przy uwzględnieniu wartości aktualnego zagospodarowania, potrzeb ochrony środowiska oraz tworzenie elementów zagospodarowania przestrzennego wzmacniających szanse rozwojowe gminy.

Dla każdego z obszarów zostały określone mniej lub bardziej szczegółowe ustalenia polityki przestrzennej, które niejednokrotnie przybierają formę postulatów lub zaleceń. Pojawiają się również sprecyzowane wskazania w odniesieniu do obszarów chronionych, dziedzictwa kulturowego czy zabytków.

I.10.1.2. Przyczyny zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec

Podstawowym powodem zmiany obecnie obowiązującego Studium jest duża ilość złożonych wniosków o jego zmianę oraz jego nieaktualność. Zgodnie z wymogami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 roku dokumenty związane z kształtowaniem polityki przestrzennej gminy podlegają ocenie pod względem aktualności, co najmniej raz w kadencji rady gminy. W 2013 roku podjęta została Uchwała Nr XXXIX/247/2013 z dnia 27 listopada zatwierdzająca Ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Mirzec, która wskazuje na konieczność przystąpienia do sporządzenia kompleksowej aktualizacji Studium. Dodatkowy wpływ na podjęcie decyzji o konieczności aktualizacji Studium miały również kwestie związane ze zmianami w obowiązującym prawie krajowym, czy na szczeblu samorządu województwa. Wiązało się to między innymi z:

- przyjęciem przez Radę Ministrów Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 KPZK 2030 (Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.);
- przyjęciem przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego (Uchwała Nr XLII/508/06 Sejmiku województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 października 2006 r.). Strategia ta została zaktualizowana Uchwałą nr XXXIII/589/13 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 16 lipca 2013 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020.;
- nowelizacją obowiązujących oraz przyjęciem szeregu nowych ustaw, w tym: Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Ustawy Prawo Wodne, Ustawy Prawo Budowlane, Ustawy o ochronie przyrody, Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Ustawy o gospodarce nieruchomościami, Ustawy o odpadach, Ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, Ustawy o drogach publicznych, Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

Ważnym elementem w procesie aktualizacji Studium miały głosy społeczności lokalnej oraz inwestorów zewnętrznych, które będą miały wpływ na przyszłą politykę przestrzenną prowadzoną przez władze lokalne. Uchwałą o przystąpieniu do sporządzania nowej edycji Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy przyjęto Uchwałą XLII/273/2014 Rady Gminy w Mircu z dnia 19 lutego 2014 roku.

I.10.1.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W odniesieniu do planów miejscowych obowiązujących w gminie należy stwierdzić, że pierwszy taki plan - KOLEKTOR, uchwalony w 2005 r. miał na celu ustalenie przeznaczenia oraz określenie sposobu zagospodarowania na cele związane z realizacją projektowanej dla gminy Mirzec sieci kanalizacji sanitarnej i grawitacyjnej. Drugi obowiązujący plan, swym zasięgiem obejmuje, wyznaczony w Studium, obszar funkcjonalny A i jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

Plany zagospodarowania przestrzennego opracowane zostały wraz z załącznikami graficznymi, które prezentują przeznaczenie i zagospodarowanie terenu w skali 1:2 000.

Plany te pozwalają w sposób spójny prowadzić i egzekwować sposoby zagospodarowania przestrzeni w gminie, głównie w obszarze będącym skupiskiem funkcji rozwojowych. Plany zagospodarowania przestrzennego mają charakter prawa miejscowego, przez co muszą być respektowane przez wszystkich użytkowników przestrzeni. Ważnym elementem w polityce przestrzennej gminy jest niesprzeczność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

I.10.1.4. Wydawane decyzje administracyjne - decyzje o ustaleniu warunków zabudowy i ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego

Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawane były do czasu uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru funkcjonalnego A. Od czasu jego uchwalenia procedury te zostały zaniechane, zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Decyzje o warunkach zabudowy wydawane są natomiast dla terenów, gdzie nie obowiązują plany miejscowe, w tym przypadku jest to jednostka planistyczna B, czyli głównie tereny leśne. Dla tego terenu, w latach 2005 - 2015 wydano decyzje zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 33 Wykaz wydanych decyzji o ustaleniu warunków zabudowy i ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla obszaru funkcjonalnego B

Nr decyzji, data	Wnioskodawca	Lokalizacja inwestycji	Rodzaj inwestycji
B.7331-16/2005 z dnia 24.10.2005 r.	Lasy Państwowe Nadleśnictwo Starachowice ul. Krywki 14 d 27-200 Starachowice	Działka nr ew. 1181/1223 obręb Małyszyn	Założenie plantacji choinkowej
B.7331-26/2005/06 z dnia 12.01.2006 r.	Lasy Państwowe Nadleśnictwo Starachowice ul. Krywki 14 d 27-200 Starachowice	Działki nr ew. 54/1202, 54/1201, 55/1200, 56/1200, 57/1200, 63/1202, 58/1201, 58/1202, 59/1201, 59/1202, 60/1201, 60/1202, 61/1201, obręb Mirzec I	Budowa drogi leśnej wewnątrzzakładowej nr 72 w Leśnictwie Gadka

B.7331-21/2006 z dnia 24.10.2006 r.	Lasy Państwowe Nadleśnictwo Starachowice ul. Krywki 14 d 27-200 Starachowice	Działka nr ew. 33/1202, 32/1200	Budowa drogi dojazdowej do zbiornika wodnego przeciwpożarowego wraz z placem manewrowym
B.6730.1.2011 z dnia 12.01.2012 r.	Lasy Państwowe Nadleśnictwo Starachowice ul. Krywki 14 d 27-200 Starachowice	Działki nr ew. 48/1200, 68/1200, 49/1200, 69/1200, 50/1200, 70/1200, 51/1200, 71/1200, 52/1200, 72/1200, 53/1200, 73/1200, 54/1202, 74/1202, 54/1201, 74/1201, 1007/1, 1008/1, 552/3, 552/4	Budowa drogi leśnej wewnątrzzakładowej na terenie leśnictwa Gadka wraz ze zjazdem z drogi publicznej wojewódzkiej nr 744 i z drogi powiatowej nr 0563 T relacji Wąchock - Mirzec
B.6730.2.2011 z dnia 15.04.2013 r.	Lasy Państwowe Nadleśnictwo Starachowice ul. Krywki 14 d 27-200 Starachowice	Działki nr ew. 74/1201, 74/1202, 75/1200, 76/1200, 77/1200, 78/1202, 78/1203, 78/1204, 78/1205, 79/1202, 80/1202, 96/1201, 96/1202, 97/1200, 98/1200, 99/1200, 100/1202, 100/1203, 100/1204, 100/1205, 101/1200, 31/2, 1006/2, 552/3, 552/4	Budowa drogi leśnej wewnątrzzakładowej na terenie leśnictwa Gadka wraz ze zjazdem z drogi publicznej wojewódzkiej nr 744 i z drogi powiatowej nr 0563 T relacji Wąchock - Mirzec
GŚR.III.6733.3.2013 z dnia 06.06.2014 r.	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział w Tarnowie, Zakład w Kielcach ul. Loefflera 2 25-550 Kielce	Działki nr ew. 128/1200, 129/1200, obręb Mirzec I	Przebudowa gazociągu wysokiego ciśnienia DN400 PN 6,3 MPa, MOP 6,0 MPa wraz z infrastrukturą towarzystającą

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Mirzec

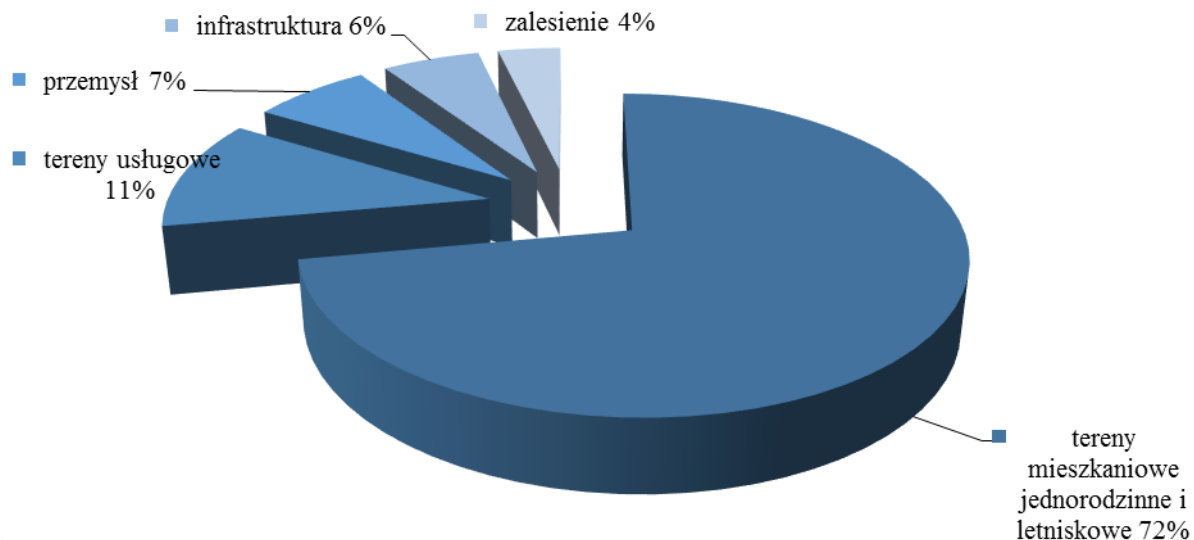
I.10.1.5. Wnioski złożone do Studium

Do Urzędu Gminy Mirzec wpłynęło 408 wniosków złożonych przez osoby prywatne oraz 18 wniosków od zawiadomionych o przystąpieniu do Studium instytucji. Uwzględnione w zestawieniu wnioski pochodzą z ostatnich 5 lat, ponieważ najwcześniej przyjęty wniosek od społeczności lokalnej pochodzi z 2011 roku.

Należy uznać, że najliczniejszą grupę wniosków stanowiły te, które odnosiły się do przeznaczenia terenu na cele budowlane związane z mieszkalnictwem jednorodzinny oraz mieszkalnictwem zagrodowym. Ważną rolę w strukturze wniosków odgrywają również prośby o przeznaczenie terenów pod cele usługowe. Wśród wniosków wyróżnić można,

również wskazania związane z przeznaczeniem części terenów pod wydobycie oraz zalesienia. Tereny pod wydobycie wiążą się w większości z lokalizacją złoża kruszywa naturalnego w obrębie Jagodne.

Wykres 12 Struktura złożonych wniosków ze względu na przeznaczenia terenów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie materiałów Urzędu Gminy Mirzec

Wnioski do nowego Studium uwarunkowań mogły wpływać w trzech terminach, tj. od 17 września do 15 października 2014 r., od 20 października do 31 grudnia 2014 r. oraz od 1 stycznia do 28 lutego 2015 r. Należy wskazać, że w tym okresie wpłynęło 35,3% wniosków analizowanych podczas przygotowywania projektu. Po terminie zgłoszonych zostało 5,8% wniosków. Pozostałe tj. 58,9% zostało zgłoszonych do wójta przed terminem, a władze lokalne zdecydowały, że zostaną one uwzględnione podczas sporządzania dokumentu Studium.

Wśród wniosków pochodzących od instytucji powiadomionych w procesie opracowania Studium nie zostały wskazane bezpośrednio wymagania związane z koniecznością uwzględniania w dokumencie konkretnych wytycznych. Pisma miały charakter ogólnych wskazań, bądź stwierdzeń, że podmioty te nie wnoszą wniosków związanych z realizacją Studium.

I.10.2. Dokumenty strategiczne szczebla gminnego

I.10.2.1. Strategia Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 - 2020

Przyjęty horyzont czasowy w Strategii Rozwoju Gminy Mirzec oraz jej główne założenia nawiązują bezpośrednio do zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej i polityki regionalnej państwa. Zakłada się, że Strategia będzie bazowym dokumentem do opracowania i wdrożenia na terenie gminy programów i projektów, współfinansowanych ze środków krajowych i funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w okresie programowania 2014 - 2020. Zgodnie z formułą dokumentu, wskazuje on kierunki w zakresie inwestycji w gminie Mirzec ze wskazaniem montażu finansowego, niezbędnego do realizacji zadań i celów zawartych w Strategii. Wskazano w niej również kierunki wykorzystania funduszy unijnych oraz środków własnych gminy.

Podstawą wskazania zadań do realizacji jest opracowana w ramach Strategii diagnoza sytuacji społeczno - gospodarczej. Na podstawie opisanych uwarunkowań możliwe było określenie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, które mogą wpływać na rozwój gminy w przyszłości. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki interwencji - przykładowe zadania i projekty do realizacji. Strategia nie nazywa konkretnych działań realizacyjnych, ponieważ rzeczywistość społeczna jest wysoce dynamiczna i nie sposób precyzyjnie określić rzeczywistych potrzeb gminy w przyszłości.

Realizacja poszczególnych celów ma pozwolić na wypełnienie misji gminy, którą jest stworzenie i ciągłe doskonalenie warunków do aktywnego życia, wypoczynku i rozwoju przedsiębiorczości poprzez specjalizacje oraz podejście systemowe do realizacji działań i wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju.

I.10.2.2. Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Mirzec na lata 2016-2020.

Wieloletnia prognoza finansowa gminy Mirzec została opracowana na lata 2016 - 2020 i przyjęta uchwałą Nr XVII/114/2015 Rady Gminy w Mircu z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Mirzec na lata 2016-2020. Prognoza zawiera listę przedsięwzięć, programów, zadań oraz projektów, które władze gminy chcą zrealizować w wyznaczonym w dokumencie zakresie czasowym. Ważnym elementem Prognozy jest wskazanie źródeł dochodów oraz wydatkowania środków w zakresie: obsługi, zadłużenia gminy, planowania i realizowania przedsięwzięć wieloletnich, funkcjonowania gminy oraz wynagrodzeń i składek z nimi związanych. Elementem prognozy jest również zarządzanie dochodami w sferze majątkowej. Tego rodzaju plan pozwolić ma na wskazanie źródeł finansowania oraz okresu finansowania w poszczególnych obszarach rozwoju gminy.

I.10.2.3. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mirzec na lata 2013 - 2016 z uwzględnieniem lat 2017 - 2020 oraz Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla gminy Mirzec na lata 2013 - 2032

Program ochrony środowiska gminy Mirzec został uchwalony we wrześniu 2013 roku, elementem wspierającym ten dokument jest program usuwania wyrobów zawierających azbest, przyjęty przez Radę Gminy w Mircu w 2013 roku. Oba dokumenty zaczynają swą perspektywę czasową w 2013 roku. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mirzec na lata 2013 - 2016 zawiera wskazania w zakresie: racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych, poprawy jakości środowiska, wskazań co do narzędzi i instrumentów realizacji programu, harmonogramu realizacji i nakładów na realizację programu, monitoringu i kontroli realizacji programu. Dokument ten został opracowany w zgodzie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla samorządowego oraz dokumentami funkcjonującymi na szczeblu państwa. Treść Programu jest zgodna z zapisami funkcjonujących dokumentów strategicznych na różnych szczeblach, takich jak: Polityka Ekologiczna Państwa, Program Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego czy Strategia Rozwoju Gminy Mirzec.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mirzec stanowi opracowanie, które ma za zadanie umożliwienie kompleksowego i efektywnego zarządzania ochroną środowiska. Ma on zapewnić niezbędną koordynację działań proekologicznych w gminie, przyczynić się do rozwiązania istniejących problemów w tym zakresie, a także ukierunkować podejmowane działania w celu przeciwdziałania zagrożeniom mogącym pojawić się w przyszłości. W Programie uwzględniono zagadnienia z zakresu ochrony środowiska i dziedzin

bezpośrednio powiązanych, co powinno dopomóc we właściwym ukierunkowaniu działań zmierzających do zrównoważonego rozwoju gminy.

Opracowanie Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Mirzec jest wynikiem realizacji kluczowego zadania spoczywającego na samorządzie gminnym w zakresie całkowitego pozbycia się szkodliwego azbestu. Wraz z innymi zadaniami jest ono ujęte w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032 (POKzA) - podstawowym dokumencie wyznaczającym cele oraz ramy legislacyjne, finansowe i organizacyjne do usunięcia azbestu z terytorium Polski.

I.10.2.4. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Mirzec na lata 2016-2022 (projekt)

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Mirzec a dokładnie dla sołectwa Mirzec I i Mirzec II, został skonstruowany przy uwzględnieniu stanów i procesów pożądaných przez mieszkańców. W prognozowanym okresie 2016-2022 wizja Gminy Mirzec zakłada: „ożywienie kryzysowego obszaru w centrum Mirca, połączonego z podniesieniem atrakcyjności przestrzeni wiejskiej dla turystów i inwestorów, wsparte rozwojem lokalnej przedsiębiorczości, polepszeniem jakości usług publicznych i społecznych oraz odnową obiektów pełniących funkcje użyteczności publicznej w kierunku wzrostu poziomu życia mieszkańców”.

Ww. dokument na szczeblu gminnym został opracowany w związku z występowaniem na jej terenie licznych problemów, do których można zaliczyć: niedostateczną ofertę rynku pracy, małe znaczenie dla obsługi rolnictwa czy niską przedsiębiorczość. Na terenie gminy Mirzec w szczególności został zdiagnozowany problem związany z aspektami przestrzenno-funkcjonalnymi, w tym ubytku ludności i peryferyzacji obszarów a także słabym dostępem do usług publicznych.

Program Rewitalizacji odnosi się do dwóch głównych celów jakimi są:

- I. Rewitalizacja przestrzeni publicznej terenów otwartych poprzez projekt „Zintegrowana rewitalizacja terenów kulturowych w Mircu z zamiarem kompleksowej odnowy terenów kryzysowych w obszar rozwojowy poprzez powstanie strefy: turystyki, relaksu i aktywności;
- II. Usprawnienie działalności budynków użyteczności publicznej - uwzględnienie doposażenia i wyposażenia ośrodka zdrowia do 2020r. (doposażenie w sprzęt medyczny ośrodka zdrowia w Mircu oraz termomodernizację struktury grzewczej i budowlanej nieruchomości budynku świadczącego usługi zdrowotne dla mieszkańców Gminy Mirzec).

W odniesieniu do ww. głównych celów rewitalizacji można wyodrębnić działania na rzecz aspektów przestrzenno-urbanistycznych, w tym dotyczących:

- rozwoju infrastruktury technicznej,
- podniesienia walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych,
- rozwoju transportu,
- remontów i renowacji istniejących budynków użyteczności publicznej,
- rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej i turystycznej.

I.10.3. Dokumenty zewnętrzne warunkujące rozwój gminy

I.10.3.1. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 została przyjęta Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Dokument ten jest najważniejszym długookresowym krajowym dokumentem strategicznym, dotyczącym zagospodarowania przestrzennego, który obejmuje perspektywę czasu do roku 2030. Wizja zagospodarowania przestrzennego Polski w nim sformułowana brzmi „Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych - konkurencyjności, zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie”.

Koncepcja nie odnosi się bezpośrednio do terenu żadnej z gmin, natomiast identyfikuje i analizuje procesy zachodzące w różnych regionach kraju. Obszar gminy Mirzec znajduje się na terenach określonych w KPZK 2030 jako wymagające wsparcia procesów rozwojowych. Obszary te znikomo uczestniczą we współczesnych procesach rozwojowych kraju. Oferują niedochodowe miejsca pracy, głównie w rolnictwie i sektorze publicznym (podstawowe usługi w zakresie administracji, edukacji, zdrowia itp.) oraz uzupełniająco w innych sektorach gospodarki, dodatkowo narażone są na wahania sezonowe (turystyka) i zagrożone likwidacją w warunkach dekoniunktury. Jako istotną barierę rozwoju części obszarów wiejskich KPZK 2030 określa niską dostępność podstawowych usług publicznych, zużycie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych w procesie gwałtownego poszukiwania alternatywnych dróg rozwoju oraz słaba jakość infrastruktury.

Do głównych funkcji obszarów wiejskich KPZK zalicza funkcję produkcyjną (rolniczą oraz pozarolniczą), oddziaływanie na środowisko przyrodnicze oraz konsumpcję. W szczególności należy wzmocnić rozwój kapitału ludzkiego, infrastruktury technicznej i społecznej oraz wszelkich form działalności gospodarczej prowadzonej na tych obszarach. Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich zależy również od stanu zasobów naturalnych (odnawialnych i nieodnawialnych) i zrównoważonego ich wykorzystania, co pozwoli na zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego. Proces ten wymaga zmian w sektorze rolno-spożywczym (w tym m.in. inwestycji i zmian strukturalnych) oraz rozwoju pozarolniczych miejsc pracy.

Wśród sześciu podstawowych celów polityki przestrzennej ustalonych przez KPZK za szczególnie istotny dla rozwoju gminy Mirzec uznać należy cele:

Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.

Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej - w szczególności jeśli chodzi o rozwój telekomunikacji połączony z rozwojem sieci szybkiego dostępu do Internetu.

Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju nie jest źródłem powszechnie obowiązującego prawa, pełni ona funkcję dokumentu koordynacji wewnętrznej. Jej ustalenia muszą być respektowane w planach zagospodarowania przestrzennego województw,

a poprzez nie w pozostałych dokumentach planistycznych sporządzanych na poziomie lokalnym.

I.10.3.2. Strategia rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Strategia rozwoju województwa jest perspektywicznym dokumentem przedstawiającym uwarunkowania oraz określającym długookresowe cele i kierunki rozwoju regionu, podlegającym cyklicznej aktualizacji. W *Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020*, uchwalonej na posiedzeniu Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w dniu 16 lipca 2013 r., przedstawiono perspektywy rozwoju regionu do 2020 roku, a także działania, które będą współfinansowane ze środków krajowych i funduszy strukturalnych UE. W dokumencie tym ustalono, że obszar województwa świętokrzyskiego ma w większości charakter przemysłowo - rolniczy i należy do najmniej zurbanizowanych rejonów w kraju. Region ten zaliczany jest do najczystszych ekologicznie obszarów Polski, powszechnie występuje tu bogata i wysoce różnorodna szata roślinna oraz żyje wiele rzadkich i chronionych gatunków zwierząt. Pod względem walorów środowiska przyrodniczego województwo świętokrzyskie należy do wysoce atrakcyjnych, jego głównymi atutami są: znaczące walory przyrodnicze, kulturowe, krajobrazowe, leśne; obszary wiejskie o zachowanym krajobrazie kulturowym, który sprzyja rozwojowi agroturystyki i ekoturystyki. W *Strategii...* określona została wizja oraz misja rozwoju województwa (Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców województwa świętokrzyskiego). Uszczegółowieniem tych założeń jest określony cel generalny (Wzrost atrakcyjności województwa fundamentem zintegrowanego rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej) oraz precyzujące go cele warunkujące:

- Przyspieszenie rozwoju bazy ekonomicznej i wzrostu innowacyjności województwa.
- Rozwój zasobów ludzkich.
- Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury.
- Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego województwa.
- Rozwój systemów infrastruktury technicznej i społecznej.
- Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.

Z punktu widzenia uwarunkowań gminy Mirzec wszystkie z wymienionych celów mają podstawę do realizacji w ramach wielofunkcyjnego rozwoju gminy. Ma to szczególne znaczenie w odniesieniu do budowania społeczeństwa obywatelskiego, tworzenia warunków rozwoju turystyki, sportu i rekreacji, wdrażania idei zrównoważonego rozwoju. Rozwój gminy warunkowany będzie przez wzmocnienie potencjału administracji lokalnej. Ważnym celem z punktu widzenia gmin jest rozbudowa infrastruktury w szczególności związana z komunikacją oraz rozbudową sieci infrastrukturalnych związanych z ochroną środowiska. Ważnym elementem z perspektywy terytoriów peryferyjnych jest rozwój systemów informatycznych i szerokopasmowego Internetu, co może stać się szansą rozwoju dla gminy. Podobnie w zakresie rozwoju rolnictwa należy uznać, że gmina Mirzec poprzez swoje uwarunkowania wpisuje się w priorytety zawarte w celu szóstym.

I.10.3.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego został uchwalony uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r. Jest on jednym z obligatoryjnych dokumentów planistycznych opracowywanych w polskim systemie prawnym związanym z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu

przeestrzennym. Dokument ten, wraz z planem zagospodarowania obszaru metropolitalnego, stanowi wytyczną dla władz regionalnych w zakresie kształtowania przestrzeni w województwie. Stanowi on także wyznacznik w działaniach władz lokalnych, z uwagi na konieczność jego implementacji do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a w konsekwencji do prawa lokalnego związanego z planowaniem przestrzennym w gminie.

Mimo występowania na terenie województwa świętokrzyskiego zjawisk recesyjnych oraz wielu zagrożeń i problemów przestrzennych, województwo posiada własne, niewykorzystane potencjały rozwoju, które można i należy uruchomić w celu urzeczywistnienia wizji regionu konkurencyjnego, kojarzącego potrzebę zachowania i wzbogacenia wybitnych walorów naturalnych z szansami na przyspieszanie procesów gospodarczych. Zagospodarowanie przestrzenne województwa powinno być oparte o mechanizmy rynkowe oraz zasadę równoważenia działań przestrzennych zakładającą równorzędność celów środowiskowych oraz społeczno-gospodarczych. Wiodącym imperatywem regionalnej polityki przestrzennej jest integrowanie działań gospodarczych, politycznych i społecznych, podejmowanych na różnych poziomach zarządzania, z utrzymaniem równowagi środowiska naturalnego, trwałości podstawowych procesów przyrodniczych oraz zachowaniem najcenniejszych wartości krajobrazu⁵¹. Wśród nadrzędnych priorytetów zagospodarowania przestrzennego w dokumencie tym wyróżnia się:

- wymagania ładu przestrzennego, urbanistyki i architektury;
- walory architektoniczne i krajobrazowe;
- wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych;
- wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury;
- walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności;
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.

Zgodnie z założeniami obecnej polityki spójności zadania te będą podejmowane w obszarach funkcjonalnych, obejmujących całość powiązań oraz wspólnych problemów rozwoju. Ponieważ obszary te wykraczają na ogół poza granice administracyjne jednostek terytorialnych, ich zagospodarowanie wymaga partnerskiej współpracy samorządów lokalnych opartej o wspólną wizję rozwoju. Strategicznymi atutami województwa w kształtowaniu wizerunku regionu konkurencyjnego i otwartego dla inwestorów, który chce uczestniczyć w procesach rozwojowych kraju i Europy będą następujące atrybuty przestrzeni:

- urozmaicony i atrakcyjny turystycznie krajobraz Gór Świętokrzyskich, Poniżnia i Doliny Wisły, wyróżniający się swoistymi walorami kulturowymi oraz dobry stan głównych zasobów naturalnych - gleb, lasów, wód podziemnych i powietrza;
- bogate złoża surowców mineralnych do produkcji materiałów budowlanych i na cele drogownictwa skupione w centralnej części województwa, duże obszary gleb wysokiej jakości w rejonie sandomiersko-opatowskim przydatne do intensyfikacji upraw ogrodniczych oraz unikalne wody lecznicze, umożliwiające rozwój funkcji uzdrowiskowej w rejonie Buska-Zdroju i Solca-Zdroju;

⁵¹ Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, Uchwała Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r

- wieloletnie tradycje przemysłowe historycznej Aglomeracji Staropolskiej, wielopokoleniowe zasoby kadr kwalifikowanych dla przemysłu i budownictwa, jak również rozwijający się potencjał gospodarki rynkowej, którego dobrym przykładem są Targi Kielce;
- specyficzne walory kultury materialnej i duchowej, utwierdzające ostoje polskości tych ziem i dające poczucie głębokiej tożsamości regionalnej; – stosunkowo niskie obciążenie problemami urbanizacji miast i związanymi z tym barierami rozwojowymi oraz relatywnie niska cena gruntów pod inwestycje;
- coraz korzystniejsze warunki lokalizacji inwestycji gospodarczych, którym sprzyja determinacja samorządów w pokonywaniu barier infrastrukturalnych i własnościowych.

Celem głównym wskazanym w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego jest: kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa świętokrzyskiego, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej regionu oraz efektywnemu wykorzystaniu jego potencjałów rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu.

Przy opracowywaniu Planu zagospodarowania przyjęto cele warunkujące oraz priorytety polityki przestrzennej:

1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa, w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy:
 - Kształtowanie warunków przestrzennych do dywersyfikacji przedsiębiorczości, rozwoju sektora MSP oraz utrwalania specjalizacji gospodarczej,
 - Dostosowanie zagospodarowania obszarów i stref aktywności gospodarczej do absorpcji innowacji i transferu technologii oraz rozwoju rynkowego otoczenia biznesu,
 - Sprzyjanie inteligentnej współpracy sektora B+R ze środowiskiem gospodarczym drogą integracji dziedzin wiedzy, parków naukowo-technologicznych i przedsiębiorstw,
 - Kompleksowe wyposażanie obszarów funkcjonalnych, zwłaszcza miejskich, w nowoczesną infrastrukturę komunikacyjną, techniczną i ekonomiczną, mające na celu osiągnięcie przewagi konkurencyjnej,
 - Rewitalizacja zdegradowanych terenów i dzielnic poprzemysłowych,
 - Stworzenie systemu korzystnych warunków lokalizacyjnych w atrakcyjnych dla gospodarki rynkowej strefach aktywności.
2. Formowanie policentrycznego układu osadnictwa i funkcjonalnych powiązań sieci miast, rozwijanych w ramach harmonijnych struktur obszarowych z jednoczesnym wsparciem procesów metropolizacji i działań służących wzmocnieniu więzi województwa z krajową i europejską przestrzenią gospodarczą:
 - Rozwój i umacnianie funkcji metropolitalnych Kielc w powiązaniu z poprawą spójności i atrakcyjności osiedleńczej na północnym podobszarze recesji przestarzałej bazy przemysłowej predysponowanym do wielokierunkowej aktywizacji,
 - Wzmocnienie powiązań funkcjonalnych (funkcje gospodarcze, B+R, społeczne, edukacyjne itd.) między głównymi ośrodkami sieci osadniczej w układzie krajowym i międzynarodowym,

- Poprawa jakości życia mieszkańców drogą zwiększania dostępności do rynków pracy i wyżej zorganizowanych usług, zwłaszcza na obszarach niedosłużonych,
 - Wzrost konkurencyjności miast średnich poprzez wzmacnianie tkanki miejskiej, rewitalizację historycznych centrów oraz kształtowanie funkcji subregionalnych, sprzyjających integracji społecznej,
 - Wspieranie rozwoju ośrodków peryferyjnych i pełniących funkcje miast-bram, drogą poprawy wykorzystania potencjałów endogenicznych i specyficznych walorów kulturowych,
 - Niwelowanie negatywnych aspektów suburbanizacji, depopulacji oraz zaniku aktywności gospodarczej na obszarach strukturalnie słabych.
3. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy:
- Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz małych miast z jednoczesnym tworzeniem warunków do intensyfikacji rolnictwa, zwłaszcza na obszarach naj-lepszych gleb,
 - Poprawa dostępności do rynków pracy oraz systemu szkolnictwa zawodowego wraz z dostosowaniem tych funkcji do charakteru i specyfiki struktur osadniczych,
 - Sprzyjanie rozbudowie istniejących oraz powstawaniu nowych segmentów rynku pracy, zwłaszcza w małych miastach i na obszarach wiejskich,
 - Kształtowanie optymalnych relacji: mieszkanie - usługi - praca - rekreacja i wypoczynek, w różnych skalach obszarowych,
 - Zrównoważony rozwój dzielnic mieszkaniowych zapewniający: osiągnięcie wysokich standardów zagospodarowania przestrzeni publicznej, skuteczną ochronę lokalnych walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz realizację potrzeb sekt budownictwa socjalnego,
 - Tworzenie warunków do wzrostu potencjału kadrowego nauki i sektora badawczo-rozwojowego oraz poprawy dostępności do funkcji B+R w ośrodkach powiatowych,
 - Wsparcie działań, służących ograniczaniu depopulacji oraz emigracji młodych wykształconych osób, zwłaszcza z obszarów stagnacji, m.in. drogą odbudowy lokalnych rynków pracy.
4. Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju:
- Zapewnienie ciągłości i spójności przestrzennej systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych, w tym funkcjonowania sieci ekologicznej Natura 2000,
 - Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego (gleb, wód, powietrza, kopalni i lasów) stwarzające warunki zrównoważonego rozwoju regionu,
 - Wzrost lesistości, zwłaszcza na obszarach wododziałowych, zagrożonych erozją oraz w obrębie lądowych korytarzy ekologicznych,
 - Przywracanie równowagi przyrodniczej na obszarach zdegradowanych,
 - Rozwój komunalnej infrastruktury ochrony środowiska,
 - Minimalizacja zagrożenia hałasem w miastach i w sąsiedztwie dróg o dużym na-tężeniu ruchu pojazdów,

- Osiągnięcie europejskich standardów ochrony zasobów wód, bezpieczeństwa powodziowego oraz racjonalnego korzystania z tych zasobów,
 - Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego oraz racjonalne wkomponowanie zabytków w przestrzeń turystyczną.
5. Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług:
- Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego łączącego województwo z europejską siecią TEN-T oraz stałej komunikacji lotniczej,
 - Poprawa dostępności komunikacyjnej wewnątrz obszarów funkcjonalnych poprzez podniesienie standardów technicznych dróg, budowę systemu obwodnic i bezkolizyjnych skrzyżowań oraz stworzenie multimodalnego systemu transportowego w obszarze Aglomeracji Staropolskiej,
 - Rozbudowa sieci drogowej w regionach niedosłużonych komunikacyjnie oraz realizacja dodatkowych przepraw mostowych na głównych rzekach województwa,
 - Osiągnięcie standardów unijnych w gospodarowaniu odpadami,
 - Rozwój systemów teleinformatycznych - w tym szczególnie szerokopasmowego dostępu do Internetu oraz zintegrowanej platformy usług elektronicznych,
 - Zapewnienie wysokiego standardu dostępności do usług publicznych we wszystkich skalach obszarowych.
6. Wzmocnienie odporności struktur przestrzennych na zagrożenia oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego:
- Kształtowanie struktur funkcjonalnych sprzyjających dekoncentracji ludności oraz miejsc pracy i usług, zwiększeniu substytucyjności systemów infrastruktury, zwiększeniu obszarów zielonych oraz poprawie odporności na skutki klęsk żywiołowych,
 - Podniesienie skuteczności ochrony przed powodzią i skutkami suszy,
 - Minimalizacja zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych,
 - Stworzenie nowoczesnych, niezawodnych systemów infrastruktury energetycznej oraz zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
 - Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii przemysłowych.
7. Przywrócenie i utwalenie ładu przestrzennego:
- Preferencje dla regeneracji zabudowy, powtórnego zagospodarowania terenów,
 - Zachowanie tzw. zielonych pierścieni w funkcjonalnych obszarach miejskich, zwłaszcza w otoczeniu Kielc.

Gmina Mirzec w części kierunkowej Planu województwa została zakwalifikowana w ramach obszaru o niekorzystnych warunkach gospodarowania w rolnictwie predysponowanego do wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej do podobszaru recesji przestarzałej bazy przemysłowej, predysponowanego do wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej w oparciu o funkcje nierolnicze. Ze względu na dostępność do usług gminę Mirzec zaliczono do podobszaru kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług. Wraz z pozostałymi gminami województwa świętokrzyskiego, należy też do obszaru o najniższym rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych oraz do obszaru

predysponowanego do wsparcia krajowego w zakresie odnowy demograficznej ze względu na wysoką koncentrację negatywnych procesów demograficznych.

W skład podobszaru recesji przestarzałej bazy przemysłowej, predysponowanego do wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej w oparciu o funkcje nierolnicze wchodzi miasta tracące swoje dotychczasowe funkcje: Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski, Skarżysko Kamienna oraz otaczające je gminy zurbanizowane. Aktywizacja tego obszaru powinna być ściśle powiązana z aktywizacją ośrodków miejskich. Do głównych zadań polityki przestrzennej na tym podobszarze należeć będzie restrukturyzacja mająca na celu przełamanie regresu społecznego i gospodarczego, w tym zmniejszenie bezrobocia.

Mniejsze miasta i gminy (w tym gmina Mirzec) zaliczone do obszaru predysponowanego do wielokierunkowej aktywizacji społeczno-gospodarczej, charakteryzują się przeważnie niekorzystnymi warunkami gospodarowania w rolnictwie. Kwalifikują się do modernizacji recesyjnej struktury funkcjonalnej i wprowadzenia nowych funkcji gospodarczych, przy wykorzystaniu wsparcia regionalnego i krajowego. W gminach tych należy dążyć do wykorzystania wszelkich możliwości rozwoju wielofunkcyjnego z preferencją dla turystyki, gospodarki leśnej oraz nieuciążliwego przemysłu i usług produkcyjnych.

• **Priorytety w zagospodarowaniu przestrzennym:**

- zrównoważony, wielofunkcyjny rozwój osadnictwa wiejskiego, umiejętnie łączący różne funkcje tych obszarów z preferencją dla rozwiązań ekologicznych, służących turystyce oraz ewentualnej produkcji biomasy i pozyskania energii z OZE,
- aktywizacja tradycyjnych gałęzi przemysłu w oparciu o restrukturyzację bądź modernizację istniejących zasobów;
- rekonstrukcja przestrzeni otwartej z preferencją dla gospodarki leśnej, turystyki skorelowanej z ochroną cennych walorów środowiskowo-kulturowych oraz rolnictwa ekologicznego;
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną (w tym telekomunikacyjną) oraz społeczną w aspekcie poprawy dostępności do rynków pracy, zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej dla turystyki, mieszkalnictwa i nieuciążliwej przedsiębiorczości.

• **Wymogi środowiskowe:**

- podporządkowanie polityki przestrzennej na obszarach chronionych wymogom prawnym określonym w ustawie o ochronie przyrody, planach ochrony i aktach prawnych ustanawiających te obszary;
- zapewnienie zgodności charakteru i intensywności zagospodarowania terenu z cechami środowiska oraz jego naturalną chłonnością i odpornością na zniszczenie;
- ochrona użytków zielonych oraz towarzyszących im enklaw gleb przydatnych do produkcji rolniczej, w tym w postaci tzw. „zielonych pierścieni” wokół miast;
- utrzymanie właściwych stosunków wodnych w glebach poprzez zwiększenie retencji wód, zwiększenie powierzchni terenów zadrzewionych i zakrzewionych o funkcji wodochronnej oraz właściwe funkcjonowanie systemów melioracyjnych;
- wzbogacenie struktury wiekowej i gatunkowej kompleksów leśnych oraz właściwe kształtowanie strefy ekotonowej;
- wspieranie działań na rzecz zalesiania gleb o najniższej przydatności rolniczej i największych spadkach;

- uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej;
- uwzględnianie w: studiach gminnych, planach miejscowych, decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy, obszarów szczególnie zagrożonych powodzią (studiów ochrony przeciwpowodziowej wykonanych przez Dyrektora RZGW - do chwili sporządzenia map zagrożenia powodziowego opracowanych przez - Prezesa KZGW);
- ograniczenie emisji przemysłowych zanieczyszczeń i niskiej emisji do powietrza oraz zmniejszenie skali narażenia ludności na ponadnormatywny hałas.

Gmina Mirzec stanowi łączy pomiędzy województwem świętokrzyskim, a województwem mazowieckim. Zostało to podkreślone we wskazaniach planu, gdzie zwrócono uwagę na konieczność modernizacji drogi wojewódzkiej nr 744 przebiegającej przez Mirzec w kierunku Starachowic - w tym budowa obwodnicy miejscowości Mirzec. Zadanie to określono jako przebudowa dróg wojewódzkich do parametrów klasy nie niższej niż G.

I.10.3.4. Program ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego na lata 2015 - 2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025 i Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego

Wojewódzki program ochrony środowiska służy realizacji polityki ekologicznej państwa w skali regionalnej. **Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025** uchwalony został dnia 5 lutego 2016 r. uchwałą Sejmiku Nr XX/290/16. Głównym celem tworzenia Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, jak również ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Ponadto Program jest narzędziem do realizacji założeń krajowych dokumentów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem „Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.” Istotnym elementem Programu jest ocena stanu środowiska, uwzględniająca m.in. wskaźniki ilościowe i jakościowe, charakteryzujące najważniejsze komponenty środowiska w latach 2015-2020, czyli: zasoby przyrodnicze, zasoby wodne, gospodarka wodno-ściekowa, powietrze atmosferyczne, odnawialne źródła energii, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne, gospodarka odpadami, zasoby surowców mineralnych, przemysł, lasy, gleby, rolnictwo, nadzwyczajne zagrożenia środowiska (poważne awarie), zjawiska naturalne (powodzie i podtopienia, susze, wiatry huraganowe, deszcze nawalne i grad, inne zagrożenia).

Osiągnięcie wizji rozwoju regionu wymaga działań zmierzających do realizacji do roku 2020 sześciu celów strategicznych sformułowanych w obszarach priorytetowych. Cele te dotyczą:

- poprawy infrastruktury regionalnej,
- koncentracji na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu,
- budowania kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki,
- zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego regionu,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- ekologicznych aspektów rozwoju regionu.

Cel nadrzędny *Programu*... brzmi: **Zrównoważony rozwój regionu sprzyjający klimatowi z zachowaniem walorów przyrodniczych i racjonalnej gospodarki zasobami.**

W *Programie*... zostały określone wojewódzkie problemy i priorytety ekologiczne odnoszące się do następujących obszarów działań:

- jakość powietrza atmosferycznego (PA),

- ochrona wód i gospodarka wodna (ZW),
- gospodarka odpadami (GO),
- klimat akustyczny (KA),
- odnawialne źródła energii (OZE),
- edukacja ekologiczna (E),
- ochrona przyrody (OP)
- gleby (GL).

Ważnym elementem związanym z ochroną środowiska na terenie gminy Mirzec będzie realizacja przedsięwzięć priorytetowych wyznaczonych dla obszaru województwa świętokrzyskiego. Priorytety te zostały przewidziane do realizacji w latach 2015 - 2020, a wśród nich można wyróżnić takie, których realizacja będzie wskazana na terenie gminy Mirzec:

- Przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych Obszarów Chronionego Krajobrazu (w tym OChK Dolina Kamiennej);
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków;
- Budowa zbiorników małej retencji w dorzeczu Środkowej Wisły;
- Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody wraz z uzupełnieniem infrastruktury wodociągowej;
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej;
- Modernizacja kotłowni komunalnych i spółdzielczych;
- Inwestycje dotyczące wykorzystania energii odnawialnej;
- Rozwijanie selektywnego zbierania odpadów, tworzenie gminnych Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych;
- Usuwanie wyrobów zawierających azbest;
- Budowa instalacji do termicznego przekształcania odpadów niebezpiecznych;
- Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000;
- Ochrona czynna na obszarach chronionych, w tym opracowanie brakujących planów ochrony;
- Czynna ochrona lasów wszystkich form własności lasów;
- Realizacja różnych form edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego na lata 2016 - 2022 został przyjęty Uchwałą Nr XXV/357/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 lipca 2016 r. W dokumencie tym została przeprowadzona analiza obecnej sytuacji w zakresie gospodarki odpadami na terenie województwa świętokrzyskiego w podziale na poszczególne gminy. Jest on uzupełnieniem wytycznych zawartych w Programie ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego.

Zgodnie z zapisami dokumentu gmina Mirzec znajduje się na obszarze Regionu 2 związanego z gospodarką odpadami komunalnymi. Instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych zlokalizowane na terenie Regionu 2 obsługiwane są przez Zakład Unieszkodliwiania Odpadów „Janik” Sp. z o.o. msc. Janik w Kunowie. Instalacja zastępcza znajduje się w Międzygminnym Zakładzie Gospodarki Odpadami Komunalnymi msc. Janczyce k. Baćkowic.

W Planie... zostały określone nadrzędne cele w zakresie gospodarki odpadami w odniesieniu do województwa, do których należą:

- ochrona środowiska,
- zapobieganie powstawaniu odpadów,

- zrównoważony rozwój województwa,
- zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa.

Osiągnięcie tak zdefiniowanych celów nadrzędnych wymaga realizacji wyznaczonych celów pośrednich. W związku z faktem, iż gospodarka odpadami na terenie gminy Mirzec bezwzględnie wiąże się z utylizacją odpadów komunalnych cele pośrednie muszą być realizowane. Zgodnie z zawartością dokumentu podzielono je, na:

- Cele przyjęte na lata 2016 - 2022:
 - Osiągnięcie 50 % w 2020 r. wagowo poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło;
 - osiągnięcie 70% w 2020 r. wagowo poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych;
 - ograniczenie masy składowanych odpadów pochodzenia komunalnego corocznie o 4,9% w stosunku do masy tych odpadów zdeponowanych w 2014 r.;
 - zapobieganie powstawaniu „dzikich wysypisk” oraz ich likwidacja;
 - ograniczenie do dnia 16 lipca 2020 r. masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;
 - sukcesywne wdrażanie w gminach selektywnego zbierania i odbierania odpadów zielonych i stopniowo innych bioodpadów;
 - usunięcie odpadów zawierających PCB, które nie zostały dotychczas zinwentaryzowane;
 - utrzymanie poziomu odzysku oleju odpadowego na poziomie co najmniej 50%, a poziomu recyklingu na poziomie co najmniej 35%;
 - zabezpieczenie odpowiednich mocy przerobowych spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych;
 - osiągnięcie do 26 września 2016 r. i w latach następnych - poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych;
 - osiągnięcie i utrzymanie poziomów zbierania, odzysku oraz przygotowania do ponownego użycia i recyklingu zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego wynikających z przepisów prawa;
 - zapobieganie powstawaniu odpadów - minimalizacja wytwarzanych odpadów (np. poprzez ponowne wykorzystanie, naprawę);
 - osiągnięcie corocznych poziomów odzysku i recyklingu na poziomie odpowiednio 95% i 85% masy pojazdów wycofanych z eksploatacji, przyjętych do stacji demontażu;
 - sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest;
 - selektywne zbierania i odbieranie przeterminowanych środków ochrony roślin.

- dla odpadów przemysłowych: zmniejszenie masy wytwarzanych odpadów, ograniczenie corocznie o 3% wytwarzania odpadów żywnościowych, zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku, zwiększenie udziału odpadów unieszkodliwianych poza składowaniem;
 - utrzymanie poziomu odzysku zużytych opon na poziomie co najmniej 75%, a poziomu recyklingu na poziomie co najmniej 15%;
 - utrzymanie wysokiego udziału odpadów poddanych odzyskowi.;
 - zwiększenie wykorzystania substancji biogennych poprzez stosowanie ustabilizowanych i przetworzonych komunalnych osadów ściekowych na powierzchni ziemi;
 - zwiększenie udziału procesów termicznego przekształcania w zagospodarowaniu komunalnych osadów ściekowych;
 - osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych wynikających z przepisów prawa;
 - zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.
- Cele przyjęte na lata 2023 - 2028:
 - osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia łącznej masy odpadów komunalnych w wysokości 60% do 2025 r.;
 - wdrożenie do 2025 r. w każdej gminie selektywnego zbierania i odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów.

Wskazane cele związane z ochroną środowiska oraz gospodarką odpadami pozwalają na stwierdzenie, że cele założone na poziomie wojewódzkim mają przyczynić się do podniesienia jakości środowiska oraz dbałości o zrównoważony rozwój w poszczególnych jednostkach terytorialnych niższego rzędu w tym w gminie Mirzec.

I.10.3.5. Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych

Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, uchwałą Nr XVII/248/15 z dnia 15 listopada 2015 r. przyjął „Aktualizację Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych”. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego, który jest źródłem powszechnie obowiązującego prawa na obszarze województwa.

Program ... jest elementem polityki ekologicznej regionu. Nadrzędnym celem POP jest poprawa jakości powietrza w strefach województwa świętokrzyskiego w celu osiągnięcia właściwych standardów, a także krajowego celu redukcji narażenia poprzez realizację zintegrowanej polityki ochrony powietrza. Aktualizacja POP została opracowana ze względu na występujące przekroczenia standardów jakości powietrza w strefach województwa świętokrzyskiego oraz konieczność osiągnięcia określonego krajowego celu redukcji narażenia.

W dokumencie tym zawarto wykaz zadań dla jednostek samorządu lokalnego dotyczących planowania przestrzennego:

- budowa dróg rowerowych,
- produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym,

- opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów występowania przekroczeń wartości normatywnych stężeń substancji z uwzględnieniem zapisów o działaniach niwelujących negatywny wpływ inwestycji na jakość powietrza,
- uwzględnienie korytarzy przewietrzania miasta w pracach planistycznych,
- uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego ograniczeń budowy w centrach miast obiektów mogących powodować wzmożone natężenie ruchu jak np. centra logistyczne, czy zakłady przemysłowe,
- rozbudowa infrastruktury zielonej,
- zapewnienie ogólnodostępnej informacji o źródłach i wielkościach emisji zanieczyszczeń oraz obszarach zagrożenia złą jakością powietrza, z wykorzystaniem systemów GIS.

Jako działania naprawcze na terenie gminy Mirzec w „Aktualizacji ...” wymieniono:

- Termomodernizację budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Mirzec;
- Przebudowę dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich;
- Bieżącą modernizację oraz przebudowę dróg gminnych

I.10.3.6. Strategia rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2015 - 2020

Strategia rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2015-2020 jest najważniejszym dokumentem dotyczącym gospodarki turystycznej w regionie w kolejnej perspektywie finansowej Unii Europejskiej.

Dokument ten jest kontynuacją procesów związanych z wdrażaniem Strategii rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim na lata 2006-2014.

Najważniejsze założenia strategiczne programowania rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim są następujące:

- Turystyka jest postrzegana w regionie jako jedna z najważniejszych gałęzi gospodarki województwa świętokrzyskiego, a strategia jest napisana w ten sposób, aby wykorzystać jej możliwości stymulowania rozwoju gospodarczego i społecznego na poziomie regionalnym, jak i lokalnym.
- Turystyka wykazuje międzysektorowe powiązania i silnie oddziałuje na inne sektory oraz dziedziny życia. Szczególne powiązania wykazuje turystyka z kulturą. Obie są określane jako dwie siły służące wzrostowi w Europie.
- Interdyscyplinarność turystyki umożliwia włączenie różnych interesariuszy w jej rozwój.
- Beneficjentami dokumentu są wszyscy interesariusze szeroko pojętego rynku turystycznego regionu świętokrzyskiego tj. samorzady, przedsiębiorcy prowadzący działalność turystyczną i paraturystyczną, instytucje otoczenia biznesu, szkoły wyższe i średnie przygotowujące kadry dla szeroko pojętej turystyki, organizacje pozarządowe, ukierunkowane nie tylko na rozwój turystyki, ale również sportu, kultury etc.
- W okresie wdrażania poprzedniej strategii rozwoju turystyki na lata 2007-2013 w województwie świętokrzyskim dokonały się w sferze turystyki ogromne zmiany. Region postawił na rozwój gospodarki turystycznej, co było widoczne zarówno w warstwie produktowej (oferta turystyczna regionu), marketingowej (budowa wizerunku turystycznego regionu), inwestycyjnej (infrastruktura turystyczna, paraturystyczna i okołoturystyczna). Strategia jest strategią kontynuacji w kontekście wykorzystania wszystkich dokonań i dalszego realizowania działań długofalowych uznanych za

właściwe oraz strategią zmian w kontekście dostosowania rozwoju turystyki w Świętokrzyskim do zmieniających się warunków otoczenia zewnętrznego oraz nowych trendów.

- Ważnym czynnikiem warunkującym sformułowanie celów i działań jest zasada zrównoważonego rozwoju, która w planowaniu rozwoju turystyki ma ogromne znaczenie m.in. z uwagi na konieczność korzystania z zasobów w sposób umożliwiający ich zachowanie dla przyszłych pokoleń, co w świetle potencjału województwa świętokrzyskiego ma kluczowe znaczenie.

Wizję turystyki w województwie świętokrzyskim przedstawiono w następujący sposób: „W latach 2015-2020 województwo świętokrzyskie umocni swoją markę i wizerunek regionu turystycznie atrakcyjnego i powszechnie rozpoznawalnego dzięki skomercjalizowanym produktom turystycznym silnie osadzonym w potencjale naturalnym i kulturowym, zintegrowanej i innowacyjnej promocji, doskonałej wielowymiarowej dostępności, dużym inwestycjom o strategicznym znaczeniu („mega atrakcje”) oraz efektywnej, wielopoziomowej współpracy interesariuszy rynku. Swoją przewagę konkurencyjną na turystycznej mapie Polski i Europy buduje na pozytywnych skojarzeniach, gościnności i otwartości, różnorodnej ofercie, wysokiej jakości usługach i produktach, profesjonalnych kadrach oraz poczuciu dumy i zadowolenia mieszkańców, będących ambasadorami regionu. ŚWIĘTOKRZYSKIE WYRÓŻNIA WYSOKI STOPIEŃ INTERAKTYWNOŚCI OFERTY, KTÓRA POZWALA KAŻDEMU DOŚWIADCZYĆ WŁASNYCH EMOCJI I DOZNAŃ ORAZ WSPÓŁTWORZYĆ JEJ OSTATECZNĄ POSTAĆ.

Szeroką gamą możliwości spędzania czasu region „czaruje” i „kusi” zarówno turystów krajowych, jak i zagranicznych, będąc województwem pierwszego wyboru przede wszystkim dla mieszkańców województw ościennych.

W roku 2020 województwo jest postrzegane jako region turystycznego sukcesu w pełni dyskontujący gospodarcze i społeczne korzyści płynące z rozwoju turystyki dzięki wykorzystaniu potencjału zrealizowanych projektów turystycznych i okołoturystycznych. Dzięki temu branża turystyczna jest branżą pierwszego wyboru o wysokim prestiżu społecznym, a praca w turystyce gwarantuje satysfakcję, atrakcyjną ścieżkę kariery oraz wysoką jakość życia. Kluczem do sukcesu jest sprawnie funkcjonujący system przepływu informacji oraz współpraca partnerów, świadomych zarówno znaczenia turystyki w gospodarce regionu, jak i własnego miejsca i roli w jej rozwoju”.

Jako misję określono dążenie do zajęcia dominującej pozycji na turystycznej mapie Polski w obszarze pobytów krótko- i średnioterminowych, stopniowego wydłużania pobytów na terenie województwa oraz przyciągnięcia turystów spoza Polski wysoką jakością produktów turystycznych posiadających potencjał do wyróżnienia na rynkach zagranicznych.

Celem nadrzędnym Strategii jest pełne wykorzystanie zrealizowanych projektów turystycznych i okołoturystycznych dla uzyskania efektów gospodarczych i społecznych wynikających z rozwoju turystyki w województwie świętokrzyskim.

I.10.3.7. Strategia Rozwoju Powiatu Starachowickiego na lata 2014 - 2020

Strategia Rozwoju Powiatu Starachowickiego na lata 2014 - 2020 została przyjęta uchwałą nr XLIX/345/2014 Rady Powiatu w Starachowicach z dnia 30 czerwca 2014 r. Dokument składa się z sześciu części, spośród których najważniejszymi są: diagnoza Powiatu Starachowickiego oraz Strategia Rozwoju Powiatu.

Ustaloną w Strategii misją rozwoju Powiatu jest podniesienie atrakcyjności powiatu dla przedsiębiorców, inwestorów i mieszkańców poprzez stworzenie klimatu dla rozwoju

przedsiębiorczości, poprawę dostępności komunikacyjnej, modernizację i rozbudowę infrastruktury technicznej, wysoką jakość usług publicznych oraz wykorzystanie potencjału turystycznego.

Z misji wynikają przyjęte cele strategiczne:

- Rozwój gospodarczy, czyli przede wszystkim przedsiębiorczość;
- Infrastrukturalny rozwój kluczem do wzrostu gospodarczego i poprawy życia mieszkańców;
- Dostępność wysokiej jakości usług publicznych dla mieszkańców warunkiem rozwoju;
- Podniesienie atrakcyjności turystycznej powiatu starachowickiego.

W uchwale zatwierdzającej, zwrócono uwagę na szczególny charakter zadań określonych w Strategii, których realizacja wymaga aktywnego udziału i współpracy wszystkich realizatorów, do których należą samorządy gminne.

I.10.3.8. Program ochrony środowiska dla powiatu starachowickiego na lata 2012 - 2015 z uwzględnieniem lat 2016 - 2019

Program ochrony środowiska dla powiatu starachowickiego przyjęty został uchwałą nr XXII/170/2012 Rady Powiatu w Starachowicach z dnia 28 sierpnia 2012 r. Program składa się z pięciu części: informacji ogólnych, diagnozy aktualnego stanu środowiska, celów i zadań w zakresie ochrony środowiska, zarządzania ochroną środowiska oraz wdrażania programu.

W części charakteryzującej stan środowiska na terenie powiatu starachowickiego zostały określone specyficzne cechy gminy w zakresie poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Określono gminę Mirzec, jako posiadającą duże walory przyrodnicze i krajobrazowe, co skutkuje objęciem niemal w całości różnymi formami ochrony przyrody. W zakresie ujęć wody podkreślić należy, że ujęcie w Trębowcu, znajdujące się na terenie gminy Mirzec jest podstawowym ujęciem dla powiatu, zaopatrującym miasto Starachowice oraz gminy Mirzec, Brody i Wąchock. Na terenie gminy zakwaszenie gleb dotyczy 80 - 100 % gleb, co wpływa również na wskaźnik wartości jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, która wynosi 50 - 60 punktów (w skali 120 punktowej). Ważnym komponentem środowiska przyrodniczego w gminie Mirzec są lasy, z których znaczna część spełnia rolę wodochronna. Za największe nadzwyczajne zagrożenie środowiska dla terenów gminy Mirzec uznano zagrożenie pożarowe, zagrożenie powodzią.

Celem nadrzędnym polityki środowiskowej powiatu jest kompleksowa poprawa stanu środowiska przyrodniczego powiatu zmierzającą do realizacji zasad ekorozwoju. Do realizacji celu nadrzędnego przyczynić się mają poszczególne cele główne, realizowane również w odniesieniu do gminy Mirzec.

Cele strategiczne:

- Poprawa stanu środowiska,
- Podniesienie walorów przyrodniczych powiatu,
- Minimalizacja zagrożeń dla środowiska,
- Rozwój gospodarczy w oparciu o wysoką świadomość ekologiczną mieszkańców.

Na realizację celów strategicznych składają się działania we wszystkich komponentach ochrony środowiska. Założenia planu zadań na lata 2012 - 2015 i lata 2016 - 2019 przeprowadzono w podziale na grupy:

- **Ochrona powietrza atmosferycznego, w tym:**
 - zmniejszenie zapotrzebowania na energię - termomodernizacja budynków, modernizacja źródeł ciepła i sieci ciepłowniczej, podłączenia do lokalnych sieci ciepłowniczych, rozwój sieci gazowej;
 - ograniczenie emisji przemysłowej (m.in.: montowanie reduktorów emisji zanieczyszczeń, wprowadzenie technologii czystszej spalania węgla), propagowanie nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwach;
 - modernizacja systemu komunikacyjnego w celu zmniejszenia emisji spalin;
 - popularyzacja ekologicznych źródeł energii - budowa sieci gazociągowych, modernizacja sieci elektroenergetycznych oraz popularyzacja odnawialnych źródeł energii.
- **Ochrona przed hałasem, w tym:**
 - monitorowanie stanu technicznego oraz zabezpieczeń urządzeń produkcyjnych;
 - egzekwowanie montażu urządzeń wyciszających;

- uwzględnianie zagrożeń związanych z hałasem w planach miejscowego zagospodarowania przestrzennego.
- **Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym, w tym:**
 - lokalizacja nowych elementów sieci elektromagnetycznych i masztów telefonii komórkowych w miejscach niekonfliktowych, bądź ustalać strefy ograniczonego użytkowania.
- **Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych, w tym:**
 - racjonalizacja gospodarki wodnej w gminach powiatu starachowickiego poprzez rozbudowę (na terenach inwestycyjnych) lub modernizację sieci wodociągowej;
 - kontynuacja budowy sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
 - prowadzenie monitoringu stanu i poziomu rzek oraz zbiorników wodnych;
 - prowadzenie monitoringu i właściwej ochrony oraz eksploatacji wód podziemnych.
- **Gospodarka odpadami, w tym:**
 - zmniejszenie ilości odpadów komunalnych pochodzących z gospodarstw domowych, biur, jednostek administracji publicznej;
 - podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu;
 - zmniejszenie ilości odpadów komunalnych trafiających na docelowe składowiska - przez wprowadzenie powszechnego systemu selektywnej zbiórki odpadów;
 - zwiększenie ilości odzyskiwanych odpadów metalowych, szklanych, plastikowych oraz papieru - segregacja „u źródła”;
 - zmniejszenie ilości odpadów niebezpiecznych;
 - zmniejszenie ilości odpadów pochodzących z sektora przedsiębiorstw;
 - zwiększenia możliwości wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych - segregacja „u źródła”;
 - zwiększenie (docelowo do poziomu limitów odzysku i recyklingu) ilości odzyskiwanych odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych oraz opakowaniowych;
 - zmniejszenie ilości odpadów niebezpiecznych (azbest, akumulatory, sprzęt AGD, opony itp.) trafiających na „dzikie wysypiska”.
- **Ochrona gleb i powierzchni ziemi, w tym:**
 - racjonalne gospodarowanie: zachowanie powierzchni trwałych użytków zielonych;
 - zapobieganie erozji gleb;
 - racjonalne gospodarowanie zasobami i kompleksowym ich wykorzystanie;
 - kontynuowanie prac w zakresie poszukiwania, rozpoznawania i dokumentowania złóż kopalin;
 - zapobieganie nielegalnemu wydobyciu.
- **Ochrona środowiska przyrodniczego, w tym:**
 - wszelkie działania inwestycyjne w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku;
 - zwiększenie skuteczności planowania przestrzennego;
 - zachowanie terenów leśnych oraz innych terenów zielonych (kierowanie się zasadą zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, racjonalne użytkowanie zasobów

- leśnych poprzez kształtowanie właściwej struktury lasów i ich wykorzystania gospodarczego, zalesienia, ochrona przez zanieczyszczeniami hałasem);
- przestrzeganie zasad i obowiązujących przepisów na obszarach objętych ochroną (działania w zakresie ochrony przyrody powinny obejmować zadania dotyczące poszczególnych komponentów środowiska oraz ochronę cennych przyrodniczo terenów, zachowania bioróżnorodności przyrodniczej, ochrony siedlisk, zachowania krajobrazu);
- właściwe zagospodarowanie terenów nadrzecznych i zbiorników wodnych;
- egzekwowanie regulaminu utrzymania porządku i czystości;
- ochronę jakości powietrza, wód i gleby;
- monitoring zagrożeń środowiska;
- edukację ekologiczną.
- **Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gospodarczy, w tym:**
 - lokalizacja przemysłu powinna być uwzględniona w planach miejscowego zagospodarowania na terenach dostępnych komunikacyjnie i poza obszarami o najwyższych walorach środowiskowych i terenami zwartej zabudowy miejskiej;
 - preferowane będą przedsięwzięcia rozwoju przemysłu przyjaznego środowisku;
 - działania samorządu, powiatowego i gminnego, powinny wspierać stosowanie technologii przyjaznych środowisku oraz popularyzować stosowanie źródeł energii odnawialnej.
- **Minimalizacja zagrożeń dla środowiska, w tym:**
 - intensyfikacja współpracy międzygminnej oraz powiatowej w celu koordynacji działań z zakresu minimalizacji zagrożeń oraz likwidacji skutków zaistniałych zdarzeń.
- **Edukacja ekologiczna, w tym:**
 - edukacja proekologiczna prowadzona we wszystkich środowiskach i grupach wiekowych;
 - wspieranie przez prawo i samorządy lokalne lokalnych inicjatywy proekologiczne, dotyczących m.in. ochrony obszarów o walorach przyrodniczych, pomników przyrody, popularyzacji ekologicznych systemów grzewczych i termomodernizacji.

Tak określone cele pozwolą na podniesienie jakości środowiska w całym powiecie starachowickim, a co za tym idzie również na terenie gminy Mirzec. Ważnym elementem dokumentu jest wskazanie źródeł finansowania przedsięwzięć związanych z polityką.

I.10.3.9. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Starachowickim na lata 2016-2022

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Starachowickim została przyjęta uchwałą nr XVII/110/2016 Rady Powiatu w Starachowicach z dnia 31 marca 2016 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Starachowickim na lata 2016-2022. SPRS jest dokumentem kierującym podejmowanie działań mających na celu skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych na terenie powiatu. Głównym celem Strategii jest dokonanie diagnozy sytuacji społecznej, które posłużą przygotowaniu programów pomocowych wspierających integrację osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka z resztą społeczeństwa.

I.10.4. Podsumowanie

Dokumenty wykonywane i realizowane na wyższych szczeblach stają się bogatym materiałem źródłowym w odniesieniu do gminy Mirzec. Pozwalają one na ocenę sytuacji gminy w odniesieniu do otoczenia, w którym jednostka ta się znajduje. Jednocześnie dokumenty te stają się wytycznymi w odniesieniu do zawartości Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec.

Należy uznać, że dokumenty szczebla krajowego, wojewódzkiego oraz powiatowego, które uwzględniane są w Studium uwarunkowań charakteryzują się perspektywą pozwalającą na wykorzystanie ich w pracach nad Studium gminy Mirzec.

Wszystkie dokumenty pozwalają wykazać, że gmina Mirzec jest jednostką terytorialną o potencjale rozwojowym. Opracowania te umożliwiają również wskazanie zagrożeń, które związane są z tą jednostką terytorialną, dzięki czemu projektanci Studium mają możliwości uwzględnienia szerokiego wachlarza wytycznych w opracowywanym dokumencie.

TOM II - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirzec

II.1. Synteza uwarunkowań i cele polityki przestrzennej

II.1.1. Synteza uwarunkowań

II.1.1.1. Synteza uwarunkowań zewnętrznych

- Gmina Mirzec, położona jest w województwie świętokrzyskim, jest typową gminą wiejską. Jej północna granica stanowi jednocześnie granicę między województwami świętokrzyskim i mazowieckim;
- Gmina posiada powiązania komunikacyjne o charakterze regionalnym - przez jej obszar przebiega droga o znaczeniu regionalnym: droga wojewódzka nr 744 (relacji Radom - Starachowice);
- W granicach gminy znajduje się infrastruktura elektroenergetyczna o znaczeniu regionalnym i ponadlokalnym: linie elektroenergetyczne wysokich napięć 110 kV (Rożki - Niziny, Rożki - Iłża - Starachowice);
- Całość obszaru gminy znajduje się w zasięgu Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej.

II.1.1.2. Synteza uwarunkowań wewnętrznych

Uwarunkowania społeczno - ekonomiczne:

- Sytuacja demograficzna gminy Mirzec jest zbieżna z sytuacją w całej Polsce - zauważalna jest tendencja starzenia się społeczeństwa;
- Ujemnymi wartościami cechują się wskaźniki przyrostu naturalnego oraz salda migracji;
- W przypadku utrzymywania się niekorzystnych trendów demograficznych w gminie może dojść do zjawiska braku zastępowalności pokoleń;
- Przez wzgląd na występowanie znacznych powierzchni terenów leśnych oraz niewielkiego udziału gleb o wysokiej przydatności rolniczej pojawia się konieczność dążenia do wielofunkcyjnego rozwoju obszaru wiejskiego;
- W roku 2012 udział bezrobotnych zarejestrowanych w stosunku do liczby ludności znajdującej się w wieku produkcyjnym w gminie Mirzec kształtował się na poziomie 18,1%, wśród bezrobotnych większość stanowiły kobiety;
- W zakresie infrastruktury społecznej (szkolnictwo, opieka zdrowotna, kultura, sport, opieka socjalna) gmina Mirzec jest wyposażona w stopniu wystarczającym dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców;
- Warunki mieszkaniowe w gminie ulegają poprawie, o czym świadczy wzrastająca liczba i powierzchnia mieszkań oraz stopień ich wyposażenia w takie elementy jak: przyłącze wodociągowe, ustęp splukiwany, łazienka, centralne ogrzewanie;
- Na terenie gminy nie dochodzi do znacznej liczby zjawisk wyraźnie zagrażających bezpieczeństwu publicznemu;
- Użytki rolne obejmują 57,23% powierzchni gminy, tereny leśne pokrywają 40,30% gminy;
- Gminę cechuje znaczne rozdrobnienie gospodarstw rolnych (średnia powierzchnia gospodarstwa to 2,93 ha) oraz dominacja hodowli bydła i drobiu;
- W gminie funkcjonują kompleksy hodowlanych stawów rybnych specjalizujących się w hodowli karpia;

- Głównym centrum usługowym jest miejscowość Mirzec, istotne znaczenie mają również Tychów Stary, Osiny oraz Małyszyn;
- Działalność przemysłowa na terenie gminy Mirzec jest związana głównie z niewielką wytwórczością;
- Około 58,24% gruntów gminy Mirzec stanowi własność prywatną.

Uwarunkowania środowiska przyrodniczego:

- Gmina Mirzec położona jest w rejonie wyżynnym, lokalna rzeźba terenu posiada charakter pagórkowaty, jej urozmaiceniem są doliny niewielkich rzek i cieków, znaczne powierzchnie leśne oraz obniżenia bagienne;
- Gmina nie jest wyraźnie zróżnicowana pod względem klimatycznym, specyficzne mikroklimaty występują w obrębie dolin rzecznych oraz rozległych terenów leśnych;
- Obszar gminy cechuje się wyraźną zasobnością w wody powierzchniowe, występują niewielkie rzeki (Iłzanka), strugi i strumienie (Wężyk, Struga Małyszynska), niewielkie cieki (często nieposiadające nazwy), liczne rowy melioracyjne, zbiorniki retencyjne, stawy hodowlane;
- W obszarze gminy występują dwa poziomy wodonośne: użytkowy poziom czwartorzędowy (zadowalający stan wód) oraz nieposiadający charakteru użytkowego poziom jurajski;
- Na terenie gminy funkcjonuje ujęcie wód podziemnych w miejscowości Trębowiec;
- Na obszarze gminy swój zasięg ma górnourajski GZWP Nr 420 „Wierzbica - Ostrowiec”;
- Występującymi w gminie kopalinami są piaski (Jagodne, Jagodne I, Osiny - Polany), natomiast w lasach starachowickich znajdują się także pozostałości złóż żelaza. Działalność wydobywcza nie jest aktualnie prowadzona;
- Lokalne warunki glebowe wskazują na dominację gleb brunatnych i bielicowych, pod względem bonitacyjnym przeważają gleby klas V i VI, gleby najwyższych klas bonitacyjnych (I - II) nie występują na powierzchni gminy;
- Gmina cechuje się bogactwem świata roślin i zwierząt, występują tu gatunki chronione;
- Stan powietrza atmosferycznego w gminie uznaje się za dobry, na warunki aerosanitarne wpływ wywierają zanieczyszczenia wytwarzane na terenie gminy (m.in. emisja z indywidualnych palenisk, emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych), jak też zanieczyszczenia napływające z sąsiednich regionów (głównie ze Starachowic);
- Uciążliwości akustyczne mogą być odczuwane w sąsiedztwie drogi wojewódzkiej oraz w otoczeniu niektórych obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej;
- Urządzeniami potencjalnie mogącymi emitować wzmożone promieniowanie elektromagnetyczne są linie elektroenergetyczne wysokich napięć;
- W granicach gminy nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, udokumentowane obszary osuwania się mas ziemnych ani kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla;
- Występującymi w gminie formami ochrony przyrody są: obszar Natura 2000, mający znaczenie dla Wspólnoty - Uroczyska Lasów Starachowickich (PLH260038), Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej, dwa pomniki przyrody.

Uwarunkowania środowiska kulturowego:

- W gminie znajdują się dwa obiekty, które zostały wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego, oba to obiekty sakralne;
- Na terenie gminy znajdują się liczne stanowiska archeologiczne, żadne z nich nie zostało wpisane do rejestru zabytków;
- W lokalnym krajobrazie pojawiają się cmentarze, kapliczki, mogiły i pomniki, które nie znajdują się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- W gminie występują obiekty, które można uznać za miejsca pamięci narodowej (pomniki, mogiły, tablice upamiętniające);
- Gmina Mirzec posiada opracowaną Gminną Ewidencję Zabytków.

Uwarunkowania wynikające ze stanu systemu komunikacyjnego:

- Zewnętrzny układ komunikacyjny gminy stanowi droga wojewódzka Nr 744;
- Podstawowy układ komunikacyjny stanowi trzynaście dróg powiatowych o numerach: 0557T, 0558T, 0559T, 0560T, 0561T, 0563T, 0564T, 0565T, 0566T, 0567T, 0568T, 0569T, 0570T;
- Uzupełniający, wewnętrzny układ komunikacyjny gminy można określić jako wystarczający;
- Pasażerska komunikacja publiczna prowadzona jest przede wszystkim przez prywatnych przewoźników oraz PKS i obsługuje ważniejsze ciągi drogowe, w gminie funkcjonują 73 przystanki komunikacyjne;
- W przestrzeni gminy funkcjonuje jeden szlak turystyczny pieszy i trzy rowerowe.

Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów infrastruktury technicznej:

- Zwodociągowanie gminy Mirzec kształtuje się na poziomie około 90%;
- Podstawę zaopatrzenia w wodę stanowi ujęcie wód podziemnych znajdujące się zarówno na terenie gminy Mirzec (Trębowiec) jak też i poza jej granicami (Nowy Mirów);
- Większość miejscowości z obszaru gminy Mirzec została objęta aglomeracją ściekową, nieczystości odbierane z tego obszaru kierowane są do biologiczno - mechanicznej oczyszczalni ścieków w Starachowicach;
- Na obszarach, nieposiadających podłączenia do zbiorczego systemu kanalizacyjnego, ścieki gromadzone są w podziemnych zbiornikach asenizacyjnych, pojawiają się też przydomowe oczyszczalnie ścieków;
- Zasilanie gminy Mirzec w energię elektryczną odbywa się z Głównych Punktów Zasilania (GPZ) „Północ” w Skarżysku - Kamiennej i „Iłża” w województwie mazowieckim, za pomocą sieci elektroenergetycznej średniego napięcia (SN 15kV) i niskiego napięcia (nN);
- Przez obszar gminy przebiegają linie elektroenergetyczne wysokich napięć: 110 kV (Rożki - Niziny, Rożki - Iłża - Starachowice), wokół których obowiązują strefy ochronne;
- Gmina jest zasilana w gaz przewodowy się za pomocą dwóch gazociągów średnioprężnych i dwóch stacji redukcyjno - pomiarowych zlokalizowanych w Jasieńcu (woj. mazowieckie) i w Starachowicach;
- Zaopatrzenie w ciepło odbywa się za pomocą indywidualnych systemów grzewczych, które opierają się na różnorodnych paliwach;
- Gmina jest w trakcie wyznaczania i organizacji punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK);

- Na terenie gminy, w obrębie geodezyjnym Mirzec I, zlokalizowany jest maszt nadajnikowy telefonii komórkowej.

Uwarunkowania przestrzenne:

- Przebieg drogi wojewódzkiej nr 744 przez centralną część miejscowości Mirzec stanowi wyraźną uciążliwość zarówno dla mieszkańców jak i użytkowników drogi;
- Linie elektroenergetyczne wysokich napięć są potencjalnym źródłem wzmożonego promieniowania elektromagnetycznego;
- W gminie funkcjonują cztery cmentarze, wokół których obowiązują strefy ochrony sanitarnej;
- Występowanie licznych cieków i zbiorników wodnych, oraz towarzyszących im rozległych, okresowo podmokłych łąk, stanowi istotne ograniczenie dla rozwoju zabudowy w wielu miejscowościach;
- Cechą wyróżniającą gminę Mirzec, stanowiącą jednocześnie jej niezaprzeczalny walor, są znaczne powierzchnie terenów leśnych (40,30% powierzchni gminy). Kwestią priorytetową powinno być kształtowanie lokalnej polityki przestrzennej w sposób nieprzyczyniający się do zubożenia tego elementu przestrzeni;
- Na terenie gminy występują gleby klasy III podlegające ochronie;
- Wysoki stopień naturalności środowiska przyrodniczego gminy stanowi walor, który może być podstawą do rozwoju różnorodnych form działalności pozarolniczej.

II.1.2. Cele polityki przestrzennej

II.1.2.1. Główne cele rozwojowe

Polityka przestrzenna i działania z nią związane odgrywają istotną rolę w polityce szeroko rozumianego rozwoju. W celu osiągnięcia jak najbardziej racjonalnego stanu gospodarowania przestrzenią konieczne jest realizowanie przez samorządy w równej mierze zadań ekonomicznych, społecznych i ekologicznych. Polityka przestrzenna ma za zadanie stwarzać warunki rozwojowe, zgodne z obranymi zasadami. Fundamentalną zasadą uwzględnianą w lokalnej polityce przestrzennej jest trwały i zrównoważony rozwój, który jest wskazany jako jedna z podstaw funkcjonowania państwa Polskiego - art. 5 Konstytucji RP: *Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.* Uszczegółowiona definicja zrównoważonego rozwoju została zawarta w art. 3 pkt. 50 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.), jako: *taki rozwój społeczno - gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.*

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073), podstawą kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego winien być ład przestrzenny definiowany, jako *takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno - gospodarcze, kulturowe oraz kompozycyjno - estetyczne.*

Mając na uwadze powyższe oraz dokonując wszechstronnej analizy uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy i zapisów gminnych dokumentów strategicznych, w tym wizji przyszłego rozwoju gminy oraz wizji i misji, określonych w Strategii Rozwoju Gminy Mirzec na lata 2013 - 2020, ustala się cel nadrzędny polityki przestrzennej gminy sformułowany, jako:

„WIELOFUNKCYJNY, ZGODNY Z ZASADAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I KSZTAŁTOWANIA ŁADU PRZESTRZENNEGO, ROZWÓJ GMINY MIRZEC, MAJĄCY NA CELU STWORZENIE I CIĄGŁE DOSKONALENIE WARUNKÓW DO AKTYWNEGO ŻYCIA, WYPOCZYNKU I ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW”.

Kierując się tak zdefiniowanym celem nadrzędnym oraz mając na uwadze określone w części pierwszej Studium - uwarunkowania rozwoju przestrzennego, określono grupy celów szczegółowych, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia głównego założenia lokalnej polityki przestrzennej.

Cele związane z kształtowaniem przestrzeni:

- aktywizacja i podniesienie jakości przestrzeni miejscowości Mirzec jako wizytówki gminy;
- wytworzenie wyraźnych centrów w pozostałych wsiach na terenie gminy;
- zapewnienie możliwości harmonijnego rozwoju poszczególnym jednostkom osadniczym proporcjonalnego do potrzeb rozwoju przy uwzględnieniu lokalnych walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- kształtowanie rozwoju przestrzennego poszczególnych wsi poprzez wypełnianie wolnych przestrzeni pomiędzy terenami zabudowanymi;
- kształtowanie terenów rekreacyjnych w oparciu o istniejące zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego, przy jednoczesnym przeciwdziałaniu degradacji tych zasobów;
- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego oraz obszarów wartościowych pod względem krajobrazowym.

Cele związane z kształtowaniem środowiska przyrodniczego i kulturowego:

- dążenie do racjonalnego korzystania z zasobów środowiska przyrodniczego oraz zachowania i poprawy jakości poszczególnych jego komponentów;
- zachowanie, jako wolne od zabudowy i zainwestowania, terenów wysoce atrakcyjnych pod względem przyrodniczym;
- ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych;
- utrzymanie oraz powiększenie zasobów leśnych i ochrona leśnej przestrzeni produkcyjnej;
- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- dążenie do udostępnienia lokalnych zasobów przyrodniczo - krajobrazowych dla różnorodnych form rekreacji i turystyki;
- dążenie do zachowania walorów środowiska kulturowego gminy oraz zapewnienie możliwości odpowiedniej ich ekspozycji;
- zachowanie lub rehabilitacja wiejskiego krajobrazu kulturowego (osadniczego) przy uwzględnieniu wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich.

Cele związane z rozwojem społeczno - gospodarczym:

- zapewnienie mieszkańcom dogodnych warunków życia;
- zapewnienie odpowiedniego standardu dostępu do usług publicznych oraz usług komercyjnych i handlu;

- zapewnienie optymalnego wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną, w tym w szczególności terenów zainwestowanych i przeznaczonych do zainwestowania;
- wprowadzenie mechanizmów budowy tożsamości lokalnej, między innymi poprzez wyznaczenie i urządzenie obszarów przestrzeni publicznej;
- tworzenie warunków do wzrostu liczby mieszkańców pracujących na terenie gminy (w tym zwłaszcza w sektorze usług), w celu ograniczenia migracji wahadłowych do silnych ośrodków sąsiadujących z gminą (Skarżysko - Kamienna, Starachowice), przyczyniających się długofalowo do zwiększenia aktywności społecznej i stopnia angażowania się w sprawy lokalne mieszkańców;
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju mieszkalnictwa w pełni zaspokajającego istniejące i przewidywane w przyszłości potrzeby mieszkaniowe ludności (ilościowe i jakościowe), przy jednoczesnym ograniczaniu rozpraszania nowej zabudowy;
- stwarzanie warunków dla rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej (np. rekreacja indywidualna, turystyka i rekreacja, gospodarstwa agroturystyczne, działalność usługowa, działalność produkcyjna) przy jednoczesnej minimalizacji presji na walory środowiska przyrodniczego;
- rozwój rolnictwa w dwóch kierunkach: intensyfikacja i wzrost produktywności połączona z powiększaniem struktury obszarowej gospodarstw przy jednoczesnym kształtowaniu się gospodarstw specjalistycznych oraz ekologizacja rolnictwa związana z wykształceniem się niewielkich gospodarstw zajmujących się ekologiczną produkcją rolną;
- rozwój działalności wydobywczej przy jednoczesnym dążeniu do ograniczenia szkód w środowisku;
- rozwój odnawialnych źródeł energii.

Osiągnięcie głównego celu polityki przestrzennej gminy Mirzec, opartego na zasadzie zrównoważonego rozwoju i kształtowania ładu przestrzennego, będzie możliwe w sytuacji, gdy realizowane będą cele szczegółowe ze wszystkich powyższych grup. Między tak wyznaczonymi grupami zachodzą wzajemne relacje, dlatego nieuwzględnienie którejs z nich w lokalnej polityce przestrzennej, w dłuższej perspektywie czasowej może doprowadzić do zachwiania stanu ładu przestrzennego oraz naruszenia zasad zrównoważonego rozwoju.

II.1.2.2. Cele strategiczne

Jako cele strategiczne warunkujące osiągnięcie celów głównych, uznaje się:

Cele ekonomiczne, w tym:

- jako główną podstawę ekonomicznego rozwoju gminy, rozwijanie działalności gospodarczej, produkcyjnej i usługowej, w tym przedsiębiorczości lokalnej;
- jako uzupełniających podstaw rozwoju ekonomicznego, rozwijanie działalności usługowej i administracyjnej (w stosunku do obsługiwanego subregionu) oraz turystycznej.

Cele społeczne, w tym zapewnienie:

- korzystnych warunków zamieszkania;
- prawidłowego poziomu obsługi ludności w zakresie infrastruktury społecznej;
- właściwej obsługi komunikacyjnej;
- prawidłowego poziomu wyposażenia w urządzenia komunalnej infrastruktury technicznej.

Cele ochronne stanowiące podstawę prawidłowego i efektywnego rozwoju wszystkich zakresów działalności społeczno-gospodarczej rozwijanej w gminie, w tym:

- zachowanie istniejących wartości środowiska przyrodniczego i krajobrazu oraz w miarę możliwości ich wzbogacenie;
- zachowanie istniejącego dziedzictwa kulturowego oraz racjonalne i efektywne ich wykorzystanie;
- racjonalne i efektywne wykorzystanie wartości użytkowych i technicznych istniejącego zagospodarowania.

II.2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego

II.2.1. Kierunki i zasady ochrony środowiska naturalnego i jego zasobów

Podstawą do określania kierunków ochrony środowiska przyrodniczego jest zasada zrównoważonego i trwałego rozwoju wskazująca na konieczność określania kierunków zagospodarowania pozwalających na zachowanie zasobów środowiska przyrodniczego, przy jednoczesnym racjonalnym wykorzystaniu jego walorów. Nadrzędnym celem środowiskowym polityki przestrzennej gminy Mirzec jest zachowanie i poprawa stanu środowiska przyrodniczego poprzez:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów;
- zabezpieczenie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych;
- zachowanie różnorodności biologicznej;
- zachowanie ciągłości systemu przyrodniczego;
- ochronę walorów krajobrazowych i zieleni;
- ochronę wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawę ich jakości;
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody;
- kształtowanie korzystnych warunków aerosanitarnych;
- poprawę jakości powietrza;
- poprawę klimatu akustycznego.

II.2.1.1. Kierunki wynikające z uwarunkowań ekologicznych i ochrony prawnej

W celu zachowania bioróżnorodności, utrzymania zdolności ekosystemów do odtworzenia zasobów przyrodniczych oraz odpowiedniego kształtowania krajobrazu, należy dążyć do zabezpieczenia przestrzennego i funkcjonalnego systemu wszystkich elementów przyrody poprzez:

Ochronę i rozwój terenów zielonych, która obejmuje:

- kształtowanie i racjonalną gospodarkę leśną;
- pielęgnację i wzbogacenie struktury biotycznej, przez wprowadzenie grup wielowarstwowej roślinności na terenach po rolniczych;
- zakaz wycinania wartościowego drzewostanu;
- maksymalną ochronę wszelkich zadrzewień, w tym szczególnie szpalerów przydrożnych, zieleńców, jak również zieleni łąkowej i śródpolnej;
- sukcesywną odnowę i przebudowę drzewostanów i zespołów zieleni urządzonej, na podstawie projektów i planów urzędniowych;
- integrację rozproszonych fragmentów zieleni w ciągły system;
- sukcesywnie wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień wzdłuż ciągów komunikacyjnych na nowych terenach mieszkaniowych.

Ochronę osnowy ekologicznej gminy i jej kształtowanie, którą tworzy przede wszystkim:

- obszar Natura 2000 Uroczyska Lasów Starachowickich (PLH260038) posiadający status „obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty”;
- obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej;

- doliny rzeki cieków, m.in. Iłzanki, Małyszynca, Wężyka, dla których nie wydzielono obszarów ochrony, ale stanowią ważne korytarze ekologiczne i przedstawiają dużą wartość przyrodniczą.

Dla obszarów tych ustala się:

- odpowiednie kształtowanie zagospodarowania na tych terenach uwzględniającego możliwość zapewnienia migracji roślin, zwierząt i grzybów,
- pielęgnację i rewitalizację elementów osnowy ekologicznej,
- utrzymanie zasięgu przestrzennego i istniejących form użytkowania w obrębie elementów osnowy ekologicznej,
- utrzymanie lub przywrócenie naturalnego charakteru koryt rzek,
- stymulowanie rozwoju adekwatnych siedliskowo zbiorowisk roślinnych,
- maksymalne zachowanie i ochronę istniejących kompleksów leśnych,
- w granicach obszaru Natura 2000, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powinny zostać wprowadzone działania ochronne: zmiany użytkowania obniżenia terenu, likwidacji szuwarów i roślinności wodnej w zakresie określonym w planie zadań ochronnych, a także lokalizacji masztów i wież telefonii komórkowej,
- postuluje się wprowadzenie zakazu lokalizacji nowych elementów budowlanych przegradzających koryta rzek, w dnach dolin zalewowych.

Wyżej wymienione obszary i obiekty zostały przedstawione w niniejszym Studium w części tekstowej i na załączniku graficznym. Zabezpieczenie środowiska przyrodniczego dla przyszłych pokoleń powinno być nadrzędnym celem. Niezbędne jest zatem podjęcie działań, które doprowadzą do szybkiego ustanowienia form ochrony. Ponadto wskazuje się na konieczność systematycznego obejmowania ochroną obiektów i obszarów przyrodniczych spełniających właściwe kryteria - zwłaszcza wyróżniających się wysokimi walorami krajobrazowymi oraz będących siedliskiem dużej liczby gatunków chronionych.

II.2.1.2. Kierunki wynikające z uwarunkowań sanitarnych - poprawa ekologicznych warunków życia ludzi

Zakładając zrównoważony i proekologiczny rozwój gminy, obowiązuje zachowanie właściwych standardów sanitarnych.

Ochrona zasobów wodnych i ich jakości

Ochrona zasobów wodnych i ich jakości obejmuje:

- utrzymanie jakości wody powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach;
- doprowadzenie jakości wody co najmniej do wymaganego przepisami poziomu, gdy nie jest on osiągnięty;
- zachowanie i ochrona istniejącej sieci wód płynących oraz zbiorników wodnych i stawów;
- dążenie do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- racjonalne prowadzenie gospodarki wodno - ściekowej, w tym:
 - rozbudowę sieci wodociągowej oraz równoległe powiększanie jej zasięgu wraz z rozwojem nowych terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych;
 - rozwój systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków na terenach zwartej zabudowy;

- wyposażenie rozproszonej zabudowy i obiektów zlokalizowanych poza zwartymi obszarami osadniczymi w indywidualne urządzenia oczyszczania ścieków;
- racjonalne prowadzenie prac melioracyjnych w sposób nie przyczyniający się do osuszania terenu;
- ochrona obszarów źródliskowych rzek i innych cieków poprzez zachowanie ich funkcji przyrodniczych;
- zachowanie, a w razie potrzeby rekonstrukcja, naturalnego otoczenia cieków;
- zachowanie pasa wolnego od zabudowy (nie dotyczy lokalizacji obiektów i urządzeń związanych z gospodarką wodną oraz z wykorzystaniem wód dla celów rekreacyjnych) od rzek, cieków i rowów melioracyjnych w celu zapewnienia prawidłowego ich funkcjonowania oraz możliwości dostępu do nich;
- zwiększenie retencji wód poprzez zalesienia, zadrzewienia zlewni, tworzenie zbiorników retencyjnych, niezabudowywanie naturalnych terenów zalewowych;
- prowadzenie gospodarki leśnej w sposób zapewniający utrzymanie wodochronnych funkcji lasów ochronnych;
- prowadzenie działań sprzyjających utrzymaniu i zwiększaniu retencji wód w zlewniach rzek Kamiennej i Iłżanki - utrzymanie stawów rybnych, tworzenie zbiorników wodnych, zaniechanie melioracji o charakterze odwadniającego;
- ograniczenie oddziaływania elementów mogących niekorzystnie wpływać na jakość wód Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 420 Wierzbica - Ostrowiec;
- zapewnienie jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach przewidzianych do urbanizacji;
- prowadzenie monitoringu zasobów i jakości wód.

W gminie Mirzec funkcjonuje komunalne ujęcie wód podziemnych w miejscowości Trębowiec. Ujęcie posiada wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej, która obejmuje teren ujęcia wody oraz obszar wokół studzienek rewizyjnych i piezometrów w granicach istniejącego ogrodzenia.

W granicach stref ochronnych ujęć wód obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wody. Podstawowymi ograniczeniami w zakresie zagospodarowania przestrzennego stref ochrony bezpośredniej ujęć wód są:

- zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody;
- nakaz zagospodarowania terenu zielenią;
- nakaz grodzenia terenu ochrony bezpośredniej;
- nakaz odprowadzania wód opadowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- nakaz odprowadzania poza granice terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w stosunku do terenów bezpośredniej ochrony ujęć wód podziemnych należy uwzględnić zapisy ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1121).

Ochrona powierzchni ziemi i gleb

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017, poz. 519, z późn. zm.) poprzez powierzchnię ziemi rozumie się *naturalne ukształtowanie terenu, glebę oraz znajdującą się pod nią ziemię do głębokości oddziaływania człowieka, z tym że pojęcie „gleba” oznacza górną warstwę litosfery, złożoną z części mineralnych, materii organicznej, wody, powietrza i organizmów, obejmującą wierzchnią warstwę gleby i podglebie.*

Ochrona powierzchni ziemi polega na:

- zapewnieniu jak najlepszej jej jakości, w szczególności poprzez:
 - racjonalne gospodarowanie,
 - zachowanie wartości przyrodniczych,
 - zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania,
 - ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania,
 - utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów,
 - doprowadzenie jakości gleby i ziemi co najmniej do wymaganych standardów, jeżeli nie są one dotrzymane,
 - zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem zabytków archeologicznych;
- zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom.

Działaniami mającymi na celu ochronę powierzchni ziemi i gleby są:

- ochrona przed zainwestowaniem gleb zaliczonych do najwyższych klas bonitacyjnych;
- przeciwdziałanie erozji wietrznej m.in. poprzez zachowanie w stanie naturalnym miedz i zadrzewień śródpolnych oraz dążenie do zakładania i pielęgnowania nowych; zapewnianie sprawnego działania systemu melioracyjnego, odwadniającego i nawadniającego glebę;
- dążenie do ograniczenia wykorzystania nawozów sztucznych w rolnictwie na rzecz nawozów naturalnych i organicznych;
- ekologizacja rolnictwa;
- ochrona siedlisk naturalnych i krajobrazu poprzez m.in. zachowanie w stanie naturalnym miedz, zadrzewień śródpolnych, oczek wodnych, bagien i innych użytków ekologicznych oraz zaniechanie wypalania.

Ochrona klimatu akustycznego

Wśród głównych elementów wpływających niekorzystnie na klimat akustyczny w gminie Mirzec wyróżnia się hałas komunikacyjny generowany przez ruch odbywający się wzdłuż drogi wojewódzkiej (droga nr 744) oraz dróg powiatowych (głównie nr 0557T i 0567 T). Lokalnie na klimat akustyczny wpływ wywierają również pojedyncze zakłady rzemieślnicze i usługowe, obiekty handlowe, rozrywkowe oraz hałas związany z funkcjonowaniem linii elektroenergetycznych wysokich napięć. Działania w zakresie ochrony przed hałasem powinny zapewniać zachowanie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku zgodnie z wymogami przepisów o ochronie środowiska. Podkreślić należy, iż samorząd gminy Mirzec posiada niewielki wpływ na uciążliwość akustyczną generowaną przez ruch odbywający się wzdłuż drogi wojewódzkiej, możliwe do podjęcia są jednak działania ograniczające uciążliwość na terenach sąsiednich.

W celu zapewnienia ochrony przed hałasem przyjmuje się następujące kierunki podejmowanych działań:

- w zakresie zmniejszenia uciążliwości komunikacyjnych:
 - działania realizacyjne polegające na: przebudowie i modernizacji dróg, wyeliminowaniu przejazdów przez centrum miejscowości uciążliwych akustycznie pojazdów ciężkich, rozwoju komunikacji publicznej, rozwoju ekologicznych form transportu (np. budowa ścieżek rowerowych),
 - działania techniczne polegające na: stosowaniu cichych nawierzchni jezdni, wymianie okien na dźwiękoszczelne,
 - działania organizacyjne polegające na: odpowiednim kształtowaniu przestrzeni w terenach przyległych do systemów transportowych (m.in. powiększanie terenów zielonych wzdłuż dróg);
- w zakresie zmniejszenia uciążliwości pozostałych elementów:
 - ograniczenie uciążliwości prowadzonej działalności;
 - ograniczenie możliwości rozwoju zabudowy mieszkaniowej na terenach przyległych do obiektów stanowiących źródło wzmożonego poziomu hałasu.

Uściślenie rozwiązań i parametrów układu sieci transportowych, w tym także szczegółowe warunki realizacji w zakresie ochrony środowiska, powinny być ustalone w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto, przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyznaczających tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania, należy każdorazowo wskazać, które z nich należą do poszczególnych rodzajów terenów zróżnicowanych ze względu na poziom hałasu. Jeżeli wyznaczony w planie teren może być zaliczony do kilku rodzajów terenów chronionych akustycznie uznaje się, że dopuszczalne poziomy hałasu powinny być ustalone jak dla przeważającego rodzaju terenu.⁵²

Ochrona powietrza

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach;⁵³
- zmniejszanie poziomów substancji szkodliwych w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane;
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Do głównych zadań mających na celu poprawę jakości powietrza należy:

- dążenie do ograniczenia niskiej emisji powstającej w wyniku pozyskiwania energii cieplnej w oparciu o indywidualne paleniska m.in. poprzez:
 - tworzenie lokalnych sieci ciepłowniczych, w przypadku zaistnienia takiej możliwości,
 - wspieranie inwestycji polegających na modernizacji systemów grzewczych,
 - promowanie wykorzystywania do celów grzewczych paliw o możliwie najmniejszej uciążliwości dla czystości powietrza,

⁵² *Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).*

⁵³ *Dopuszczalne wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu określone są w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 września 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).*

- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii dla potrzeb zaopatrzenia w ciepło (np. energia wiatru, energia słoneczna, biomasa);
- zmniejszenie zużycia energii poprzez termomodernizację budynków;
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego m.in. poprzez:
 - poprawę funkcjonowania transportu zbiorowego,
 - tworzenie ułatwień dla ruchu pieszego i rowerowego (budowa chodników i ścieżek rowerowych w obszarach o zwartej zabudowie),
 - powiększanie zasięgu terenów zielonych wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
- prowadzenie monitoringu jakości powietrza;
- zwiększanie ekologicznej świadomości społeczeństwa.

II.2.2. Zasady ochrony walorów krajobrazu kulturowego

Ochrona krajobrazu kulturowego w gminie powinna odbywać się przede wszystkim poprzez:

- ochronę terenu przed nadmiernym zainwestowaniem i penetracją;
- ograniczenie form zabudowy oraz wysokości zabudowy;
- nawiązanie nowej zabudowy do układu urbanistycznego poszczególnych miejscowości;
- zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania wsi;
- dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i formy zabudowy, przy założeniu harmonijnego współistnienia tkanki historycznej i współczesnej;
- dążenie do zachowania i odtworzenia historycznego układu przestrzennego;
- ochronę ciągów, punktów i przedpól widokowych;
- niezabudowywanie eksponowanych widokowo kulminacji terenu;
- wkomponowanie zabudowy w istniejącą rzeźbę terenu;
- ograniczenie do niezbędnego minimum prac ziemnych zmieniających naturalne ukształtowanie terenu;
- ochronę roślinności porastającej skarpy dolinek rzecznych.

II.2.3. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Przez obszar gminy Mirzec nie przepływają ciek, dla których zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Obszary wzdłuż występujących w gminie cieków (m.in. Iłżanka, Małyszyniec, Wężyk) oraz lokalne obniżenia terenu narażone są na występowanie okresowych podtopień.

W celu ograniczenia niebezpieczeństwa powodzi, zalania i podtopień wskazuje się na:

- ograniczenie możliwości lokalizacji zabudowy na obszarach łąk i pastwisk w obniżeniach dolinnych, które są zagrożone lokalnymi podtopieniami;
- utrzymanie przyrodniczej funkcji terenów łąk i pastwisk;
- wspieranie działań sprzyjających utrzymaniu i zwiększaniu retencji zbiornikowej;
- zachowanie drożności istniejących cieków;
- zapewnienie możliwości spływu wód opadowych i roztopowych zgodnie z naturalnym ukształtowaniem terenu.

II.2.4. Obszary osuwania się mas ziemnych

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, Starosta prowadzi obserwację terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach (t.j. Dz. U. z 2017, poz. 519, z późn. zm.). Sposób ustalania terenów zagrożonych oraz prowadzenia rejestru został określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 20 czerwca 2007 r. w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi (Dz. U. z 2007 r., nr 121, poz. 840).

Na terenie gminy nie występują obszary osuwania się mas ziemnych, w związku z czym nie ustanawia się zasad ochrony obszarów osuwania się mas ziemnych.

II.2.5. Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

W gminie Mirzec występują udokumentowane złoża surowców naturalnych - złoża piasków, nie są one jednak przedmiotem eksploatacji.

Tabela 34 Wykaz złóż surowców skalnych na terenie gminy Mirzec

Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Forma złoża	Stan zagospodarowania złoża	Kopaliny wg Nkz	Powierzchnia złoża [ha] ⁵⁴
Jagodne	piaski ze żwirem, kruszywa naturalne	pokładowa	eksploatacja zaniechana	złoża mieszanek żwirowo - piaskowych	4,50
Jagodne I	kruszywa naturalne	pokładowa	złożo rozpoznane szczegółowo	złoża mieszanek żwirowo - piaskowych	11,75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.geoportal.pgi.gov.pl, stan na październik 2014 r.

Wyżej wymienione złoża znajdują się w całości w granicach gminy Mirzec. Jak wynika z danych zamieszczonych na Geoportalu Państwowego Instytutu Geologicznego, fragmentarycznie na terenie gminy Mirzec znajdują się również:

- aktualnie nieeksploatowane złożo piasków formierskich „Zębiec”, położonego w większości w gminie Iłża;
- wstępnie rozpoznane złożo piasków „Osiny - Polany”, które w większości znajduje się na terenie gminy Wierzbica.

Na terenie gminy nie występuje aktualnie żaden obszar ani teren górniczy.

Dopuszcza się możliwość przeprowadzania rozpoznania zasobów i dokumentacji złóż oraz w przypadku pozytywnego rozpoznania, prowadzenia eksploatacji złóż kopaliny w granicach ustanowionych obszarów górniczych. Ustanowienie nowych obszarów i terenów górniczych dopuszcza się na glebach o niskiej przydatności rolniczej (gleby klas V - VI) oraz na terenach leśnych po przeprowadzeniu niezbędnych badań i sporządzeniu wymaganych, zgodnie z przepisami odrębnymi, dokumentacji.

⁵⁴ Dane na podstawie www.geoportal.pgi.gov.pl, stan na październik 2014 r. oraz obliczeń GIS

Eksploatacja złóż powinna być prowadzona z zachowaniem wymogów ochrony środowiska. Po zakończeniu eksploatacji należy przeprowadzić rekultywację w kierunkach określonych w wydanych decyzjach.

Ustanowione, na podstawie wydanych koncesji, obszary i tereny górnicze należy uwzględnić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Jak wynika z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1131, z późn. zm.), jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska, dla terenu górniczego bądź jego fragmentu można sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Powinien on zapewniać integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:

- wykonania działalności określonej w koncesji;
- zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.

Projekt miejscowego planu wymaga uzgodnienia z właściwym organem nadzoru górniczego.

II.2.6. Tereny o niekorzystnych warunkach do zabudowy

W gminie Mirzec występują tereny o warunkach niekorzystnych dla zabudowy. Zostały one oznaczone na rysunkach Studium oznaczone jako „tereny niekorzystne dla zabudowy”. Obszary te powinny zostać niezabudowane z uwagi na uwarunkowania topograficzne i przyrodnicze. Na wskazanych terenach występują płytkie poziomy wód gruntowych, niekorzystne warunki topoklimatyczne (duża wilgotność), obszary retencyjne głównych dolin rzecznych oraz obszary dolin bocznych o suchym i częściowo mokrym dnie, stanowiące koncentrację spływu wód opadowych.

Obszary te powinny pozostać zachowane jako tereny otwarte poprzez ochronę przed przekształceniem łąk na grunty orne, utrzymanie dotychczasowej retencji, wykluczenie zwartej zabudowy, składowania odpadów oraz zabezpieczenie czystości wód. Zakazuje się w tych obszarach tworzenia barier ekologicznych przez zabudowę rynien spływu powietrza, wód opadowych i roztopowych oraz przez ciągi zwartej zabudowy.

W razie uzasadnionych potrzeb budowlanych dopuszcza się na tych terenach zabudowę zagrodową oraz zabudowę rezydencjonalną o wysokim wskaźniku powierzchni biologicznie czynnej, na zasadach określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

II.3. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

II.3.1. Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego

Zgodnie z art. 19 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn. zm.) w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić w szczególności ochronę zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru i ich otoczenia, innych zabytków nieruchomości znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz parków kulturowych. W przypadku, gdy gmina uchwaliła gminny program opieki nad zabytkami, należy go również uwzględnić w zapisach studium. Ponadto, w studium i miejscowych planach ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Nadzór nad wszelkimi działaniami podejmowanymi w obrębie obiektów zabytkowych lub w ich sąsiedztwie prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. Skuteczne zapobieganie dewastacji obiektów zabytkowych możliwe jest jednak jedynie za pośrednictwem zapisów w dokumentach planistycznych szczebla gminnego. Ochrona zabytków w planowaniu przestrzennym polega na ustanowieniu ochrony obiektów, zespołów krajobrazu kulturowego na terenie objętym opracowaniem planistycznym poprzez odpowiednio sformułowane zapisy. Celem tej ochrony jest zagwarantowanie trwałego zachowania, właściwego zagospodarowania i użytkowania, historycznych układów ruralistycznych, historycznych zespołów budowlanych, stanowisk archeologicznych i ich otoczenia oraz krajobrazu kulturowego.

W niniejszym Studium wyszczególniono w części tekstowej i graficznej obiekty zabytkowe objęte ochroną państwa poprzez wpis do rejestru zabytków i ochroną gminy poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków. Wskazano także stanowiska archeologiczne, które są objęte ochroną konserwatorską.

Odwołując się do ustaleń obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w Studium wyznaczono strefy ochrony archeologicznej.

W części końcowej niniejszego rozdziału sformułowano zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków znajdujących się na terenie gminy.

II.3.2. Elementy dziedzictwa kulturowego objęte ochroną prawną

II.3.2.1. Obszary i obiekty wpisane do rejestru zabytków

W stosunku do obszarów i obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków m.in. na prowadzenie wszelkich robót budowlanych, prac konserwatorskich i restauratorskich przy obiektach oraz na obszarach wpisanych do rejestru zabytków, a także w ich otoczeniu. Obiekty te i obszary objęte są ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz art. 39, ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane.

Ochrona ta winna być każdorazowo uwzględniana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i innych dokumentach dotyczących polityki przestrzennej gminy. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków winny być bezwzględnie zachowane,

a ich ochrona polegać powinna na utrzymaniu ich i wykorzystaniu na współczesne potrzeby, w drodze:

- działań zabezpieczających - rewaloryzacji (konserwacji lub restauracji);
- adaptacji i modernizacji obiektów, w celu dostosowania ich do współczesnych potrzeb i standardów;
- zagospodarowania otoczenia tych obiektów, z zastosowaniem zieleni, z zapewnieniem właściwego ich wyeksponowania.

II.3.2.2. Obszary i obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków

W gminnych ewidencjach zabytków, prowadzonych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), winny być ujęte zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków, zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz inne zabytki nieruchome wyznaczone przez władze gminy w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków. W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, lecz ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, na podstawie przepisów odrębnych.

Ochrona obszarów i obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków gminy Mirzec, jaką zapewniają obowiązujące przepisy prawa, winna być każdorazowo uwzględniana w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i innych dokumentach dotyczących polityki przestrzennej gminy. Obiekty i obszary wpisane do gminnej ewidencji zabytków winny być zachowane, a ponadto w większości objęte działaniami rewaloryzacyjnymi i konserwatorskimi.

II.3.2.3. Zabytki archeologiczne

Zabytkiem archeologicznym nazywamy zabytek nieruchomy będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nim wytworów bądź śladów, albo zabytek ruchomy będący tym wytworem.⁵⁵ Zachowanie zabytków archeologicznych leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Można wyróżnić dwa typy zabytków archeologicznych: ruchome i nieruchome. Zabytkami ruchomymi są wszelkiego rodzaju przedmioty związane z działalnością człowieka w przeszłości, które są wytworem pracy ludzkiej. Nieruchome zabytki archeologiczne - stanowiska archeologiczne - są obszarami, w obrębie których występują źródła archeologiczne wraz z otaczającym je kontekstem, bezpośrednim otoczeniem, okładem warstw glebowych. Mogą to być grodziska, cmentarzyska, pozostałości dawnych osad. Zabytki archeologiczne podlegają ochronie bez względu na stan zachowania. Ochrona ta może przybierać formę wpisu do rejestru zabytków lub ewidencji zabytków archeologicznych. Wszelkie roboty ziemne lub zmiany charakteru dotychczasowej działalności na terenie na którym znajdują się zabytki archeologiczne powinny się odbywać na podstawie przepisów odrębnych. Stanowiska archeologiczne znajdujące się na terenie gminy Mirzec nie figurują obecnie w gminnej ewidencji zabytków. Ewidencja ta winna zostać o nie uzupełniona.

W Studium postuluje się, aby tereny, na których występują stanowiska archeologiczne pozostawiane były, jako wolne od zabudowy. Postulat ten nie dotyczy terenów już

⁵⁵ Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446, z późn zm. art. 3 ust. 4)

zabudowanych i terenów, które winny zostać zabudowane ze względu na właściwe kształtowanie układu przestrzennego miejscowości. Obszary występowania stanowisk archeologicznych winny być zagospodarowane zielenią. Mimo, iż ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, dopuszcza inwestycje na tych obszarach (pod warunkiem poprzedzenia ich badaniami archeologicznymi), to jednak najwłaściwszą formą ochrony zabytków archeologicznych jest pozostawienie ich w miejscu występowania.

II.3.2.4. Strefy ochrony archeologicznej

W celu ochrony stanowisk archeologicznych, podtrzymuje się, poprzednio ustanowione na terenie gminy Mirzec strefy ochrony archeologicznej. Ustala się zachowanie i ochronę stanowisk archeologicznych podlegających ochronie archeologicznej biernej.

W tym też celu wyznacza się kierunki polityki przestrzennej dotyczącej stanowisk archeologicznych:

- zachowanie i właściwe ich utrzymanie wraz z zachowaniem form krajobrazowych oraz ukształtowania terenu;
- uczytelnienie i ekspozycja w krajobrazie gminy, ze szczególnym wskazaniem na obszary związane z górnictwem przeszłością terenu;
- prace ziemne należy poprzedzić uzyskaniem pozwolenia od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w zakresie ochrony zabytków archeologicznych;
- w trakcie prowadzenia prac ziemnych (w tym także na terenach upraw polowych, budowie dróg, uzbrojenia komunalnego, obiektów kubaturowych itp.) przypadkowe odkrycia obiektów archeologicznych - zgodnie z przepisami odrębnymi należy zabezpieczyć, a fakt ten zgłosić do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W celu realizacji polityki przestrzennej w zakresie ochrony wartości kulturowych, wskazuje się na potrzebę:

- opracowania konserwatorskiego programu ratowania zagrożonych obiektów zabytkowych, wraz z utworzeniem systemu ulg i preferencji dla właścicieli i użytkowników obiektów stanowiących dobra kultury;
- podjęcia opracowań planistycznych i projektowych dotyczących podnoszenia wartości kulturowych zdegradowanych obszarów i dysharmonijnych obiektów;
- ochronę i zachowanie obszarów (śladów / pozostałości) starożytnego górnictwa i hutnictwa w miejscowościach: Małyszyn, Ostrożanka, Tychów Stary, Tychów Nowy oraz Mirzec.

II.3.2.5. Obszary wskazane do objęcia strefami ochrony ekspozycji obszarów zabytkowych i otoczenia zabytków.

W ramach *Studium* postuluje się ustanowienie stref ochrony konserwatorskiej oraz stref ochrony ekspozycji obiektów zabytkowych, obejmujących obszary widoczności tych obiektów, w tym dominant przestrzennych. Celem ustanowienia tych stref jest ochrona zabytkowych obszarów i obiektów oraz wartości kulturowych na terenie gminy Mirzec.

W ramach nowo wyznaczonych stref ochrony konserwatorskiej proponuje się objęcie ochroną:

- zespołu kościoła parafialnego w Mircu;
- pozostałości zespołu dworku modrzewiowego w Mircu.

W strefach ochrony konserwatorskiej postuluje się ochronę obiektów zabytkowych poprzez zachowanie i utrzymanie zabudowy o wartości historycznej i kulturowej, utrzymanie historycznej kompozycji obiektów z ograniczeniem dopuszczalnych przekształceń i dostosowaniem nowych elementów do kompozycji istniejącej, a także nawiązanie w nowej zabudowie do zasad historycznej kompozycji obiektów.

W ramach nowo wyznaczonych stref ochrony ekspozycji proponuje się objęcie ochroną:

- otoczenia zespołu kościoła parafialnego w Mircu;
- otoczenia pozostałości zespołu dworku modrzewiowego w Mircu.

W ramach strefy ochrony ekspozycji obiektów zabytkowych postuluje się podporządkowanie nowej zabudowy i zagospodarowania zachowaniu ekspozycji historycznej zabudowy. Wszelka działalność inwestycyjna w obrębie stref winna być prowadzona z uwzględnieniem istniejących już związków przestrzennych. Wskazuje się zwłaszcza na konieczność ochrony ekspozycji wzgórza kościelnego od strony drogi wojewódzkiej 744, ulicy Modrzewiowej i Mirzec Stary (droga gminna 347006T) oraz zespołu dworku modrzewiowego w Mircu (wraz z parkiem) od strony dróg gminnych 347011T i 347022T poprzez kształtowanie zabudowy (pod względem gabarytów, intensywności, formy) oraz innych elementów zagospodarowania (w tym zieleni i reklam) w sposób nie przyczyniający się do przysłonięcia i zaburzenia ekspozycji obiektów zabytkowych.

Szczegółowy sposób zagospodarowania i zabudowy na obszarach położonych w granicach stref ochrony konserwatorskiej oraz stref ekspozycji obiektów zabytkowych winien zostać uzgodniony z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

II.3.2.6. Dobra kultury współczesnej oraz miejsca pamięci narodowej

Zgodnie z art. 2 ust. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dobrami kultury współczesnej są niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak: pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna. Definicja ta wyróżnia miejsca które można również rozpatrywać w kategoriach miejsc pamięci narodowej - groby, cmentarze wojenne lub obiekty budowlane i ich pozostałości, upamiętniające postacie lub wydarzenia znaczące dla Narodu i Państwa Polskiego. Są to przede wszystkim pomniki, krzyże przydrożne, kapliczki, kopce lub inne obiekty czy też przedmioty związane z wydarzeniami historycznymi (w szczególności tablice pamiątkowe).

W gminie Mirzec występują obiekty, które można zakwalifikować do kategorii miejsc pamięci. Są to groby, tablice, pomniki, które mają na celu upamiętnianie dawnych wydarzeń, ważnych dla lokalnej społeczności i historii regionu. Warto również wspomnieć o utworzonym w Jagodnem - Muzeum Pamiątek Regionalnych, w którym zgromadzone są pamiątki przeszłości i świadectwa pamięci narodowej, głównie pamięci gminnej.

Tabela 35 Wykaz miejsc i pomników pamięci narodowej w gminie Mirzec

Lp.	Rodzaj	Miejscowość	Przybliżona lokalizacja
1.	Pomnik ofiar egzekucji w 1943 r.	Gadka	wewnątrz wsi
2.	Pomnik ofiar wojny 1939 - 1945 r.	Mirzec	wewnątrz wsi, skwer przy skrzyżowaniu dróg.
3.	Mogiła żołnierzy Wojska Polskiego poległych w 1939 r.	Mirzec	cmentarz rzymsko - katolicki
4.	Mogiła partyzantów i ofiar terroru z 1943 r.	Mirzec	cmentarz rzymsko - katolicki
5.	Mogiła Józefa Prendowskiego	Mirzec	cmentarz rzymsko - katolicki
6.	Mogiła ofiar egzekucji w 1943 r.	Tychów Stary	mogiła na skraju lasu
7.	Mogiła partyzantów z 1944 r.	Tychów Stary	mogiła w głębi lasu przy drodze do Starachowic

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków Nieruchomych Gminy Mirzec

Wskazuje się na możliwość rozszerzenia listy miejsc pamięci oraz wyróżnienia miejsc określanych jako dobra kultury współczesnej na dalszych etapach prac planistycznych - w trakcie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W niniejszym Studium proponuje się następujące generalne zasady ochrony miejsc i pomników pamięci:

- objęcie ochroną występujące na terenie gminy miejsca oraz pomniki upamiętniające wydarzenia historyczne, kulturalne lub świadczące o kultywowaniu miejscowych tradycji i kultu religijnego;
- zachowanie strefy ekspozycji miejsc i pomników pamięci;
- ograniczenie możliwości lokalizacji wolnostojących form reklamowych w odległości mniejszej niż 20 m;
- wprowadzenie w sąsiedztwie miejsc i pomników pamięci zieleni urządzonej;
- wyznaczenie przeznaczenia oraz funkcji terenów znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie miejsc i pomników pamięci w sposób nie kolidujący przestrzennie ani znaczeniowo z symboliką miejsca.

Szczegółowe wytyczne dotyczące działań inwestycyjnych w najbliższym otoczeniu miejsc i pomników pamięci narodowej powinny zostać zawarte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

II.4. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Określając kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów uwzględniono bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę. Nie uwzględniono natomiast kierunków zmian wynikających z audytu krajobrazowego, ponieważ nie został on do tej pory sporządzony.

II.4.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

Podstawą określenia kierunków zmian w strukturze funkcjonalno - przestrzennej gminy były wnioski z analizy uwarunkowań stanu istniejącego, dotychczasowej polityki przestrzennej gminy (obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego), a także wniesione wnioski o zmianę przeznaczenia terenów.

Na podstawie przeprowadzonych dotychczas analiz stwierdzić można, iż w przestrzeni gminy Mirzec wyróżnia się trzy odmienne strefy funkcjonalno - przestrzenne, cechujące się zróżnicowanymi uwarunkowaniami środowiskowymi i wymagające w związku z tym odrębnego podejścia podczas określania lokalnej polityki przestrzennej:

- Strefa wysoce aktywna przyrodniczo - obejmująca najbardziej wartościowe pod względem przyrodniczym tereny: głównie tereny leśne oraz obszary dolin rzecznych, stawy, oczka wodne, obszary podmokłe. Są to przeważnie rejony niezainwestowane, które powinny być chronione przed zabudową. Strefa ta jest atrakcyjna pod względem krajobrazowym, dlatego też przewiduje się dla niej możliwość pełnienia funkcji turystycznej.
- Strefa umiarkowanie aktywna przyrodniczo - obejmująca tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej (pola uprawne, sady, łąki i pastwiska występujące poza obszarami okresowo podmokłymi). Przez wzgląd na występowanie w gminie niewielkich powierzchni gleb o wysokich klasach bonitacyjnych zachodzi konieczność ochrony gruntów posiadających sprzyjające warunki dla rozwoju upraw. W strefie tej przewiduje się dalszy rozwój rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Dopuszcza się przekształcanie części o najniższym stopniu przydatności rolniczej, na cele związane z gospodarką leśną.
- Strefa aktywności gospodarczej - obejmująca tereny zabudowane i zainwestowane w poszczególnych jednostkach osadniczych gminy. Występujące w jej obrębie obszary posiadające dostęp do drogi publicznej i możliwość uzbrojenia w infrastrukturę techniczną, stanowią tereny predysponowane do rozwoju zabudowy.

W Strefie o najbardziej wyraźnych walorach przyrodniczych zakłada się przede wszystkim jej ochronę przed niekorzystnym oddziaływaniem czynników degradujących naturalne środowisko przyrodnicze. W strefie wysoce aktywnej przyrodniczo dąży się m.in. do:

- spełnienia wymogów i przestrzegania ograniczeń ustanowionych dla obszarów objętych formami ochrony przyrody;
- udostępniania dla ruchu turystycznego walorów przyrodniczych gminy przy jednoczesnym ograniczaniu nadmiernej antropopresji;
- ochrony dolin rzecznych i dolin mniejszych cieków przed zabudową i zainwestowaniem;
- zakazu likwidowania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych i obszarów wodno - błotnych;
- szczególnej ochrony lasów, które pełnią funkcje ochronne;

- ukierunkowania rekreacji i turystyki leśnej w sposób godzący funkcje społeczne lasów z ochronnymi i produkcyjnymi;
- zakazu likwidowania zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, jeżeli nie wynika to z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego, wodnego lub robót dotyczących urządzeń wodnych.

W Strefie obejmującej tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej dąży się m.in. do:

- ochrony gleb o wysokich klasach bonitacyjnych;
- zmiany użytkowania gruntów najmniej przydatnych na cele rolnicze w kierunku leśnym;
- propagowania rozwoju rolnictwa w oparciu o czyste środowisko przyrodnicze dające szanse rozwoju ekologicznej produkcji rolnej;
- wzbogacenia terenów rolnych w zadrzewienia wiatrochronne oraz zadrzewienia i zakrzewienia wzdłuż cieków, które zapobiegałyby przedostawaniu się do wód związków chemicznych pochodzących z nawozów sztucznych.

W Strefie aktywności gospodarczej przewiduje się rozwój funkcjonalno - przestrzenny gminy, czego wyrazem będzie rozwój obszarów przeznaczonych dla zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, rekreacji indywidualnej, działalności usługowej oraz produkcyjnej. W strefie tej dąży się m.in. do:

- zachowania tradycyjnych układów przestrzennych miejscowości;
- zachowania charakteru zabudowy wsi, z możliwością adaptacji istniejącej zabudowy zagrodowej na nowe funkcje oraz ustalenie odpowiednich parametrów dla nowej zabudowy;
- ochrony i wyeksponowania wartościowych kulturowo i historycznie obiektów oraz ich otoczenia;
- wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę siedliskową, mieszkaniową, letniskową oraz dla funkcji usługowych i produkcyjno - usługowych w celu umożliwienia rozwoju gospodarczego gminy;
- modernizacji układu komunikacyjnego w celu poprawy stanu nawierzchni dróg gminnych, zwłaszcza dróg o nawierzchni nieutwardzonej;
- propagowania rozwoju gospodarczej funkcji hodowlanych stawów rybnych;
- umożliwienia rozwoju działalności wydobywczej na terenach rozpoznanych zasobów złóż kopalin, które występują na glebach klas V - VI, poza granicami obszarowych form ochrony przyrody;
- utrzymania zwartości zabudowy poszczególnych jednostek osadniczych oraz ograniczenia rozpraszania nowej zabudowy na terenach otwartych i nieuzbrojonych;
- dążenie do zahamowania zlewania w jeden organizm przestrzenny sąsiadujących ze sobą jednostek osadniczych poprzez pozostawienie między nimi wolnych od zainwestowania terenów otwartych.

Najintensywniejszy rozwój funkcjonalno - przestrzenny przewiduje się w miejscowościach położonych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych gminy (droga wojewódzka nr 744 oraz drogi gminne), tj. przede wszystkim w miejscowościach Mirzec, Tychów Stary, Gadka oraz w miejscowościach posiadających dogodne warunki do rozwoju zróżnicowanych form działalności (Małyszyn). W pozostałych jednostkach osadniczych, głównie ze względu na ograniczenia środowiska przyrodniczego, położenie w oddaleniu od głównych ciągów

komunikacyjnych oraz tendencje zachodzących procesów inwestycyjnych, przewiduje się umiarkowany rozwój nowej zabudowy.

Przez wzgląd na rolniczy charakter gminy wśród terenów inwestycyjnych, wyznaczonych w niniejszym Studium, przeważają obszary przeznaczone dla zabudowy zagrodowej. Liczną grupę stanowią również tereny przewidziane dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej. Mając na uwadze potrzebę wielofunkcyjnego rozwoju gminy Mirzec w jej przestrzeni wyznaczono tereny dla rozwoju zabudowy rekreacji indywidualnej (głównie w otoczeniu miejsc atrakcyjnych pod względem krajobrazowym); usług turystyki, sportu i rekreacji; oraz działalności produkcyjnej (w sąsiedztwie głównych szlaków komunikacji drogowej).

II.4.2. Szczegółowe kierunki zagospodarowania przestrzennego

Ustalenia dotyczące kierunków i wskaźników zagospodarowania i przeznaczenia terenów stanowią wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

II.4.2.1. Przeznaczenie terenów

Realizując kierunki zagospodarowania przestrzennego, wyznaczone w niniejszym Studium, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy także uwzględniać istniejące użytkowanie i zagospodarowanie terenów, wydane decyzje o pozwoleniu na budowę, a ponadto szczegółowe uwarunkowania środowiska przyrodniczego (ukształtowanie terenu, wody powierzchniowe, formy ochrony przyrody, zieleń, itp.) i kulturowego. Dlatego na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dopuszcza się korekty granic poszczególnych terenów przeznaczonych do zabudowy i zainwestowania oraz zachowanie ustaleń obowiązujących planów miejscowych. Ponadto w planach miejscowych zawsze możliwe jest zmniejszenie powierzchni terenów wyznaczonych do zabudowy i zainwestowania oraz pozostawienie ich w dotychczasowym użytkowaniu rolnym lub leśnym.

Określone w Studium przeznaczenie, przypisane poszczególnym terenom, rozumieć należy, jako podstawowe (wiodące). Zatem w ramach, każdej ustalonej funkcji na danym obszarze dopuszcza się wydzielenie terenów dla lokalizacji obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej, dróg oraz zieleni. Dopuszcza się także, ze względu na sytuację społeczno-ekonomiczną w gminie, wydzielanie terenów pod usługi lub nieuciążliwą produkcję w ramach terenów o innej funkcji wiodącej o ile nie spowoduje to powstania uciążliwości dla terenów sąsiednich, zwłaszcza podlegających ochronie (np. akustycznej, konserwatorskiej lub związanej z wyznaczonymi formami ochrony przyrody). Dopuszcza się także inne niż określone w Studium przeznaczenia terenów o ile nie będą one z nimi kolidowały.

Ustala się, iż zespoły zabudowy powinny tworzyć zwartą, pod względem wizualnym, przestrzeń zurbanizowaną. Nową zabudowę należy lokalizować w odległości minimum 12 m od granicy lasu (wskazane jest zachowanie odległości ok. 25 m), a także odsunąć ją (wraz z ogrodzeniami) od rzek, cieków i zbiorników wodnych, ze względu na konieczność zapewnienia dostępu do wód oraz zachowania systemu ciągów ekologicznych w dolinach. Ponadto na terenach znajdujących się w zasięgu terenów niekorzystnych dla zabudowy obowiązują zasady i kierunki zawarte w rozdziale II.2.6. niniejszego Studium.

Z Bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę sporządzonego na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec wynika, że w skali całej gminy obecnie obowiązujące dokumenty planistyczne zabezpieczają rezerwy

terenowe całkowicie wystarczające na potrzeby gminy w perspektywie najbliższych 30 lat. Założone maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową oszacowano na poziomie 416 100 m² powierzchni użytkowej mieszkań.

Z racji wynikających potrzeb społecznych, które były jednym z głównych powodów opracowania nowej edycji Studium, decyzją Wójta Gminy Mirzec, po opinii Gminnej Komisji Urbanistycznej, zwiększono powierzchnię terenów pod zabudowę mieszkaniową o około 87 ha. Wyznaczenie nowych terenów budowlanych podyktowane było między innymi wnioskami złożonymi przez lokalną społeczność o zmianę funkcji terenu w ramach procedury sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz złożonymi wnioskami o zmianę przeznaczenia terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dodatkowo różnica pomiędzy powierzchnią z aktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i terenów wyznaczonych w Studium wynika z bardziej uogólnionego charakteru tego dokumentu względem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Inną przesłanką do wyznaczenia nowych terenów inwestycyjnych było uzupełnienie oraz kontynuacja istniejącej zabudowy. Dlatego chłonność terenów wyznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w Studium wynosi 466 023m² powierzchni użytkowej mieszkań.

Tabela 36 Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową w nowej edycji Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirzec

Oznaczenia terenów, na których Studium dopuszcza zabudowę mieszkaniową	Łączna powierzchnia terenów o danym przeznaczeniu	Powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę po odjęciu 15% na infrastrukturę drogową i komunalną	Maksymalny wskaźnik wykorzystania terenów o danym przeznaczeniu pod zabudowę mieszkaniową	Maksymalna powierzchnia terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową	Wskaźnik powierzchni zabudowy mieszkaniowej	Liczba kondygnacji	Przyjęty współczynnik korygujący dla obliczenia powierzchni użytkowej z powierzchni całkowitej	Chłonność terenów przeznaczonych pod zabudowę w SUJKZP
MNRu	2452731	2084821	0,65	1355133	0,07	1,6	0,7	106242
MZ	241187	205009	0,20	41001	0,05	1,6	0,7	2296
RM	8344649	7092952	0,75	5319714	0,06	1,6	0,7	357485
Razem	11038567	9382782		6715849				466023

źródło: opracowanie własne

W kierunkach zmian zagospodarowania przestrzennego gminy wyróżnić można dwie zasadnicze grupy terenów, które poprzez silnie zróżnicowane uwarunkowania środowiskowe, przestrzenne i gospodarcze cechują się odmiennymi celami polityki przestrzennej i kierunkami zagospodarowania. Są to:

- obszary zainwestowane i dopuszczone do zainwestowania,
- obszary otwarte.

W pierwszej grupie obszarów przewiduje się dalszy rozwój terenów zabudowanych i zainwestowanych lub też dopuszczenie inwestycji na nowych, dotychczas niezabudowanych terenach. Są to rejony poszczególnych wsi, w tym w pierwszej kolejności strefy zwartej zabudowy oraz obszary sąsiadujące z nimi, zwłaszcza wzdłuż istniejących

ciągów komunikacyjnych (wzdłuż drogi wojewódzkiej dążono do ograniczenia możliwości rozwoju zabudowy, do Studium przeniesione jednak zostały obszary inwestycyjne wyznaczone w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego). Tereny zainwestowane i dopuszczone do zainwestowania obejmują obszary przeznaczone zwłaszcza dla zabudowy: zagrodowej, mieszkaniowej, mieszkaniowo - usługowej, rekreacji indywidualnej, usług, produkcji i usług oraz różnego typu zieleni urządzonej, infrastruktury technicznej i komunikacji.

Tereny otwarte to rejon naturalne, dotychczas niezabudowane i niezainwestowane. Służą przede wszystkim gospodarce rolnej, leśnej i wodnej, a także zachowaniu lokalnych i ponadlokalnych wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Terenami otwartym w gminie Mirzec są istniejące tereny rolne, leśne, wód powierzchniowych oraz tereny rolne z możliwością wprowadzenia zalesień.

Na terenie gminy wyznacza się następujące rodzaje **terenów zainwestowanych i dopuszczonych do zainwestowania**:

- **Tereny przeznaczone dla wielofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej z usługami (MNRu)** - obejmują tereny istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zagrodowej, w których dominującym typem jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. W granicach terenów MNRu występuje również zabudowa zagrodowa, która może być zachowana lub adaptowana na potrzeby zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, rekreacji indywidualnej i agroturystyki. W granicach terenów MNRu dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy zagrodowej, usług nieuciążliwych, nieuciążliwej działalności gospodarczej lub wytwórczości o charakterze drobnej proekologicznej produkcji rolniczej i spożywczej oraz zachowanie istniejącej zabudowy rekreacji indywidualnej. Na terenach MNRu, w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, nie powinno się dopuszczać przemysłowego chowu lub hodowli zwierząt, kwalifikującego się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Ponadto należy dążyć do rozdzielenia, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej od zabudowy zagrodowej.
- **Tereny przeznaczone dla zabudowy zagrodowej (RM)** - obejmują tereny istniejącej zabudowy zagrodowej, tereny zabudowane, w których dominującym typem jest zabudowa zagrodowa oraz tereny przeznaczone dla lokalizacji nowej zabudowy zagrodowej. W granicach terenów RM dopuszcza się lokalizację usług nieuciążliwych i drobnego rzemiosła, nieuciążliwej działalności gospodarczej oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W ramach terenów RM możliwe jest zachowanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy związanej z agroturystyką i rekreacją indywidualną, drobnej produkcji o charakterze proekologicznej produkcji spożywczej i rolniczej jak i adaptacja dla tych funkcji istniejącej zabudowy zagrodowej. Na terenach RM położonych w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, nie powinno się dopuszczać przemysłowego chowu lub hodowli zwierząt, kwalifikującego się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
- **Tereny przeznaczone dla zabudowy mieszkaniowej i zieleni (MZ)** - obejmują tereny przeznaczone dla zabudowy rezydencjonalnej oraz dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, w obrębie których, ze względu na występujące uwarunkowania przyrodnicze (skarpy, tereny podmokłe), zabudowa może być lokalizowana z niską intensywnością i na dużych działkach.
- **Tereny przeznaczone dla zabudowy rekreacji indywidualnej (ML)** - obejmują tereny istniejącej zabudowy rekreacji indywidualnej oraz tereny przeznaczone dla lokalizacji

nowej. W ramach terenów ML możliwe jest zachowanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, powinna ona jednak być wyszczególniona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W granicach terenów ML dopuszcza się lokalizowanie urządzeń sportowo - rekreacyjnych.

- **Tereny przeznaczone dla usług (U)** - obejmują tereny istniejących usług nieuciążliwych oraz tereny przeznaczone dla lokalizacji nowych usług nieuciążliwych, służących zaspokojeniu podstawowych potrzeb ludności, takich jak: usługi handlu detalicznego (z wyłączeniem obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m²), administracji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultu religijnego, kultury, nauki, oświaty, rozrywki, wypoczynku, rekreacji, sportu, turystyki, hotelarstwa, gastronomii, biur, banków, rzemiosła, obsługi technicznej, naprawy pojazdów mechanicznych, stacje obsługi lub remontowe sprzętu budowlanego i rolniczego, itp., które nie kwalifikują się jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. W ramach terenów usługowych dopuszcza się lokalizację stacji paliw, pod warunkiem zachowania standardów ochrony środowiska w celu ochrony obiektów o funkcjach chronionych (np. budynki mieszkalne).
- **Tereny przeznaczone dla gospodarstw hodowlanych, produkcji rolnej i leśnej (RU)** - obejmują tereny związane z obsługą produkcji rolnej, leśnej oraz hodowlanych stawów rybnych wraz z towarzyszącymi im obiektami służącymi do ich obsługi. W ramach terenów RP dopuszcza się lokalizację obiektów produkcyjnych, gospodarczych, magazynowych i inwentarskich towarzyszących lub związanych z obsługą produkcji rolnej lub z obsługą produkcji leśnej. Dopuszcza się lokalizację budynku mieszkalnego dla właściciela lub obsługi. Na terenach RU położonych w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, nie powinno się dopuszczać przemysłowego chowu lub hodowli zwierząt, kwalifikującego się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
- **Tereny przeznaczone dla celów produkcyjno - usługowych (UP)** - obejmują tereny istniejącej działalności produkcyjnej, przemysłowej, magazynowo - składowej i usługowej oraz przeznaczone dla lokalizacji nowej (z wyłączeniem obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²). Na terenach UP (znajdujących się w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej) należy zachować standardy ochrony środowiska w celu ochrony obiektów o funkcjach chronionych (np. budynki mieszkalne). Dopuszcza się lokalizację budynku mieszkalnego dla właściciela lub obsługi. W ramach terenów UP dopuszcza się prowadzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) oraz lokalizację ogniw fotowoltaicznych. Przy czym inwestycje związane z odnawialnymi źródłami energii dopuszcza się na warunkach określonych w przepisach odrębnych. Postuluje się nielocalizowanie urządzeń telefonii komórkowej w odległości mniejszej niż 250 m od terenów zabudowy zagrodowej RM, wielofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej z usługami (MNRu) oraz zabudowy mieszkaniowej i zieleni (MZ).
- **Tereny przeznaczone dla celów produkcyjno - usługowych (UP1)** - obejmują tereny istniejącej działalności produkcyjnej, przemysłowej, magazynowo - składowej i usługowej oraz przeznaczone dla lokalizacji nowej zabudowy (z wyłączeniem obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²). Na terenach UP1 (znajdujących się w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej) należy zachować standardy ochrony środowiska w celu ochrony obiektów o funkcjach chronionych (np. budynki mieszkalne). W ramach terenów UP1 dopuszcza się prowadzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) oraz lokalizację ogniw fotowoltaicznych. Przy czym inwestycje związane z odnawialnymi źródłami energii dopuszcza się na warunkach określonych

w przepisach odrębnych. Na terenach UP1 postuluje się nielocalizowanie urządzeń telefonii komórkowej.

- **Tereny przeznaczone dla celów produkcyjno-usługowych oraz produkcji energii ze źródeł odnawialnych (UP2)** - obejmują tereny, na których dopuszcza się lokalizację działalności produkcyjnej, przemysłowej, magazynowo - składowej i usługowej (z wyłączeniem obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²), a także budowę ogniw fotowoltaicznych oraz obiektów i urządzeń im towarzyszących służących do produkcji energii z tych źródeł odnawialnych. Inwestycje na tym obszarze powinny być realizowane na podstawie przepisów odrębnych, a ponadto należy zachować standardy ochrony środowiska w celu ochrony obiektów o funkcjach chronionych (np. budynki mieszkalne).
- **Tereny przeznaczone pod powierzchnią eksploatację surowców naturalnych (PG)** - obejmują planowane obszary górniczy w obrębie złoża kruszywa naturalnego Jagodne I. Na terenach PG dopuszcza się powierzchnią eksploatację surowców pospolitych oraz przeróbkę pozyskanego surowca. W ich obrębie obowiązuje zakaz zabudowy mieszkaniowej, ale dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń koniecznych dla prawidłowej eksploatacji złoża. Eksploatacja kruszywa naturalnego powinna odbywać się zgodnie z przepisami odrębnymi. W ramach prowadzonej działalności należy zapobiegać przekroczeniu standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych. Po zakończeniu eksploatacji tereny te winny być obowiązkowo zrehabilitowane. Postuluje się utworzenie w miejscu po wyrobisku kopalnianym zbiornika retencyjnego, z dopuszczalną funkcją rekreacyjną.
- **Tereny przeznaczone dla usług turystyki, sportu i rekreacji (UTS)** - obejmują tereny istniejących boisk wielofunkcyjnych oraz tereny przeznaczone dla różnego typu urządzeń i obiektów związanych z turystyką, sportem i rekreacją, tj. ośrodków wczasowych i wypoczynkowych, pól kempingowych, hoteli, obiektów gastronomicznych, parkingów z uzupełniającymi usługami handlu detalicznego oraz boisk sportowych.
- **Tereny przeznaczone dla usług nieuciążliwych w otoczeniu zieleni parkowej (ZPU)** - obejmujący pozostałości zabytkowego parku dworskiego z XIX wieku w Mircu Starym oraz tereny mu towarzyszące, w którym znajdują się grupy drzew pomnikowych.
- **Tereny przeznaczone dla zieleni urządzonej i usług nieuciążliwych (ZPR)** - obejmują tereny przeznaczone dla różnego typu zieleni ogólnodostępnej, urządzonej w formie parków, zieleńców, ogrodów, skwerów, placów zabaw, z dopuszczeniem lokalizowania małej architektury. W granicach terenów ZPR możliwa jest lokalizacja usług nieuciążliwych w otoczeniu zieleni urządzonej.
- **Tereny przeznaczone dla zieleni izolacyjnej (ZI)** - obejmują tereny przeznaczone dla zwartej zieleni wielopiętrowej, w tym wysokiej, złożonej z gatunków odpornych na zanieczyszczenia, oddzielające funkcjonalnie i optycznie obiekty uciążliwe od terenów sąsiednich.
- **Tereny przeznaczone pod cmentarze (ZC)** - obejmują tereny istniejących cmentarzy oraz tereny przewidziane pod ich rozbudowę. Część z nich, o charakterze zabytkowym, podlega ochronie. Dla terenów czynnych cmentarzy obowiązują strefy ochrony sanitarnej, obejmujące pas terenu wokół cmentarza o szerokości 50 m, w których zakazuje się lokalizowania budynków mieszkalnych i studzien do czerpania wody. Ponadto, zgodnie z przepisami odrębnymi, obowiązują także ograniczenia w pasie 150 m od ogrodzenia cmentarza.

- **Tereny przeznaczone dla infrastruktury technicznej (I)** - obejmują tereny obiektów infrastruktury technicznej w zakresie zaopatrzenia w wodę, energię elektryczną, energię cieplną i gaz oraz w zakresie gospodarki ściekowej.
- **Tereny przeznaczone pod drogi publiczne (KDG, KDZ, KDL, KDD)** - obejmują tereny dróg publicznych istniejących i planowanych. Dopuszcza się zwiększenie lub zmniejszenie klasy poszczególnych dróg w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- **Tereny przeznaczone pod parkingi oraz tereny obsługi komunikacji (KS)** - obejmują tereny przeznaczone na ogólnodostępne parkingi publiczne.

Na terenie gminy wyznacza się następujące rodzaje **terenów otwartych, przeznaczonych do zachowania i ochrony**:

- **Tereny rolne (R)** - obejmują tereny przeznaczone na cele gospodarki rolnej oraz sady. Są nimi istniejące tereny rolne, łąki, pastwiska, tereny zadrzewione i zakrzewione, nieużytki rolne, a także tereny występowania wód powierzchniowych przeznaczone na cele gospodarki wodnej. Tereny rolne wyłączone są z możliwości lokalizowania budynków. Na terenach rolnych dopuszcza się możliwość zachowania i remontu istniejących obiektów budowlanych, realizację urządzeń wodnych i melioracyjnych, dróg dojazdowych do gruntów rolnych, niezbędnych sieci uzbrojenia technicznego. Na terenach rolnych położonych w dolinach oraz nad wodami (obejmujących głównie łąki i pastwiska) obowiązuje zachowanie i ochrona istniejących wód powierzchniowych. Na terenach rolnych wskazuje się na zasadne zachowanie i wprowadzanie nowych zadrzewień śródpolnych. Na terenach rolnych o najniższych klasach bonitacyjnych dopuszcza się zalesienia zgodnie z przepisami o przeznaczaniu gruntów pod zalesienia. Ponadto dopuszcza się zalesienie gruntów rolnych stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Starachowice.
- **Tereny łąk i pastwisk (RŁ)** - obejmują tereny łąk i pastwisk. Celem ich zachowania jest utrzymanie istniejących kompleksów łąk i ich zagospodarowania jako istotnych elementów przyrodniczych i krajobrazowych; utrzymanie istniejących zadrzewień, rowów, oczek i cieków wodnych istniejących dojazdów do łąk. Tereny RŁ wyłączone są z możliwości lokalizowania budynków. Dopuszcza się możliwość zachowania i remontu istniejących obiektów budowlanych, realizację urządzeń wodnych i melioracyjnych, dróg dojazdowych do gruntów rolnych, niezbędnych sieci uzbrojenia technicznego. Na terenach RŁ dopuszcza się zalesienie gleb o niskich klasach bonitacyjnych, zgodnie z przepisami o przeznaczaniu gruntów pod zalesienia oraz zalesienie gruntów rolnych stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Starachowice.
- **Tereny rolne z możliwością wprowadzenia zalesień (ZLZ)** - obejmują tereny przeznaczone na cele gospodarki rolnej, na których dopuszcza się wprowadzenie zalesień. Tereny ZLZ wyłączone są z możliwości lokalizowania budynków. W przypadku rezygnacji z realizacji zalesień obowiązują warunki zagospodarowania jak dla terenów rolnych. Ponadto dopuszcza się tu realizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych (ze wskazaniem stosowania nawierzchni gruntowych), urządzeń wodnych i melioracyjnych, niezbędnych sieci uzbrojenia technicznego oraz możliwość zachowania i remontu istniejących obiektów budowlanych. Należy utrzymać istniejące zadrzewienia, rowy, oczka i ciek wodne.
- **Tereny leśne (ZL)** - obejmują istniejące lasy państwowe i prywatne, przeznaczone na cele gospodarki leśnej. Są one wyłączone z zabudowy, z wyjątkiem możliwości realizacji

obiektów związanych z gospodarką leśną i wodną, a także dróg dojazdowych do gruntów leśnych (ze wskazaniem stosowania nawierzchni gruntowych) i urządzeń turystycznych zgodnych z planem urządzenia lasu oraz niezbędnych sieci uzbrojenia technicznego. Na terenach ZL obowiązuje zachowanie i ochrona istniejących wód powierzchniowych oraz lasów ochronnych. Na terenach ZL należy uwzględnić ustalenia planów urządzenia lasów.

- **Tereny wód powierzchniowych (WS)** - obejmują istniejące i planowane zbiorniki wodne oraz rzeki i ciek. Tereny te przeznaczone są na cele gospodarki wodnej. Obowiązuje tu zachowanie i ochrona istniejących wód powierzchniowych. W terenach tych zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar. Należy dążyć do ograniczenia na tych terenach spływu zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego i komunalnego.
- **Tereny stawów hodowlanych (WSp)** - obejmują istniejące hodowlane stawy rybne znajdujące się w użytkowaniu gospodarstw rybackich. Dla terenów WSp określa się gospodarcze wykorzystanie wód dla produkcji rybackiej. Na terenach WSp wskazuje się na możliwość lokalizowania obiektów i urządzeń wodnych oraz służących działalności związanej z funkcjonowaniem rybnego gospodarstwa hodowlanego w miejscowości Małyszyn Dolny.

II.4.2.2. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów oraz kształtowania zabudowy

Przy określaniu wskaźników zagospodarowania terenów i kształtowania zabudowy należy, w pierwszej kolejności, kierować się uwarunkowaniami stanu istniejącego oraz ustaleniami dotychczas obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę.

Poniższe wskaźniki dotyczące: minimalnego procentowego udziału powierzchni biologicznie czynnej, maksymalnej powierzchni zabudowy, minimalnej powierzchni nowo wydzielanych działek budowlanych oraz maksymalnej wysokości zabudowy należy traktować, jako zasadę ogólną. Dopuszcza się zachowanie wskaźników zgodnych ze stanem istniejącym lub ustalonych w obowiązujących planach miejscowych.

Proponowany minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej:

- dla wielofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej z usługami (MNRu) - minimum 40%;
- dla zabudowy zagrodowej (RM) - 30% działki;
- dla zabudowy mieszkaniowej i zieleni (MZ) - 70% działki;
- dla zabudowy rekreacji indywidualnej (ML) - minimum 60% działki;
- dla terenów usługowych (U) - minimum 20 % działki;
- dla terenów przeznaczonych dla usług turystyki, sportu i rekreacji (UTS) - 40 % działki;
- dla terenów przeznaczonych dla gospodarstw hodowlanych, produkcji rolnej i leśnej (RU) - 20% działki;
- dla terenów przeznaczonych dla celów produkcyjno-usługowych (UP, UP1) - 20 % działki;

- dla terenów przeznaczonych dla zieleni urządzonej i usług nieuciążliwych (ZPR) - 65 % terenu.

Proponowana maksymalna powierzchnia zabudowy:

- dla wielofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej z usługami (MNRu) - 50% działki;
- dla zabudowy zagrodowej (RM) - 60% działki;
- dla zabudowy mieszkaniowej i zieleni (MZ) - 20% działki;
- dla zabudowy rekreacji indywidualnej (ML) - 30% działki;
- dla terenów usługowych (U) - 70 % działki;
- dla terenów przeznaczonych dla usług turystyki, sportu i rekreacji (UTS) - 50 % działki;
- dla terenów przeznaczonych dla gospodarstw hodowlanych, produkcji rolnej i leśnej (RU) - 60% działki;
- dla terenów przeznaczonych dla celów produkcyjno-usługowych (UP, UP1) - 70 % działki;
- dla terenów przeznaczonych dla zieleni urządzonej i usług nieuciążliwych (ZPR) - 25 % działki.

Proponowana minimalna powierzchnia nowowydzielonej działki:

- dla wielofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej z usługami (MNRu) - 800 m²;
- dla zabudowy zagrodowej (RM) - 1200 m²;
- dla zabudowy mieszkaniowej i zieleni (MZ) - 2000 m²;
- dla zabudowy rekreacji indywidualnej (ML) - 800 m²;
- dla terenów usługowych (U) - 700 m²;
- dla terenów przeznaczonych dla usług turystyki, sportu i rekreacji (UTS) - 1800 m²;
- dla terenów przeznaczonych dla gospodarstw hodowlanych, produkcji rolnej i leśnej (RU) - 1800 m²;
- dla terenów przeznaczonych dla celów produkcyjno-usługowych (UP, UP1) - 800 m².

Zasady kształtowania maksymalnej wysokości nowej zabudowy:

W celu zachowania walorów krajobrazowych gminy oraz mając na uwadze zasadę dostosowania gabarytów i wysokości nowych obiektów do istniejącego charakteru zabudowy, w Studium ustala się maksymalną wysokość nowo powstającej zabudowy na 10 metrów. Dla terenów usługowych ustala się możliwość powstania zabudowy o wysokości do 12 metrów, a dla zabudowy związanej z produkcją rolną do 15 m. Określona wysokość nie dotyczy obiektów i urządzeń towarzyszących, których wysokość wynika bezpośrednio z wymogów technologicznych i konstrukcyjnych (takich jak: kominy, maszty, silosy, dźwigi itp.), jednak nie więcej niż 20,0 m. Wskazane wysokości nie dotyczą obiektów kultu religijnego, obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.

Ograniczenia wysokości zabudowy nie dotyczą realizacji infrastruktury technicznej z zakresu telekomunikacji i elektroenergetyki, jednakże wszystkie obiekty o wysokości równej i większej od 50 m nad poziomem terenu podlegają, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu

na budowę, zgłoszeniu do właściwego organu nadzoru nad lotnictwem wojskowym; obiekty o wysokości równej i większej niż 100 m podlegają obowiązkowi oznakowania oraz zgłaszania do Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

II.4.3. Obszary przestrzeni publicznej

W rozumieniu przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przez obszar przestrzeni publicznej należy rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Dla obszarów przestrzeni publicznej obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Mirzec nie wyznacza się obszarów przestrzeni publicznej.

Tym niemniej na obszarze gminy znajdują się lub zostały wydzielone w planie miejscowym ogólnodostępne tereny publiczne, takie jak: drogi i ulice publiczne, publiczne ciągi piesze, tereny ogólnodostępnej zieleni urządzonej, cmentarze komunalne, publiczne tereny sportowo-rekreacyjne, itp.

Tereny te winny stanowić najbardziej reprezentacyjne miejsca w gminie - „wizytówkę gminy”. Na nich powinny w pierwszej kolejności skupiać się inwestycje z zakresu budowy i remontów dróg i infrastruktury technicznej oraz wyposażenia w obiekty małej architektury. Także gminne obiekty zabytkowe usytuowane w tych obszarach winny być w pierwszej kolejności konserwowane i rewaloryzowane.

Należy dążyć do tego, aby tereny dróg i ulic w obrębie poszczególnych wsi były przyjazne i bezpieczne dla pieszych, poruszających się na rowerach i osób niepełnosprawnych, tak aby mieszkańcy gminy chcieli się w nich gromadzić i nawiązywać kontakty społeczne.

II.4.4. Obszary funkcjonalne

Według koncepcji Zagospodarowania Przestrzennego Kraju obszar funkcjonalny to obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych wskazanych w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lub określonych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Obszar funkcjonalny jest zwartym układem przestrzennym składającym się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi, jednolitymi celami rozwoju.

W granicach gminy Mirzec wyznaczono dwa lokalne obszary funkcjonalne, rozumiane jako obszary funkcjonalne o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej gminy⁵⁶:

- lokalny obszar funkcjonalny A - obejmujący tereny zainwestowania i upraw polowych z niewielkimi enklawami lasów, położony w środkowej i północnej części gminy na ok. 61,5 % jej powierzchni;
- lokalny obszar funkcjonalny B - obejmujący kompleks leśny Lasów Starachowickich z niewielką enklawą łąk śródleśnych sołectwa Małyszyn, położony w południowej części gminy na ok. 38,5 % jej powierzchni.

⁵⁶ art. 49a. pkt.3 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073)

II.4.5. Obszary pomników ząglady i ich stref ochronnych

Na terenie gminy Mirzec nie występują pomniki ząglady, w związku z czym nie wyznacza się ich stref ochronnych.

II.4.6. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

Terenami zamkniętymi w rozumieniu ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne są tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych.

W granicach gminy Mirzec nie występują tereny zamknięte.

II.4.7. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Na terenie gminy Mirzec nie wyznacza się terenów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

II.4.8. Obszary zdegradowane i wymagające rewitalizacji

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Mirzec został ustanowiony Uchwałą nr XIX/128/2016 Rady Gminy w Mircu z dnia 26 lutego 2016 r., w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Mirzec.

Zgodnie ze wspomnianą uchwałą obszar rewitalizacji obejmuje sołectwa Mirzec I i Mirzec II, wyłączając tereny leśne. Zajmuje on łącznie powierzchnię ok. 1487,1 ha co stanowi ok. 13,51% powierzchni całkowitej gminy Mirzec oraz zamieszkały jest przez 2 162 mieszkańców (ok. 26% ogółu mieszkańców gminy).

Głównymi kierunkami rozwoju wyznaczonych obszarów zdegradowanych i rewitalizacji są działania mające na celu nadanie nowych funkcji społeczno-gospodarczych poprzez: odnowę zdegradowanych obszarów przez zmianę dotychczasowych funkcji na gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne i turystyczne. Dąży się również, aby w tym samym czasie dokonywano rozwiązywania problemów społecznych oraz podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej terenów rewitalizowanych.

Obszary zdegradowane i wymagające rewitalizacji powinny być poddane działaniom mającym na celu:

- przebudowę, rozbudowę, modernizację i adaptację obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele społeczne, tj.:
 - obiekty rekreacyjne (np. ścieżki zdrowia, place zabaw, boiska),
 - obiekty infrastruktury kulturalnej (maksymalna kwota kosztów kwalifikowanych projektu we zakresie kultury nie może przekroczyć 2 mln EUR),
 - obiekty, w których świadczone są usługi służące aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców,
 - obiekty wielofunkcyjne, w których łączone są różne funkcje społeczne.
- działania prowadzące do ożywienia gospodarczego rewitalizowanych obszarów (np. zagospodarowanie przestrzeni na cele gospodarcze);
- zagospodarowanie (przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja) przestrzeni na cele publiczne lub społeczne (np. place, skwery, parki);
- modernizacje, renowacje budynków użyteczności publicznej poprawiające ich estetykę zewnętrzną; przedsięwzięcia w ramach powyższego typu projektu, o ile przewidują modernizację energetyczną budynków, muszą mieć uzasadnienie w audycie energetycznym;

- modernizację, renowację części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, w tym odnowienie elementów strukturalnych budynku (dachy, fasady, okna i drzwi w fasadzie, klatki schodowe i korytarze, windy). Projekty z zakresu mieszkalnictwa w zakresie modernizacji energetycznej budynków muszą mieć uzasadnienie w audycie energetycznym. Jeżeli to wynika z audytu energetycznego – możliwa jest ingerencja w substancję budynku w szerszym zakresie niż przywołany powyżej.

II.5. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Układ drogowy gminy Mirzec tworzy zhierarchizowany system, na który składa się:

- podstawowy układy komunikacyjny, zapewniający gminie połączenia zewnętrzne, tworzone przez drogę wojewódzką nr 744 oraz zbiorcze drogi powiatowe i gminne;
- uzupełniający układ komunikacyjny, zapewniający połączenia wewnętrzne oraz pełną obsługę terenów zabudowanych i planowanych do zabudowy, obejmujący drogi publiczne, klasy lokalnej i dojazdowej oraz pozostałe drogi gminne i wewnętrzne.

Uznaje się, że obecny układ drogowy jest wystarczający do zapewnienia sprawnej obsługi komunikacyjnej na terenie gminy. Działania z zakresu transportu, powinny dotyczyć przede wszystkim poprawy jakości istniejących już dróg. W przyszłości przewiduje się konieczność zmian w systemie komunikacji, spowodowanych przeznaczeniem w obowiązujących planach miejscowych dużej ilości nowych terenów do zabudowy, wymagających zapewnienia efektywnej obsługi komunikacyjnej.

II.5.1. Polityka transportowa

II.5.1.1. Cel strategiczny

Głównym celem strategicznym gminy powinna być konsekwentna polityka strategii zrównoważonego rozwoju. W odniesieniu do układu transportowego wymaga on stworzenia warunków sprawnego, bezpiecznego i ekonomicznego przemieszczenia się osób oraz ładunków w wewnętrznych i zewnętrznych powiązaniach komunikacyjnych.

W wewnętrznych powiązaniach obejmujących podsystemy komunikacji drogowej, komunikacji zbiorowej, rowerowej i pieszej wymagana jest zasada równoważenia rozwoju oraz minimalizacji uciążliwości ruchu.

II.5.1.2. Cele szczegółowe

Cele szczegółowe prowadzące do realizacji celu strategicznego to:

- poprawa zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy poprzez:
 - modernizację dróg,
 - wprowadzenie dogodnych połączeń masowych między miejscowościami,
 - wspieranie rozwoju komunikacji zbiorowej między miejscowościami gminnymi a większymi miastami - Skarżysko - Kamienną i Starachowicami;
- poprawa powiązań wewnętrznych gminy poprzez:
 - systematyczną modernizację istniejącego układu drogowego oraz rozbudowę istniejącego układu dróg gminnych dla obsługi przyszłych terenów rozwojowych,
 - rozwój transportu rowerowego poparty budową wydzielonych dróg i sieci ścieżek rowerowych,
 - poprawę funkcjonowania komunikacji pieszej poprzez modernizację chodników i placów;
- minimalizacja uciążliwości komunikacyjnych wywołanych ruchem i urządzeń komunikacyjnych w stosunku do środowiska poprzez:
 - zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej oraz ruchu pieszego i rowerowego w podróżach,
 - promowanie ruchu pieszego i rowerowego,

- modernizację taboru komunikacji zbiorowej;
- poprawa dostępności podsystemów transportowych dla osób niepełnosprawnych poprzez:
 - dostosowanie urządzeń dróg i ulic oraz budynków użyteczności publicznej do wymogów osób niepełnosprawnych - likwidacja barier architektonicznych,
 - dostosowanie taboru komunikacji zbiorowej do potrzeb osób niepełnosprawnych, wprowadzenie taboru niskopodłogowego, specjalne miejsca w pojazdach, wysokości przystanków dostosowane do taboru,
 - dążenie do ograniczenia zabudowy wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 744, która posiada klasę G (główna). Obecna obudowa drogi wojewódzkiej nr 744, wynika z przeznaczenia tych terenów w poprzednich miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

II.5.2. Rozwiązania komunikacyjne

II.5.2.1. Układ drogowy

Jako podstawę układu komunikacyjnego gminy przyjmuje się istniejący układ drogowy, uzupełniony o nowe i zmodernizowane odcinki dróg i ulic. Komunikacja winna być oparta o układ dróg stanowiących szkielet komunikacyjny gminy:

- droga wojewódzka nr 744 - o przebiegu: Osiny, Trębowiec Duży, Mirzec, Tychów Stary;
- droga powiatowa nr 0557T - relacji Skarżysko-Kamienna - Mirzec, o przebiegu: Gadka, Mirzec;
- droga powiatowa nr 0567T - relacji Tychów Stary - granica województwa o przebiegu: Tychów Stary, Ostrożanka, Małyszyn Górny.

W szczególności jako zasadnicze warunki zapewnienia prawidłowej obsługi komunikacyjnej uznaje się:

- zapewnienie własnej obsługi komunikacyjnej, drogami odbarczającymi dla terenów zabudowy wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 744, wynikających z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- uzupełnienie i modernizację wewnętrznego układu sieci ulicznej gminy (dróg zbiorczych, lokalnych i dojazdowych);
- urządzenie dróg komunikacji rowerowej i pieszej.

Istniejący układ dróg wymaga:

- sukcesywnej modernizacji nawierzchni z zastosowaniem nawierzchni bitumicznych na wszystkich drogach gminnych;
- dostosowania klasy technicznej dróg i ulic do posiadanych kategorii ruchu oraz do pełnionych funkcji, z jednoczesnym dostosowaniem szerokości pasów drogowych;
- budowę elementów wyposażenia dróg tj.: poboczy, zatok przystankowych, chodników w obrębie terenów zabudowanych, ścieżek rowerowych, parkingów i zatok parkingowych, urządzeń odwadniających;
- modernizację skrzyżowań, z uwzględnieniem poprawy warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- poprawę oznakowania w kontekście poprawy warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego, czytelności oznakowania, dostosowania do zmian w zagospodarowaniu otoczenia dróg.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, uchwalonego uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku, przewidziano modernizację dróg wojewódzkich. Plan ten ustala modernizację i przebudowę dróg wojewódzkich dla uzyskania jednorodnych ciągów o parametrach klasy nie niższej niż „GP”, a w tym wykonania obwodnic miejscowości zwłaszcza poza centrami miast i zwartą zabudową, w tym miejscowości Mirzec w ciągu drogi wojewódzkiej nr 744.

W ciągu drogi wojewódzkiej 744 planowane jest zadanie „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 744 na odc. Tychów Stary - Starachowice wraz z budową obwodnicy m. Starachowice”. Zadanie na terenie gminy Mirzec będzie polegało na rozbudowie drogi wojewódzkiej nr 744 na odcinku Tychów Nowy - Starachowice, po istniejącym śladzie o długości ok. 6,0 km. Początek rozbudowy to skrzyżowanie w Tychowie Nowym drogi wojewódzkiej 744 z drogą powiatową 0567T Tychów Nowy - Małyszyn, koniec rozbudowy to początek obwodnicy Starachowice.

Jako zadanie zaplanowane na terenie gminy Mirzec w ramach RPO EFRR 2014 - 2020 wskazano „Podniesienie konkurencyjności sektora rolnego gminy Mirzec oraz mobilności i dostępności komunikacyjnej terenów wiejskich w kontekście tworzenia nowych podmiotów gospodarczych oraz dywersyfikacji działalności rolniczej, poprzez odnowę ciągów dróg powiatowych powiązanych z drogami o znaczeniu regionalnym”. Zadanie to będzie obejmować drogi powiatowe 0565 T, 0566 T, 0568 T, 0570 T i 0569 T.

Szczegółowe zadania do realizacji w latach 2015-2020 przedstawiają się następująco:⁵⁷

- Przebudowa drogi powiatowej nr 0561T Mirzec (Ogrody) - Poddąbrowa - Tychów Stary - dr. woj.nr 744 (dł. 550m)
- Przebudowa „łącznika” w m. Poddąbrowa (ul. Langiewicza)
- Wykonanie chodnika wraz z zatoką autobusową w m. Mirzec w pasie drogi powiatowej nr 0557T Skarżysko-Kamienna - Mirzec
- Przebudowa drogi powiatowej nr 0563T Mirzec - Wąchock (przez las)
- Przebudowa mostów w m. Trębowiec Mały i w m. Krupów Osiny w pasie drogi powiatowej nr 0570T Osiny - Mokre Niwy - Krupów - Trębowiec Duży - gr. woj. świętokrzyskiego (Zbijów Mały)
- Przebudowa drogi powiatowej nr 0570T Osiny - Mokre Niwy - Krupów - Trębowiec Duży - granica województwa świętokrzyskiego (Zbijów Mały) (odc. o dł. 3850 m)
- Remont drogi powiatowej nr 0558T (Zbijów Duży) - gr. woj. świętokrzyskiego - Jagodne - Grzybowa Góra (remont odcinka o dł. 780 m przy granicy województwa)
- Poszerzenie drogi i budowa chodnika w pasie drogi powiatowej nr 0559T Jagodne - Gadka
- Przebudowa drogi powiatowej nr 0569T Trębowiec Duży - Czerwona - Mirzec (odcinek gruntowy 480 m)
- Przebudowa drogi powiatowej nr 0561T Mirzec (Ogrody) - Poddąbrowa - Tychów Stary - dr. woj. nr 744 (odcinek o dł. 780 m Langiewicza-Malcówki)
- Przebudowa drogi powiatowej nr 0565T Tychów Nowy - Ostrożanka (cały odcinek o długości 5 080 m).

Szczegółowe kierunki rozwoju układu drogowego przedstawiono na rys. 12 i 13.

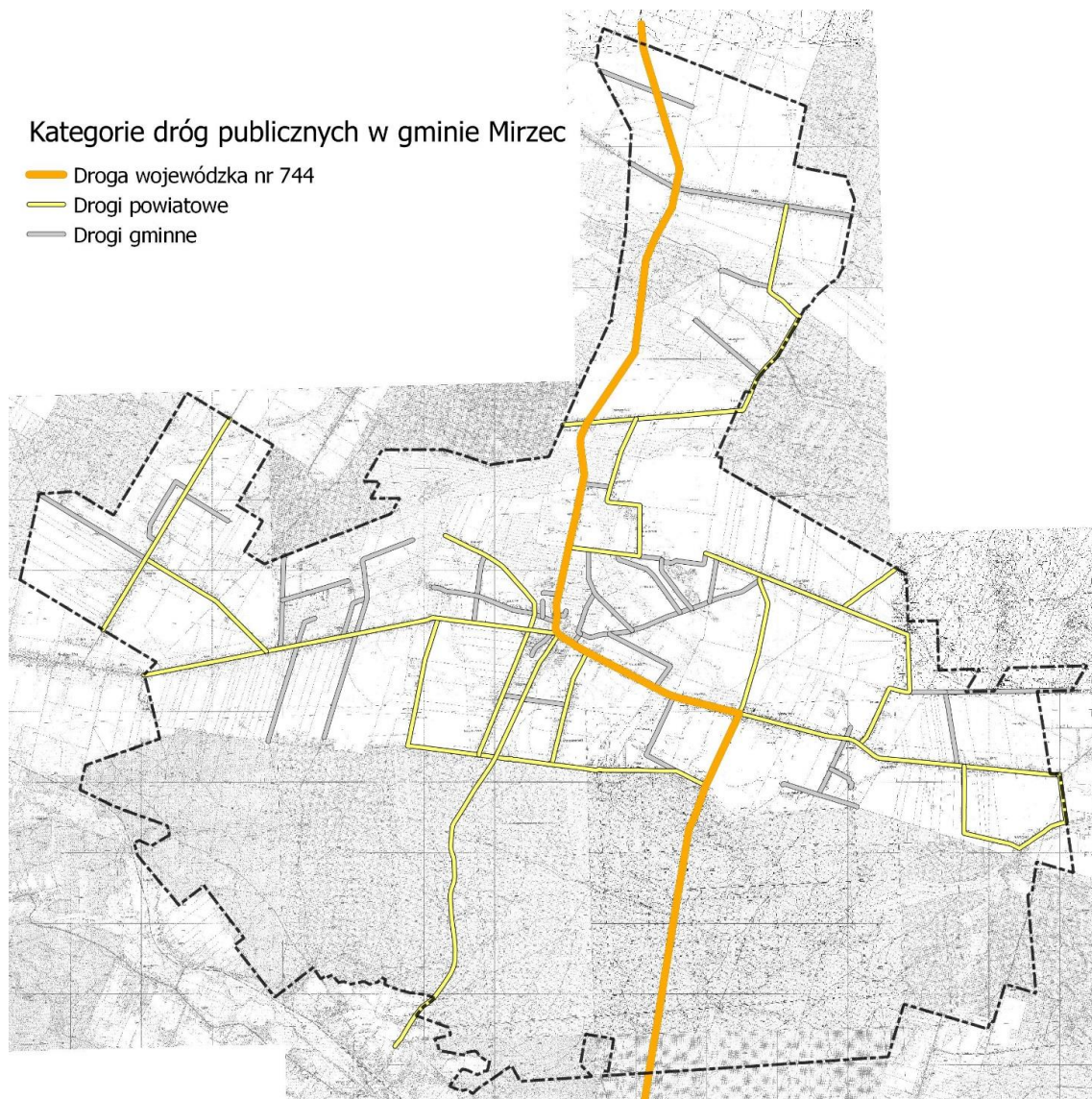
⁵⁷ Źródło: Plan rozwoju sieci dróg powiatowych na terenie powiatu starachowickiego na lata 2016-2021, Starachowice 2015

Rysunek 11 Klasyfikacja techniczna układu drogowego gminy Mirzec

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 12 Klasyfikacja administracyjna układu drogowego gminy Mirzec

Źródło: opracowanie własne

II.5.2.2. Układ dróg rowerowych

Ze względu na duże obszary leśne sprzyjające rozwojowi turystyki aktywnej, przez teren gminy Mirzec przebiegają trzy szlaki rowerowe: czarny szlak rowerowy Świętomarz - Iłża, czarny szlak rowerowy Wąchock - Szydłowiec i czerwony szlak rowerowy „Wokół Starachowic” oraz czarny szlak pieszy Ruda - Mirzec.

Odcinki szlaków rowerowych przebiegające drogami leśnymi, są drogami wykorzystywanymi na cele gospodarki leśnej i nie są wyodrębnione na cele urządzenia ścieżki rowerowej. Są one udostępniane do ruchu pieszego i rowerowego, na zasadach ogólnej dostępności lasów dla ludności.

Na terenie gminy, mimo istnienia ww. szlaków rowerowych, nie ma zorganizowanego systemu ścieżek rowerowych, dlatego też postuluje się:

- budowę systemu dróg komunikacji rowerowej i pieszej;
- wprowadzenie:

- wydzielonych ścieżek rowerowych i ciągów pieszych z dopuszczeniem ruchu rowerowego,
- miejsc umożliwiających pozostawienie rowerów,
- urządzeń obsługi rowerów.

II.6. Kierunki rozwoju systemów uzbrojenia technicznego

II.6.1. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę

Rozwój systemu zaopatrzenia w wodę powinien zapewnić wszystkim mieszkańcom i innym odbiorcom wymaganą ilość i jakość oraz niezawodność dostawy wody. Realizacja tych zamierzeń wymaga utrzymania (w tym modernizacji i częściowej restrukturyzacji) oraz rozbudowy dotychczasowego systemu zaopatrzenia w wodę, a w szczególności:

- utrzymania dotychczasowych zasad zasilania wodociągów gminy Mirzec oraz związanych z nimi urządzeń;
- utrzymywania w dobrym stanie technicznym obiektów i urządzeń (ujęcia wody, stacje uzdatniania wody, sieć wodociągowa, zbiorniki wyrównawcze, hydrofornie);
- umożliwienie korzystania z na cele przeciwpożarowe, poprzez:
 - zapewnienie odpowiedniej ilości wody na cele przeciwpożarowe;
 - wyposażenie wodociągów w hydranty przeciwpożarowe do zewnętrznego gaszenia pożaru, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami.

Przy realizacji inwestycji należy przestrzegać zasadę wyprzedzającej lub równoległej realizacji budowy sieci wodociągowej w stosunku do nowego zainwestowania. Na terenach peryferyjnych dopuszcza się zaopatrzenie w wodę z indywidualnych studni, z uwzględnieniem warunków określonych w przepisach odrębnych.

II.6.2. Kierunki rozwoju systemów odprowadzania ścieków sanitarnych

Rozwój systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków gminy Mirzec powinien zapewnić mieszkańcom i innym użytkownikom możliwość korzystania z urządzeń kanalizacji sanitarnej, przy zachowaniu odpowiednich standardów oczyszczania ścieków, a także zapewnić odprowadzanie z terenów utwardzonych wód opadowych.

Realizacja tych zamierzeń wymaga utrzymania (w tym modernizacji i częściowej restrukturyzacji) oraz rozbudowy dotychczasowego systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków, a w szczególności:

- modernizacji, przebudowy i częściowego uzupełnienia istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, w oparciu o system kanalizacji rozdzielczej ze szczególnym uwzględnieniem rozdziału ścieków sanitarnych od deszczowych lub deszczowych od sanitarnych;
- budowy nowych sieci kanalizacji sanitarnej w miejscach skupionej zabudowy;
- utrzymania, w dobrym stanie technicznym, wszystkich urządzeń i sieci kanalizacyjnych.

Tereny przeznaczone pod realizację większych zespołów zabudowy mieszkaniowej oraz wszystkie tereny przeznaczone pod działalność gospodarczą o charakterze produkcyjnym lub usługowym powinny być wyprzedzająco uzbrajane w kanalizację sanitarną, jednocześnie z budową sieci wodociągowej. Do czasu wyposażenia wszystkich zespołów zabudowy wskazanych w Studium w kanalizację sanitarną oraz na terenach zabudowy rozproszonej położonej poza zasięgiem systemu kanalizacyjnego, niezbędne jest uporządkowanie gospodarki ściekowej, a w szczególności:

- wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, indywidualnych i grupowych;
- w przypadku braku oczyszczalni, o których mowa w pkt 1), wyposażenie działek w szczelne zbiorniki do gromadzenia ścieków i zapewnienie możliwości dojazdu do nich samochodu asenizacyjnego;

- na terenach zabudowy zagrodowej - wyposażenie działek w szczelne zbiorniki na gnojowicę;
- egzekwowanie umów w sprawie wywozu ścieków do punktów zlewnych oraz prowadzenie okresowych kontroli szczelności zbiorników.

II.6.3. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w energię elektryczną

Polityka przestrzenna w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną powinna zapewniać:

- zaspokojenie obecnych i przyszłych potrzeb - wynikających z rzeczywistego rozwoju przestrzennego gminy i jego aktywności gospodarczej - na dostawy umownej mocy oraz energii elektrycznej o obowiązujących standardach;
- stworzenie warunków do realizacji przedsięwzięć o znaczeniu lokalnym w zakresie elektroenergetyki;
- minimalizację kosztów ponoszonych przez gminę na oświetlenie miejsc publicznych, ulic, placów i dróg będących w jej władaniu;
- ograniczenie niekorzystnego oddziaływania elektroenergetycznych linii napowietrznych na krajobraz.

Realizacja tych zamierzeń wymaga następujących działań:

- ze strony władz gminy, polegających na:
 - szybkim przekazie informacji do operatora sieci dystrybucyjnej o większych zamierzeniach inwestycyjnych, które mogą wpłynąć na zwiększone zapotrzebowanie na moc i energię elektryczną;
 - ujęciu w planach miejscowych zasad tworzenia nowych rezerw terenu na inwestycje z zakresu infrastruktury elektroenergetycznej, w ustaleniach planów miejscowych należy:
 - wyznaczać rezerwy terenu przeznaczone na napowietrzne linie 15 kV, rezerwa w postaci pasa terenu o szerokości 14 m wolnego od zabudowy i wysokiej roślinności oraz stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4 kV - rezerwa terenu o powierzchni około 120 m², kształt działki zbliżony do kwadratu;
 - określać rodzaj wykonania linii elektroenergetycznych i stacji transformatorowo-rozdzielczych (kablony i wewnątrzowy na terenach miejskich o intensywnej zabudowie i walorach przyrodniczych oraz krajobrazowych);
 - zapobieganiu kolizyjnym lokalizacjom nowych sieci infrastruktury sieci technicznej z istniejącymi sieciami elektroenergetycznymi;
 - skróceniu, do niezbędnego minimum, czasu trwania wszelkich procedur formalnych, związanych z procesami inwestycyjnymi z zakresu elektroenergetyki;
 - wybieraniu w drodze przetargu jednego lub kilku kompetentnych podmiotów gospodarczych, które zaoferują najkorzystniejsze techniczne i finansowe warunki eksploatacji oświetlenia miejsc publicznych, placów i dróg, należącego do zadań własnych gminy;
- ze strony operatora sieci dystrybucyjnej, dostarczającego energię elektryczną, polegających na:
 - sukcesywnej budowie nowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV, na terenach objętych procesami inwestycyjnymi i na których istniejąca infrastruktura elektroenergetyki okaże się niewystarczająca;

- uzupełnieniu i modernizacji sieci rozdzielczej średniego napięcia, oraz sieci rozdzielczej niskiego napięcia 0,4 kV wg planów rozwoju, modernizacji i remontów przedsiębiorstwa sieciowego;
- budowie linii elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia w wykonaniu kablowym a stacji transformatorowo-rozdzielczych ŚN/0,4 kV w wersji wewnętrznej na terenach o zwartej zabudowie lub o walorach przyrodniczych oraz krajobrazowych.

Utrzymuje się istniejącą w gminie Mirzec infrastrukturę elektroenergetyki wysokiego napięcia 110 kV oraz dopuszcza się jej remonty, modernizację i rozbudowę w obrębie zajmowanych terenów i stref technicznych. Przez obszar objęty Studium przebiegają następujące linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia:

- linia 110 kV o relacji Rożki - Niziny;
- linia 110 kV o relacji Rożki - Iłża - Starachowice.

Realizacja tych zadań wymaga:

- utrzymania istniejących stref technicznych elektroenergetycznych linii napowietrznych wysokiego napięcia poprzez pozostawienie wolnego od zabudowy lub wysokiej roślinności pasa terenu o szerokości 30 m - wzdłuż linii 110 kV (po 15 m z każdej strony osi trasy linii);
- lokalizowania zabudowy w odległościach mniejszych od podanych powyżej powinno być każdorazowo uzgadniane z właściwym operatorem sieci.

Utrzymuje się dotychczasowe zasady zaopatrzenia w energię elektryczną odbiorców na terenie gminy, polegające na dostawach energii siecią rozdzielczą średniego napięcia z istniejących stacji elektroenergetycznych 110/15 kV: GPZ „Północ” i GPZ „Iłża” poprzez:

- utrzymanie istniejących stref technicznych elektroenergetycznych linii napowietrznych średniego napięcia i niskiego napięcia poprzez pozostawienie wolnego od zabudowy i wysokiej roślinności pasa terenu o szerokości:
 - 16 m - wzdłuż linii napowietrznych 15 kV (po 8 m z każdej strony osi trasy linii);
 - 6 m - wzdłuż linii 0,4 kV (po 3 m z każdej strony osi trasy linii);
- utrzymanie istniejących stref technicznych stacji transformatorowo-rozdzielczych 15/0,4 kV poprzez pozostawienie wolnego od zabudowy i wysokiej roślinności pasa terenu o szerokości 5 m wokół urządzeń lub budynku stacji,
- lokalizowanie zabudowy w odległościach mniejszych od podanych powyżej powinno być każdorazowo uzgadniane z właściwym operatorem sieci.

II.6.4. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w gaz

Polityka przestrzenna w zakresie zaopatrzenia w gaz sieciowy powinna zapewniać ciągłość dostaw obecnym i przyszłym odbiorcom gazu w gminie, w ilościach odpowiadających zawartym umowom o dostawy gazu i jakości zgodnej z obowiązującymi standardami, a w szczególności możliwość wykorzystania gazu ziemnego na potrzeby grzewcze, jako paliwa o niskim poziomie emisji zanieczyszczeń powietrza.

Realizacja tych zamierzeń wymaga następujących działań:

- ze strony władz gminy:

- szybkim przekazie informacji do operatora sieci dystrybucyjnej o większych zamierzeniach inwestycyjnych, które mogą wpłynąć na zwiększone zapotrzebowanie na dostawę gazu sieciowego;
- ujęcia w planach miejscowych zasad tworzenia nowych rezerw terenu na inwestycje z zakresu zaopatrzenia w gaz, w ustaleniach planów miejscowych należy wyznaczać rezerwy terenu przeznaczone na strefy kontrolowane gazociągów wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia w postaci pasa terenu o szerokości określonej w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r.⁵⁸ w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie. W obrębie stref kontrolowanych nie należy wznosić budynków, urządzać stałych składów i magazynów, sadzić drzew oraz nie powinna być podejmowana żadna działalność mogąca zagrozić trwałości gazociągu podczas jego eksploatacji - dopuszcza się, za zgodą operatora sieci gazowej, urządzenie parkingów nad gazociągiem;
- dopuszczenia do prowadzenia sieci gazu średniego i niskiego ciśnienia w obrębie linii rozgraniczających dróg gminnych i na pozostałych terenach;
- zapobiegania kolizyjnym lokalizacjom nowych sieci gazowych z istniejącymi sieciami infrastruktury technicznej;
- skrócenia, do niezbędnego minimum, czasu trwania wszelkich procedur formalnych, związanych z procesami inwestycyjnymi z zakresu zaopatrzenia w gaz sieciowy;
- ewentualnego dofinansowania budowy sieci gazowej na terenach o zabudowie zwartej - poniesione nakłady można odzyskać w postaci opłat adiacenckich;
- ze strony operatora gazowej sieci dystrybucyjnej:
- przyłączenia odbiorców, a następnie dostaw gazu sieciowego zgodnie z zawartymi umowami.

Utrzymuje się dotychczasowe zasady zaopatrzenia w gaz odbiorców, polegające na dostawach gazu sieciowego siecią rozdzielczą średniego i niskiego ciśnienia z istniejących stacji redukcyjno-pomiarowych poza terenem gminy:

- SRP w Starachowicach;
- SRP w Jasieńcu (woj. mazowieckie).

Realizacja tych zamierzeń wymaga utrzymania odległości podstawowych między istniejącymi gazociągami średniego i niskiego ciśnienia, a obiektami terenowymi istniejącymi i projektowanymi. Określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie. Jednocześnie dopuszcza się budowę nowych sieci gazowych w strefie kontrolowanej istniejących gazociągów.

Warunki techniczne, jakim winny odpowiadać sieci gazowe określa:

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013 r. poz. 640). W przypadku zmiany powyższego rozporządzenia warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami;

⁵⁸ Dz. U. z 2013 r. poz. 640

- Dla gazociągów wybudowanych w latach 202-2013 obowiązuje Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. (Dz. U. z 2001 r. poz. 97, z późn. zm.)
- Dla gazociągów wybudowanych do końca 2001 roku warunki techniczne są określone Rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 r. (Dz. U. z 1995 r. nr 139 poz. 686).

II.6.5. Kierunki rozwoju produkcji energii ze źródeł odnawialnych

W Studium przyjmuje się następujące kierunki rozwoju i funkcjonowania systemów wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych:

- dopuszcza się lokalizację zespołów ogniw fotowoltaicznych, produkujące energię na cele komercyjne lub o mocy przekraczającej 100kW, jedynie na obszarach przeznaczonych w Studium dla działalności przemysłowo-produkcyjno-usługowej i dla infrastruktury technicznej, z zachowaniem przepisów odrębnych; strefy ochronne od urządzeń produkujących energię o mocy przekraczającej 100kW pokrywają się z terenami przeznaczonymi pod ich lokalizację;
- dopuszcza się lokalizowanie kolektorów słonecznych oraz kolektorów fotowoltaicznych na potrzeby mieszkańców oraz użytkowników usług, poza obszarami, na których takie urządzenia mogą wpływać negatywnie na walory przestrzenne oraz obszarami i obiektami objętymi ochroną konserwatorską i cennymi przyrodniczo;
- dopuszcza się stosowanie w kotłowniach indywidualnych biopaliw (np. drewna, odpadów drzewnych, wierzby energetycznej, słomy itp.) niestanowiących źródeł uciążliwości odorowych;
- na obszarze gminy nie wyznacza się terenów dla budowy turbin wiatrowych;
- dopuszcza się lokalizowanie niewielkich turbin wiatrowych (o wysokości do 30 m i mocy poniżej 100 kW) poza obszarami podlegającymi ochronie konserwatorskiej, tj. w gospodarstwach rolnych, ogrodnictwach i hodowlanych, na działkach o powierzchni powyżej 10 000 m² lub na peryferyjnie położonych terenach przemysłowo - produkcyjno - usługowych;
- dopuszcza się stosowanie innych nieuciążliwych i nieagresywnych przestrzennie urządzeń do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, takich jak np. pompy ciepła itp.;

II.6.6. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w ciepło

Polityka w zakresie zaopatrzenia w ciepło ustala się:

- zaopatrzenie w energię cieplną ze źródeł lokalnych;
- zaopatrzenie planowanych obiektów z ekologicznych nośników energii, tj. prądu elektrycznego, gazu po dokończeniu gazyfikacji, oleju niskosiarkowego bądź innych nośników spalanych w urządzeniach o wysokim poziomie czystości emisji, jak również z energii odnawialnej;
- sukcesywne eliminowanie istniejących nie ekologicznych kotłowni na paliwa węglowe i zakaz ich odtwarzania;
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników nie powodujących nadmiernej „niskiej emisji” pyłów, dwutlenku siarki, tlenków azotu i dwutlenku węgla,
- prowadzenie prac termo modernizacyjnych w obiektach istniejących dla ograniczenia potrzeb cieplnych.

II.6.7. Kierunki rozwoju gospodarki odpadami

Określa się następujące kierunki rozwoju systemu gospodarki odpadami:

- gospodarka odpadami prowadzona będzie zgodnie z aktualnym wojewódzkim programem gospodarki odpadami;
- postuluje się utworzenie systemu gminnych punktów zbierania odpadów niebezpiecznych, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, dopuszczona jest lokalizacja PSZOK na terenach oznaczonych w kierunkach zagospodarowania przestrzennego jako PU;
- rozwijanie równoległych działań organizacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych (zachęt finansowych), ułatwiających wprowadzanie systemu segregacji odpadów stałych;
- likwidowanie i rekultywowanie „dzikich” wysypisk oraz niedopuszczanie do powstawania nowych.

II.6.8. Kierunki rozwoju obsługi telekomunikacyjnej

Polityka przestrzenna w zakresie telekomunikacji ustala się:

- utrzymanie istniejących na obszarze gminy urządzeń i linii telekomunikacyjnych;
- obsługę elementów za pośrednictwem indywidualnych podłączeń stacjonarnych i aktywacji telefonów komórkowych;
- dopuszczenie do prowadzenia nowych linii telekomunikacyjnych w obrębie linii rozgraniczających dróg gminnych i na pozostałych terenach oraz wyznaczenia lokalizacji na obiekty infrastruktury telekomunikacji - według uzasadnionych potrzeb operatorów;
- zapobieganie kolizyjnym lokalizacjom nowych sieci infrastruktury sieci technicznej z istniejącymi sieciami telekomunikacyjnymi;
- kontynuację procesów rozwojowych systemów przy zachowaniu dotychczasowej dynamiki, w tym w szczególności utrzymywania, modernizowania i rozbudowywania istniejących obiektów i urządzeń telekomunikacyjnych oraz sieci telekomunikacyjnych.

Ponadto postuluje się sytuowanie urządzeń telefonii komórkowej w terenach obsługi produkcji rolnej (RU) oraz w terenach produkcyjnych i magazynowych (UP), z wyjątkiem terenów UP1, na których postuluje się całkowity brak lokalizacji tych obiektów. Przy lokalizowaniu urządzeń telefonii komórkowej wymagane jest stosowanie przepisów szczególnych, dotyczących realizacji inwestycji oraz zachowanie odległości nie mniejszej niż 250 m od terenów przeznaczonych pod zabudowę zagrodową (RM), wielofunkcyjną zabudowę mieszkaniową jednorodziną i zagrodowej z usługami (MNRu) oraz zabudowę mieszkaniową i zieleń (MZ).

II.7. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego

Inwestycje celu publicznego stanowią bezpośrednią odpowiedź na różnorodne potrzeby występujące na terenie gminy, zgodne z zakresem zadań samorządu terytorialnego zarówno szczebla gminnego, powiatowego jak i wojewódzkiego, a także organów administracji centralnej.

II.7.1. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Na terenie gminy Mirzec planowane inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym obejmują zadania z zakresu rozwoju infrastruktury drogowej:

- modernizacja i przebudowa drogi wojewódzkiej nr 744 dla uzyskania jednorodnego ciągu o parametrach klasy nie niższej niż „G”, a w tym wykonania obwodnicy miejscowości Mirzec, zapisane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, uchwalonego uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 r.;
- zadanie *Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 744 na odc. Tychów Stary - Starachowice wraz z budową obwodnicy m. Starachowice*.

II.7.2. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

W gminie Mirzec inwestycje o zasięgu lokalnym dotyczyć będą głównie budowy lub modernizacji infrastruktury, której realizacja należy do zadań własnych gminy:

- rewitalizacja obszaru zdegradowanego ustanowionego Uchwałą nr XIX/128/2016 Rady Gminy w Mircu z dnia 26 lutego 2016 r, w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Mirzec;
- budowa, rozbudowa i przebudowa lokalnej sieci drogowej na terenie gminy;
- rozbudowa systemu wodociągowego i kanalizacyjnego na terenie gminy;
- budowa ścieżek pieszo-rowerowych na terenie gminy;
- usunięcie azbestowych pokryć dachowych;
- budowa oraz zagospodarowanie placów zabaw dla dzieci oraz terenów sportowo rekreacyjnych na terenie gminy;
- budowa zbiornika wodnego w Mircu Starym.

II.8. Obszary wymagające sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz obszary dla których gmina zamierza sporządzić miejscowe plany.

Obszar gminy Mirzec jest pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, wprowadzonymi na mocy poniższych uchwał:

- Uchwała Nr XXXIII/161/2005 Rady Gminy w Mircu z dnia 22 lipca 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego KOLEKTOR na obszarze gminy Mirzec, (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 23.09.2005 r., Nr 228, poz. 2747);
- Uchwała Nr XLIII/233/2010 Rady Gminy w Mircu z dn. 16 lipca 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Mirzec, obejmującego obszar funkcjonalny A, (Dz. Urz. Woj. Świąt. z 2010 r., Nr 271, poz. 2756).

Na terenie gminy Mirzec nie występują obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o których mowa w art. 10 ust. 2, pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073).

W związku z planowanymi zmianami przeznaczenia terenów, wprowadzonymi w niniejszym Studium, gmina zamierza sporządzić nowe plany zagospodarowania przestrzennego lub zmiany obowiązującego planu obejmującego lokalny obszar funkcjonalny A gminy Mirzec.

II.9. Uzasadnienie i synteza ustaleń Studium

Niniejszy dokument powstał w oparciu o zapisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073) oraz w oparciu o treść przepisu wykonawczego w postaci Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z dnia 28 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2004 r., Nr 118, poz. 1233).

Ustalenia dotyczące kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec oparte zostały o wyżej wymienione akty prawne oraz dokumenty szczegółowe, a także wnioski wynikające z analizy uwarunkowań, w tym szczegółowej inwentaryzacji całego terenu gminy przeprowadzonej przez Wykonawcę pod koniec 2014 r. i uaktualnionej w maju 2015 r.

W trakcie prac projektowych analizie i weryfikacji poddawano ustalenia zawarte w dotychczas obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mirzec zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy w Mircu Nr XVIII/70/99 z dnia 15 grudnia 1999 r., zmienionym Uchwałą Nr XLV/216/2006 Rady Gminy w Mircu z dnia 30 sierpnia 2006 r. oraz w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (wprowadzonych Uchwałą Nr XXXIII/161/2005 Rady Gminy w Mircu z dnia 22 lipca 2005 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego KOLEKTOR na obszarze gminy Mirzec oraz Uchwałą Nr XLIII/233/2010 Rady Gminy w Mircu z dnia 16 lipca 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części gminy Mirzec, obejmującego obszar funkcjonalny A). Zmieniając ustalenia dotychczas obowiązującego Studium uwzględnić należało przede wszystkim nowe formy ochrony przyrody, aktualną politykę przestrzenną gminy w zakresie kierunków rozwoju, a także zmiany przepisów prawa.

Gmina Mirzec leży w północnej części powiatu starachowickiego pomiędzy Skarżyskiem-Kamienną i Starachowicami. Gmina graniczy z gminami powiatu starachowickiego: miastem i gminą Wąchock, gminą Brody, gminą Skarżysko Kościelne w powiecie skarżyskim oraz z gminami województwa mazowieckiego: gminą Mirów (powiat szydłowiecki), miastem i gminą Iłża oraz gminą Wierzbica (powiat radomski). Gminę tworzy 10 sołectw. Północno-wschodnie tereny gminy leżą na Przedgórzu Iłżeckim. Południowe obrzeża gminy zajmują kompleksy lasów iłżeckich.

Dominującymi funkcjami tego obszaru są obecnie: rolnictwo, mieszkalnictwo oraz drobne usługi, które nie osiągnęły jednak pożądanego poziomu rozwoju. Gmina posiada charakter rolniczy. Użytki rolne zajmują powierzchnię około 55 % ogólnej powierzchni gminy, lasy zaś zajmują około 40 %. Gmina posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną: jest w 100% zwodociągowana i w 50% zgazyfikowana.

Korzystny dla rozwoju gminy jest istniejący układ komunikacyjny, dostosowany do ukształtowania terenu. Droga wojewódzka i trzy drogi powiatowe umożliwiają dogodnie połączenia z sąsiednimi miastami oraz zewnętrzną siecią dróg.

Atutem gminy jest czyste i mało przekształcone środowisko przyrodnicze, które może stanowić fundament do rozwoju ekologicznej produkcji rolnej. Atrakcyjny krajobraz natomiast szczególnie dla terenów położonych w pobliżu kompleksów leśnych, predysponuje gminę do rozwoju funkcji turystycznej (w szczególności agroturystyki) jako funkcji uzupełniającej. Mirzec posiada, również dogodne warunki do dalszego rozwoju usług i drobnej przedsiębiorczości ukierunkowanej na obsługę ludności miejskiej. Mirzec dysponuje

znacznymi, wolnymi zasobami pracy ludzkiej, jak również terenami uzbrojonymi, na których prowadzona może być różnego rodzaju działalność.

W granicach gminy Mirzec podtrzymano wyznaczone w dotychczas obowiązujących dokumentach planistycznych, dwa lokalne obszary funkcjonalne, rozumiane jako obszary funkcjonalne o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej gminy: lokalny obszar funkcjonalny A - obejmujący tereny zainwestowania i upraw polowych z niewielkimi enklawami lasów, położony w środkowej i północnej części gminy na ok. 61,5 % jej powierzchni oraz lokalny obszar funkcjonalny B - obejmujący kompleks leśny Lasów Starachowickich z niewielką enklawą łąk śródleśnych sołectwa Małyszyn, położony w południowej części gminy na ok. 38,5 % jej powierzchni.

Określając kierunki zagospodarowania przestrzennego w niniejszym Studium, uwzględniono istniejące użytkowanie i zagospodarowanie terenów, wydane decyzje o pozwoleniu na budowę, ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a ponadto szczegółowe uwarunkowania środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Z Bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę sporządzonego na potrzeby Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Mirzec wynika, że w skali całej gminy obecnie obowiązujące dokumenty planistyczne zabezpieczają rezerwy terenowe całkowicie wystarczające na potrzeby gminy w perspektywie najbliższych 30 lat. Założone maksymalne zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową oszacowano na poziomie 416 100 m² powierzchni użytkowej mieszkań. Tym nie mniej, zwiększono powierzchnię terenów mieszkaniowych o około 87 ha łącznej powierzchni terenu. Zwiększenie obszaru zabudowy mieszkaniowej było podyktowane rzeczywistym zapotrzebowaniem lokalnej społeczności na nowe tereny do budowlane i inwestycyjne.

Znaczna część terenu gminy pokryta jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia niniejszego Studium w dużej mierze zachowują zgodność z ich zapisami. Z racji wynikających potrzeb społecznych, które były jednym z głównych powodów opracowania nowej edycji Studium, decyzją Wójta Gminy Mirzec po opinii Gminnej Komisji Urbanistycznej, zwiększono powierzchnię terenów pod zabudowę mieszkaniową o około 68 ha. Wyznaczenie nowych terenów budowlanych podyktowane było między innymi wnioskami złożonymi przez lokalną społeczność o zmianę funkcji terenu w ramach procedury sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz złożonymi wnioskami o zmianę przeznaczenia terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dodatkowo wyznaczono nową funkcję przeznaczenia terenu jaką są tereny przeznaczone pod powierzchniową eksploatację surowców naturalnych (PG). Obejmują one planowany obszary górniczy w obrębie złoża kruszywa naturalnego Jagodne I.

Uchwałą nr XIX/128/2016 Rady Gminy w Mircu z dnia 26 lutego 2016 r., w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Mirzec został wyznaczony obszar rewitalizacji obejmujący sołectwa Mirzec I i Mirzec II, wyłączając tereny leśne. Zajmuje on ok. 13,51% powierzchni całkowitej gminy Mirzec

Na terenie gminy Mirzec nie wyznaczono obszarów przestrzeni publicznej, obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji i remediacji.

W Studium nie wyznaczono nowych form ochrony przyrody, gdyż jak wykazała analiza uwarunkowań, istniejące formy ochrony obejmują wszystkie tereny wartościowe przyrodniczo, które należy taką ochroną objąć.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, w Studium wskazano obiekty i obszary do ustanowienia stref ochrony konserwatorskiej oraz stref ochrony ekspozycji obiektów zabytkowych, obejmujących obszary widoczności tych obiektów, w tym dominant przestrzennych. W ramach nowo wyznaczonych stref ochrony zaproponowano objęcie ochroną zespołu kościoła parafialnego w Mircu oraz pozostałości zespołu dworku modrzewiowego w Mircu.

W Studium uznano, iż obecny układ drogowy jest wystarczający do zapewnienia sprawnej obsługi komunikacyjnej na terenie gminy. Działania z zakresu transportu, będą dotyczyły przede wszystkim poprawy jakości istniejących już dróg.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, uchwalonego uchwałą Nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku, przewidziano modernizację dróg wojewódzkich. Plan ten ustala modernizację i przebudowę dróg wojewódzkich dla uzyskania jednorodnych ciągów o parametrach klasy nie niższej niż „GP”, a w tym wykonania obwodnic miejscowości zwłaszcza poza centrami miast i zwartą zabudową, w tym miejscowości Mirzec w ciągu drogi wojewódzkiej nr 744.

W ciągu drogi wojewódzkiej 744 planowane jest zadanie „*Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 744 na odc. Tychów Stary - Starachowice wraz z budową obwodnicy m. Starachowice*”. Zadanie na terenie gminy Mirzec będzie polegało na rozbudowie drogi wojewódzkiej nr 744 na odcinku Tychów Nowy - Starachowice, po istniejącym śladzie, koniec rozbudowy to początek obwodnicy miasta Starachowice.